

XIX ROCZNIK

ASEKURACYJNO
EKONOMICZNY

1910

Inżynierowie-Architekci

J. Sosnowski & A. Zachariewicz

Pierwsze krajowe Przedsiębiorstwo
i Fabryka robót żelazno-betonowych
i cementowych

Spichlerze, budynki gospodarcze, dachy, kopuły, stropy, mosty, tunele, fundamenta, piloty, żelazno-betonowe, rury, płyty :: Ogniotrwałe budynki gospodarcze :: Ogniotrwałe stajnie Projekta i przedmioty na żądanie

Biura techniczne i fabryki:

LWÓW

ul. Na Błonie 3 :: Tel. Nr. 407

KRAKÓW

ul. Swoboda 3 :: Tel. Nr. 137b

Adres telegraficzny:

Hennebique Lwów :: Hennebique Kraków

TELEGRAMY: ZIEMIANIN, LWÓW

PIERWSZY GALICYJSKI

DOM DLA ZIEMIAN

WE LWOWIE

BIURO:

ulica Kościuszki l. 1 a

MAGAZYN:

dawny browar Penziasa
ul. Gródecka l. 37

REPREZENTACYE:

KRAKÓW

A. Szembek, Basztowa 19

CZERNIOWCE

M. Hornstein, Pocztowa 5 a

STANISŁAWÓW

Zajączek i Sp.

PRZEMYŚL

M. Franz

Rachunek żyrowy w Pocz. Kasie Oszczędn. Nr. 13.15S

Nasiona :: Maszyny :: Nawozy

W. ADAMSKI

LWÓW

ulica Akademicka 1. 2

(róg ulicy Tańskiej, Hotel George'a)

POLECA W KOŁOSALNYM WYBORZE:

TAPETY — MATERACE MEBLOWE — DY-
WANY — PORTYERY — FIRANKI — CHO-
DNIKI — KOCYKI — KOCE NA KONIE —
DERKI PODRÓŻNE — ŁÓŻKA MOSIĘŻNE —
LINOLEUM — CERATY I WSZELKIE PRZED-
MIOTY DO URZĄDZEŃ POKOJOWYCH

WZORY TAPET WYSYŁAM OPŁATNIE

NAJSTARSZA W KRAJU FABRYKA

STOR I ŻALUZYI DO OKIEN

WSZELKICH SYSTEMÓW

CENNIKI GRATIS

CENNIKI GRATIS

Zakład Gazowy Miejski

Telefon Dy-
rekcyi Nr. 157

WE LWOWIE

Telefon Skle-
pu Nr. 179

wykonuje kompletne urządzenia
☞ dla oświetlenia gazowego ☞
KOSZTORYSY NA ŻĄDANIE BEZPŁATNIE

Utrzymuje stale na składzie:

Znaczný wybór świeczników i lamp

Piece kąpielowe do opału gazem

odznaczające się trwałością i zupełnem bezpie-
czeństwem w użyciu

Kuchenki gazowe dla użytku domowego i restauracyi

PIECE POKOJOWE

STOJĄCE I DO ZAWIESZANIA NA ŚCIANIE

Wszelkie przybory do światła Auera

w najlepszem wykonaniu (wyłączne zastępstwo To-
warzystwa Auera w Wiedniu).

ZALETY OPAŁU GAZEM: wygodą i łatwością w obsłu-
dze, nadzwyczajną czystość, natychmiastowe wy-
zyskanie ciepła i taniść

Gaz do pieców i kuchenek liczy się po 16 halerzy za 1 m³

LOKAL WYSTAWOWY I DLA SPRZEDAŻY

W PASAŻU MIKOLASCHA

FOTOGRAF

≡ EDWARD ≡
TRZEMESKI

ul. Przeciego Maja 5 Pilia Łyczaków 9

poleca

Fotografie Artystyczne

w atelier i w MIESZKANIACH PRYWAT-
NYCH powiększenie, portrety malowane.

KLISZE ILLUSTRACYJNE.

DO P. T. PUBLICZNOŚCI.

SPÓŁKA FAKTUROWA

Stowarzyszenie zarejstr. z ograniczoną poręką

===== ulica Kilińskiego 1. 2 =====

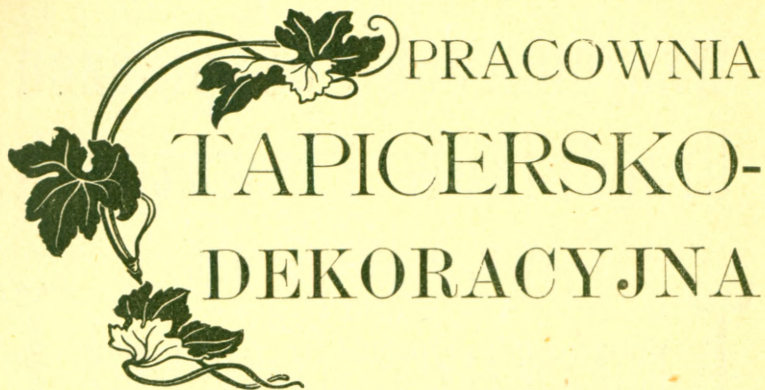
rozpoczęła czynności z dniem 10. maja 1908 i udziela kredytu na rymesy, faktury, pretensye książkowe, zaliczki kolejowe i t. p. wynikające z obrotu handlowego.

Spółka fakturowa ma zadanie uruchamiać części kapitału obrotowego, uwięzione w kredycie za towar.

Firma, jak członek Spółki, odstępuje (ceduje) te części kapitału uwięzione w kredycie za towar, Spółce fakturowej.

Spółka zawiadamia interesowanych z pośród szerszej P. T. Publiczności, że pretensya danej firmy została jej odstąpiona, a zarazem dołącza czek pocztowej kasy oszczędności. Dyskretny stosunek jednak firmy do odbiorcy towaru nic na tem nie cierpi; warunki umowy zostają niezmienione, kredyt ułatwiony, powaga tak jednej jak i drugiej strony nienaruszona. — Spółka fakturowa jest tu pośrednikiem, stojącym na straży interesu członków i ułatwień dla ich odbiorców, to jest szerszej P. T. Publiczności.

Wszelkie dalsze wyjaśnienia pisemne lub ustne udzielamy P. T. Interesowanym w godzinach urzędowych od 9 do 1 rano i od 3 do 5 popołudniu.

PRACOWNIA
TAPICERSKO-
DEKORACYJNA

TEODORA KYSIĄKA

LWÓW, UL. KOŚCIUSZKI 20

WYKONYWA WSZELKIE
ROBOTY W ZAKRES
TAPICERSKO-DEKORACYJNY
WCHODZĄCE

TELEFON 79/VI

TOWARZYSTWO
Wzajemnych Ubezpieczeń
Urzędników Prywatnych
WE LWOWIE

ZAKŁAD

USTAWOWY EMERYTALNY ZASTĘPCZY

Lwów, ulica Kl. Tańskiej 1, 3

przyjmuje w swym dziale ustawowym ubezpieczenia obowiązkowe ustawowe, (w normie ustawowej lub znacznie korzystniejszej) urzędników i funkcjonariuszów prywatnych z mocą ustawową — zaś w działach dobrowolnych ubezpieczenia emerytalne dobrowolne (aż do wysokości pełnych poborów służbowych), dalej kapitały pośmiertne, posagi, osobne renty wdowie i t. d.

W dziale ubezpieczeń dobrowolnych mogą się ubezpieczać urzędnicy i funkcjonariusze prywatni wszelkich kategorii, oraz osoby, zarobkujące samoistnie lub w t. zw. zawodach wolnych bez różnicy płci.

Prospekty szczegółowe wysyła i wszelkich wyjaśnień udziela Dyrekcyja Zakładu na każde żądanie.

HOTEL ZORZA

BANK PARCELACYJNY

przeprowadza parcelacje i kolonizacje w drodze komisowej lub na własny rachunek :: Ma w różnych okolicach kraju pozostałe do parcelacji majątności :: w obszarze od 50—150 mg. ::

□ DO SPRZEDANIA □

ODDZIAŁ WKŁADKOWY

Banku parcelacyjnego oprocentowuje wkładki do 5000 Koron

na $5\frac{1}{2}\%$

Od kwot powyżej 5000 Koron składanych na czas dłuższy, płaci Bank parcelacyjny wyższy procent stosownie do terminu wypowiedzenia, według umowy z Dyrekcją

Liga Pomocy Przemysłowej

Lwów, Chorążczyzna 27 (dom własny)

udziela **wszelkich informacji** (rad, wskazówek, adresów, porady prawnej i t. d.) w zakresie przemysłu i handlu, także z zakresu przemysłu rolniczego.

Wystawa ruchoma Ligi Pomocy Przemysłowej

obejmująca przeszło 70 kategorii artykułów przemysłu krajowego, objeżdża 40 miast do roku (przez 2 $\frac{1}{2}$ roku zwiedziło tę wystawę przeszło 750 tysięcy osób).—Udział w wystawie od 32—160 koron rocznie.

Marka ochronna Ligi Pomocy Przemysłowej

służy do ochrony wyrobów krajowych od oszukańczej konkurencji fabryk zagranicznych.

Skorowidz przemysłowo-handlowy Ligi Pomocy Przemysłowej

pierwszy systematyczny obraz krajowej pracy wytwórczej i handlowej, zbiór pożytecznych informacji dla kupców, rolników i przemysłowców. Cena niższa z przesyłką pocztową Kor. 1:50.

Warsztaty studenckie

dla poobiedniego zajęcia uczniów szkół średnich — zdrowej fizycznie, rozrywk i dla szerzenia poszanowania i zamiłowania pracy ręcznej, pod kierownictwem osobnego Komitetu w własnym budynku Ligi Pomocy Przemysłowej ul. Chorążczyzny 1. 27.

Spółka kredytowa budowniczych

Stow. zarej. z ograniczoną poręką

we Lwowie, ul. Teatralna l. 11, Tel. Nr. 686

dostawia swoim członkom: wszelkie **materyały budowlane** w najlepszej jakości i po cenach najumiarkowańszych, jako to: cegłę wszelkich gatunków, kamień ciosowy, wyroby ze sztucznego kamienia, **wyroby z gliny**: płytki posadzkowe, rury drenowe, rury glazurowane, najlżejszą dachówkę, pokrycie dachów dachówką podług patentu Haussena, **cement** najlepszej jakości **Portland**, wapno białe, wapno hydrauliczne krajowe, wapno hydrauliczne z Kufstein, rury betonowe, płyty izolacyjne asfaltowe, płyty korkowe, materyał budulcowy, **wyroby z żelaza**, jak: trawersy walcowane i nitowane, drzwiczki kominowe, szczelnie przystające, podług najnowszego patentu, wentylatory w różnych wymiarach, patentowane.

DYREKCJA.

J. Szydłowski

Lwów, plac Smolki 1. 1a

(róg ul. Jagiellońskiej)

Jedyny magazyn tapet krajowych,
angielskich i francuskich

Własna pracownia stor i żaluzji

Przyjmuje tapetowanie pokoi

i roboty wykonuje jak najrychlej i najsumienniej

Handel win i delikatesów

MUSIAŁOWICZ

& JANIK

we Lwowie

ul. Trzeciego Maja 1. 2

(w dawnym gmachu Kasy
Oszczędności, naprzeciw
Hotelu Imperial)

Poleca z komfortem urządzone pokoje gościnne do śniadań i kolacyi (osobne gabinety) Doborowe zimne i gorące przekąski przez cały dzień i noc. Znane piwo pilzneńskie, oraz wielki wybór win krajowych i zagranicznych. Majonesy, auserki, galantyny, paszety i t. d.

Pierwszy Galicyjski wyrób
zdrowotnych

Miodowników
litewskich i cwibaków

Odnaczone złotymi medalami na wystawach: higieniczno-lekarskiej Lwów — Pszczelniczo-ogrodniczej Lwów — Przemysłowo-rolniczej Wadowice i Jaworów oraz na wystawie Spożywczej Lwów Dyplomem honorowym i Krzyżem zastugi, na wystawie Wiedeńskiej Dyplomem honorowym i na wystawie w Budapeszcie Dyplomem honorowym

K. Maksymowicza

Lwów, ulica Sokoła 1. 1

Odspredającym ceny niższe

DOM BANKOWY I KANTOR WYMIANY
ROHATYN i ULAM

LWÓW, UL. SYKSTUSKA 8

Wydawnictwo gazety losowań „Kotwica“

Telefon Nr. 367

Kupno i sprzedaż efektów i monet po kursie dziennym. Korzystne załatwianie wszelkich interesów bankowych. — Bezinteresowna rewizja losów i kuponów. — **W sprawach losów** prosimy skorzystać z naszych usług. Sprzedajemy losy za gotówkę podług kursu dziennego i **na spłaty miesięczne z natychmiastowem prawem gry.** — Losy gdziekolwiek zastawione wykupujemy i odsprzedajemy je na raty. — Zlecenia z prowincyi uskutecznią się odwrotną pocztą nie doliczając prowizyi. — Listy i przesyłki uprasza się adresować:

Dom Bankowy Rohatyn i Ulam

LWÓW, UL. SYKSTUSKA L. 8

A. PRZYSZLAK

Zakład artystyczny dla lito- chromo- i autografii

we Lwowie, ulica Lindego l. 4

poleca się do wykonania

Druków ☒ ☒ ☒

Artystycznych

przy zastosowaniu naj-
nowszych wynalazków na
polu litografii

Bilety wizytowe

3 Korony

Zaproszenia ślubne

i wszelkie inne roboty

wykonywa się starannie,
szybko i po umiarkowa-
nej cenie

GALICYJSKA
KASA ZALICZKOWA

Lwów. ul. Trzeciego Maja 1 5
Stow. zarejestrowane z ograniczoną poręką

udziela

POŻYCZKI NA WEKSLE I SKRYPTA

przyjmuje

WKŁADKI OSZCZĘDNOŚCI

i oprocentowuje je

PO 4 $\frac{1}{2}$ PROCENT OD STA ROCZNIE

Rachunki bieżące oprocentowuje po 4 $\frac{0}{10}$

A G E N C Y A

KRAKOWSKIEGO

Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń

(W DZIALE UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE)

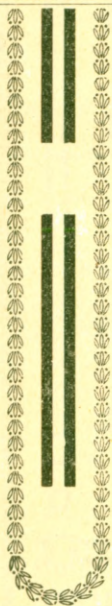

FILIA

C. K. UPRZYW. AUSTRYACKIEGO

ZAKŁADU KREDYTOWEGO DLA HANDLU I PRZEMYSŁU

we Lwowie, ul. Kościuszki 1. 7

Przyjmuje gotówkę na rachunek bieżący
i książeczki wkładkowe, bez potrące-
nia podatku rentowego

Przyjmuje w przechowanie i admini-
strację papiery wartościowe i udziela
na nie zaliczki w rachunku bieżącym

Kupuje i sprzedaje efekty krajowe i za-
graniczne oraz eskontuje weksle i de-
wizy pod korzystnymi warunkami

Wydaje przekazy i akredytywy na wszyst-
kie miasta :: Udziela poręki na kredyt
podatkowy

MIEJSKIE
**BIURO
PRACY**
WE LWOWIE

ul. Ossolińskich 15 i ul. Chorążczyzna 28

służy zupełnie bezpłatnie tak pracodawcom jak i pracującym stręcząc pracę i dostarczając pracujących, a tak robotników zawodowych jak i niezawodowych, służbę domową i gospodarczą bez różnicy płci

Godziny urzędowe od 8-2

Zgłoszenia ustne lub pisemne

Albert Szkowron

HANDEL TOWARÓW KOKONIALNYCH, WIN
OWOCÓW POŁUDNIOWYCH I DELIKATESÓW

WE LWOWIE, ULICA KOPERNIKA L. 2

TOWARY W NAJLEPSZYCH JAKOŚCIACH :: CENY NAJNIŻSZE

HOTEL EUROPEJSKI WE LWOWIE

poleca się łaskawym względem podróżującej P. T. Publiczności

USŁUGA STARANNA :: CENY UMIARKOWANE

Albert Szkowron właściciel

Lwowskie Biuro Handlowe

Z. MAJEWSKI

Lwów, ulica Kościuszki 4

Sprzedaje Węgiel kamienny.
Koks. Sikawki. Przybory pożar-
ne. Kasy ogniotrwałe.

NAJWIĘKSZY WYBÓR

UBRAŃ MĘSKICH, DZIECIĘCYCH

i Mundurków dla PP. Studentów

własnego wyrobu — polecają

Heilmann Kohn i Synowie

we Lwowie, plac Maryacki 5

(w Hotelu Francuskim)

CENY STAŁE JAK NAJNIŻSZE

NA KAŻDEJ SZTUCE OZNACZONE

Założona w roku 1877

L. J. Malewski

we Lwowie

ulica Ormiańska 1. 12.

poleca

wyrabiane w swej fabryce

KORKI

do beczek i butelek

w lepszej jakości od zagranicznych, jakoteż drzewo korkowe, koła do mienienia jagieł, oraz podeszwy i koreczki damskie.

Założona w roku 1877

Pierwsza krajowa fabryka korków katalońskich.

Pierwsza krajowa fabryka korków katalońskich.

PRACOWNIA

ślusarsko-artystyczna i budowlana

**Władysława
Musiałowicza**

Lwów, ul. Kopernika 56

• Wykonywa wszelkie roboty w zakres ślusarstwa wchodzące.

Telefon Nr. 235

:: Pension Exquisite

Lwów, ulica Sykstuska 1. 23

Poleca pokoje eleganckie i skromniejsze na dzień, tygodnie i dłuższy czas pobytu, z utrzymaniem całym, częściowym lub bez.

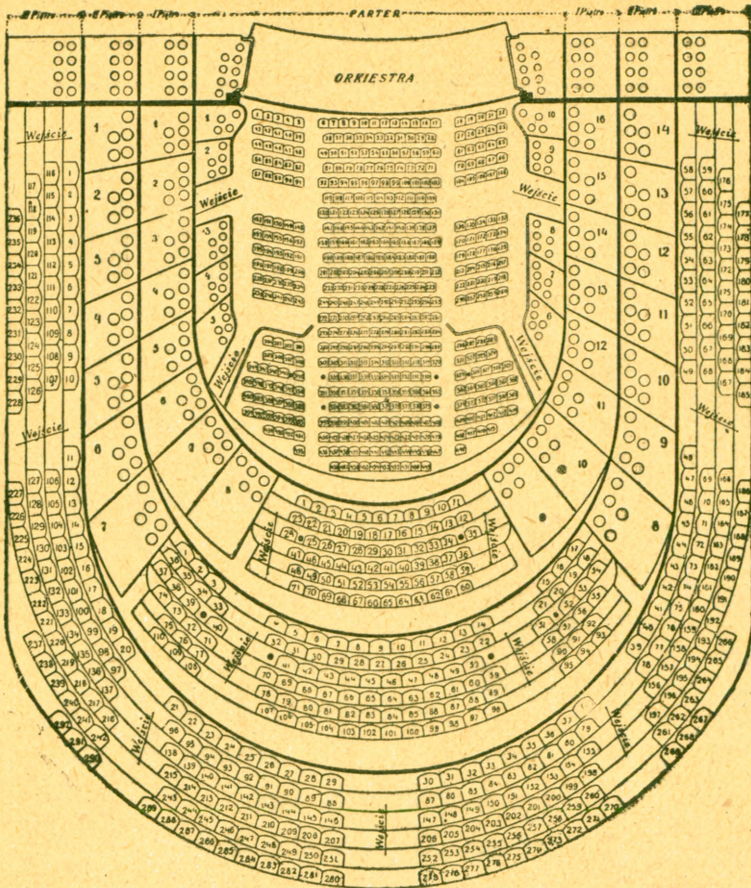
Łazienka, światło elektryczne, kuchnia wzorowa, ceny przystępne, centrum miasta.

Dla dochodzących objady w abonamencie.

Pension Exquisite w nowym zarządzie świeżo odnowiony.

E. Kalwaryjska
właścicielka.

ROZKŁAD MIEJSC W TEATRZE MIEJSKIM we LWOWIE

Ceny miejsc w Teatrze miejskim we Lwowie (od 1. września 1908).

Ilość	RODZAJ	CENY PO:									
		Dramat		Opera		Operetka		Popołudn. dramatu		Sobotnie popularne	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
7	ŁOŻE w parterze	15	.	24	.	22	.	10	.	6	.
5	" na 1-szem piętrze, gabinetowe	18	.	26	.	24	.	13	.	8	.
8	" " " boczne	16	.	24	.	22	.	11	.	6	.
2	" " " 2-giem " prosceniowe	16	.	24	.	22	.	11	.	6	.
14	" " " 3-ciem " boczne	10	.	15	.	14	.	7	.	4	.
2	" " " " prosceniowe	9	.	12	.	11	.	70	.	80	.
21	FOTELE w parterze od Nr. 1—22	5	.	6	.	6	.	3	.	2	.
34	" " " " " 23—65	4	.	5	.	40	.	5	.	40	.
44	" " " " " 66—119	3	.	60	.	5	.	2	.	60	.
54	" " " " " 120—174	3	.	4	.	20	.	2	.	20	.
46	" " " " " 175—238	2	.	30	.	3	.	50	.	3	.
64	" " " " " 239—284	1	.	80	.	3	.	2	.	80	.
60	" " " " " 285—344	1	.	60	.	2	.	60	.	1	.
114	" " " " " 345—458	1	.	30	.	2	.	2	.	60	.
7	FOTELE na 1-szem piętrze od Nr. 1—11	5	.	6	.	6	.	3	.	2	.
25	" " " " " 12—36	2	.	50	.	4	.	50	.	2	.
35	" " " " " 37—71	1	.	60	.	3	.	2	.	50	.
17	FOTELE na 2-giem " " " 1—17	1	.	80	.	3	.	20	.	3	.
93	" " " " " 18—110	1	.	40	.	2	.	20	.	2	.
150	KRZESŁA na 3-ciem piętrze w 1-szym rzędzie i naprz. sceny	1	.	1	.	50	.	1	.	40	.
84	" " " " " boczne	.	.	60	.	1	.	.	.	80	.
58	" " " " " przy scenie	.	.	50	.	.	.	.	.	70	.

Za garderobę dopłaca się w parterze, na I. i II. balkonie po 20 hal., na III. balkonie po 10 hal. od osoby.

XIX. ROCZNIK
ASEKURACYJNO-
EKONOMICZNY

NA ROK

1910

POD REDAKCYĄ

BOLESŁAWA LEWICKIEGO

LWÓW

GŁÓWNY SKŁAD W KSIĘGARNI POLSKIEJ B. POŁONIECKIEGO

1909

G. 21520

Z DRUKARNI „SŁOWA POLSKIEGO“ WE LWOWIE
pod zarządem Józefa Ziemińskiego.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ I.

Kalendarjum.
Terminarz odnowienia ubezpieczenia.
Terminarz podań do ubezpieczenia.
Terminarz na wszystkie dni w roku.

CZĘŚĆ II.

	Str.
Zamknięcie rachunkowe Tow. Wzaj. Ubezp. w Krakowie	81
Zarząd Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie	88
Towarzystwo Wzajemnego Kredytu w Krakowie	101
Agencye i Subagencye Tow. Wzaj. Ubezpieczeń w Krakowie	103
Wykaz lekarzy Tow. Wzaj. Ubezpieczeń w Krakowie	117
Banki krajowe	123
Zarząd Gal. Kasy Oszczędności we Lwowie	129
Galicyjskie Towarzystwo Kredytowe Ziemskie	132
Galicyjski akcyjny Bank hipoteczny	135
Bank Zaliczkowy we Lwowie	139
Bank Rolniczy we Lwowie	142
Akcyjny Bank Związk. dla stow. zarobk. i gosp. we Lwowie	144
Związek Ziemian we Lwowie	147
Bank parcelacyjny	148
Bank melioracyjny we Lwowie	151
Filia Austr. Zakł. kredyt. dla handlu i przem. we Lwowie	154
Wiedeński Bank Związkowy	155
Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń „Dnister“	156
„Allianz“ Akcyjne Tow. ubezpieczeń na życie i renty	161
„Foncière“ Peszteński Zakład ubezpieczeń	164
Riunione Adriatica di Sicurta w Tryeście	166
Tow. Wzajemnych ubezpieczeń urzędników prywatnych	168

	Str.
C. k. uprzyw. Assicurazioni Generali — Filia we Lwowie	172
Gal. Kasa Zaliczkowa we Lwowie	175
C. k. uprzyw. Tow. ubezp. Austriacki Feniks w Wiedniu	176
Związek Ziemi	177
Zjednoczenie przemysłu tkackiego	178
Spis koncesyjonowanych budowniczych lwowskich	180
Adwokaci we Lwowie	182
Notaryusze we Lwowie	186
Adwokaci w Krakowie	187

CZĘŚĆ III.

Konfraternia kupiecka we Lwowie za Stanisława Augusta	193
Majątek i kapitał w buchalteryi	221

CZĘŚĆ IV.

Ogłoszenia	265

Dzień	Święta		Kalend. Żydow.	Dni roku	Stońca		Księżyca		
	rzymsko-katolickie	grecko-katolickie			w.	z.	odm.	wsch.	zach.
S	1 Nowy Rok Ob. P. J.		19 Wonyf.	20	1 365	723	331	w 940	r 1050
1	Niedz. po Nowym Roku Ew. św. Mat. r. 2.		N. per. Rożd. Chr. Ew. św. Mat. r. 1		Długość dnia 8 g. 8 m., przybyło 7 m., zmierzch trwa 40 m.				
N	2 Makarego op.		20 Makarija	21	2 364	723	332	1056	*1104
P	3 Genowefy		21 Julijanny m.	22	3 363	723	333	—	1117
W	4 Tytusa biskupa		22 Anastazyi m.	23	4 362	723	334	r 1202	1132
Ś	5 Emilii i Telesfora		23 10 Mucz. w Kr.	24	5 361	723	335	158	1147
C	6 Trzcch Króli		24 Naw. R. Chr. E.	25	6 360	723	336	215	*1205
P	7 Walentego biskupa		25 Rożdż. J. Chr.	26	7 359	723	337	324	1227
S	8 Seweryna op.		26 Sobor Per. Boh.	27	8 358	721	338	436	1254
2	Niedz. I po 3 Króciach Ew. św. Łuk. r. 2.		N. po Rożd. Chr. Ew. św. Mat. r. 2.		Długość dnia 8 g. 17 m., przybyło 17 m., zmierzch trwa 39 m.				
N	9 Marcyanny pust.		27 Stefana Mucz.	28	9 357	720	339	545	131
P	10 Pawła pust.		28 2000 Mucz.	29	10 356	720	341	651	290
W	11 Higiniusza pap.		29 Lityj ub. w W.	1	11 355	719	342	747	322
Ś	12 Honoraty panny		30 Anzyzi m.	2	12 354	718	344	832	485
C	13 Hilarego biskupa		31 Melanyi pop.	3	13 353	718	345	907	565
P	14 Feliksa z N.		1 N. Rik	4	14 352	717	346	933	718
S	15 Maura op.		2 Sylwestra papy	5	15 351	716	347	955	840
3	Niedz. 2 po 3 Króciach Ew. św. Jana r. 2.		N. pr. Bohojaw. Ew. św. Mark. r. 1.		Długość dnia 8 g. 31 m., przybyło 30 m., zmierzch trwa 38 m.				
N	16 Najś. Imienia Jezus		3 Małachija Pr.	6	16 350	715	349	1014	1001
P	17 Antoniego pust.		4 Sobor. 70 Ap.	7	17 349	715	351	1032	1122
W	18 Pryskei p.		5 Nab. Boh. T.	8	18 348	714	352	1050	—
Ś	19 Henryka b. m.		6 Bohoj. (Jordan)	9	19 347	713	354	1110	r 1244
C	20 Fabiana i Sebastjana		7 Sobor św. Iw.	10	20 346	712	355	1135	206
P	21 Agnieszki p.		8 Heorbija pr.	11	21 345	711	356	*1205	328
S	22 Wincentego męcz.		9 Polyjewkta m.	12	22 344	710	358	1246	446
4	Niedz. Starozapustna Ew. św. Mat. r. 20.		N. I po Bohojaw. Ew. św. Mat. r. 4.		Długość dnia 8 g. 48 m., przybyło 47 m., zmierzch trwa 37 m.				
N	23 Najś. Rodz. Zaśl. NMP.		10 Hryhorya	13	23 343	709	359	137	554
P	24 Tymoteusza biskupa		11 Feodozija pr.	14	24 342	708	401	240	649
W	25 Naw. św. Pawła		12 Tatijanny m.	15	25 341	706	403	352	732
Ś	26 Polikarpa		13 Ermyła i Strat.	16	26 340	705	404	506	804
C	27 Jana Chryzostoma		14 Oteiw w Syn.	17	27 339	704	406	619	829
P	28 Św. Apostołów		15 Pawła prp.	18	28 338	703	407	731	849
S	29 Franciszka Salezego		16 Poki. w. s. Petr.	19	29 337	702	409	840	965
5	Niedz. Mięsopestna Ew. św. Łuk. r. 8.		N. 2 po Bohojaw. Ew. św. Mat. r. 4.		Długość dnia 9 g. 7 m., przybyło 1 g. 6 m., zmierzch trwa 36 m.				
N	30 Martynty p. męcz.		17 Pr. Anton. W.	20	30 336	700	411	947	920
P	31 Piotra z Noli		18 Aftanazija	21	31 335	698	413	1054	934

Kalendarz żydowski. 11 stycznia — 1 szabat.

Stońca wstępuje wznak Wodnika d. 21 stycznia. Dnia 1. stycznia o g. 11 przedpoł. ziemia przechodzi przez punkt przysłoneczny (perihelium), t. j. zbliża się najbardziej do słońca.

Księżyce. Ostatnia kwadra d. 3 o g. 2 popoł.; now d. 11 o g. 12 w południe, pierwsza kwadra d. 18 o g. 11 wiecz.; pełnia d. 25 o g. 12 w porudnie. D. 4 o g. 6 rano apogeum, d. 17 o g. 1 popołudniu perigeum.

Jasne planety. Merkury w Strzelcu odala się na wschód od słońca w początku miesiąca, d. 10 odległość wschodnia dosięga 19, potem zmniejsza się stale do 26, kiedy zachodzi,

dolne połączenie ze słońcem. Jest widzialny po zachodzie słońca, najdłużej w połowie miesiąca, bo przez półtorej godziny. — Wenus w Wodniku zbliża się do słońca ze wschodniej strony. Jest gwiazdą wieczorną i świeci w początku miesiąca blisko 4 godziny, w końcu tylko półtorej. D. 8 posiada największy blask. W tym miesiącu jako gwiazda wieczorna jest najwspanialsza. — Mars w Baranie widzialny od zachodu słońca zachodzi po północy. — Jowisz w Pannie wschodzi w początku miesiąca około północy, później coraz wcześniej, widzialny do rana. — Saturn w Rybach widzialny wieczorem, zachodzi przedpołn.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura — 4° C., średnia minimalna — 16°5', średnia maksymalna + 4°4', ilość opadu 33 mm., najczęstsze wiatry zachodnie i połudn.-zach.

STYCZEŃ

1	9
2	10
3	11
4	12
5	13
6	14
7	15
8	16

STYCZEŃ

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21		29	
22		30	
23		31	
24			

Dzień	Święta		Kalendarz żydów.	Dni roku		Słońca		Księżycy		
	rzymsko-katolickie	grecko-katolickie		w.	z.	odm.	wsch.	zach.		
W	1	Brygidy p., Ignac. b.	19	32	334	657	415	—	r	950
S	2	Oczyszcz. N.M.P. (Gr.)	20	33	333	655	416	☾	r	1202
C	3	Błażeja bisk.	21	34	332	654	417			110
P	4	Weroniki panny m.	22	35	331	653	419			219
S	5	Agaty panny m.	23	36	330	651	421			330
6 Niedz. zapustna Ew. św. Łuk. r. 20.			N. 3 po Bohojaw. Ew. św. Łuk. r. 18.		Długość dnia 9 g. 30 m., przybyło 1 g. 29 m., zmierzch trwa 35 m.					
N	6	Dorety p. m.	24	37	329	650	423			436
P	7	Romualda op.	25	38	328	649	425			534
W	8	Jana z Matty W.	26	39	327	647	426			623
S	9	Popielec † Apolonii p.	27	40	326	645	428			701
C	10	Scholastyki p.	28	31	41	325	643	430	☉	731
P	11	Lucyana, Sew.	29	2	42	324	641	432		755
S	12	Ignacego b. m. Mod.	30	3	43	323	640	434		815
7 Nie: z. 1 P. Wstępna Ew. św. Mat. r. 4.			N. 4 po Bohojaw. Ew. św. Łuk. r. 18.		Długość dnia 9 g. 54 m., przybyło 1 g. 53 m., zmierzch trwa 35 m.					
N	13	Andrzeja Kors., Kat.	31	4	44	322	638	435		834
P	14	Walentego b.	1	5	45	321	636	437		852
W	15	Faustyna m.	2	6	46	320	634	438		912
S	16	Juliani p.	3	7	47	319	632	440	☾	935
C	17	Konstancyi, Alexego	4	8	48	318	631	442		1003
P	18	Flawiusza, Konst.	5	9	49	317	629	443		1040
S	19	Konrada pust.	6	10	50	316	627	445		1128
8 Niedz 2 P. Sucha Ew. św. Mat. r. 17			N. 0 Mytar. i Far. Ew. św. Łuk. r. 18.		Długość dnia 10 g. 18 m., przybyło 2 g. 17 m., zmierzch trwa 34 m.					
N	20	Nicef. m. F., Leona b.	7	11	51	315	625	447		1129
P	21	Eleonory król.	8	12	52	314	624	449		139
W	22	Piotra Katedry	9	13	53	313	622	451		252
S	23	Romany, Piotra FL.	10	14	54	312	620	452		405
C	24	Macieja	11	15	55	311	618	454	☉	517
P	25	Anastazyi	12	16	56	310	616	456		627
S	26	Wiktora z Ar.	13	17	57	309	614	457		736
9 Niedz. 3 P. Głucha Ew. św. Mat. r. 11			N. 0 obf. syni Ew. św. Łuk. r. 15.		Długość dnia 10 g. 43 m., przybyło 2 g. 42 m., zmierzch trwa 34 m.					
N	27	Aleksandra b	14	18	58	308	612	459		842
P	28	Romana W. Anast.	15	19	59	307	610	501		950

Kalendarz żydowski. 10 lutego = 1 adar. 23 lutego = 14 adar, mały purim.

Słońce wstępuje w znak Ryb dnia 20-go. **Księżyc**. Ostatnia kwadra d. 20 g. 12 w południe, now d. 10 o g. 2 po północy, pierwsza kwadra d. 16 o g. 7 wieczorem, pełnia d. 24 o g. 4 popół. Dnia 1 o g. 5 rano apogeum, d. 12 o g. 10 wiecz. perigeum, d. 28 o g. 10 wiecz. apogeum. **Jasne planety**. Merkury w Koziorożu, oddala się na zachód od słońca aż do d. 29; wt dy odległość zachodnia wynosi przeszło 260, oddał zmniejsza się do końca miesiąca; widzialny przed wschodem słońca, najlepiej i najdłużej pomiędzy 15 a 25 lutego. — Wenus w Wodniku w początku miesiąca widzialna jest krótko po

zachodzie słońca, jako gwiazda wieczorna, potem ginie w promieniach słońca i d. 12 znajduje się w górnym połączeniu ze słońcem. W końcu miesiąca staje się widzialna jako gwiazda poranna przed wschodem słońca. — Mars w Baranie widzialny wieczorem, zachodzi krótko przed północą. — Jowisz w Pannie wschodzi w początku miesiąca około g. 10 wieczorem, później coraz wcz. śniej, widzialny do rana. — Saturn w Rybach widzialny wieczorem, zachodzi w początku miesiąca po g. 10, później coraz wcześniej. D. 14 pokrycie Saturna przez księżyc, u nas niewidzialne.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura — 3.3°C., średnia minimalna — 14.8°, średnia maksymalna + 6.1°. ilość opadu 38 mm. Najczęstsze wiatry południowo-zachodnie do południowo-wschodnich.

LUTY

1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

LUTY

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21			
22			
23			
24			

Dzień	Święta		Kalendarz żydow.	Dni roku	Stożca		Księżycza		
	rzymsko-katolickie	grecko-katolickie			w.	z.	odm.	wsch.	zach.
W	1 Albina b.	16 Pamfila m.	20	60 306	608	502		1058	r 812
Ś	2 Heleny kr.	17 Teofora T.	21	61 305	606	503		—	830
C	3 Kunegundy	18 Lwa pap.	22	62 304	604	505		11204	852
P	4 Kazimierza	19 Archipa ap.	23	63 303	602	507	☾	112	919
S	5 Fryderyka op.	20 Lwa prp.	24	64 302	600	509		220	956
10 Niedz. 4 P. Srodopostna Ew. św. Jana r. 11.			N. Miasop. Ew. św. Mat. r. 25		Długość dnia 11 g. 9 m., przybyło 3 g. 8 m., zmierzch trwa 33 m.				
N	6 Kolety p.	21 Tymofteja	25	65 301	558	510		322	1045
P	7 Tomasza z Akw.	22 Ob. m. w E.	26	66 300	556	512		416	1147
W	8 Jana Bożego	23 Polikarpa	27	67 299	553	514		459	w 101
Ś	9 Franciszki p.	24 Obr hl. św. J.	28	68 298	551	515		532	224
C	10 40 Męczenników	25 Tarasija arch.	29	69 297	549	517		559	349
P	11 Konstantyna	26 Porfiryja	30	70 296	547	519	☾	621	516
S	12 Grzegorza W.	27 Prokopija	1	71 295	545	520		640	643
11 Niedz. 5 P. Czarna Ew. św. Jana. r. 8.			N. Syropystna Ew. św. Mat. r. 6.		Długość dnia 11 g. 35 m., przybyło 3 g. 34 m., zmierzch trwa 33 m.				
N	13 Rozyny i Rudr.	28 Wasylja isp.	2	72 294	543	522		638	310
P	14 Matyldy	1 Mar. Kasyjana	3	73 293	541	523		718	937
W	15 Longina, Klemensa	2 Teodota m.	4	74 292	539	525		741	1102
Ś	16 Lubina m.	3 Ewtropija	5	75 291	537	527		807	—
C	17 Gertrudy p.	4 Harasyrna	6	76 290	535	529		841	036
P	18 N. M. P. Bolesnej	5 Konona m.	7	77 289	532	530	☾	926	140
S	19 Józefa Obl.	6 S. 42 Mucz.	8	78 288	530	532		1021	243
12 Niedz. 6 P. Palmowa Ew. św. Mat. r. 21.			N. I Postu Ew. św. Joana r. 1.		Długość dnia 12 g. 2 m., przybyło 4 g. 1 m., zmierzch trwa 33 m.				
N	20 Joachima i Kl., Euf.	7 Wasylja m.	9	79 287	528	533		1137	330
P	21 Benedykta op.	8 Tecfilakta pop.	10	80 286	526	535		w 1237	412
W	22 Oktawiana, Katarz.	9 S. 40 Muczen.	11	81 285	524	536		130	441
Ś	23 Wiktora m.	10 Kondrata m.	12	82 284	521	538		302	503
C	24 Wiecz. Pańska Szym.	11 Sofrona	13	83 283	519	539		413	520
P	25 Wielki piątek	12 Pteofana	14	84 282	517	541	☾	521	536
S	26 Wielka sobota Teod.	13 Nykvfora prp.	15	85 281	515	542		638	550
13 Niedz. Wielkanocna Ew. św. Marka r. 16.			N. 2 Postu Ew. św. Marka r. 2		Długość dnia 12 g. 22 m., przybyło 4 g. 21 m., zmierzch trwa 34 m.				
N	27 Wielkanoc Jana pust.	14 Wenedykta	16	86 280	513	544		736	605
P	28 Pon. Wielkan.	15 Ahapija m.	17	87 279	511	546		844	615
W	29 Cyryla dyak.	16 Sawyna i P.	18	88 278	509	548		953	634
Ś	30 Kwiryna m.	17 Alekseja	19	89 277	507	549		1102	654
C	31 Balbiny p.	18 Kiryła arch.	20	90 276	505	551		—	719

Kalendarz żydowski: 12 marca = 1 weadar. 24 marca = 15 weadar, post Estery. 25 marca = 14 weadar, purim. 26 marca = 15 weadar, Szuszan-purim.

Słońce wstępuje w znak Barana d. 21 o g. 12 w południe. Jest to początek wiosny astronomicznej.

Księżyc. Ostatnia kwadra d. 4 o g. 8 rano, now d. 11 o g. 12 w południe, pierwsza kwadra d. 18 o g. 4 rano, pełnia d. 25 o g. 9 wieczorem. D. 12 o g. 11 wieczorem perigeum, d. 28 o g. 11 przed południem apogeum.

Jasne planety. Merkury w Wodniku później w Rybach przez cały miesiąc zbliża się do słońca z zachodu. Z powodu bliskości słońca tylko z trudnością w początku miesiąca przed wschodem słońca dostrzeżony być we-

nos w Wodniku oddala się na zachód od słońca, świeci przez półtorej godziny przed wschodem słońca: w d. 18 jest najjaśniejsza jako gwiazda poranna. — Mars w Byku widzialny wieczorem, zachodzi krótko po g. 11. D. 16 pokrycie Marsa przez księżyc, u nas niewidzialne. — Jowisz w Pannie wschodzi zaraz z wieczora i świeci jasno przez całą noc. D. 31 znajduje się w opozycji ze słońcem. — Saturn w Baranie widzialny krótko wieczorem, zachodzi coraz wcześniej, w końcu miesiąca już przed g. 7. Dnia 13 pokrycie Saturna przez księżyc, u nas niewidzialne.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 0° C., średnia minimalna — 13° 09, średnia maksymalna + 15° 09, ilość opadu 48 mm., najczęstsze wiatry południowo-wschodnie do południowo-zachodnich.

MARZEC

1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

MARZEC

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21		29	
22		30	
23		31	
24			

Dzień	Święta		Kalendarz żydowski	Dni roku	Słońca		Księżycyca			
	rzymsko-katolickie				grecko-katolickie		w.	z.	odm.	wsch.
P	1	Hugona b.	19	Chryzantfa	21	91 275	503	552	1210	751
S	2	Franciszka z P.	20	Ot. w ob. s. S.	22	92 274	501	554	112	833
14 Niedz. 1 po Wielk. Białej Ew. św. Jana r. 20.			N. 3 Postu Ew. św. Marka r. 8		Długość dnia 12 g. 53 m., przybyło 4 g. 52 m., zmierzch trwa 34 m.					
N	3	Ryszarda b.	21	Jakowa	23	93 273	459	555	228	929
P	4	Zwiast. N. M. P.	22	Wasylija	24	94 272	456	557	253	1036
W	5	Wincentego Fer.	23	Nikona i 200 u.	25	95 271	454	559	328	1153
Ś	6	Celestyna pap.	24	Zacharija pr.	26	96 270	452	600	356	116
C	7	Hermana w., Epifan.	25	Błahow. P. D.	27	97 269	450	602	419	243
P	8	Maryi Eg., Dyoniz.	26	Sobor Hawr.	28	98 268	448	604	440	408
S	9	Dyonizego b., Maryi	27	Matrony Set.	29	99 267	446	605	501	536
15 Niedz. 2 po Wielk. Ew. św. Jana r. 10.			N. 4 Postu Ew. św. Marka r. 9		Długość dnia 13 g. 19 m., przybyło 5 g. 18 m., zmierzch trwa 35 m.					
N	10	Ezechiela pr.	28	Ilariona	1	100 266	443	607	520	765
P	11	Leona I. pap.	29	Marka	2	101 265	441	609	540	835
W	12	Juliusza	30	Joana	3	102 264	439	610	606	1004
Ś	13	Justyny, Hermeneg.	31	Ipatty	4	103 263	437	612	637	1127
C	14	Waleryana	1	Ćwit. Maryi	5	104 262	435	614	718	—
P	15	Ludwiny i Kas.	2	Tyta prep.	6	105 261	433	615	812	1237
S	16	Lamberta	3	Nykyty Sr.	7	106 260	431	617	915	132
16 Niedz. 3 po Wielk. Ew. św. Jana r. 16.			N 5 Postu Ew. św. Marka r. 10.		Długość dnia 13 g. 46 m., przybyło 5 g. 45 m., zmierzch trwa 36 m.					
N	17	Opieki św. Józ., Rud.	4	Josyfa	8	107 259	429	618	1026	215
P	18	Apoloniusza	5	Teodyła	9	108 258	427	620	1140	246
W	19	Emmy wd., Hermog.	6	Ewstachija	10	109 257	425	621	1252	310
Ś	20	Agnieszki Pol.	7	Heorbhija ep.	11	110 256	423	623	202	329
C	21	Anzelma bisk.	8	Irydiona ap.	12	111 255	421	624	312	344
P	22	Sotera i Kaja	9	Ewpsychija	13	112 254	419	626	419	358
S	23	Wojciecha bisk.	10	Terentija	14	113 253	417	627	526	411
17 Niedz. 4 po Wielk. Ew. św. Jana r. 16.			N. Ćwitna Ew. św. Joana r. 12.		Długość dnia 14 g. 10 m., przybyło 6 g. 09 m., zmierzch trwa 37 m.					
N	24	Jerzego m. i Fidelisa	11	Antyny	15	114 252	416	628	633	426
P	25	Marka ew.	12	Wasylija	16	115 251	414	630	742	442
W	26	Kleta i Marcelego	13	Artemona	17	116 250	412	631	851	560
Ś	27	Peregryna w., Teofila	14	Martyna	18	117 249	410	633	1001	522
C	28	Pawła od krzyża, Wit.	15	Weł. Czetwer	19	118 248	408	634	1106	552
P	29	Piotra męcz.	16	Weł. Piątnycia	20	119 247	406	636	—	631
S	30	Katarzyny Sen.	17	Weł. Subota S.	21	120 246	404	637	1203	721

Kalendarz żydowski: 10 kwietnia = 1 nizan. 24 kwietnia do 1 maja = 15 do 22 nizan, święta wielkanocne. 24, 25, 30 kwietnia i 1 maja święta uroczyste.

Słońce wstępuje w znak Byka dnia 21-go kwietnia.

Księżyc. Ostatnia kwadra d. 3 o g. 1 po północy, now d. 9 o g. 10 wieczorem; pierwsza kwadra d. 16 o 2 po południu; pełnia d. 24 o g. 1 po południu. D. 10 o g. 9 rano perigeum; d. 24 o g. 2 po południu apogeum.

Jasne planety. Merkury w Baranie, później w Byku w d. 5 znajduje się w górnem połączeniu ze słońcem i odtąd do końca miesiąca oddala się na wschód. W końcu miesiąca przez półtorej godziny widzialny po zachodzie słońca. — Wenus w Wodniku oddala się od słońca na

chód; w d. 24 odległość zachodnia jest największą i wynosi przeszło 46". Jest gwiazdą poranną, widzialną przez półtorej godziny przed wschodem słońca. — Mars w Byku widzialny po zachodzie słońca, zachodzi około g. 11. D. 13 pokrycie Marsa przez księżyc u nas niewidzialne. — Jowisz w Pannie widzialny przez całą noc, w końcu miesiąca zachodzi około g. 5 rano. W tym miesiącu warunki obserwacji Jowisza najdogodniejsze. — Saturn w Baranie w dniu 17 znajduje się w połączeniu ze słońcem. Znajduje się nad poziomem w dzień i jest niewidzialny.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 7.5° C., średnia minimalna - 2.3°, średnia maksymalna + 21.7°, ilość opadu 44 mm., najczęstsze wiatry zachodnie do południowo-wschodnich.

KWIECIEŃ

1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

KWIECIEŃ

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21		29	
22		30	
23			
24			

Dzień	Święta		Kalendarz żyłowy	Dni roku			Słońca		Księżycyca			
	rzymsko-katolickie			grécko-katolickie		W.	Z.	odm.	wsch.	zach.		
18	Niedz 5 po Wielk. Ew. św. Jana r. 10.		N. Woskr. Hosp. Ew. św. Joana r. 1.		Długość dnia 14 g. 33 m., przybyło 6 g. 32 m., zmierzch trwa 38 m.							
N	1	<i>N. M. P. Król. polsk.</i>	18	Welykdeń	22	121	245	403	639	☾	r 1253	r 822
P	2	Zygmunta	19	Poned. Switnyj	23	122	244	401	641		132	937
W	3	<i>Znal. św. Krzyża</i>	20	Wtorek Switnyj	24	123	243	400	642		202	1052
Ś	4	Floryana m.	21	Januarija	25	124	242	358	644		224	w 1214
C	5	Wniebowstap. P. Piusa	22	Teodora pap.	26	125	241	356	645		246	137
P	6	Jana w oleju	23	Heorhija	27	126	240	354	646		304	302
S	7	Domiceli p., Flawii p.	24	Sawwy m.	28	127	239	353	648		321	430
19	Niedz. 6 po Wielk. Ew. św. Jana r. 15, 16		N. Tomyna Ew. św. Marka r. 15		Długość dnia 14 g. 55 m., przybyło 6 g. 32 m., zmierzch trwa 38 m.							
N	8	Stanisława bisk.	25	Marka ep.	29	128	238	351	650		341	559
P	9	Grzegorza bisk.	26	Wasylija	30	129	237	350	651		404	729
W	10	Izydora	27	Symeona	1	130	236	349	653	☉	432	858
Ś	11	Beatryksy p.	28	Jasona ap.	2	131	235	348	654		509	1018
C	12	Ner. i Pankracego	29	9 Mucz. w Kyz.	3	132	234	347	655		558	1122
P	13	Serwacego	30	Jakowa ap.	4	133	233	346	657		659	—
S	14	Bonifacego	1	Maj Jeremi	5	134	232	344	658		810	r 1212
20	Niedz. Ziel. Sw. Ew. św. Jana r. 14.		N. 2 po Woskr. Ew. św. Marka r. 15.		Długość dnia 14 g. 55 m., przybyło 6 g. 54 m., zmierzch trwa 39 m.							
N	15	Zielone święta, Zofii	2	Borysa	6	135	231	342	659		925	1240
P	16	Pon. Ziel. Św., Jana	3	Teodozija	7	136	230	341	700	☾	1040	116
W	17	Paschalisa	4	Pelachii pop.	8	137	229	340	702		1152	136
Ś	18	Feliksa kap.	5	Iryny m.	9	138	228	339	703		w 101	153
C	19	Piotra Celest.	6	Jowa Mnoch.	10	139	227	337	705		209	207
P	20	Bernarda w.	7	Znam. cz. Kr.	11	140	226	336	706		316	221
S	21	Heleny kr.	8	Iwana Boh.	12	141	225	335	707		424	234
21	Miedz. 1 po Ziel. Sw. Ew. św. Marka r. 28.		N. 3 po Woskr. Ew. św. Marka r. 5.		Długość dnia 15 g. 32 m., przybyło 7 g. 31 m., zmierzch trwa 41 m.							
N	22	Sw. Trójcy. Julii p. i F.	9	Per m. ś. Nyk.	13	142	224	333	708		532	249
P	23	Dezyderyusza	10	Św. Otciw. 318	14	143	223	332	710		641	306
W	24	Joanny wd.	11	Mokija	15	144	222	331	711	☉	751	327
Ś	25	Urbana I. pap.	12	Jepifanija	16	145	221	330	713		859	353
C	26	Boże Ciało, Filipa	13	Hlikeryi m.	17	146	220	329	714		959	429
P	27	Jana pap.	14	Izydora m.	18	147	219	328	715		1050	516
S	28	Wilhelma i Magd.	15	Pachomija weł.	19	148	218	327	716		1131	613
22	Niedz. 2 po Ziel. Sw. Ew. św. Łukasza r. 14.		N. 4 po Woskr. Ew. św. Joana r. 4		Długość dnia 15 g. 49 m., przybyło 7 g. 48 m., zmierzch trwa 42 m.							
N	29	Maryi Magd. z P., Teod.	16	Modesta	20	149	217	326	717		—	722
P	30	Feliksa pap	17	Andronika op.	21	150	216	325	718		r 1202	838
W	31	Petroneli	18	Fteodota	22	151	215	324	719	☾	1227	957

Kalendarz żydowski: 1 maja = 22 nizan, ostatnie uroczyste święto
Wielkanocy. 10 maja = 1 ijar. 27 maja = 18 ijar, Lag B'omer.

Słońce wstępuje w znak Bliźniat dnia 21-go maja. D. 9 maja całkowite zaćmienie słońca, u nas niewidzialne.

Księżyc. Ostatnia kwadra d. 2 o g. 2 popoł.; now d. 9 o g. 6 rano; pierwsza kwadra d. 16 o g. 2 popoł.; pełnia d. 24 o g. 6 rano; ostatnia kwadra d. 31 o g. 11 wieczorem. D. 8 o g. 7 wieczorem perigeum, d. 21 o g. 6 wieczorem apogeum. D. 24 całkowite zaćmienie księżycy, u nas niewidzialne.

Jasne planety. Merkury w Byku w d. 2 znajduje się w odległości 210 na zachód od słońca, poczem zbliża się do słońca i w d. 25 znajduje się

ze słońcem w dolnym połączeniu. W pierwszych dniach maja zachodzi w godzinę, 40 minut po słońcu i z łatwością wieczorem obserwowany być może. W tych dniach warunki widzialności Merkurego są wogóle najlepsze. — Wenus w Rybach zbliża się do słońca z zachodu. Świeci jako gwiazda poranna przez półtorej godziny przed wschodem słońca. — Mars w Bliźniatach widzialny wieczorem, zachodzi po 10-jej. Jowisz w Pannie widzialny wieczorem. — Saturn w Baranie wschodzi w początku miesiąca o wpół do 4, później coraz wcześniej, widzialny do wschodu słońca.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 14^o20 C., średnia minimalna + 3^o69, średnia maksymalna + 27^o99, ilość opadu 73 mm., najczęstsze wiatry zachodnie do południowo-wschodnich

MAJ

1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

MAJ

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21		29	
22		30	
23		31	
24			

Dzień	Święta		Kalendarz żydowski	Dni roku	Słońca		Księżycy		
	rzymsko-katolickie	grecko-katolickie			w.	z.	odm.	wsch.	zach.
Ś	1 Nikodema	19 Petrykija	23	152 214	323	720		1248	1117
C	2 Erazma bisk.	20 Tałateja m.	24	153 213	322	721		106	1241
P	3 Naj. Serca J. Klot.	21 Konstantyna	25	154 212	322	722		123	204
S	4 Kwiryna m.	22 Wasyliska m.	26	155 211	321	723		140	390
23	Niedz. 3 po Ziel. Św. Ew. św. Łuk. r. 15.	N. 5 po Woskr. Ew. św. Joana r. 9.		Długość dnia 16 g. 2 m., przybyło 8 g. 1 m., zmierzch trwa 43 m.					
N	5 Jakóba Strzemie, Bon.	23 Mychaila	27	156 210	320	724		200	450
P	6 Norberta	24 Symeona pr.	28	157 209	320	725		225	628
W	7 Roberta	25 Obr. hł. św. J.	29	158 208	319	726	☉	256	754
Ś	8 Medarda bisk.	26 Karpa ap.	1	159 207	319	727		340	906
C	9 Felicjana i Prima	27 Wozn. Hospod.	2	160 206	319	727		438	1002
P	10 Małgorzaty	28 Nykty prp.	3	161 205	319	728		549	1042
S	11 Barnaby	29 Teodozyi m.	4	162 204	318	729		706	1112
24	Niedz. 4 po Ziel. Św. Ew. św. Łuk. r. 5.	N. 6 po Woskr. Ew. św. Joana r. 17.		Długość dnia 16 g. 11 m., przybyło 8 g. 10 m., zmierzch trwa 44 m.					
N	12 Onufrego w.	30 Izaakija prep.	5	163 203	318	729		824	1137
P	13 Antoniego z P.	31 Jeremija ap.	6	164 202	318	730		930	1156
W	14 Bazylego	1 Czerw. Justyna	7	165 201	318	730	☾	1051	—
Ś	15 Wita i Modesta	2 Nykyfora prep.	8	166 200	318	731		1150	1221
C	16 Fraanciszka Reg.	3 Lukilijana m.	9	167 199	318	731		106	1227
P	17 Adolfa bisk.	4 Mytrofana patr.	10	168 198	318	732		214	1242
S	18 Marka i Marc.	5 Dorot. Sub.zad.	11	169 197	318	732		322	1256
25	Niedz. 5 po Ziel. Św. Ew. św. Marka r. 8.	Sosz. św. Ducha Ew. św. Joana r. 1.		Długość dnia 16 g. 14 m., przybyło 8 g. 13 m., zmierzch trwa 45 m.					
N	19 NMP. N. Pom. Gerw.	6 Sosz. św. Ducha	12	170 196	318	732		432	112
P	20 Sylwiusza, Floren.	7 Pr. Trojci Teod.	13	171 195	318	733		542	132
W	21 Alojzego B.	8 Fteodora m.	14	172 194	318	733		651	157
Ś	22 Paulina bisk.	9 Kyryla st.	15	173 193	318	733	☉	754	229
C	23 Zenona bisk.	10 Tymofteja m.	16	174 192	318	733		848	312
P	24 Jana Chrzcieciela	11 Warfołom. ap.	17	175 191	319	733		930	406
S	25 Prospera bisk.	12 Onufrija prep.	18	176 190	319	733		1003	513
26	Niedz. 6 po Ziel. Św. Ew. św. Marka r. 8.	N. 1 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 10.		Długość dnia 16 g. 14 m., ubyło 1 m., zmierzch trwa 44 m.					
N	26 Jana i Pawła	13 Wsich Świat.	19	177 189	320	733		1029	627
P	27 Władysława kr.	14 Jelyseja i Met.	20	178 188	320	733		1051	746
W	28 Leona II. pap.	15 Amosa prop.	21	179 187	320	733		1109	906
Ś	29 Piotra i Pawła	16 Tychona ep.	22	180 186	321	733		1126	1024
C	30 Wsp. św. Piotra	17 Manuila m.	23	181 185	321	733	☾	1144	1145

Kalendarz żydowski: 8 czerwca = 1 siwan. 13 i 14 czerwca = 6 i 7 siwan
Zielone Święta.

Słońce wstępuje w znak Raka dnia 22-go o g. 8 rano. Jest to chwila stanowiska letniego i początek lata astronomicznego.

Księżyc. Now d. 7 o g. 2 popołudniu; pierwsza kwadra d. 14 o g. 5 popołudniu; pełnia d. 22 o g. 8 wieczorem; ostatnia kwadra d. 30 o g. 5 rano. D. 6 o g. 3 rano perigeum, d. 18 o g. 7 rano apogeum.

Jasne planety. Merkury w Byku oddala się na zachód od słońca do d. 20, odległość od słońca wynosi wtedy 23", następnie się zmniejsza. Widzialny jest w połowie miesiąca przez

godzinę przed wschodem słońca. — Wenus w Baranie zbliża się do słońca ze strony zachodniej, widzialna przez półtorę godzinę, jako gwiazda poranna. D. 4 pokrycie Wenusy przez księżyc, u nas niewidzialne. — Mars w Bliźniętach widzialny wieczorem, zachodzi po g. 9. — Jowisz w Pannie widzialny wieczorem, zachodzi około północy. — Saturn w Baranie wschodzi w początku miesiąca o 2 popołnocy, później coraz wcześniej, widzialny do wschodu słońca. D. 4 pokrycie Saturna przez księżyc, u nas niewidzialne.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 16° C., średnia minimalna + 7°, średnia maksymalna + 29°, ilość opadu 90 mm., najczęstsze wiatry południowo-zachodnie do północno-zachodnich.

CZERWIEC

1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

CZERWIEC

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21		29	
22		30	
23			
24			

Dzień	Święta		Kalend. żydow.	Dni roku	Słońca		Księżycyca			
	rzymsko-katolickie				grecko-katolickie		w.	z.	odm.	wsch.
P	1	Teobalda op.	18	182	184	321	733			W 107
S	2	Nawiedz. N. M. P.	19	183	183	322	732			r 1204 230
	27	Niedz. 7 po Ziel. Sw. Ew. św. Mat. r. 7.	N. 2 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 4.	Długość dnia 16 g. 10 m., ubyło dnia 5 m., zmierzch trwa 43 m.						
N	3	Przen. krwi P. J., Alfr.	20	184	182	323	732			1226 357
P	4	Jana Kolas., Józ. K.	21	185	181	324	732			1253 522
W	5	Filomeny p.	22	186	180	325	731			130 641
Ś	6	Izajasza pror.	23	187	179	326	731			221 746
C	7	Pulcheryi p., Cyryla	24	188	178	327	730			326 836
P	8	Elżbiety kr.	25	189	177	328	729			441 913
S	9	Cyryla b., Weroniki	26	190	176	329	729			600 936
	28	Niedz. 8 po Ziel. Sw. Ew. św. Luk. r. 16.	N. 3 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 8.	Długość dnia 16 g. 00 m., ubyło dnia 15 m., zmierzch trwa 42 m.						
N	10	Jana z Dukli, Amalii	27	191	175	330	728			718 1000
P	11	Pelagii m.	28	192	174	331	728			833 1017
W	12	Henryka, Gwalberta	29	193	173	332	727			944 1032
Ś	13	Małgorzaty p.	30	194	172	333	727			1053 1045
C	14	Bonawentury b.	1	195	171	334	726			W 1201 1059
P	15	Rozesz. Apost., Henr.	2	196	170	335	725			109 1115
S	16	N. M. P. Szkap.	3	197	169	336	724			217 1132
	29	Niedz. 9 po Ziel. Sw. Ew. św. Luk. r. 19.	N. 4 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 8.	Długość dnia 15 g. 48 m., ubyło dnia 27 m., zmierzch trwa 41 m.						
N	17	Aleksego w.	4	198	168	337	723			328 1155
P	18	Szymona z Lip.	5	199	167	338	722			437 —
W	19	Wincentego ś. Paulo	6	200	166	339	721			543 r 1225
Ś	20	Czesława w.	7	201	165	340	720			641 104
C	21	Praksedy, Daniela pr.	8	202	164	342	719			728 157
P	22	Maryi Magdaleny	9	203	163	343	718			805 301
S	23	Apoliniarego	10	204	162	345	717			834 416
	30	Niedz. 10 po Ziel. Sw. Ew. św. Luk. r. 18.	N. 5 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 8.	Długość dnia 15 g. 32 m., ubyło 43 m., zmierzch trwa 40 m.						
N	24	Kunegundy, Krystyny	11	205	161	347	716			856 535
P	25	Jakóba ap.	12	206	160	348	714			915 656
W	26	Anny M. N. M. P.	13	207	159	349	713			933 816
Ś	27	Natalii, Aurelii	14	208	158	350	711			950 936
C	28	Innocentego p.	15	209	157	351	710			1007 1057
P	29	Marty panny	16	210	156	352	708			1027 W 1219
S	30	Abdona i Sen. Julity	17	211	155	353	707			1051 144
	31	Niedz. 11 po Ziel. Sw. Ew. św. Marka r. 7.	N. 6 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 6.	Długość dnia 15 g. 14 m., ubyło 1 g. 1 m., zmierzch trwa 39 m.						
N	31	Ignacego L., Heleny	18	212	154	354	706			1123 309

Kalendarz żydowski: 8 = 1 tamuz, 24 = 17 tamuz, zdobycie świątyni — post.

Słońce wstępuje w znak Lwa d. 23 lipca. D. 5 o g. 1 popóln. ziemia przechodzi przez punkt odsloneczny (afellum) i znajduje się wtedy w największej odległości od słońca.

Księżyc Nów d. 6 o g. 19 wieczorem; pierwsza kwadra d. 14 o g. 8 rano; pełnia d. 22 o g. 9 rano; ostatnia kwadra d. 29 o g. 10 rano. D. 4 o g. 3 rano perigeum, d. 16 o g. 12 o północy apogeum, d. 30 o g. 10 wieczorem perigeum.

Jasne planety. Merkury w Bliźniętach i Lwie zbliża się do słońca z zachodu, w d. 19 znajduje się w górnym połączeniu i odąd oddala się

na wschód. Z powodu bliskości słońca warunki widzialności są w tym miesiącu bardzo niekorzystne. — Wenus w Byku zbliża się do słońca z zachodu, widzialna przez 2 godziny przed wschodem słońca jako gwiazda poranna. — Mars w Raku zachodzi po g. 8 w., w początku mies. widzialny krótko po zachodzie słońca. — Jowisz w Pannie widzialny krótko wiecz., zachodzi około g. 10. — Saturn w Baranie wchodzi w początku miesiąca o północy, później coraz wcześniej, widzialny do rana. D. 2 i 29 lipca pokrycie Saturna przez księżyc, pierwsze widzialne u nas.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 18.5° C. (najwyższa w roku), średnia maksymalna + 31.3°, średnia minimalna + 9.2°, ilość opadu 106 mm. (największa w roku); najczęstsze wiatry zachodnie i północno-zachodnie.

LIPIEC

1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

LIPIEC

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21		29	
22		30	
23		31	
24			

Dzień	Święta		Kalendarz żydow.	Dni roku				Księżyca		
	rzymsko-katolickie	grecko-katolickie		W.	Z.	Wsch.	Zach.	odm.	wsch.	zach.
P	1 Piotra w okowach	19 Makryny	25	213	153	355	704	—	—	424
W	2 N. M. P. Anielskiej	20 Ilii pror.	26	214	152	357	703	r	1207	533
Ś	3 Zn. św. Szczep., Lidyi	21 Symeona i Iw.	27	215	151	358	701		105	629
C	4 Dominika w.	22 Maryi Mahd.	28	216	150	359	659		218	710
P	5 N. M. P. Śnieżnej	23 Trofyma	29	217	149	401	657	☉	336	740
S	6 Przemienienie Pańsk.	24 Borysa	1	218	148	402	656		455	802
32 Niedz. 12 po Ziel. Sw. Ew. św. Łuk. r. 10.			N. 7 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 9.		Długość dnia 14 g. 54 m., ubyło 1 g. 21 m., zmierzch trwa 38 m.					
N	7 Kajetana w.	25 Usp. św. Anny	2	219	147	404	654		612	820
P	8 Cyrjaka, Emila	26 Jermolajai i Par.	3	220	146	406	653		726	836
W	9 Romana i Sek., Jul.	27 Pantalejmona	4	221	145	407	651		836	850
Ś	10 Wawrzyńca m.	28 Prochora i Nik.	5	222	144	408	650		946	904
C	11 Zuzanny p.	29 Kałynka m.	6	223	143	409	648		1054	919
P	12 Klary panny	30 Syly ap.	7	224	142	411	646	w	1203	935
S	13 Hipolita m.	31 Jewdokyma	8	225	141	413	644	☾	113	954
33 Niedz. 13 po Ziel. Sw. Ew. św. Łuk. r. 17.			N. 8 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 14.		Długość dnia 14 g. 31 m., ubyło 1 g. 44 m., zmierzch trwa 37 m.					
N	14 Euzebiusza †	1 Serp. W. Cz. K.	9	226	140	414	642		223	1023
P	15 Wiebowzięcia N. M. P.	2 Per m. św. Stef.	10	227	139	416	641		329	1056
W	16 Jacka w. i Rocha	3 Izaakija dal.	11	228	138	417	639		431	1144
Ś	17 Liberta b., Anastaz.	4 7Otrok w Efez.	12	229	137	419	637		522	—
C	18 Heleny król.	5 Ewsychnija m.	13	230	136	420	635		603	r 1242
P	19 Benigny p.	6 Preobr. Hospod.	14	231	135	422	633		635	152
S	20 Stefana kr., Bernarda	7 Dometyja	15	232	134	424	632	☉	700	312
34 Niedz. 14 po Ziel. Sw. Ew. św. Mat. r. 6.			N. 9 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 14.		Długość dnia 14 g. 08 m., ubyło 2 g. 07 m., zmierzch trwa 36 m.					
N	21 Joanny Frem.	8 Emilijana	16	233	133	425	630		720	433
P	22 Filiberta	9 Matyja ap.	17	234	132	426	628		739	556
W	23 Filipa bisk.	10 Ławrentyja m.	18	235	131	427	625		754	710
Ś	24 Bartłomieja ap.	11 Jewpła i Klaw.	19	236	130	429	623		813	841
C	25 Ludwika kr.	12 Fotija i Ap.	20	237	129	431	621		832	1005
P	26 Zefryna m., Aleksan.	13 Maksyma p.	21	238	128	433	619		854	1129
S	27 Przen. św. Kazim., Cez.	14 Teodozycja p.	22	239	127	434	617	☾	924	w 1254
35 Niedz. 15 po Ziel. Sw. Ew. św. Łuk. r. 7.			N. 10 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 17.		Długość dnia 13 g. 43 m., ubyło 2 g. 32 m., zmierzch trwa 35 m.					
N	28 Pociesz. NMP., Aug.	15 Uspen Pr. D.	23	240	126	435	615		1003	215
P	29 Ścięcia św. Jana	16 Obr. Hospod.	24	241	125	437	613		1056	326
W	30 Róży z L.	17 Myrona	25	242	124	438	611		—	425
S	31 Rajmunda W.	18 Flora i Ławra	26	243	123	440	609		r 1204	511

Kalendarz żydowski: 6 sierpnia = 1 ab. 14 sierpnia = 9 ab, spalenie świątyni, post.

Słońce wstępuje w znak Panny dnia 24-go sierpnia.

Księżyc. Now d. 5 o g. 7 rano; pierwsza kwadra d. 13 o g. 2 rano; pełnia d. 20 o g. 7 wieczorem; ostatnia kwadra d. 27 o g. 3 popoł. D. 12 o g. 6 wieczorem apogeum, d. 25 o g. 1 po północy perigeum.

Jasne planety. Merkury w Lwie później w Pannie oddala się na wschód od słońca i w d. 30 odległość wschodnia przenosi 27o. Pomimo to Merkury zachodzi bardzo szybko po słońcu i

z trudnością tylko w końcu miesiąca może być dostrzeżony. — Wenus w Bliźniętach, później w Raku zbliża się do słońca z zachodu, świeci przez 2 godziny przed wschodem słońca jako gwiazda poranna. — Mars w Lwie niewidzialny z powodu bliskości słońca. — Jowisz w Pannie widzialny w początku miesiąca krótko po zachodzie słońca, później ginie w zmierzchu wieczornym. — Saturn w Baranie wschodzi zaraz z wieczora, widzialny przez całą noc. D. 25 pokrycie Saturna przez księżyc, u nas niewidzialne.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 17° C., średnia minimalna + 8°, średnia maksymalna + 29°, ilość opadu 89 mm., najczęstsze wiatry zachodnie i południowo-zachodnie.

SIERPIEŃ

1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

SIERPIEŃ

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21		29	
22		30	
23		31	
24			

Dzień	Święta		Kalend. żydow.	Dni roku		Słońca		Księżycy			
	rzymsko-katolickie	grecko-katolickie		w.	z.	odm.	wsch.	zach.			
C	1 Idziego op.	19 Andreja Str.	27	244	122	442	607	r	118	w	542
P	2 Stefana	20 Samuła pror.	28	245	121	443	605		236		606
S	3 Bronisławy i Izabelli	21 Tadeja ap.	29	246	120	445	604	☾	353		625
36 Niedz. 16 po Ziel. Sw. Ew. św. Łuk. r. 14.			N. 11 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 18.			Długość dnia 13 g. 19 m., ubyło 2 g. 56 m., zmierzch trwa 34 m.					
N	4 Joachima w., Rozalii	22 Ahatonika m.	30	247	119	446	601		508		642
P	5 Wawrzyńca w.	23 Iryneja m.	1	248	118	447	599		620		656
W	6 Zacharyasza	24 Ewtycha m.	2	249	117	449	597		729		709
Ś	7 Reginy p.	25 Wartołomeja	3	250	116	450	595		839		724
C	8 Narodzenie N. M. P.	26 Adryana m.	4	251	115	452	593		948		740
P	9 Georgin. m. i Serg.	27 Pimena m.	5	252	114	453	591		1057		759
S	10 Mikołaja z Tol.	28 Awhustyna	6	253	113	454	549		w1207		822
37 Niedz. 17 po Ziel. Sw. Ew. św. Mat. r. 22.			N. 12 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 19.			Długość dnia 12 g. 55 m., ubyło 3 g. 20 m., zmierzch trwa 33 m.					
N	11 Im. NMP. Jacka i Pr.	29 Usikł. hł. ś W.	7	254	112	456	547	☾	115		852
P	12 Gwidona w.	30 Ateksandra	8	255	111	458	545		290		932
W	13 Tobiasza	31 Poł. poj. P. D.	9	256	110	500	543		315		1023
Ś	14 Podwyż. św. Krzyża	1 Weres. Sym.	10	257	109	501	540		359		1132
C	15 Nikodema m.	2 Maranta m.	11	258	108	502	538		434		—
P	16 Ladmiły m.	3 Antyma	12	259	107	504	536		501	r	1248
S	17 Lamberta bisk.	4 Wawyla	13	260	106	505	534		523		208
38 Niedz. 18 po Ziel. Sw. Ew. św. Mat. r. 9.			N. 13 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 21.			Długość dnia 12 g. 29 m., ubyło 3 g. 46 m., zmierzch trwa 33 m.					
N	18 Tom. z W., Józ. z K.	5 Zacharyi	14	261	105	507	531		543		331
P	19 Januariusza	6 Czudo Ar. M.	15	262	104	509	529	☾	600		454
W	20 Eustachiusza	7 Sozanta m.	16	263	103	510	527		617		619
Ś	21 Mateusza ap. † S. dni	8 Rożdż. Pr. D.	17	264	102	511	525		636		745
C	22 Maurycego, Tomasza	9 Joakima i An.	18	265	101	513	523		667		911
P	23 Tekli p. m. Such. dni	10 Mynodory m.	19	266	100	514	521		724		1023
S	24 Gerarda bisk. S. dni	11 Teodory prep.	20	267	99	516	519		800	w	1204
39 Niedz. 19 po Ziel. Sw. Ew. św. Mat. r. 22.			N. 14 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 22.			Długość dnia 12 g. 3 m., ubyło 4 g. 12 m., zmierzch trwa 34 m.					
N	25 Wład. z G., Kleof. m.	12 Awt. mona	21	268	98	515	517	☾	850		120
P	26 Cypryana	13 Kornylia	22	269	97	519	514		954		223
W	27 Kosmy i Damiana	14 Wozn. cz. Kresta	23	270	96	520	512		1107		311
Ś	28 Wacława kr.	15 Nykty m.	24	271	95	522	510		—		346
C	29 Michała Archaniola	16 Ewfymii m.	25	272	94	524	508		r	1225	412
P	30 Hieronima	17 Sofii, Wir. N. L.	26	273	93	525	506		141		432

Kalendarz żydowski: 5 września = 1 elul

Słońce wstępuje w znak Wagi d. 23 o g. 10 wieczorem. Jest to początek jesieni astronomicznej.

Księżycy. Now d. 3 o g. 6 wieczorem; pierwsza kwadra d. 11 o g. 8 wieczorem; pełnia d. 19 o g. 5 rano; ostatnia kwadra d. 25 o g. 9 wiecz. Dnia 12 o g. 6 wieczorem apogeum, d. 25 o g. 1 po północy perigeum.

Jasne planety. Merkury w Pannie zbliża się do słońca ze wschodu i w d. 26 znajduje się w dolnym połączeniu ze słońcem. Z powodu blis-

kości słońca widziany być nie może. — Wenus w gwiazdobiorze Lwa zbliża się do słońca z zachodu, świeci przez półtorej godziny przed wschodem słońca jako gwiazda poranna. — Mars w Lwie w d. 27 znajduje się w połączeniu ze słońcem, z powodu bliskości słońca niewidzialny. — Jowisz w Pannie zachodzi krótko po zachodzie słońca i ginie w zmierzchu wieczornym. — Saturn w Baranie wschodzi zaraz po zachodzie słońca, widzialny przez całą noc.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 14° C., średnia minimalna + 3°, średnia maksymalna + 26°, ilość opadu 62 m.m., najczęstsze wiatry zachodnie i północno-zachodnie.

Należy odnowić ubezpieczenie, które się kończy:

W folwarku	Budynków	Ruchomości	Inwentarzy	Krestoncyi	Wołów opas.	Spirytus	Od nie- szczęśliw. wypadków	Na życie
	d n i a							

Podano do ubezpieczenia w Agencji:

Dnia	Ilość	Przedmiot	Cena pojedyncza		Wartość ogólna	Złożono zadatek		Otrzymano Nr. policy	Zapłacono należycie			
			K.	h.		K.	h.		dnia	K.	h.	gotówki lub weksl.

WRZESIEŃ

1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

WRZESIEŃ

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21		29	
22		30	
23			
24			

Dzień	Święta		Kalendarz żydowy	Dni roku	Słońca		Księżyca		
	rzymsko-katolickie	grecko-katolickie			w.	z.	odm.	wsch.	zach.
S	1 Remigiusza b.	18 Efrema	27	274	92	527	504	1255	549
40	Niedz. 20 po Ziel. Sw. Ew. św. Jana r. 4.	N. 15 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 22.		Długość dnia 11 g. 37 m., ubyło 4 g. 38 m., zmierzch trwa 34 m.					
N	2 M. B. Różańcowej	19 Trofyma m.	28	275	91	528	501	406	503
P	3 Kandyda	20 Ewstachija	29	276	90	529	499	516	517
W	4 Franciszka Seraf.	21 Kondrata	1	277	89	521	497	625	530
Ś	5 Placyda m.	22 Foky i Jowy	2	278	88	523	495	735	545
C	6 Brunona w.	23 Zacz. św. Iw.	3	279	87	524	493	844	602
P	7 Justyny p.	24 Tekli perw.	4	280	86	526	491	954	623
S	8 Brygidy wdowy	25 Ewfrozyny	5	281	85	528	489	1103	651
41	Niedz. 21 po Ziel. Sw. Ew. św. Mat. r. 18.	N. 16 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 25.		Długość dnia 11 g. 11 m., ubyło 5 g. 4 m., zmierzch trwa 35 m.					
N	9 Wincent. Kad., Dyon.	26 Iwana Boh.	6	282	84	540	487	1209	726
P	10 Podz. zazw. Turk. Fr.B.	27 Kalystrata m.	7	283	83	541	485	107	814
W	11 Placydy m.	28 Charytona	8	284	82	543	482	154	913
Ś	12 Maksymiliana	29 Kyrijaka pr.	9	285	81	544	480	233	1023
C	13 Edwarda kr.	30 Hryhorija arm.	10	286	80	546	478	303	1140
P	14 Kaliksta pap.	1 Żowt. Pokr.	11	287	79	548	476	326	—
S	15 Jadwigi i Teresy	2 Kyprijana	12	288	78	549	474	346	102
42	Niedz. 22 po Ziel. Sw. Ew. św. Mat. r. 22.	N. 17 po Sosz. Ew. św. Mat. r. 15.		Długość dnia 10 g. 45 m., ubyło 5 g. 30 m., zmierzch trwa 35 m.					
N	16 Gawła op. i Ner.	3 Dionyzyja	13	289	77	551	482	404	225
P	17 Lucyny, Flor.	4 Jeroteja	14	290	76	553	480	421	348
W	18 Łukasza ewang.	5 Charytyny m.	15	291	75	554	478	439	513
Ś	19 Piotra z Alk.	6 Tomy ap.	16	292	74	556	476	458	642
C	20 Felicyana	7 Serhija m.	17	293	73	557	474	522	812
P	21 Urszuli p. m.	8 Pełahyi	18	294	72	559	472	556	942
S	22 Korduli p.	9 Jakowa ap.	19	295	71	560	471	642	1106
43	Niedz. 23 po Ziel. Sw. Ew. św. Mat. r. 9.	N. 18 po Sosz. Ew. św. Łuk. r. 5.		Długość dnia 10 g. 21 m., ubyło 5 g. 54 m., zmierzch trwa 36 m.					
N	23 Jana Kantego w.	10 Ewlampija	20	296	70	602	470	742	1216
P	24 Rafała archanioła	11 Fyłypa	21	297	69	604	477	855	111
W	25 Kryspina	12 Prowa i Andr.	22	298	68	605	475	1013	151
Ś	26 Ewarysta pap., Luc	13 Karpa m.	23	299	67	607	473	1131	219
C	27 Sabiny m., Iwona	14 Paraskewyi	24	300	66	609	472	—	240
P	28 Szymona i Judy	15 Lukijana	25	301	65	610	470	1247	257
S	29 Nareczya b.	16 Lonhyna sot.	26	302	64	612	468	158	312
44	Niedz. 24 po Ziel. Sw. Ew. św. Mat. r. 8.	N. 19 po Sosz. Ew. św. Łuk. r. 6.		Długość dnia 9 g. 56 m., ubyło 6 g. 19 m., zmierzch trwa 36 m.					
N	30 Klaudyusza, Marcel.	17 Andreja	27	303	63	614	466	306	326
P	31 Wolfganga † Wig.	18 Łuky jew.	28	304	62	616	464	414	339

Kalendarz żydowski: 4 = 1 tiszri, Nowy Rok 5671. 5 = 2 tiszri, drugie święto. 6 = 3 tiszri, post Gedalja. 13 = 10 tiszri, Święto Pojednania. 18 i 19 = 15 i 16 tiszri, Kuczki. 24 = 21 tiszri, święto palm. 25 = 22 tiszri, Zgromadzenie czyli koniec Kuczek. 26 = 23 tiszri, Radość z Prawa.

Słońce wstępuje w znak Niedźwiadka 24-go. Księżyc. Now d. 3 o g. 9 rano; pierwsza kwadra d. 11 o g. 2 popołudniu; pełnia d. 18 o g. 3 popoł.; ostatnia kwadra d. 25 o g. 6 rano; D. 7 o g. 7 rano apogeum, d. 19 o g. 3 popoł. perigeum. Jasne planety. Merkury w Pannie oddala się od słońca na zachód, w dniu 11 odległość wynosi 196 i odtąd poczyna się zmniejszać. Widzialny w pierwszej połowie miesiąca przed wschodem słońca przez godzinę. — Wenus w Lwie później

w Pannie zbliża się do słońca z zachodu; jest gwiazdą poranną, w początku miesiąca widzialna przez półtorej godziny przed wschodem słońca, później coraz krócej. — Mars w Pannie tylko w końcu miesiąca widzialny krótko nad ranem. — Jowisz w Pannie w d. 19 jest w połączeniu ze słońcem, znajduje się nad poziomem w dzień, więc niewidzialny. — Saturn w Baranie jest w d. 27 w opozycji ze słońcem, widzialny przez całą noc.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 8.5° C. Średnia minimalna - 2.2°, średnia maksymalna + 22.0, ilość opadu 59 mm., najczęstsze wiatry zachodnie do połudn.-wsch.

PAŹDZIERNIK

1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

PAŹDZIERNIK

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21		29	
22		30	
23		31	
24			

Dzień	Święta		Kalendarz żydow.	Dni roku		Słońca		Księżyca			
	rzymsko-katolickie			grecko-katolickie		w.	z.	odm.	wsch.	zach.	
W	1 Wszystkich Świętych		19	305	61	618	403	r	522	w	352
Ś	2 Dzień zaduszny		20	306	60	619	401	☉	633		408
C	3 Huberta		1	307	59	620	359		742		428
P	4 Karola Bor.		2	308	58	622	357		852		452
S	5 Elżbiety m.		3	309	57	624	356		959		524
45	Niedz. 25 po Ziel. Św. Ew. św. Mat. r. 13.		N. 20 po Sosz. Ew. św. Łuk. r. 7.		Długość dnia 9 g. 32 m., ubyło 6 g. 43 m., zmierzch trwa 38 m.						
N	6 Leonarda w.		4	310	56	626	353		1101		607
P	7 Herkulana		5	311	55	627	354		1152		702
W	8 4 Koronatów		6	312	54	629	351	w	1232		807
Ś	9 Teodora m.		7	313	53	631	350		104		919
C	10 Andrzeja z Awel.		8	314	52	632	349	☾	129		1037
P	11 Marcina bisk.		9	315	51	634	347		150		1156
S	12 5 Braci Pol.		10	316	50	636	346		207		—
46	Niedz. 26 po Ziel. Św. Ew. św. Mat. r. 13.		N. 21 po Sosz. Ew. św. Łuk. r. 8.		Długość dnia 9 g. 10 m., ubyło 7 g. 05 m., zmierzch trwa 39 m.						
N	13 Stanisł. K., Dyd., Zbig.		11	317	49	637	344		224	r	117
P	14 Józefata b.		12	318	48	638	343		240		240
W	15 Leopolda w.		13	319	47	640	341		259		405
Ś	16 Otmara op., Edmunda		14	320	46	642	340		321		535
C	17 Salomei p., Grzegorza		15	321	45	644	339	☉	348		706
P	18 Ottona op., Romana		16	322	44	645	338		428		837
S	19 Elżbiety wdowy		17	323	43	647	337		524		938
47	Niedz. 27 po Ziel. Św. Ew. św. Mat. r. 24.		N. 22 po Sosz. Ew. św. Łuk. r. 16.		Długość dnia 8 g. 50 m., ubyło 7 g. 25 m., zmierzch trwa 40 m.						
N	20 Feliksa W.		18	324	42	648	336		635		1103
P	21 Ofiar. N. M. P.		19	325	41	650	335		755		1149
W	22 Cecylii p.		20	326	40	652	334		916	w	1222
Ś	23 Klemensa pap.		21	327	39	653	333	☾	1034		1246
C	24 Jana od krzyża		22	328	38	654	332		1149		105
P	25 Katarzyny p.		23	329	37	656	331		—		121
S	26 Sylwestra op.		24	330	36	657	330		r	1258	134
48	Niedz. 1 Adw. Ew. św. Łuk. r. 21.		N. 23 po Sosz. Ew. św. Łuk. r. 8.		Długość dnia 8 g. 33 m., ubyło 7 g. 42 m., zmierzch trwa 40 m.						
N	27 Wal. i Wirg.		25	331	35	658	329		206		147
P	28 Krescentego, Grzeg.		26	332	34	659	328		313		201
W	29 Saturnina m.		27	333	33	701	328		421		216
S	30 Andrzeja ap.		28	334	32	702	327		532		234

Kalendarz żydowski: 3 listopada = 1 marcheswan.

Słońce wstępuje w znak Strzelca d. 23 listopada. 2 listopada częściowe zaćmienie słońca, u nas niewidzialne.

Księżyc. Nów d. 2 o g. 2 popóln.; pierwsza kwadra d. 10 o g. 6 rano; pełnia d. 17 o g. 1 po północy, ostatnia kwadra d. 23 o g. 6 wieczorem. Dnia 3 o g. 6 po południu apogeum, d. 19 o g. 3 po południu perigeum, d. 17 całkowite zaćmienie księżyca, widzialne u nas.

Jasne planety. Merkury w Wadze później w Niedźwiadku zbliża się do słońca z zachodu, w d. 12 znajduje się w górnym połączeniu ze słońcem i oddał do końca miesiąca oddala się na wschód. Z powodu bliskości słońca w tym miesiącu widzialny być nie może. — Wenus w Pan-

nie później w Wadze zbliża się do słońca z zachodu, ginąc w jego promieniach; d. 26 znajduje się w połączeniu górnym ze słońcem i przechodzi na stronę wschodnią. Z powodu bliskości słońca w tym miesiącu niewidzialna. — Mars w Pannie wschodzi coraz wcześniej przed słońcem, w końcu miesiąca widzialny przed świtem przez godzinę. — Jowisz w Pannie wschodzi około g. 5 rano, widzialny do wschodu słońca. D. 28 pokrycie Jowisza przez księżyc, u nas niewidzialne. — Saturn w Baranie widzialny z nastaniem wieczora, zachodzi w początku miesiąca po 5 rano, później coraz wcześniej. D. 15 pokrycie Saturna przez księżyc, u nas niewidzialne.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 2° C., średnia minimalna — 9° 59, średnia maksymalna + 14° 09, ilość opadu 49 mm., najcięższe wiatry zachodnie do południowych.

LISTOPAD

1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

LISTOPAD

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21		29	
22		30	
23			
24			

Dzień	Święta		Kalendarz żydow.	Dni roku	Słońca		Księżycyca			
	rzymsko-katolickie	grecko-katolickie			w.	z.	odm.	wsch.	zach.	
C	1 Elżbiety b. Natalii	18 Platona	29	335	31	704	326	☉	642	W 256
P	2 Aurelii m.	19 Awdyja i War.	1	336	30	705	326		750	326
S	3 Franc. Ksaw.	20 Hryhoryja	2	337	29	706	325		854	405
49 Niedz. 2 Adw. Ew. św. Mat. r. 11.			N. 24 po Sosz. Ew. św. Łuk. r. 8.		Długość dnia 8 g. 19 m., ubyto 7 g. 56 m., zmierzch trwa 42 m.					
N	4 Barbary p.	21 Wwed. Pr. D.	3	338	28	707	324		949	456
P	5 Sabby op.	22 Fylymona	4	339	27	708	324		1032	557
W	6 Mikołaja bisk.	23 Hryhoryja	5	340	26	710	323		1107	708
Ś	7 Ambrożego †	24 Kateryny	6	341	25	711	323		1133	822
C	8 Niep. Pocz. N. P. M.	25 Klymenta	7	342	24	712	322		1155	939
P	9 Leokadyi i Wal.	26 Jakowa i Al.	8	343	23	713	322	☾	W 1213	1057
S	10 N. M. P. Loret.	27 Jakowa perw.	9	344	22	714	322		1228	—
50 Niedz. 3 Adw. Ew. św. Jana r. 1.			N. 25 po Sosz. Ew. św. Łuk. r. 10.		Długość dnia 8 g. 8 m., ubyto 8 g. 7 m., zmierzch trwa 43 m.					
N	11 Damazego p.	28 Stefana	10	345	21	715	322		1244	1216
P	12 Aleksandra	29 Paramona	11	346	20	716	322		101	136
W	13 Łucyi i Otylii	30 Andreja ap.	12	347	19	716	321		120	300
Ś	14 Nikazego, Alfreda kr.	1 Hrud. Nauma	13	348	18	717	321		145	429
C	15 Fortunata, Ireny	2 Awakuma	14	349	17	718	322		217	600
P	16 Adelajdy, Albiny	3 Sofonija pr.	15	350	16	719	322	☉	303	726
S	17 Łazarza	4 Warwary m.	16	351	15	720	322		407	841
51 Niedz. 4 Adw. Ew. św. Łuk. r. 3.			N. 26 po Sosz. Ew. św. Łuk. r. 12.		Długość dnia 8 g. 2 m., ubyto 8 g. 13 m., zmierzch trwa 43 m.					
N	18 Gracyana, Olimpui	5 Sawwy prep.	17	352	14	720	322		527	939
P	19 Nemezyusza, Fausty	6 Nykoł. czud.	18	353	13	721	322		651	1020
W	20 Teofila m.	7 Ambrozyja	19	354	12	722	323		814	1048
Ś	21 Tomasa ap. † S. dni	8 Patapija	20	355	11	723	323		932	1110
C	22 Zenona męcz.	9 Zaczął. Pr. D.	21	356	10	723	323		1045	1127
P	23 Wiktoryi p. † S. dni	10 Miny i Jerm.	22	357	9	723	324	☾	1156	1141
S	24 Ad. i Ewy † Wig. S. d.	11 Danyła st.	23	358	8	723	324		—	1154
52 Niedz. Boż. Nar. Ew. św. Łukasza r. 2.			N. 27 po Sosz. Ew. św. Łuk. r. 13.		Długość dnia 8 g. 1 m., ubyto 8 g. 14 m., zmierzch trwa 42 m.					
N	25 Boże Narodzenie	12 Spirydona	24	359	7	723	325		104	W 1208
P	26 Szczepana I. m.	13 Ewhenija	25	360	6	723	326		211	1222
W	27 Jana ewang.	14 Fylymona	26	361	5	724	327		321	1230
Ś	28 Młodzianków	15 Elewteryja	27	362	4	724	328		431	100
C	29 Tomasa bisk.	16 Ahheja	28	363	3	724	329		540	127
P	30 Dawida kr.	17 Danyła pror.	29	364	2	724	329		646	204
S	31 Sylwestra pap.	18 Sewastyana	30	365	1	724	330	☉	744	251

Kalendarz żydowski: 2 grudnia = 1 kislew, 26 grudnia = 25 kislew, poświęcenie świątyni.

Słońce wstępuje w znak Koziorożca d. 22 o g. 5 popoł. Jest to chwila stanowiska południowego i początek zimy astronomicznej.

Księżycyca. Nów d. 1 o g. 10 wieczór; pierwsza kwadra d. 9 o g. 8 wieczór; pełnia d. 16 o g. 12 w poł.; ostatnia kwadra d. 23 o g. 11 przedpoł.; nów d. 31 o g. 5 wieczór. D. 15 o g. 5 popoł. perigeum, d. 28 o g. 3 rano apogeum.

Jasne planety. Merkury w Strzelcu, później w Koziorożcu oddala się na wschód od słońca i w d. 24 odległość dosięga 20", poczem maleje. W drugiej połowie miesiąca przez go-

dzinę widzialny jest po zachodzie słońca. — Wenus w Niedźwiadku, później w Strzelcu oddala się na wschód od słońca; z powodu bliskości słońca w tym miesiącu widziana być nie może. — Mars w Wadze widzialny przez półtorej godziny przed wschodem słońca. — Jowisz w Wadze wschodzi około g. 4 rano, widzialny do wschodu słońca. D. 26 pokrycie Jowisza przez księżycę, u nas niewidzialne. — Saturn w Baranie widzialny z nastaniem ciemności, zachodzi w początku miesiąca po g. 3, później coraz wcześniej popołudniu. D. 26 pokrycie Saturna przez księżycę, u nas niewidzialne.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura — 2°20' C., średnia minimalna — 15°09', średnia maksymalna + 7°40', ilość opadu 42 mm., najczęstsze wiatry zachodnie do południowo-zachodnich.

GRUDZIEŃ

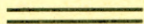
1		9	
2		10	
3		11	
4		12	
5		13	
6		14	
7		15	
8		16	

GRUDZIEŃ

17		25	
18		26	
19		27	
20		28	
21		29	
22		30	
23		31	
24			

ZAMKNIĘCIE RACHUNKOWE
TOWARZYSTWA WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ
W KRAKOWIE
== za rok 1908 ==

W DZIALE OGNIOWYM, GRADOWYM I ŻYCIOWYM

DZIAŁ UBEZPIECZEŃ

W roku administracyjnym od 1-go stycznia 1908 do 31-go grudnia 1908 wydano ważnych polic 505.447. — Zabezpieczono wartości na K 1,849,538.340. Zebrano zaliczki K 11,967.792 h 96

ROZCHÓD. Rachunek zysków i strat z działu ogniowego

		K	h	K	h
I.	Szkody i koszta likwidacji wypłacone	6,672.787	42		
	mniej zwrot od Towarzystw kontrasekuracyjnych	1,814.438	77	4,858.348	65
II.	Ogólne wydatki zarządu po potrąceniu prowizji kontrasekuracyjnej			2,029.388	41
III.	Odpisy i inne wydatki			1,193.740	63
IV.	Rezerwa na szkody nieregul. mniej udział Towarz. kontrasekuracyjnych	981.846	76		
		251.894	61	729.952	15
V.	Stan funduszków z końcem r. 1908	14,469.239	91		
	mniej kontrasekuracya	1,351.770	96	13,117.468	95
VI.	Pozostałość			1,534.772	86
				23,463.671	65

STAN CZYNNY. Rachunek bilansu z działu ogniowego

		K	h	K	h
I.	Stan kas z dniem 31 grudnia 1908			335.381	10
II.	Rozporządzalne należitości w instytucjach kredytowych i kasach oszczędności			1,594.349	12
III.	Realności			1,870.000	—
IV.	Papiery wartościowe według kursu z dnia 31 grudnia 1908			8,372.294	52
V.	Weksle w portfelu			215.073	33
VI.	Salda czynne rachunków z Towarzystwami kontrasekurac.			1,408.171	44
VII.	Zaległości w agencjach i filiach (salda czynne)			2,123.104	38
VIII.	Różni dłużnicy			2,877.612	75
IX.	Wartość inwentarza po odpisaniu zużycia			9.681	30
X.	Efekta kaucyi agentów			553.053	38
				19,358.721	32

Kraków, dnia 31. grudnia 1908 r.

D Y R E K C Y A :

M. Garapich

Ig. Głazewski

Paszkowski

Naczelnik central. biura rachunk.: Wiktor Gablenz.

OD OGNI. ROK XLVIII

Fundusz rezerwowy powiększył się o K 137.076 h 19 i wynosi K 7,278.754 h 37. — Pozostałość wynosi K 1,534.772 hal. 86.

za czas od 1 stycznia 1908 do 31 grudnia 1908 r. PRZYCHÓD.

		K	h	K	h
I.	Fundusze przeniesione z r. 1907 mniej kontrasekuracye	14,374.656	28	13,014.284	73
		1,360.371	55		
II.	Fundusz na szkody nieuregulowane, przeniesiony z r. 1907 mniej kontrasekuracya	1,296.065	33	968.316	16
		327.749	17		
III.	Zebrana premia mniej kontrasekuracya	11,967.792	96	8,588.365	55
		3,379.427	41		
IV.	Przychód z lokacyi kapitałów			371.517	47
V.	Inne przychody			521.187	74
				23,463.671	65

z dniem 31 grudnia 1908 r.

STAN BIERNY.

		K	h	K	h
I.	Fundusz rezerwowy			7,278.754	37
II.	Fundusz wyrównawczy i specyal.			2,139.060	29
III.	Rezerwa premii po potrąceniu kontrasekuracyi			3,446.195	77
IV.	Rezerwa na szkody nieuregul. po potrąceniu kontrasekuracyi			729.952	15
V.	Fundusz emerytalny			2,524.020	24
VI.	Salda bierne rachunków z Towarzystwami kontrasekuracyjn.			240.333	26
VII.	Różni wierzyciele			91.586	59
VIII.	Kaucye agentów			553.053	38
IX.	Fundusze			820.992	41
X.	Pozostałość			1,534.772	86
				19,358.721	32

KOMISYA RACHUNKOWA :

M. Urbański A. hr. Wodzicki M. Dydyński Kl. hr. Dzieduszycki

DZIAŁ UBEZPIECZEŃ

W dziale gradowym wydano w roku 1908 ważnych polic 11.428. Zabezpieczono wartości na K 78,946.462. Zebrano zaliczki K 1,542.795 h 24.

ROZCHÓD. Rachunek zysków i strat z działu gradowego

		K	h	K	h
I.	Szkody i koszty likwidacji wypłacone	2,188.444	81		
	mniej zwrot od Towarzystw kontrasekuracyjnych	674.218	47	1,514.226	34
II.	Ogólne wydatki zarządu po potrąceniu prowizji kontrasekuracyjnej			115.680	58
III.	Odpisy i inne wydatki			69.628	74
IV.	Rezerwa na szkody nieuregul.			11.214	11
V.	Stan funduszków z końcem r. 1908			2,950 032	92
				4,660.782	69

STAN CZYNNY.

Rachunek bilansu z działu gradowego

		K	h	K	h
I.	Rozporządzał. należitości w instytucjach kredytowych i kasach oszczędności			44.851	89
II.	Papiery wartośc. według kursu z dniem 31 grudnia 1908			2,732.095	56
III.	Weksle w portfelu			125.438	02
IV.	Salda czynne rach. z Tow. kontrasekuracyjnymi			291.895	05
V.	Różni dłużnicy			34.644	32
VI.	Wartość inwentarza			981	10
VII.	Niedobór			502.560	99
				3,732 466	93

Kraków, dnia 31 grudnia 1908 r.

DYREKCJA:

M. Garapich

Ig. Głazewski

Paszkowski

Naczelnik central. biura rachunk.: Wiktor Gablenz

OD GRADU. ROK XLV.

Fundusz rezerwowý gradowy wynosi obecnie K 2,780.915 h 69 (— K 14.022 h 55, jak w roku 1907).

za czas od 1 stycznia 1908 do 31 grudnia 1908 r. PRZYCHÓD.

		K	h	K	h
I.	Fundusze przeniesione z r. 1907			2,859.313	07
II.	Rezerwa na szkody nieuregulowane z r. 1907			23.447	96
III.	Zebrana premia	1,542.795	24		
	mniej kontrasekuracja	446.111	82	1,096.683	42
IV.	Przychód z lokacyi kapitałów .			111.843	51
V.	Inne przychody			66.933	74
VI.	Niedobór			502.560	99
				4,660.782	69

z dniem 31 grudnia 1908 r.

STAN BIERNY.

		K	h	K	h
I.	Fundusz rezerwowý			2,780.915	69
II.	Fundusz specjalny i wyrównawczy			144.611	79
III.	Różni wierzyciele			687.269	01
IV.	Fundusz na szkody nieuregul.			11.214	11
V.	Fundusze			107.016	23
VI.	Salda bierne rach. z Towarz. kontrasekuracyjnymi			1.440	10
				3,732.466	93

KOMISYA RACHUNKOWA:

M. Urbański A. hr. Wodzicki M. Dydziński Kl. hr. Dzieduszycki

DZIAŁ UBEZPIECZEŃ

W dziale ubezpieczeń na życie z końcem roku 1908 było ważnych polic 38.937 (+ 1139 jak w roku 1907) którymi zabezpieczono kapitał K 114,398.917 (+ K 3.215.387 jak w roku 1907) i renty K 326.050 (+ K 5.655 jak w roku 1907).

ROZCHÓD. Rachunek zysków i strat z działu życiowego

		K		h	
		K	h	K	h
I.	Wpłaty płatnych zabezp. i rent mniej udział Tow. kontrasek.	3,310.292	34		
		115.024	65	3,195.267	69
II.	Wpłaty za wykupione police mniej udział Tow. kontrasek.	376.501	50		
		24.281	15	352.220	35
III.	Dywidenda ubezpieczonym wypł.			192.579	63
IV.	Ogólne wydatki zarządu			878.486	85
V.	Odpisy i inne wydatki			236.759	28
VI.	Rezerwa na bież. wypłaty szkód mniej udział Tow. kontrasek.	457.817	90		
		7.500	—	450.317	90
VII.	Stan funduszków z końcem r. rach. mniej udział Tow. kontrasek.	33,860.254	19		
		1,240.784	52	32,619.469	67
VIII.	Zysk			516.853	49
				38,441.954	86

STAN CZYNNY. Rachunek bilansu z działu ubezpieczeń

		K		h	
		K	h	K	h
I.	Zapas kasowy			50.224	45
II.	Rozporządzalne należ. w instyt. kredyt. i k.sach oszczędności			279.965	17
III.	Realności			300.000	—
IV.	Papiery wartośc. według kursu z dnia 31. grudnia 1908			6,863.607	35
V.	Pożyczki hipoteczne			9,490.064	47
VI.	Pożyczki na własne police . . .			4,162.510	48
VII.	Pożyczki stowarzyszeniom . . .			12,215.274	48
VIII.	Pożyczki ubezp. na zastaw pensyi			489.815	53
IX.	Salda czynne rachunków z Tow. kontrasekuracyjnymi			16.164	15
X.	Zaległości w agenturach i filiach			475.098	58
XI.	Różni dłużnicy			189.117	13
XII.	Efekta kaucyjne			14.277	51
				34,546.119	30

Kraków, dnia 31. grudnia 1908 r.

DYREKCJA:

M. Gaapich Ig. Głazewski Paszkowski

Naczelnik biura rach.:

A. Szyszkiewicz

Naczelnik działu ubezp. na życie: E. Szancer

rządowo autor. technik asek.

NA ŻYCIE. ROK XXXIX.

Pozostałość w tym dziale wynosi: K 516.853 h 49, z której przypada K 254.590 h 34 na dywidendę dla ubezpieczonych, z reszty w kwocie K 262.263 h 15 przydzielono K 255.327 h 69 do funduszu rezerwowego, a K 6.935 h 46 do funduszu specjalnego.

za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1908 r. PRZYCHÓD.

		K	h	K	h
I.	Przeniesienie funduszków z roku poprzedniego	33,122.931	76		
	mniej udział Tow. kontrasek.	1,259.531	44	31,863.400	32
II.	Rezerwa na wypłatę nieuregulowanych szkód z roku poprzedniego	405.516	99		
	mniej udział Tow. kontrasek.	4.000	—	401.516	99
III.	Zebrałe premie	4,568.487	11		
	mniej udział Tow. kontrasek.	98.769	56	4,469.717	55
IV.	Przychód z lokacji kapitałów			1,617.531	62
V.	Inne przychody			89.788	38
				38,441.954	86

na życie z dniem 31 grudnia 1908 r.

STAN BIERNY.

		K	h	K	h
I.	Rezerwa zysków, kapitałów			3,316.646	23
II.	Fundusz na różnicę kursu			—	—
III.	Rezerwa i przeniesienie premii			29,096.075	31
IV.	Rezerwa na nieuregul. szkody			450.317	90
V.	Fundusz niepodniesionej dywidendy			206.748	13
VI.	Salda bierne rachunków z Tow. kontrasekuracyjnymi			36.456	33
VII.	Różni wierzyciele			328.267	22
VIII.	Różne kaucye			14.277	51
IX.	Fundusz emerytalny urzędników i akwizytorów			580.477	18
X.	Zysk			516.853	49
				34,546.119	30

KOMISYA RACHUNKOWA:

Konst. Lipowski

St. Dydyński

Dr. E. Kamiński

Skrzyński

N. Bzowski

Zarząd Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń

W KRAKOWIE.

PREZYDYUM TOWARZYSTWA

wybrane przez Zgromadzenie ogólne w roku 1905 do 1911.

Prezes: **Męciński Józef** w Krakowie, ul. Podwałe 1.

Wice-Prezes: **Cieński Tadeusz** w Pieniakach, poczta Pieniaki.

DELEGACI NA ZGROMADZENIE OGÓLNE:

1. Okręg wyborczy: **Miasto Kraków.**

Federowicz Jan Kanty	w Krakowie, ul. Szczepańska 5.
Dr. Leo Juliusz	„ Magistrat.
Dr. Lipowski Konstanty	„ ul. Gołębia 2.
Sędzimir Mieczysław	„ „ Siemiradzkiego 21.
Dr. Staniszewski Walenty	„ „ Szpitalna 15.
Dr. Szarski Henryk	„ Rynek główny 6.

2. Okręg wyborczy: **Miasto Lwów.**

Dr. Adam Ernest	we Lwowie, ul. Chorążczyzna 18.
Dr. Kamieński Edmund	„ „ Szopena 5.
Dr. Liptay Maksymilian	„ „ 3-go Maja 5.
Neumann Józef	„ „ Łyczakowska 3.

3. Okręg wyborczy: **W. Ks. Krakowskie.**

Cieślewicz Józef w Wadowie, p. Pleszów.

Dr. Skrzyński Stefan w Karniowicach, p. Zabierzów.

J. E. Hr. Wodzicki Antoni w Kościelcu, p. Chrzanów.

4. Okręg wyborczy: **Ks. Bukowińskie.**

Abrahamowicz Krzysztof w Czyreszu, p. Czyresz.

Medveczky Emil Bobestie, p. Bobestie.

Dr. Stefanowicz Kajetan Rarańcze, p. Rarańcze.

5. Okręg wyborczy: **Ks. Cieszyńskie.**

Dr. Michalik Kazimierz w Rychwałdzie, p. loco.

X. Michejda Franciszek w Nawsiu, p. Nawsie.

6. Okręg wyborczy: **Obwód Bocheński.**

Czecz Karol w Bierzanowie, p. Bierzanów.

Dydyński Maryan w Raciborsku, p. Raciborsko.

Dr. Maiss Ferdynand w Bochni.

7. Okręg wyborczy: **Obwód Brzeżański.**

Hr. Dzieduszycki Klemens w Martynowie, p. Martynów.

Jankowski Władysław w Rosochowańcu, p. Słoboda złota.

Traczewski Kazimierz w Hipowicach, p. Brzeżany.

8. Okręg wyborczy: **Obwód Czortkowski.**

Cieński Kazimierz w Uwiśle, p. Chorostków.

Cieński Tadeusz w Pieniakach, p. Pieniaki.

Noel Adam w Sasółwce, p. Ułaszkwce.

9. Okręg wyborczy: **Obwód Jasielski.**

Dr. Adamski Roman w Jaśle.

Gorayski Jan w Szebniach, p. Moderówka.

Stawiarski Waleryan w Jedliczu, p. Jedlicze.

10. Okręg wyborczy: **Obwód Kołomyjski.**

Cieński Leszek w Oknie, p. Horodenka.

Łążyński Stanisław w Załuczu nad Prutem, p. Matyjowce.

Moysa Stefan w Rudnikach, p. Rudniki.

11. Okręg wyborczy: **Obwód Lwowski.**

Baczewski Leopold we Lwowie, Zniesienie.
 Breuer Jan, we Lwowie, ul. Podlewskiego 7.
 Vacat.

12. Okręg wyborczy: **Obwód Przemyski.**

Dr. Czaykowski Władysław w Przemyślu.
 Dr. Kraiński Władysław we Lwowie.
 Pogłódowski Dyonizy w Sudkowicach, p. Krukienice.

13. Okręg wyborczy: **Obwód Rzeszowski.**

Dąbski Aleksander w Nosówce, p. Rzeszów.
 Dydyński Stanisław w Godowy, p. Strzyżów.
 Hr. Tyszkiewicz Janusz w Weryni, p. Kolbuszowa.

14. Okręg wyborczy: **Obwód Samborski.**

Jędrzejowicz Karol w Humieńcu, p. Nadyby.
 Niedźwiecki Władysław w Wańkowicach, p. Rudki.
 Rayski Albin w Michałowicach, p. Rudki.

15. Okręg wyborczy: **Obwód Sądecki.**

Dr. Barbacki Władysław w Nowym Sączu.
 Fihauer Stanisław w Bruśniku, p. loco.
 Mars Zygmunt w Starejwsi, p. Limanowa.

16. Okręg wyborczy: **Obwód Sanocki.**

Jachimowski Kazimierz w Markowcach, p. Nowosielce.
 Urbański Mieczysław w Haczowie, p. Haczów.
 Żurowski Wiktor w Trzciańcu, p. Wojkowa.

17. Okręg wyborczy: **Obwód Stanisławowski.**

Bryczyński Mieczysław w Zagwoździu, p. Stanisławów.
 Jakubowicz Jan w Puźnikach, p. Chocimierz.
 Rauch Edmund w Stanisławowie.

18. Okręg wyborczy: **Obwód Stryjski.**

Br. Brunicki Julian w Podhorcach, p. Podhorce ad Stryj.
 Hr. Dzieduszycki Edmund w Izydorówce, p. Żurawno.
 Mierzeński Henryk w Dubowicy, p. Wojniłów.

19. Okręg wyborczy: **Obwód Tarnopolski.**

Gromnicki Jan, w Laskowcach, p. Mogielnica.

Guzkowski Jan w Berezowicy wielkiej, p. loco.

Podlewski Leon w Czernielowie mazowieckim, p. Romanówka.

20. Okręg wyborczy: **Obwód Tarnowski.**

Bielański Julian w Straszęcinie, p. Grabiny.

Męciński Józef w Partyniu. (Kraków, Podwałe 1).

Hr. Tarnowski Janew Chorzelowie, p. Chorzelów.

21. Okręg wyborczy: **Obwód Wadowicki.**

Hr. Bobrowski Stefan w Andrychowcie, p. Andrychów.

Bzowski Kazimierz, w Drogini, p. Droginia.

Chrzęszcz Ludwik w Graboszcycach, p. Zator.

22. Okręg wyborczy: **Obwód Złoczowski.**

Eder Zdzisław w Stołpinie, p. Toporów.

Gnoiński Wincenty w Krasnem, p. loco.

Jasiński Wiktor w Bełzcu, p. Skwarzawa.

23. Okręg wyborczy: **Obwód Żółkiewski.**

Obertyński Zdzisław w Hujczu, p. loco.

Dr. Raciborski Aleksander w Spasowie, p. Tartaków.

Starzyński Tadeusz w Derewni, p. Turynka.

RADA NADZORCZA:

	Wybrany z okręgów wyborczych:	Do roku.
Abrahamowicz Krzysztof w Czyreszu, p. loco	nie terytoryalnie	1911
Breuer Jan we Lwowie, ul. Podlew- skiego 7	Lwów-Przemysł	1914
Bzowski Kazimierz w Drogini, p. loco	nie terytoryalnie	1911
Cieński Kazimierz w Uwiśle, p. Cho- rostków	Czortków-Staniśł.	1911
Dydyński Maryan w Raciborsku p. loco	Bochnia-Nowy Sącz	1914
Dydyński Stanisław w Godowy, p. Strzyżów	Rzeszów-Tarnów	1911

	Wybrany z okręgów wyborczych:	Do roku.
Hr. Dzieduszycki Klemens, w Marty- nowie, p. loco	Brzeżany-Tarnopol	1914
Jędrzejowicz Karol w Humieńcu, p. Nadyby	Sambor-Stryj	1911
Dr. Kamiński Edmund we Lwowie, ul. Szopena 5	miasto Lwów	1911
Dr. Kraiński Wład. we Lwowie, ul. Ka- rola Ludwika I. 1	nie terytoryalnie	1914
Dr. Lipowski Konstanty w Krakowie, ul. Gołębia 2	miasto Kraków	1914
Łążyński Stanisł. w Załuczu nad Pru- tem p. Matyjowce	Ks. Bukowińskie-Ko- łomyja	1911
Obertyński Zdzisław w Hujczu, p. loco	Złoczów-Żółkiew	1914
Sędzimir Mieczysł. w Krakowie, ul. Sie- miradzkiego 21	miasto Kraków	1911
Dr. Skrzyński Stefan w Karniowicach, p. Zabierzów	W. Ks. Krak. Wadowi- ce i Ks. Cieszyńskie	1911
Urbański Mieczysław w Haczowie, p. loco	Jasło-Sanok	1914
Hr. Wodzicki Antoni w Kościelcu, p. Chrzanów	nie terytoryalnie	1914

KOMISYA REWIZYJNA

wybrana do r. 1911:

Bielański Julian w Krakowie, ul. Basztowa 6.
Gromnicki Jan w Laskowcach, p. Mogielnica.
Dr. Szarski Henryk w Krakowie, Rynek główny 6.

Z a s t ę p c y :

Hr. Bobrowski Stefan w Andrychowie, p. Andrychów.
Jankowski Władysław w Rosochowaćcu, p. Słoboda złota.
Neumann Józef we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.

DYREKCJA :

Dyrektor I.: **Garapich Michał.**

Wybrany na kadencję 1909—1915.

Dyrektor II.: **Głazewski Ignacy.**

Wybrany na kadencję 1906—1912.

Dyrektor Referent: **Dr. Paszkowski Franciszek.**

Zastępcy:

Zastępca Dyrektora I.: **Słonecki Zenon.**

Wybrany na kadencję 1909—1915.

Zastępca Dyrektora II.: **Jawornicki Józef.**

Wybrany na kadencję 1906—1912.

Zastępca Dyrektora-Referenta: **Szatkowski Henryk.**

Dyrektor Reprezentacji we Lwowie: **Malczewski Włodz.**

KOMISARZ RZĄDOWY:

C. k. Komisarz powiatowy: **Mięsowicz Władysław.**

LEKARZE TOWARZYSTWA:

Prof. Dr. Krzyształowicz Franciszek, naczelný lekarz.

Dr. Jaugustyn Stanisław, zastępca.

URZĘDNIICY TOWARZYSTWA.

BIURA CENTRALNE W KRAKOWIE.

Oddział I:

Ranga IX.: **Doerman Antoni.**

Manipul. **Strakówna Hermina.**

„ **Machniewiczówna Janina.**

Oddział II:

Referent: **Bocheński Antoni.**

Ranga VIII.: **Bizub Józef.**

„ XI.: **Sudolski Julian.**

Oddział III:

Referent: **Krause Bronisław.**

Ranga V.: **Nowak Adolf.**

„ VII.: **Ullmann Edmund.**

Ranga X.: Birkenmayer Ludwik.
 „ XI.: Grek Stanisław.
 Urz. kontrak. Riszka Emil, Zaklika Edward.

Oddział IV.:

Referent: **Stasicki Tadeusz.**
 Ranga VIII.: Potkański Władysław.
 „ IX.: Pająk Tadeusz.
 „ X.: Dr. Skrzyński Adolf, Dr. Majerski Aleksander.
 „ XI.: Bernal Józef.
 Manipul. Koniarówna Karolina.

Oddział V. A.:

Referent: **Kuźmicz Jan.**
 Ranga VI.: Demetrykiewicz Mieczysław.
 „ X.: Bośniacki Maryan.

Oddział V. B.:

Referent: **Biskupski Ignacy.**
 Ranga VIII.: Romer Stanisław, Jurewicz Zenon.
 „ IX.: Kowalski Jan, Smoliński Włodzimierz.
 Manipul. Górniewiczówna Wanda, Nitschówna Marya, Schönówna Zofia, Gawrońska Jadwiga.

CENTRALNY WYDZIAŁ RACHUNKOWY.

Naczelnik: **Gablenz Wiktor.**
 Zastępca: **Ritterschild Włodzimierz.**
 Ranga VI.: Mamczyński Józef.
 „ VI.: Filochowski Hipolit, Rychwicki Bazyli.
 „ VII.: Wiewiórowski Maryan, Filipkiewicz Jan.
 „ VIII.: Drapella Maryan.
 „ IX.: Rauszer Kazimierz, Sułkowski Wincenty.
 „ XI.: Nowak Edward.

CENTRALNY WYDZIAŁ SZKÓD.

Naczelnik: **Jordan Jan.**
 Zastępca: **Rydel Jan.**

- Ranga IV.: Znamirowski Włodzimierz.
 „ V.: Wejda Stanisław.
 „ VII.: Pniewski Stanisław.
 „ IX.: Rotarski Stefan, Ożegalski Kazimierz, Witkowski Karol.
 „ X.: Nitsch Józef, Zieliński Jan, Grabowski Władysław, Pachulski Leon, Kiszakiewicz Emil.
 Urz. kontrak.: Kułakowski Kazimierz inż.
 Prakt. nieegz.: Morawski Maryan, Büttner Andrzej.

DZIAŁ UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE.

Naczelnik: **Szancer Edward.**

Zastępca: **Jaugustyn Franciszek.**

Naczelnik Biura rachunkowego: **Szyszkiewicz Andrzej.**

- Ranga IV.: Traczewski Gustaw.
 „ V.: Ćmikiewicz Jan, Baumann Bolesław, Morawetz Stanisław.
 „ VI.: Steibelt Adolf, Skwirczyński Mieczysław, Broniewski Henryk, Stolzmann Stefan.
 „ VII.: Rogowski Walery, Szczerbiński Ludomir, Bukowski Ignacy, Żuliński Edward, Skarbiński Eugeniusz, Lubaszek Kazimierz, Kalinowski Władysław.
 „ VIII.: Pollak Karol, Ehrenberg Zygmunt, Dr. Darzewski Władysław, Elterlein Zdzisław, Rolicki Waleryan.
 „ IX.: Bursa Stanisław, Laifer Leonard, Charłampowicz Roman, Kalina Alfred, Żuławski Włodzimierz, Zbijewski Wincenty, Jakesz Eugeniusz, Kostka Karol, Czerwiński Arpad.
 „ X.: Ferenz Maksymilian, Sztaudynger Izydor, Zamorski Mateusz, Bielecki Mieczysław, Szeliga Witold, Szymański Włodzimierz, Mroczek Jan, Krawczyk Józef, Szkocki Leon, Friedberg Juliusz, Lewandowski Stanisław, Wojciechowski Antoni, Turowski Feliks, Makomacki Romuald.
 „ XI.: Michalik Jan, Doleżał Antoni, Lanc Maryan, Rudawski Emil, Kudasiewicz Stefan, Rampelt Alfred, Dültz Eu-

geniusz, Berger Roman, Bogatyński Zygmunt, Domański Bogusław, Łańcucki Stanisław.

Prakt. egzam. Jaugustyn Władysław, Radwanek Karol, Dobrzański Rudolf. Dyet.: Waszkiewicz Jan.

Manipul. Bujakówna Katarzyna, Rewakowiczówna Janina, Grudzińska Marya, Michniewska Wanda, Walawender Józefa, Krawczykowa Józefa, Ciechanowska Wiktorya, Pindelska Wanda, Miszke Marya, Gójska Kazimiera, Bocheńska Antonina, Taniewska Aldona, Gajewska Wanda.

WYDZIAŁ UBEZPIECZEŃ DYREKCJI.

Naczelnik: **Biskupski Ignacy.**

Manipul.: Filipkówna Ludwika, Sadowska Karolina.

SEKCJA I. W KRAKOWIE.

Kierownik: **Haniszewski Ludwik.**

Zastępca: **Waškowski Piotr.**

Ranga VI.: Machniewicz Stanisław.

„ VII.: Niżyński Franciszek, Kwiciński Józef, Jarosz Bronisław, Pochwalski Bogumił.

„ VIII.: Świdorski Adam.

„ IX.: Bażan Mieczysław, Służewski Stanisław, Kański Władysław, Isakowicz Antoni.

„ X.: Głębiński Józef, Kowanetz Marcin, Mühleisen Ludwik, Bochenek Bronisław.

„ XI.: Jabłoński Kazimierz, Drozdowski Klemens.

Prakt. egz.: Rotter Franciszek, Zathej Hugo, Skalski Maryan, Zieliński Michał.

Manipul.: Bośniacka Helena, Hohorowska Regina, Szwejkowska, Jadwiga, Skarzyńska Marya.

SEKCJA II. W KRAKOWIE.

Kierownik: **Kamieński Czesław.**

Zastępca: **Butrymowicz Tadeusz.**

Ranga VI.: Gulkowski Jan.

„ VII.: Sapalski Władysław, Malik Wincenty, Plutyński Teofil, Dr. br. Richthofen Praetorius Bol.

- Ranga VIII.: Cybulski Apolinary, Klemensiewicz Józef, Niedźwiedzki Romuald, Birtus Jan, Żaba Jan, Sikorski Karol, Truskolaski Jan.
- „ IX.: Lazarewicz Tadeusz, Gmitrzak Zygmunt, Kuchciński Władysław, Dołkowski Zygmunt, Bujański Sebastian.
- „ X.: Tusch Gustaw.
- „ XI.: Balcarczyk Adolf.
- Prakt. egz.: Kieszkowski Gustaw, Büttner Andrzej.
- Manipul.: Soroczyńska Aleksandra, Hablińska Helena, Spisówna Stanisława, Niedźwiecka Zofia, Lisowska Ewa.

SEKCJA III. W RZESZOWIE.

Kierownik: **Łubieński Stanisław.**

Zastępca: **Arciszewski Władysław.**

Ranga VI.: Rutkowski Stefan, Kodrębski Julian.

„ VII.: Dąbrowski Piotr.

„ VIII.: Olszewski Bolesław.

„ IX.: Skrzyński Aleksander, Borkowski August, Ostrowski Adam, Heinz Witold, Midowicz Julian.

„ X.: Witoszyński Jan, Staromiejski Wojciech, Kmieć Antoni, Małdziński Kazimierz.

„ XI.: Szpakowski Jan, Wiszniewski Eugeniusz, Miarczyński Zygmunt, Chołodziński Piotr.

Prakt. egz.: Kudrzański Roman, Woll Maryan, Motug Władysław, Karpiński Zygmunt, Bałucki Stanisław.

Prakt. niez.: Mieszkowski Zdzisław.

Manipul.: Przybylska Aleksandra.

SEKCJA IV. W PRZEMYŚLU.

Kierownik: **Łonicki Ludwik.**

Zastępca: **Hass Kazimierz.**

Ranga VI.: Biłozor Jan, Bieńkowski Witold.

„ VII.: Ritterschild Zdzisław, Pańkowski Stanisław.

„ VIII.: Janiczek Leon.

„ IX.: Lesiow Józef, Nowak Leon, Niewiadomski Jerzy.

„ X.: Bezucha Józef, Gamski Emil, Wohanka Jan, Krzyżanowski Jan, Papiński Piotr, Wencek Stanisław.

Ranga XI.: Radzicki Stanisław, Swoboda Kazimierz, Sypniewski Wiktor.

Prakt. egz.: Przychocki Maciej br.

Prakt. nieegz.: Żardecki Ryszard.

Dyetaryusz: Szostakowski Bazyli, Telichowski Roman.

Manipul.: Guzdekówna Franciszka.

SEKCJA V. WE LWOWIE.

Kierownik: **Toth Dyonizy.**

Zastępca: **Jedliński Ludwik.**

Ranga VI.: Rowański Franciszek.

„ VII.: Wencek Julian, Link Franciszek.

„ VIII.: Biliński Roman, Kobierzyński Jan, Kabarowski Stanisław, Juhre Stanisław, Horodyski Roman, Kuczyński Bronisław, Leszczyński Jan.

„ IX.: Kukawski Edward, Gorecki Witold, Włosycki Józef, Moszyński Aleksander, Nadwodzki Łucyan, Strzyżowski Maryan.

„ X.: Pleus Edward, Au Aleksander, Tomanek Stanisław, Nadwodzki Aleksander, Olsz Modest.

„ XI.: Wilusz Stanisław.

Dyetaryusz: hr. Badeni Józef.

Manipul.: Dreżepolska Marya, Kozierowska Helena, Riegerówna Róża, Matkowska Stanisława.

SEKCJA VI. W TARNOPOLU.

Kierownik: **Dr. Podlewski Celestyn.**

Zastępca: **Ziółkowski Mieczysław.**

Ranga V.: Romaszkan Antoni.

„ VI.: Korytko Adam.

„ VIII.: Truszkowski Konstanty, Tyczyński Stanisław, Misiński Erazm, Mierzeński Leopold.

„ X.: Czaykowski Juliusz, Albrecht Jan, Zaleski Jan.

„ XI.: Kościński Antoni, Aulich Adolf, Jełowicki Jerzy, Statowski Franciszek, Kulikowski Mieczysław, Piechura Stanisław, Hirschberg Aleksander, Ziółkowski Karol.

Prakt. egz.: Cisek Wojciech, Cicimirski Grzegorz.

Prakt. nieegz.: Lachman Tadeusz.

Dyetaryusz: Zajączkowski Antoni, Pleus Mieczysław, Żyłowski Wilhelm.

Manipul.: Porębska Helena, Żurowska Katarzyna, Pantelówna M.

SEKCYA VII. W STANISŁAWOWIE.

Kierownik: **Pilecki Mateusz.**

Zastępca: **Poschinger Jan.**

Ranga VII.: Sochocki Jan.

„ VIII.: Kempf Zygmunt, Chmielewski Jan, Mierczuk Stefan.

„ IX.: Bedliński Łucyan, Jeżowski Seweryn, Prorok Franciszek.

„ X.: Wallner Jan, Kunz Antoni, Sokulski Justyn, Rożański Czesław, Bobowski Edward, Fischer Jan, Spitzer Bolesław, Nawojski Mieczysław.

„ XI.: Serafinowicz Stanisław, Gałdeński Zygmunt, Lipiński Tadeusz, Schäfer Zygmunt.

Prakt. egz.: Michel Alfred, Butrymowicz Seweryn, Matysek Władysław, Lewkowicz Franciszek.

Dyetaryusz: Stojowski Jan, Skalski Józef.

Manip.: Bursztyńska Bronisława.

SEKCYA VIII. W CZERNIOWCACH.

Kierownik: **Witkowski Karol, senior.**

Zastępca: **Armatys Mieczysław.**

Ranga VII.: Faszczewski Tytus.

„ VIII.: Sikorski Stanisław.

„ IX.: br. Schilling Gabryel Wilh., Brzechffa Tomasz, Czajkowski Karol, Sośka Anastazy, Pilarz Wacław, Lewicki Maryan, Niewiadomski Kazimierz, Sedlaczek Ernest, Masalski Stefan, Witowski Witold.

„ XI.: Łukasiewicz Bronisław, Żukowski Aleksander, Amirowicz August.

Prakt. egz.: Nawojski Władysław.

Prakt. nieegz.: Mańkowski Bolesław, Mirzyński Stanisław.

Dyetaryusz: Poźniak Stefan. Horodyński Włodzimierz.

Manipul.: Przyborowska Klaudya, Przyborowska Helena, Józefowiczówna Marya, Wisłocka Wiktorya, Jorkasch Koch. Józefa.

REPREZENTACYA W BERNIE.

Dyrektor: Schön Maurycy.

Zastępca: Christen Ludwik.

Ranga VII.: Miskiewicz Władysław.

„ VIII.: Hawełka Edmund.

„ IX.: Tomaschek Rudolf, Swoboda Karol.

„ X.: Vetterl Karol, Marak Karol, Dworzak Eugeniusz.

„ XI.: Hausner Karol, Groszov Franciszek, Czasek Józef, Urbanek Antoni, Mezera Antoni, Zemmann Rajmund.

Prakt. egz.: Macku Wojciech, Kratochvil Jarosław.

Dyetaryusz: Vyhnaczek Rudolf, Sedlaczek Rudolf, Frank Antoni, Holubek Ludwik, Juchelka Józef.

Manipul.: Swatosch Eugenia, Holinka Anna, Beczvarz Paulina.

Towarzystwo Wzajemnego Kredytu w Krakowie.

BILANS ZA ROK 1908.

Stan czynny.	K	h	S an bierny.	K	h
Weksle eskontowane	8,013,967.64		Udziały członków	2,154,590.75	
Gotówka w Kasie	275 172.52		Wkładki na książeczki	5,168,421.74	
Fundusz rezerwowy	110.932.07		Procent od weksli pobra-		
Rachunek bieżący	1,880.273.70		ny na rok 1909	82.125.81	
Lokacya kapitałów	841.183.33		Fundusz rezerwowy	110.932.07	
			Wkładka na rach. bież.	3,146,205.27	
			Rezerwa strat	141,562.05	
			Fund. emerytalny	117,676.45	
			Zysk	200 015.12	
				<u>11,121.529.26</u>	
					<u>11,121.529.26</u>

Ogólny obrót kasowy 101.011.269.72.

Liczba członków z końcem 1908 r. 1420.

Wkładki na książeczki wynosiły z końcem roku 1908 K. 5.168.421.74.

PREZYDYUM TOWARZYSTWA.

Prezes: JÓZEF Z KUROZWEK MĘCIŃSKI, poseł na Sejm krajowy, właśc. dóbr.

Wice-Prezes: TADEUSZ CIEŃSKI, poseł na Sejm krajowy, właśc. dóbr.

DYREKCJA TOWARZYSTWA.

Dyrektor I.: GARAPICH MICHAŁ.

Dyrektor II.: GŁAŻEWSKI IGNACY.

Dyrektor-Referent: Dr. PASZKOWSKI FRANCISZEK.

Zastępca Dyrektora I.: SŁONECKI ZENON.

Zastępca Dyrektora II.: JAWORNICKI JÓZEF.

Zastępca Dyrektora-Referenta: SZATKOWSKI HENRYK.

Dyrektor Repr. we Lwowie: MALCZEWSKI WŁODZIMIERZ.

URZĘDNICY.

Prokurysta i naczelnik Wydziału w Krakowie: KOZUBOWSKI
WINCENTY.

Prokurysta i naczelnik filii we Lwowie: LEWICKI BOLESŁAW
Ranga V.. Broniowski Teofil.

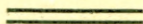
„ VI.: Śliwiński Bronisław.

„ VII.: Miński Stefan, Rząca Tadeusz.

„ IX.: Ciechowski Konstanty.

„ X.: Fenz Jan, Pelczarski Józef.

Praktykant w Krakowie: Mirkowski Feliks.

Agencye i Subagencye

Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń
W KRAKOWIE.

SEKCJA I.

GALICJA.

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta i Subagencye	Nazwisko Subagenta
1. Andrychów	Wadowice	Matlak Ferdynand	
2. Biała	Biała	*Dolkowski Jan 1. Bestwina 2. Kozy	Kutryba Józef Byrski Tomasz
3. Brzeźnica	Wadowice	*Leśniak Wawrzyniec	
4. Chrzanów	Chrzanów	*Janowski Józef 1. Jaworzno	Słomiński St.
5. Czernichów	Kraków	*Dr. Dziama A. & Mika J.	
6. Dębniki	Podgórze	*Mól Tomasz	
7. Jordanów	Myślenice	*Köhler Maryan 1. Łętownia 2. Osielec	Janiczak Józef Bielas Jan
8. Kalwarya	Wadowice	*Kunze Józef	
9. Kęty	Biała	*Woźniak Walenty	
10. Kraków	Kraków	*Gottlieb Karol	
11. "	"	*Niewiarowski i Splawiński	
12. "	"	Wydział ubezp. Dyrek. 1. Kraków	Dr. Miłkowski
		Wyłącz. dla działu życ. 1. Krak. Tow. zal. urz. 2. Loria Szymon 3. Niklasowa Matylda 4. Spółka kredytowa 5. Tow. zaliczkowe	
13. Krzeszowice	Chrzanów	*Falkowski Roman	
14. "	"	Administracya dóbr hr. Tenczyńskiego	
15. Liszki	Kraków	*Zieliński Julian	
16. Łobzów	Kraków	*Kańska Wanda	
17. Maków	Myślenice	*Majer Walenty	
18. Milówka	Żywiec	*Janka Antoni	
19. Mogilany	Podgórze	*Robak Józef	
20. Myślenice	Myślenice	*Pomiankowski Józef 1. Sułkowice	Galus L.
21. Oświęcim	Biała	*Jaśkiewicz Edward	
22. Podgórze	Podgórze	*Reczkowska Janina 1. Wróblowice	Panuś Stanisław
23. Polanka wielka	Biała	*Malec Wojciech	
24. Prądnik czerw.	Kraków	*Romanowski J.	

PP. Agenci, opatrzeni * (gwiazdkami), akwirują także ubezpieczenia dla działu życiowego.

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta i Subagencye	Nazwisko Subagenta
25. Przeginia duch.	Kraków	Ćmikiewiczowa M. K. 1. Kaszów	Ślusarz Wojciech
26. Rabka	Myślenice	*Ciborowski Franc.	
27. Rajcza	Żywiec	*Tomanek Ign.	
28. Rudawa	Chrzanów	*Machowska M.	
29. Skawina	Podgórze	*Zamorska Olga	
30. Sucha	Żywiec	*Drapella Edward jun.	
31. Świątniki g.	Podgórze	*Chlebowski Karol	
32. Wadowice	Wadowice	*Szczepański Antoni	
33. Zabłocie	Żywiec	*Prevot Helena	
34. Zala	Chrzanów	*Stybel Jan	
35. Zator	Wadowice	*Remer Edward	
36. Zawoja	Myślenice	*Wolski Edward	
37. Zembrzyce	Wadowice	*Komornicki Wł. Tl.	
38. Żywiec	Żywiec	Kącki Stefan	

Ś L A S K.

39. Będowice dolne (Nied.-Bludow.)	Cieszyn	*Pawlas Józef	
40. Bogumin (Oderberg)	Frysztat	Januszewski Ignacy Szmaja Franciszek wyłącznie dladziału życiowego	
41. Bystrzyca (Bistritz)	Cieszyn	*Cienciała Jerzy	
42. Cierlicko górne (Ober-Tierlitzko)	Cieszyn	*Krygiel Jan	
43. Cieszyn (Teschen)	Cieszyn	*Macura Andrzej 1. Mosty	Wöllersdorfer R.
44. Cisownica (Zeislowitz)	Bielsko	*Ożana Jan	
45. Czechowice (Czechowitz)	Bielsko	*Klaptocz Józef	
46. Dąbrowa (Dombrau)	Frysztat	*Kretschmann Fryderyk	
47. Dziedzice (Dziedzitz)	Bielsko	*Budniok Ludwik	
48. Dziegielów	Cieszyn	*Obracaj Jerzy	
49. Frysztat (Freistadt)	Frysztat	*Prymus Paweł	
50. Goleszów (Holleschau)	Bielsko	*Sztwiertnia Jan	
51. Hruszów (Hruschau)	Bogumin	*Pohludka Szymon	
52. Izdebna	Cieszyn	*Kobielsuz Michał	
53. Jabłonków (Jablonkau)	"	*Mamica Paweł	
54. Jaworze (Ernsdorf)	Bielsko	*Bozewicz Jan	
55. Karwina (Karwin)	Frysztat	*Müller Józef	

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta
56. Kocobędz (Kocobędz)	Cieszyn	*Pończa Paweł
57. Kończyce małe	Frysztat	Koczwarą Franciszek
58. (Klein-Kunt- schitz)	"	*Brahaczek Jan
59. Kończyce w. (Gr. Kuntschitz)	Frysztat	*Nohel Henryk
60. Końska (Końskau)	Cieszyn	*Kubok Jan
61. Kozakowice d. (Unter-Kozako- witz)	Bielsko	*Rymorz Paweł
62. Ligotka kame- ralna (Cam. Ellgoth)	Cieszyn	*Cichy Adam
63. Lutynia niem. (Deutsch - Leu- then)	Frysztat	*Lacheta Karol
64. Lutynia polska (Polnisch - Leu- then)	Frysztat	*Pawlik Karol
65. Łazy (Łazy)	Frysztat	*Przeczek Franciszek
66. Łomna dolna (Unter-Lomn.)	Cieszyn	*Adamczyk Jan
67. Łyżbice (Łyżbitz)	Cieszyn	*Grycz Jerzy
68. Markłowice (Marklowitz)	Frysztat	*Kuczek Andrzej
69. Mazańcowice (Matzdorf)	Bielsko	*Steffek Jan
70. Michałkowice (Michalkowitz)	Frysztat	*Kaszpera Jerzy
71. Międzyrzecze d. (Nieder - Kurz- wald)	Bielsko	*Hess Andrzej
72. Międzyrzecze g. (Ober-Kurz- wald)	Bielsko	*Mokrysz Franciszek
73. Nawsie (Nawsy)	Cieszyn	*Zientek Jan
74. Ogrodzona (Ogrodzon)	Cieszyn	*Martinek Jan
75. Olbrachcice (Olbersdorf)	Frysztat	*Michejda Paweł
76. Oldrzychowice (Oldrzychowitz)	Cieszyn	*Cymorek Jerzy
77. Orłowa (Orlan)	Frysztat	*Wójcik Wład.
78. Pierściec (Perstetz)	Bielsko	*Tomanek Jerzy
79. Poremba	Frysztat	*Halfar Franciszek
80. Rychwałd (Reichwalden)	Frysztat	*Bukowski Władysław

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta i Subagencye	Nazwisko Subagenta
81. Skoczów (Skotschan)	Bielsko	*Macura Jerzy	
82. Strumień (Schwarzwasser)	Bielsko	*Łomosik Karol	
83. Sucha górna	Frysztat	*Krzistek Jan	
84. Sucha średnia (Mittel Suchau)	Frysztat	*Rymorz Jan	
85. Szobiszowice (Schöbischowitz)	Cieszyn	*Halfar Alfred	
86. Szumbark (Schumbarg)	Cieszyn	*Kotula Jan	
87. Trzynieć (Trzynietz)	Cieszyn	*Płoszek Franciszek	
88. Ustronń (Ustron)	Bielsko	*Wojtyła Teofil Nowak Jerzy dla działu życiowego	
89. Wendrynia (Wendrin)	Cieszyn	*Michejda Józef	
90. Wisła (Weichsel)	Bielsko	*Cienciała Andrzej	
91. Zabłocie (Zablatsch)	Bielsko	*Vařica Alojzy	
92. Zabrzeg (Zabrzeg)	Bielsko	*Ozaist Jan	
93. Zarzecze (Zarzitsch)	Bielsko	*Pudelko Józef	
94. Zebrzydowice (Seibesdorf)	Frysztat	*Damek Jan	

SEKCJA II.

1. Biecz	Gorlice	*Gutkowski Edward	
2. Bobowa	Grybów	*Magiera Józef	
3. Bochnia	Bochnia	*Nowakowski Józef	
		1. Lipnica murow.	Wojciechowski Jan
		2. Szczurowa	Masłowski Miecz.
		3. Borzęcin	Oświecimski Teod.
		4. Trzciana	Marszałek Wojciech
4. Brzesko	Brzesko	*Schaitter Juliusz	
		1. Przybysławice	Woźniak Jakób
		2. Zaborów	Pawlik Piotr
5. Brzostek	Pilzno	*Zahler Wilhelm	
6. Cieklin	Jasło	*Wawszczak Franc.	
7. Ciężkowice	Grybów	*Schiroky Karol	
8. Czarny Dunajec	Nowy Targ	*Wachulski Fel.	
9. Dąbrowa	Dąbrowa	*Zakrzewski Ludwik	
		1. Gręboszów	Górowski St.
		2. Wietrzychowice	Trojacki Wład.
10. Dębowiec	Jasło	*Sochacki Tomasz	
11. Dobczyce	Wieliczka	*Pelc Józef Antoni	
12. Gdów	Wieliczka	*Koczanowicz Jan	
		1. Łapanów	Siekierski Kazim.
		2. Wiśniowa	Biestek Wład

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta i Subagencye	Nazwisko Subagenta
13. Gorlice	Gorlice	*Tarczyński Feliks	
14. Gromnik	Tarnów	*Przychocki Aleks.	
15. Grybów	Grybów	*Kasprowicz Bolesł.	
16. Jasło	Jasło	*Demiński Aleks.	
17. Kołaczyce	Jasło	*Krański Roman	
18. Krościenko nad Dunajcem	Nowy Targ	*Walter Józef	
19. Krynica	Nowy Sącz	*Dr. Kmietowicz Fr.	
20. Łącko	Nowy Sącz	*Lenartowicz Pantal.	
21. Limanowa	Limanowa	*Zubrzycki Waleryan 1. Zbludza	Franczyk Józef
22. Męcina w.	Gorlice	*Dobek Michał	
23. Moszczenica	Gorlice	*Swierk Józef	
24. Mszana dolna	Limanowa	*Wacowa Katarzyna	
25. Muszyna	Nowy Sącz	*Skimina Zygmunt	
26. Niepołomice	Bochnia	*Wicherek Zofia	
27. Nowy Sącz	Nowy Sącz	*Szyrajew Michał	
28. Nowy Targ	Nowy Targ	*Lgocki Aleksander	
29. Olpiny	Jasło	*Rogawski Jan	
30. Pilzno	Pilzno	*Jacobi Władysława	
31. Piwniczna	Nowy Sącz	*Borkowski Włodz.	
32. Poręba wielka	Limanowa	*Bobrowski Tadeusz	
33. Poronin	Nowy Targ	*Kiernicki Józef	
34. Radłów	Brzesko	*Marassé Helena	
35. Rzegocina	Bochnia	*Polek Stanisław	
36. Stary Sącz	Nowy Sącz	*Pawlikowski Aleks.	
37. Szczucin	Dąbrowa	*Dr Rudnicki Karol	
38. Szczyrzyc	Limanowa	*Bukała Michał	
39. Tarnów	Tarnów	*Struszkiewiczowa F. 1. Grabówka Tarn. 2. Rzuchowa	Klocek Wojciech Frączkiewicz Jan
40. Tuchów	Tarnów	*Butrymowicz Eug.	
41. Uście solne	Bochnia	*Kucharski Michał	
42. Wieliczka	Wieliczka	*Łempicki Seweryn 1. Bierzanów	Jamka Jakób
43. Wiśnicz	Bochnia	*Brzękowski Jan	
44. Wojnicz	Brzesko	*Kuchcińska Bronisl.	
45. Zabierzów k. N.	Bochnia	*Trzepla Kazimierz	
46. Zakliczyn n. D.	Brzesko	*Stoyówna Jadwiga 1. Janowice	Regiec Franciszek
47. Zakopane	Nowy Targ	*Kandler Bronisława	
48. Żabno	Dąbrowa	*Pełczyński Eugeniusz Tow. pożyczk. wyłącz. dla działu życiow.	
49. Żmigród	Jasło	*Karciński Leon 1. Osiek	Reyman Wojciech

SEKCJA III.

1. Baligród	Lisko	*Faliszewski Stanisł.
2. Baranów	Tarnobrzeg	*Trzeciak Wład.
3. Błażowa	Rzeszów	*Brzęk Marcin
4. Boguchwała	Rzeszów	*Przysiecki Kazimierz
5. Brzozów	Brzozów	*Traczewski Stanisław
6. Bukowsko	Sanok	*Hoszowski Franc.

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta i Subagenty	Nazwisko Subagenta
7. Chmielów	Tarnobrzeg	*Paff Jakób	
8. Czermin	Mielec	*Kasprowicz Marya	
9. Czudec	Strzyżów	*Pawikowski Rudolf	
10. Dębica	Ropczyce	*Przewłocki Franc.	
11. Dukla	Krosno	*Stoiński Zdzisław	
12. Dynów	Brzozów	*Frischmann Franc.	
13. Dzików	Tarnobrzeg	*Kuryłło Ludwik	
14. Frysztak	Strzyżów	*Stapf Edward	
15. Gawluszowice	Mielec	*Kopyciński J.	
16. Głogów	Rzeszów	*Chłodnicki Wincenty	
17. Gniewczyzna k.	Łańcut	*Kozak Józef	
18. Gorzyce	Tarnobrzeg	*Złotek Jan	
19. Grębów	Tarnobrzeg	*Rogoziński Karol	
20. Haczów	Brzozów	*Stepek Piotr	
21. Jaślika	Sanok	*Ochęduszek Julia	
22. Jawornik p.	Rzeszów	*Jamrozik P.	
23. Jurowce	Sanok	*Butrymowicz Winc.	
24. Kamień	Nisko	*Radomski Marcin	
25. Kańczuga	Przeworsk	*Dr. Sawicki Antoni	
26. Kolbuszowa	Kolbuszowa	*Dobrowolski Wład.	
27. Kamańcza	Sanok	*Białas Wojciech	
28. Krosno	Krosno	*Doboszyńska B. (adm.)	
29. Leżajsk	Łańcut	*Witkowski Wład.	
30. Lisko	Lisko	*Ślaska Helena	
31. Lutowska	Lisko	*Bujdasz Jan	
32. Łańcut	Łańcut	*Kahane Filip i Żard- cki Bolesław	
33. Majdan	Kolbuszowa	*Wurm Władysław	
34. Mielec	Mielec	*Hebda Wiktor 1. Borowa 2. Rzochów 3. Schönanger	Batko Jan Hollender Zygm. Król Józef
35. Mokrzeszów	Tarnobrzeg	*Jała Piotr	
36. Mrowła	Rzeszów	*Siekierzyński Jan	
37. Mrzyglód	Sanok	*Przeworska Marya	
38. Niebylec	Strzyżów	*Gołda Henryka	
39. Nisko	Nisko	*Majer Maciej	
40. Przecław	Mielec	*Sadowski Adam	
41. Przeworsk	Przeworsk	*Nesterowicz Wład.	
42. Radomyśl n. S.	Tarnobrzeg	*Dr. Stanowski Z.	
43. Radomyśl wielki	Mielec	*Strojnowska T. 1. Zassów	Wyzina Jan
44. Raniżów	Kolbuszowa	*Gdula Marcin	
45. Ropczyce	Ropczyce	*Sałach Marya 1. Brzeziny	Śliwa Tomasz
46. Rozwadów	Tarnobrzeg	*Palla Wojciech 1. Wrzawy	Siemek Wincenty
47. Rudnik	Nisko	*Niewolkiewicz Jan	
48. Rymanów	Sanok	*Litwiniszynowa Kat. 1. Iwoniec	Zarzycki Jan
49. Rzeszów	Rzeszów	*Czermińska Marya	
50. Sanok	Sanok	*Nowosielecki Bron	
51. Sarzyna	Łańcut	*Mazurkiewicz Józef	

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta i Subagencie	Nazwisko Subagenta
52. Sędziszów	Ropczyce	*Bilaszewski M. i Bila- szewska K.	
53. Sokolów koło Rzeszowa	Kolbuszowa	*Chodziński Bolesław	
54. Strzyżów	Strzyżów	*Szmuc Andrzej	
55. Tarnobrzeg	Tarnobrzeg	*Taszarski Józef	
56. Trzciana k. Rz.	Rzeszów	*Cioch Jan	
57. Tyczyn	Rzeszów	*Taichert Emilia	
58. Ulanów	Nisko	*Weiss Antoni	
59. Ustrzyki dolne	Lisko	*Nycz Apolinary	
60. Wadowice gór.	Mielec	*Stec Feliks	
61. Wielopole skrzyńskie	Ropczyce	*Milanowa Józefa	
62. Żołyńia	Łańcut	*Szpetnar Andrzej	

SEKCJA IV.

1. Bircza	Dobromil	*Marynowska Wikt.	
2. Borynia	Turka	*Hebanowska Marya	
3. Chyrów	St. Sambor	*Demiński Elias	
4. Cieszanów	Cieszanów	*Kordzik Antoni	
5. Dobromil	Dobromil	*Narzyski Stefan	
6. Drohobycz	Drohobycz	*Jarosz Rajmund	
		1. Gaje wyżne	Hrabakowa Marya
		2. Schodnica	Doening Kazim.
7. Dubiecko	Przemyśl	*Cetera Jan	
8. Dydiatyczne	Mościska	*Pawelski Wład.	
9. Horyniec	Cieszanów	*Sliwiński Józef	
10. Hussaków	Mościska	*Brauner Wilhelm	
11. Jarosław	Jarosław	*Madevski Zdzisław	
		1. Ryszkowa wola	Lewicka Jadwiga
		2. Wiązownica	Naspiński Stan.
12. Jaworów	Jaworów	*Paar Ferdynand	
13. Krakowice	Jaworów	*Myczkowski Józef	
14. Krasiczyn	Przemyśl	*Cichoblaziński Adam	
15. Krasne	Jarosław	*Gutek Stanisław	
16. Krościenko k. Ch.	Dobromil	*Linhard Franciszek	
17. Krukienice	Mościska	*Malecki Franc.	
18. Krzywca n. S.	Przemyśl	*Kryciński Antoni	
19. Lubaczów	Cieszanów	*Stanicz Władysław	
20. Łąka	Sambor	*Skoryk Aniela	
21. Łomna	Turka	*Małach Bazyli	
22. Medenice	Drohobycz	*Ks. Gawiński Józef	
23. Miżyniec	Przemyśl	*Ks. Pietrkiewicz Fr.	
24. Mościska	Mościska	*Masiuk Leopold	
25. Narol	Cieszanów	*Reif Antoni	
26. Niżankowice	Przemyśl	*Bart szyński Z.	
27. Nowe miasto	Dobromil	*Freund Józef	
28. Oleszyce	Cieszanów	*Zaleska Marya	
29. Podbuż	Drohobycz	*Czyrniańska Irena	
30. Pruchnik	Jarosław	*Switalska Wal.	
31. Przemyśl	Przemyśl	*Bogdański Wład.	

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta i Subagencie	Nazwisko Subagenta
32. Przemyśl	Przemyśl	*Osiński Michał	
33. Radyńno	Jarosław	*Haydukiewicz Marya 1. Laszki	Krawczykowa Zuzanna
34. Rybotycze	Dobromil	*Fasnacht Józef	
35. Sambor	Sambor	*Wysoczański Adam 1. Felsztyn 2. Kalinów 3. Rajtarowice	Szuwart Józef Tesch Jan Ruszczycki Leon
36. Sądowa Wisznia	Mościska	*Szepietowski Józef	
37. Sieniawa	Jarosław	*Gardziel Floryan 1. Mołodycz	Matusz Stanisław
38. Starasól	St. Sambor	*Dr. Rauch Franc.	
39. Stary Sambor	St. Sambor	*Jordan Ignacy	
40. Szkło	Jaworów	*Smetaczek Otto	
41. Turka	Turka	*Kleban Błażej	
42. Wielkie Oczy	Jaworów	*Miękuszewski Antoni	
43. Wysocko wyżne	Turka	*Kuzmak Bazyli	

SEKCJA V.

1. Belz	Sokal	*Miłkowski Aleks. 1. Ułhówek	Bułyk Iwan
2. Belzec	Rawa ruska	*Lentowicz Franciszek	
3. Dawidów	Lwów	*Śliwak Stanisław	
4. Dublany k. Lw.	Lwów	*Popowicz Józef	
5. Gródek Jagiell.	Gródek	*Bobowski Franciszek 1. Dobrostany	Mroczkowski Hen.
6. Janów k. Lw.	Gródek	*Baar Eugeniusz	
7. Jaryczów nowy	Lwów	*Gorczał Piotr	
8. Jastrzębica	Sokal	*Pirożek Teodor	
9. Kamionka-Biszaków	Rawa ruska	*Buczma Hryć	
10. Komarno	Rudki	*Borkowski Edmund	
11. Komarno	Rudki	Zarząd dóbr hr. Lanc-korońskiego	
12. Krystynopol	Sokal	*Graff Andrzej 1. Parchacz	Kolbuszowski Stan.
13. Kukizów	Lwów	*Kaźmirowicz Józef	
14. Kulików	Żółkiew	*Dr. Finkel Herman	
15. Lubień wielki	Gródek Jag.	*Dr. Klęsk Roman	
16. Lubyca król.	Rawa ruska	*Moczarski Franc.	
17. Lwów	Lwów	*Strusiński J. 1. Barszczowice 2. Biłka szlach. 3. Grzybowice 4. Kamieniopol 5. Porszna 6. Wolków 7. Zagórze 8. Zapytów 9. Zimnawoda 10. Żydaticze	Sochor Michał Chechliński T. Jakimowicz J. Bednarski J. Dobrzański D. Tambor P. Klimkiewicz J. Kowal Wasyl Hilewicz Wład. Krzyżowski J.
18. Lwów	Lwów	Chojnacki Henryk	
19. „	„	Chrzanoski Wiktor	

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta i Subagenty	Nazwisko Subagenta
20. Lwów	Lwów	Dobrowolski Józef	
21. „	„	Pow. Tow. Zaliczk.	
22. „	„	*Dr. Mars Tadeusz	
23. „	„	*Bank zaliczkowy	
24. „	„	*Spätt Jakób	
		Wyłącznie dla działu życiowego:	
		1. Kraj. Tow. zal. urz.	
		2. Tow. pedagogiczne	
		3. Tow. W. U. Dniestr	
		4. Tow. zal. urz. i służ gal. dróg żelaznych	
		5. Tow. za ¹ . urz poczt.	
		6. Kraj. Tow. zalicz. naucz.	
		7. Tow. osz. ikred. urz. i służ. ck. kol. państw.	
		8. Fil. Tow. Wz. Kred.	
		9. Gen. Repr. I. austr. p. Tow. ub. od wyp.	
		10. Gal. Kasa zalicz.	
		11. Ogólne galic. Stow. pensyjne	
		12. Tow. mat. wz. pom. Gal. c. k. Straży skarb.	
		13. Tow. wz. pom. urz. Banku kraj.	
		14. Tow. wz. pom. ka- planów obrz. lac.	
		Wyłącznie dla działu gradowego:	
		Spółka agronomów	
25. Łuczyce	Sokal	*Cichocki Zygmunt	
26. Magierów	Rawa ruska	*Oleksin Włodz.	
27. Mosty wielkie	Żółkiew	*Fedyńska Marya	
28. Niemirów	Rawa ruska	*Pisarowski D.	
29. Pikułowice	Lwów	*Małaczyński Marian	
30. Rawa ruska	Rawa ruska	Winiarski Adam	
31. Rudki	Rudki	*Nowosielecki Miecz.	
		1. Horożanna w.	Kuszyk Wincenty
32. Sokal	Sokal	*Drohojowski Z.	
		3. Ostrów	Grochala D.
33. Szczerzec	Lwów	*Bzowski Stefan	
		1. Leśniowice	Motta Hryńko
34. Tartaków	Sokal	*Füller Alfred	
35. Tolszczów	Lwów	*Bardachowski Piotr	
36. Uhnów	Rawa	*Gedroyciowa M. K.	
37. Uhrynów	Sokal	*Siwek Franciszek	
29. Wareż	Sokal	*Minnicki Czesław	
30. Winniki	Lwów	*Krasuski Gustaw	
31. Żniatyn	Sokal	*ks. Pawłowski Michał	
32. Żółkiew	Żółkiew	*Gorecki Włodzimierz	
		1. Butyny	Syroiszka Michał
33. Żółtańce	Żółkiew	*Popovits Karol	
		1. Kłodno w.	Kaczorowski Jan

SEKCJA VI.

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta Subagencji	Nazwisko Subagenta
1. Borki wielkie	Tarnopol	*Aleksandrowicz W.	
2. Brody	Brody	*Wasilewscy Antoni i Kinga	
		1. Jasionów	Gniewosz Feliks
		2. Leszniów	Kleparczu Piotr
3. Brzeżany	Brzeżany	*Wiszniewski Stan.	
4. Budzanów	Trembowla	*Dwernicki Jan	
5. Busk	Kamionka strumił.	*Tokarzewski Józef	
		1. Milatyn nowy	Cybański Elias
		2. Kutkorz	Karkowski Antoni
6. Chorostków	Husiatyn	*Jaworska z Brzuskiewiczów Kazim.	
		1. Kluwińce	Kostorowski Fel.
7. Czortków	Czortków	*Czekoński Stanisław	
		1. Jagielnica	Koziewiz Szymon
		2. Słobudka dzur.	Krzywy Grzegorz
8. Gologóry	Złoczów	*Kraczmar Maryan	
9. Grzymałów	Skałat	*Kosowski K.	
10. Hłuboczek w.	Tarnopol	*Przysiecki Żelislaw	
11. Husiatyn	Husiatyn	*Roskosz Aleksander	
12. Jezierna	Zborów	*Ostaszewski Kajetan	
13. Kamionka str.	Kamionka st.	*Szawłowski Jan	
14. Kopyczyńce	Husiatyn	*Karwowski Tadeusz	
		1. Niźborg nowy	Kłodnicki Mikołaj
		2. Suchostaw	Muszyński Wład.
15. Kozłów	Brzeżany	*Długoszowa M. Z.	
		1. Taurów	ks. Bartha Franc.
16. Kozowa	"	*Krzyżanowski Edm.	
17. Łopatyn	Brody	*Tychowska Elżbieta	
18. Mikulińce	Tarnopol	*Lachman Mar.	
19. Olesko	Złoczów	*Sokalski Jan	
20. Podkamień	Brody	*Wendorff Wiktor	
21. Podwoleczyska	Skałat	*Zubrzycki Antoni	
22. Pomorzany	Zborów	*Kliszcz Helena	
23. Probuźna	Husiatyn	*Nazarewicz J.	
24. Radziechów	Kamionka st.	*Mrozowski Franc.	
25. Skałat	Skałat	*Czarnecki Jan	
		1. Nowosiółka skał.	Malczos Julian
		2. Tarnoruda	Srokowski Leonard
26. Szczurowice	Brody	*Bernaczek Marya	
27. Tarnopol	Tarnopol	*Wszelaczyński Stefan	
		1. Nastasów	Ks. Struś Michał
		2. Chmieliska	Ćwiąkałski Sew.
		3. Berezownica m.	Swirski Kazim.
		4. Ihrowica	Ks. Procyk Karol
		5. Kokutkowce	Kołtowski Szczep.
28. Toporów	Brody	*Świdnicka Bronisława	
29. Touste	Skałat	*Ćwiąkałski Marcelli	
		1. Krasne	Aczkiewicz Józef
30. Trembowla	Trembowla	*Paszkowski Jarosław	
31. Turówka	Skałat	*Zieliński Tytus	

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta i Subagencye	Nazwisko Subagenta
32. Założce	Brody	*Fedorowicz Leon	
33. Zbaraż	Zbaraż	*Dzierżanowski Zyg. 1. Toki	Kolankowski Mich.
34. Zborów	Zborów	*Raciborski Jan 1. Olejów 2. Zarudzie	Gawłowski H. Bojczukówna A.
35. Złoczów	Złoczów	*Jakubowski Karol i *Haładewicz W. 1. Bortków 2. Firlejówka 3. Ożydów 4. Podhorce 5. Krasne	Nosse Grzegorz Gofryk Aleksander Zajac Filip Lewicki Henryk Laska Stefan

SEKCJA VII.

1. Bóbrka	Bóbrka	*Brzuchowski Teodor 1. Brzozdowce 2. Staresiolo 3. Hrusiatyczne	Cybruch Dom Michałowski Jan Mandziej And.
2. Bohorodczany	Bohorodczany	*Polluk Michał 1. Łysiec 2. Rosulna	Vogelman Edward Wasiuta Teodor
3. Bolechów	Dolina	*Fabiańska Józefa	
4. Boleszowce	Rohatyn	*Mück Feliks	
5. Buczacz	Buczacz	*Łukasiewicz K. K. *Oddział Tow. pedagog. wylącz. dla dz. życ. 1. Barysz 2. Petlikowce stare	Łopatyńska Albina Drozd Tadeusz
6. Buczacz	Buczacz	Ajdukiewicz Stanisław	
7. Bukaczowce	Rohatyn	*Wallner Leon	
8. Bursztyn	"	*Sieczynska Wanda	
9. Chodorów	Bóbrka	*Bunikiewiczowa M.	
10. Delatyn	Nadwórna	*Kuhl Rudolf	
11. Dolina	Dolina	*Kossakiewicz Wł. 1. Krechowice	Ungarowa Felicja
12. Gliniany	Przemysłany	*Helm Adolf	
13. Halicz	Stanisławów	*Ormezowski Juliusz 1. Meducha	Leszczyński Marc.
14. Hawryłówka	Nadwórna	*Korolewicz Jan	
15. Horożanka	Podhajce	*Bobrowski Apolinary	
16. Jazłowiec	Buczacz	*Borowiec Józef	
17. Jezupol	Stanisławów	*Sliwa Jan Kanty	
18. Kałusz	Kałusz	*Dzierżanowski A.	
19. Knihynicze	Rohatyn	*Zaremba Erazm	
20. Koropiec	Buczacz	*Hölzelhuber Wiktor	
21. Kurowice	Przemysłany	*Skrzyszowski Maryan	
22. Lipica dolna	Rohatyn	*Kwaśniewski Julian	
23. Ławoczne	Stryj	*Gryziecki A.	
24. Machliniec	Żydaczów	*Stark Jan	
25. Maryampol	Stanisławów	*Spirydowicz Ignacy	
26. Mikołajów n. D.	Żydaczów	*Ziembowicz Aurelia	
27. Monasterzyska	Buczacz	*Dr. Hessel Adolf	

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta i Subagencie	Nazwisko Subagenta
28. Nadwórna	Nadwórna	*Skurewicz Józef 1. *Mikuliczyn	Borysiewicz Melan.
29. Niżniów	Tłumacz	*Błocki Witold	
30. Ottynia	Tłumacz	*Deyczakowski Edm.	
31. Perehińsko	Dolina	*Romańczukiewicz L.	
32. Podhajce	Podhajce	*Zbyszewski Andrzej i Raszowska Kazimiera 1. Bieniawa 2. Markowa 3. Burkanów	Szpułak Piotr Rafalski Jan Jaśnikowski Jan
33. Podszumlańce	Rohatyn	*Olszewska Marya	
34. Potok złoty	Buczacz	*Dr. Bobek Jan	
35. Przemyślany	Przemyślany	*Nawrocka Michalina	
36. Rohatyn	Rohatyn	*Fischer Józef	
37. Rozdół	Żydaczów	*Chotyński Ludwik	
38. Rożniatów	Dolina	*Skalka Zenon	
39. Skole	Stryj	*Zamorski Stanisław	
40. Solotwina	Bohorodczany	*Gucfa Franciszek	
41. Stanisławów	Stanisławów	*Bronikowski St. 1. Bednarów	Starczewski M.
42. Stryj	Stryj	*Łazowska Jadwiga 1. Korczyn 2. Ruda 3. Podhorce 4. Synowódzko n.	Stasiów A. Kucharz J. Moreau Adolf Bobanycz Ignacy
43. Synowódzko wyżne	Stryj	*Iluk Grzegorz	
44. Świrz	Przemyślany	*Berger Edward 1. Tuczna	Górski Antoni
45. Tłumacz	Tłumacz	*Jasiński Kazim.	
46. Tyśmienica	Tłumacz	*Müller Rudolf	
47. Tyśmieniczany	Stanisławów	*Żurawski Ludwik	
48. Unterwalden	Przemyślany	*Ruppenthal Fryderyk	
49. Uście zielone	Buczacz	*Niedzielski Andrzej	
50. Weldzisz	Dolina	*Capowicz Jan	
51. Wiśniowczyk	Podhajce	*Winnicki Eugeniusz	
52. Wojniłów	Kałusz	*Barzykowski Bron.	
53. Żurawno	Żydaczów	*Zamazal Franciszek	
54. Żydaczów	Żydaczów	*Szczyrkowski Jan	

SEKCJA VIII.

GALICJA.

1. Bilcze złote	Borszczów	*Głowacki M.	
2. Borszczów	Borszczów	*Niemczewski Jan Tow. Wzaj. Pom. Nau- czycieli i Nauczycielek 1. Borszczów 2. Głęboćek 3. Krzywce 4. Łanowce 5. Łosiacz	Gottesmann Sams Wesoly Józef Budabin Leopold Rogowski St. Fischbach

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta i Subagencie	Nazwisko Subagenta
3. Chocimierz	Tlumacz	*Słonecki Wiktor	
4. Gwoździec	Kołomyja	*Godlewski Waleryan	
5. Horodenka	Horodenka	*Malinowski Stan.	
6. Jabłonów	Kołomyja	*Kisielewski Leon	
7. Jezierzany k. Cz.	Borszczów	*Kraiński Antoni	
8. Kołomyja	Kołomyja	*Jasińska Stefania	
9. Kossów	Kossów	*Bursa Stanisław	
10. Kutry	Kossów	*Bielecki Piotr	
11. Mielnica	Borszczów	*Dr. Krauss Adam	
12. Obertyn	Horodenka	*Jastrzębski Witold	
		1. Czeremchów	Lachowski Karol
13. Peczeniżyn	Peczeniżyn	*Wojda Zofia	
14. Skała	Borszczów	*Piotrowski Henryk	
15. Śniatyn	Śniatyn	*Łukasiewicz Maryan	
16. Tluste	Zaleszczyki	*Arbesbauer Henryk	
17. Uścieczko	Zaleszczyki	*Dubeltski Julian	
18. Żabie	Kossów	*Tlappa Jan Gw.	
19. Zablotów	Śniatyn	*Starzecki Józef	
		1. Rożnów	Hryńko Budzyl
		2. Trójca	Piasecki Tadeusz
20. Zaleszczyki	Zaleszczyki	*Zerygiewicz Izidor	

B U K O W I N A.

21. Banilów meld.	Storożyniec	*Zugrav Konst.	
22. Czerniowce	Czerniowce	Generalna Agencya	
		*Langenhan Fryderyk.	
23. Czerniowce	Czerniowce	Dyrekcya fund. relig.	
		grecko-oryent.	
24. Czerniowce	Czerniowce	*Wydział ubezp.	
		1. Czerniowce	Aberbach
			& Schmelzer
		2. Radowce	Drach J.
		3. Sadagóra	Schäfer & Vormund
25. Czerniowce	Czerniowce	*Böhm Jan	
26. Dornawatra	Kimpolung	*Snopkiewicz Józef	
27. Fratowce Nowe	Radowce	*Mitteregger Jan	
28. Fürstenthal	Radowce	*ks. Wołoszczak St.	
29. Gurahumora	Gurahumora	*Tamchyna Waclaw	
30. Hliboka	Seret	*Okuniewski Włodz.	
31. Illischestie	Gurahumora	*Van de Castel Ant	
32. Kaczyka	"	*Piątek Józef	
33. Kimpolung	Kimpolung	*Bereziuk Jan	
34. Kocmań	Kocmań	*Kosiński Józef	
35. Radowce	Radowce	*Kriegsfeld Emil	
36. Russmoldawica	Kimpolung	*Korabiewski Hipolit	
37. Sadagóra	Czerniowce	*Witwicki Jan	
38. Seret	Seret	*Zettel Filip	
39. Solka	Gurahumora	*Niemców Onufry	
40. Stanowce	Storożyniec	*Rossowa Karolina	
41. Storożyniec	"	*Marciniak Franc.	
42. Straża	Radowce	*Reyl Karol	

Siedziba Agencji	Powiat	Nazwisko Agenta Subagencye	Nazwisko Subagenta
43. Suczawa	Suczawa	*Sworakowski Edw. 1. Izkany	Krezmer Adolf
44. Tereblestie Niem.	Suczawa	*Manz Jakób	
45. Wama	Kimpolung	*Herzan Cyczylia	
46. Waszkowce	Wyżnica	*Baloscheskul Dem.	
47. Wików dolny	Radowce	*Smoliński Artur	
48. Wyżnica	Wyżnica	*Br. Kapri Pulcherya	
49. Zastawna	Kocmań	*Osadca Teodor	

Z E S T A W I E N I E :

Sekcyja	I	liczy	agencji	94	subagencji	10
"	II.	"	"	49	"	16
"	III.	"	"	62	"	7
"	IV.	"	"	43	"	9
"	V.	"	"	42	"	18
"	VI.	"	"	35	"	24
"	VII.	"	"	54	"	19
"	VIII.	"	"	49	"	12
Razem				agencji 428	subagencji 115	

z czego przypada:

na Galicyę i W. Ks. Krakowskie	agencji 343	subagencji 110
" Bukowinę	" 29	" 4
" Śląsk	" 56	" 1
Razem		agencji 428 subagencji 115

WYKAZ

Lekarzy Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń W KRAKOWIE.

Miejscowość	Nazwisko lekarza	Miejscowość	Nazwisko lekarza
Alwernia	Bednarski Józef	Brody	Sołtysik Stanisław
Andrychów	Zborewski Józef		Friedberg Józef
	Wróblewski Winc.	Brzesko	Brzeski J.
Baligród	Robel Wiktor		Bernacki Franc.
Baranów	Meller Jakób	Brzeżany	Malsburg H.
Belz	Frostig Henryk		Uranowicz Tad.
	Nowosad Mieczysl.		Teitelbuaum Mel.
Biała	Nycz Wincenty		Kowenicki Adam
	Sroczyński Juliusz	Brzostek	Lach Rud.
Białkamień		Brzozów	Lic Henryk
Białobóznica	Stoklasa Józef		Niziołek Paweł
Biecz	Katyński Ludwik	Buczkowice	Miodoński Fr.
Bielsko	Taub Maurycy	Buczacz	Hirschler Miecz.
(Słazk)	Grossmann Jakób		Bienenwald Jakób
	Steinitz Gustaw		Krzyżanowski Ed.
Bircza*			Mogilnicki Wł.
Błażowa	Sieniewicz Michał	Budzanów	Feuerstein Lazar
Bobowa	Zarzycki Emanuel	Bukaczowce	Porycki Bronisław
Bochnia	Górski Czesław	Bukowsko	Chotiner Izydor
	Michnik Ant.	Busk	Zaorski Bronisław
	Nodzyński Bolesł.	Bursztyn	Gürsching Tadeusz
	Fränkel J.	Chodorów	Bober Jan
Bohorodczan.	Grudzewski Bern.	Chorostków	Auerhahn Wilhelm
	Ferensiewicz M.	Chrzanów	Woynarowski Kaz.
Bolechów	Podtusi Mikołaj	Chyrów	Frucht Markus
Bolszowce	Halarewicz Bazyli	Cieszanów	
	Hendrychowski T.	Cieszyn	Czermak Jak
Bogumin	Knapczyk Andrzej.	(Słazk)	Passek Roman
(Słazk)		Ciężkowice	Mańkowski Kaz.
Borszczów	Mosler Maksym.	Cisna	Markiewicz Jan
Borynia	Jüngst Waclaw	Czarny Dun.	Grodecki Fr.
Borysław	Kappelner Maks	Czernichów	Malinowski Gust.
	Dwernicki Stan.	Czerniowce	Mitkiewicz Eug.
Bóbrka	Gabryszewski Tad.	(Bukowina)	Freund Emil
	Czerwiński Kazim.		Röhmer August
Brody	Strumieński Adam		Flinker Arnold

Miejscowość	Nazwisko lekarza	Miejscowość	Nazwisko lekarza
Czerniowce (Bukowina)	Rudnik Maurycy Strzelecki Ludwik Luttinger Ludwik	Grybów	Jakubowski Adam Kozierowski Eug.
Czernelica (Bukowina)	Karabiński Edm.	Grzymalów	Schmar Jan Mieses Zygor
Czortków	Wagrowski Karol Stoeckl Adolf	Gwoździec	Sumorok Konst.
Dąbrowa	Bubeniczek Fr. Garbusiński Sabin Kurzyniec Wojc.	Gurahumora (Bukowina)	Mandybur Eug. Schäffer Alfred
Delatyn	Bogdański Bron. Harasowski Aleks.	Horodenka	Zins Klemens
Dębica	Pollaschek Fryd. Bętkowski Z.	Husiatyn	Sobieszkański L. Zaremba G. Pohorecki Wład.
Dobczyce	Nieć Julian Pollatschek Teufel	Husaków	
Dobromil	Cwiklicer Ludwik Puchalski Stefan Staugenhaus E.	Jabłonków (Ślązk)	Markl J. Meisels Zygmunt
Dolina	Biełczewski Ludw. Kotłowski St. Kosterkiewicz J. Peters Józef	Jagielnica	Trzaskowski Jul. Turzański Grzegorz Puzon R. Gołąb Jan Misky Edward
Drohobycz	Lechowski Wiktor Pelczar Zenon Bory Julian Tworowski Ignacy Harth Samuel	Janów	
Dorna Watra (Bukowina)		Jarosław	
Drohowyże	Waligórski Cz.	Jaryczów n.	
Dubiecko	Dobrzański Stefan	Jasienica	
Dukla	Strycharski Jan	Jaśliska	
Dunajów	Szarkowski Antoni	Jaśło	
Dynów	Benoni Ferdynand Mang Józef	Jaworze (Ślązk)	Hicner Aleksander Meth Szymon Jaworowski M. Macudziński Wal. Kadyj Józef Czopp Zygmunt
Dzików star.	Hryniewiecki J.	Jaworów	Miszewski St. Orski Jan
Dziejdzice (Ślązk)	Höflich Jan	Jaworzno	Damski Wacław Neumand Emil Sokal M.
Frysztak	Nattner Wiktor	Jazłowiec	Altmann Zygmunt
Frysztat (Śl.)	Kunicki Ryszard	Jezierzany	Jasiński J.
Gliniany	Mendlowski Włodz. Moch Jan	Jodłowa	Służewski Kazim.
Głogów	Grossek Zenon	Jordanów	Nikliborc Jan
Gologóry	Łopatyński Jar.	Kalwarya	Wurst Adolf
Gorlice	Przemycki Jan Friedman Zenon Bielewicz Feliks Żuławski Leon	Kałusz	Kurowiec Jan Markiewicz Deon. Schenker A.
Grębów	Tuźniar Wincenty	Kamionka	Jaciów Teodor
Grodzisko	Tryniecki Bolesław	Strumiłowa	Stupnicki Wład. Olejnik Michał Sawicki Antoni
Gródek	Balicki Stanisław Podsoński W.	Kańczuga	
		Korolówka	Olszak W.
		Karwina (Śl.)	Dziwoński Wład.
		Kęty	Dworzański Karol
		Kimpolung (Bukowina)	Niederhoffer Maur. Wolf Adolf

Miejscowość	Nazwisko lekarza	Miejscowość	Nazwisko lekarza
Kimpolung (Bukowina)	Lupn Teofil	Lubaczów	Konera Stan.
Kocmań (Bukowina)	Kobryński Herm.	Lundenburg (Śląsk)	Bauer Henryk
Kolbuszowa	Tittinger Herman	Lutowiska	Rawski A.
	Wojewódka Leon	Lutynia	
	Ciepielewski Kaz.	niem. (Ślązk)	
	Mayzel Tadeusz	Lwów	
	Brzeski Jan		Wachnianin Miron
Kolaczyce	Trembecki H.		Merunowicz Józef
Kołomyja	Kozakiewicz Al.		Obtułowicz Ferd.
	Piaskiewicz Wład.		Owczarski Bron.
	Jaworski Bol.		Gembarzewski Z.
	Hulles Jakób		Berezowski Kaz.
	Łuniewski Stefan		Mikołajski Szczep.
	Maresch Bolesław		Strojnowski Edw.
Komarno	Blauer Teodor		Sieradzki Włodz.
	Jakliński Leon		Selcer Józef
Kopyczyńce	Wilson Ryszard		Dekański St. (kol.)
	Rosenbaum Ulryk		Tatareczuch Wł.
	Safian Łukasz		Szymański H.
Korczynna	Przysłupski Jakób		Weksler
Koropiec	Mossoczy Stanisł.		Zabłocki St.
Kosmacz			Zgórski K.
Kosów	Tarnawski Apol.	Łańcut	Fleszar J.
	Baraniecki Roman		Mazanek Ign.
Kozłów	Czepielewski St.		Witkowski Edw.
Kozowa	Barban Chaim	Łąka ad Sam.	Dreifach Jakób
	Sochanik Stan.	Łapanów	Gąsiorek Fr.
Krakowiec	Sędzimir Czesław	Łazy (Śląk)	Pokorny Fr.
Kraków	Jangustyn St.		Otto Szczepan
	Junger Jakób		Sokal J.
	Komorowski Bol.	Łysiec	Jaciów Mikołaj
	Krzyształowicz F.	Magierów	Miczulski Ant.
	Krokiewicz Antoni	Majdan	Uchacz Błażej
	Czerny Schwarz- berg Edw.	Maków	Stock J.
	Ślączka Franc.	Maryampol	Rubinstein Norbert
Krosno	Jasiński Adam	Medenice	Kaczurba St.
	Kocay Aleksander	Medyce	Frank Apolin.
	Hammerschlag R.	Mielec	Kraus Adam
Krościenko	Kosz Kornel	Mielnica	Krzyształowicz A.
Krukonic	Kmietowicz Fr.	Mikołajów	Głuszkiewicz Włod.
Krynica	Langbank B.	Mikuliczyn	Brudziński Lud.
Krystynopol	Dura Jan	Mikulińce	Rosenmann Ozyasz
Krzeszowice	Finkel Herman		Koller Bolesław
Kulików	Skomorowski Jan	Milówka	Łogygowski Jul.
Kuty	Krański J.		
	Ilowiecki Mateusz	Monaste- rzyska	Obler Wolf
Leżajsk	Gnoiński Michał		Borysiewicz W.
Limanowa	Gwóźdecki Teofil		Łoboda (dla rus.)
Lipica dolna		Mościska	Lebedowicz Emil
Lipnica mur			Kibitz L.
Liszki			Polański St.
Lisko	Porajewski Jan	Mszana doln.	Czapliński Wład.
Lubaczów	Połochajto Jan	Muszyna	Szyszka Stanisław

Miejscowość	Nazwisko lekarza	Miejscowość	Nazwisko lekarza
Myślenice	Łodziński Wiktor Gałuszka Józef	Przemysł	Kramarzyński M. Smolarski Zygm.
Nadwórna	Jossé Cieszewski Wł.	Przemysłany	Barbag Herman Hyżycki Cyryl
Narajów		Przeworsk	Komorowski Cezar Smyczyński Ign.
Narol	Sochacki Leon	Rabka	Lang Otokar
Niemirów	Pawluk B.	Radłów	Knauer Wilhelm
Niepołomice	Majewski Tadeusz	Radomyśl	
Nisko	Löwy Alojzy Ławrowski Wł.	koło D.	Lorenski Jędrzej
Niżankowice	Ruczka St.	Radomyśl	
Niżniów	Laskiewicz Alf.	nad S.	Stanowski Zygm.
Nowe Siolo	Drozdowski Włodz.	Radowce	Keschmann R.
Nowy Sącz	Filewicz Jan Kijas Tadeusz Olszewski Br. Siedlecki Jan Zieliński Edward	(Bukowina)	Getzlinger Leopold
		Radymno	Schmeidler Leon Malik Józef
		Radziechów	Prebendowski St.
Nowy Targ	Bednarski Jan Langsam G. Schein Herman Schecht Izak	Rawa Ruska	Dadlez Julian Stokłosiński Fr. Wachnianin Jar. Szaynowski Wład.
		Rohatyn	Terlecki Antoni
Nowosielica (Bukowina)		Ropczyce	Żukotyński Hen. Potok Hieronim
Obertyn	Bujalski Maryan	Rozdół	Michowicz Bron. Rawski Tadeusz
Olesko	Laufer Maurycy		Hochstim Adolf
Oleszyce	Müldner Józef	Rozwadów	Radziński K.
Orłowa	Tichy		Berwid Bolesław
Oświęcim	Szlanek Maurycy Hanakowski Wł. Slosarczyk Antoni Scherp Daniel Vincenz Aleks.	Roźniatów	Sekanina Jan Hernich Fr. Śnieżek Ludwik Gorner J.
Otynia		Rudnik	Górski St.
Peczeniżyn		Rudki	
Perehińsko		Rodatycze	
Pilzno	Mydlarski Wł. Biesiadzki Antoni Kluszyński Henr.	Rychwałd (Ślązk)	Michalik Kazim. Bielecki Ign.
Piotrowice Śl.		Rymanów	Bujniewicz Jakób
Pobereże		Rzeszów	Kraus H. Zagórski Adam Danielski Jan Runes Izyd.
Podbuż			
Podgórze	Karpiński Stan. Piórko Adam Dembowski M. Choróbski St. Neumann Wilhelm	Sadogóra (Bukowina)	Ciuk Aleksander Chrząszczewski W.
Pohajce	Ustrzycki Julian Swiderski Brunon	Sambor	Edelheit Z. Krynicky Józef Lewicki Z.
Podkamień		Sanok	Jabłoński Jacek Rokossowski W. Lewinter A.
Podwołocz.			
Pomorzany			
Poronin	Beaurain Karol		
Potok Złoty			
Probużna	Brandman Herman	Sądowa W.	
Pruchnik	Przybylski St. Doliński M.	Sasów	
Przemysł	Filimowski L.	Schodnica	

Miejscowość	Nazwisko lekarza	Miejscowość	Nazwisko lekarza
Seret (Buk.)	Geber M.	Suczawa	Brunstein Wolfg.
Sędziszów	Klocek Stanisław	(Bukowina)	Papp Kazim.
Sieniawa	Górka J.		Kraemer Jakób
Siersza	Kronfeld Herman		Stefanowicz Leon
Skala	Duleba Aleks.	Sułkowice	Sperber Benjamin
Skala	Seidner Abraham	Świrz	Maczewski St.
Skala	Wiszniewski Wł.	Synowódzko	Trelski Mikołaj
Skala	Gottfried Maurycy	Świątniki	Rapaport Ozyasz
Skawina	Nawrat Stanisław	Szczakowa	Höflich Jan
	Maszewski Stanisł.	Szczerzec	Schneck Karol
Skoczów (Śl.)	Pogrzebacz Jan		Acker Salomon
Skole	Michalski Wiktor	Szczuczin	Trześniowski Eug.
	Eichel Eustachy	Szczurowa	Rudnicki Karol
Śniatyn	Mehrer Izydor	Szczurowice	Grzybezyk St.
	Kuśnierczyk Piotr	Tarnobrzeg	Zasacki St.
	Werner Karol		Momidłowski Wal.
Sokal	Ciszka E.	Tarnopol	Urbanik
	Urech Karol		Frisch Juliusz
	Głowiński Winc.		Eckhart Józef
Sokolów	Bukowski Maryan		Kowecki Walery
koło Rzesz.	Szostkiewicz K.		Stobiecki Zdzisław
Solka		Tarnów	Witoszyński W.
(Bukowina)	Weinberg Herman		Kowalski Sew.
Solotwina	Seller Józef		Fürbek Leon
	Żurkowski R.		Eberson Maurycy
	Kubisztal Stan.		Walczyński Józef
Stanisławów	Wnęgowicz St.		Dzikowski Zygm.
	Drzewicki Stefan		Pilzer Herman
	Dawidowicz Emil	Tartaków	Ozimek St.
	Janowicz Włodz.	Źłumacz	Maciejowicz Stefan
	Goldhaber Jakób		Hovourka Antoni
	Dobrucki Gustaw	Źłuste	Małaczyński R.
	Rosmarin Józef		Gilnreiner
	Kurasiewicz Józef	Touste	Jäger Izak
Stry Sambor	Soniewicki Teodor	Topolnica	Ausobsky Józef
	Salzmann Joachim	Toporów	Kędziński Wład.
	Gawelkiewicz L.	koło M.	
Stary Sącz	Drancz J.	Toporów	
Storożynie		koło B.	Belzowski Michał
(Bukowina)		Trembowła	Deisenberg
Strumień Śl.			Deutsch Zygmunt
Strusów		Trzebinia	Skórkowski Wacł.
			Dobrzyński Kaz.
Stryj	Linsker S.	Trzyniec	Hlavatsch Paweł
	Serkowski Bol.	(Ślązk)	Hnatyszak Atan.
	Lippel Jakób	Tuchów	Starachowicz Jan
	Czarnecki Julian	Turka	Zadurowicz Emil
	Sołtysik Miecz.		Jarocki Piotr
	Dolnicki Cyryl		Solecki Jan
	Antoniewicz Wł.	Tyczyn	Maurer Zdzisław
Strzyżów	Patryn Józef	Tymbark	Blumenblatt Leon
	Serkowski Bol.	Tvśmienica	Ożarowski St.
Sucha	Gawlik Jan	Uhnów	

Miejscowość	Nazwisko lekarza	Miejscowość	Nazwisko lekarza
Ujanówce	Orzeł Józef	Zaleszczyki	Udziela Maryan
Ulanów	Reik Jakób	ZastawnaBk.	Alpern Aron
Ustroń (Śl.)		Założce	Landesberg M.
Ustrzyki d.	Lenartowicz Rom. Jaremiewicz M.	Zarszyn	Jodłowski Jan
Uście Ziel.	Glickman Feliks	Zator	Tarchalski Józef
Uściczko		Zbaraż	Grzybowski Stefan
Wadowice	Bukowski August Żędzienowski St. Opydo Franciszek Bąkowski T. Scheid Izidor	Zcorów	Fuchs Leon
Waszkowce (Bukowina)		Zebrzydow.	Biliński Włodz.
Wareż		Złoczów	Skórski Maryan
Węldzisz	Krzyształowicz A.		Baczyński Eust.
Węgierska G.	Nowak Władysław		Nikliborc Jan
Wieliczka	Kazerlik Miecz. Steiner St.		Paulo Aleksander
Wielkie Oczy			Gawlikowski S.
Winniki	Stanowski Karol		Zaleski Eust
Wielopole Sk.		Żabno	Skrowaczewski P.
Wiśniowczyk	Kclasiński Alfons	Żmigród	Jarosz Wład.
Witków n.	Sobelson Fr.		Bendl Samuel
Wojnicz		Żółkiew	Siatecki Kaz.
Wojniłów	Łowczowski W.		Newestink J.
Wybranówka	Jastrzębski Julian		Zatłokal Rudolf
Wyżnica (Bukowina)	Dortort Chune		Hückel Julian
Zabłotów		Żurawno	Przybyszowski W.
Zagórz	Neuberger Z.		Zawisza
Zakliczyn	Puzdrowski J.	Żydaczów	Schwarz J.
Zakopane	Dujanowicz Z.	Żywiec	Opieński Jan
Zaleszczyki	Majewicz Edm. Kruszewski W. Sołowski Jan		Drzymalik Sylw.
			Muszkiet Karol
			Wyrzykowski K.
			Gozdecki Józef
			Roth Salomon
			Grabscheid D.
			Seidler Antoni
			Idziński Wiktor
			Gołębiowski K.
			Blumenfeld Jakób

BANKI KRAJOWE.

BANK KRAJOWY

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielk. Księstwem Krakowskiem.

Rada nadzorcza: Gorayski August, prezes; Jędrzejowicz Stanisław, Laskowski Kazimierz, wiceprezesi.

Członkowie: Fedak Jan Stefan, Kolischer Henryk, Korol Michał, Maryewski Franciszek, Moysa-Rosochacki Stefan, Paszkowski Franciszek, Schayer Karol, Scipio hr. Karol, Średniawski Andrzej.

Zastępcy: Brunicki br. Adolf, Łoziński August, Schnell Oskar, Schulz Jan.

Komisya kontrolująca: Prezes: Scipio hr. Karol; Członkowie: Fedak Jan Stefan, Schayer Karol, Zastępca: Jędrzejowicz Stanisław.

Komisarz rządowy: Hild Jan, c. k. Radca dworu; Zastępca: Kunz Karol, doktor praw, c. k. Radca dworu; Komisarz kraj.: Pilat Tadeusz, doktor praw, c. k. Radca dworu; Zastępca: Ekielski Józef, doktor praw, emer. Radca Wydziału kraj.

Dyrekcya: Dr. Zgórski Alfred, Dr. Domaszewski Wacław, Dr. Milewski Józef.

Komitet doradczy dla zarządu krajowym funduszem inwestycyjnym: Jahl Władysław, doktor praw, członek Wydziału Krajowego, przewodniczący, Brunicki br. Adolf, Dr. Dąbski Stanisław, Schayer Karol, Dr. Stesłowicz Władysław, Wczelak Józef, Zamoycki hr. Franciszek, członkowie, Dr. Rużycki Julian, sekretarz.

Komitet cenzorów dla działu wekslowego: Baczewski Józef, Bardasz Ferdynand Stanisław, Brykczyński Stanisław, Ciuchciński Stanisław, Dische Jakób B., Długoszowski Bolesław, Getritz Aleksander, Gubrynowicz Władysław, Langie Tadeusz, Lilien Adolf, Mochnacki Włodzimierz, Nebenzahl Samuel, Neuman Józef, Rozwadowski Franciszek, Rucker Jan, Schnell Artur, Vivien de Chateaubrun Jan, Wang Julian, Wczelak Józef, Winiarz Ludwik, Wiśniewski Leonard, Wittlin Bernard, Wiksel Jakób.

Komitet cenzorów dla działu interesów ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi: Adam Ernest, Biechoński Wojciech, Deskur Jan, Fedak Stefan Jan, Kamocki Franciszek, Lechowski Wiktor, Łaski Kazimierz, Łaszcz Tomasz, Oleśnicki Eugeniusz, Sajewicz Omelan, Szczepański Piotr, Szydłowski Wenanty, Terenkoczy Władysław, Todschilder Albin, Ulmer Narcyz, Wittlin Bernard, Wolf Józef.

Syndycy: Sołowij Tadeusz, Godlewski Włodzimierz.

URZĘDNIICY:

Zastępcy dyrektorów: Dr. Małaczyński Aleksander, szef oddziału hipot., Padewski Józef, szef oddziału bank., Stachiewicz Ludwik, szef likwidatury hipot.

Majewski Michał, dyrektor buchalteryi i prokuryzista
 Karłowski Stanisław, naczelnik i firmant filii
 Dr. Drohojowski hr. Jan, sekretarz dyrekcji i Rady i prokuryzista
 Erlacher Waleryan, naczelnik likwidatury i prokuryzista
 Kozakiewicz Leon, zastępca naczelnego buchaltera i prok.
 Kossak Stefan, naczelnik likwidatury i prokuryzista
 Nartowski Antoni, kasyer Zakładu głównego i prokuryz.
 Łoziński Roman, starszy referent hip. i prokuryz.

Krzyszkowski Ignacy, starszy referent hip. i prokuryzista
 Pieńczykowski Stanisław, starszy saldokontysta
 Armółowicz Jan, zastępca naczelnika i prokuryz. filii
 Hamerski Maryan, naczelnik likwid.
 Woyciechowski Julian, referent szacunkowy
 Kövess Aleksander, st. rewid.
 Rump Fryderyk, st. likwid.
 Królikowski Alojzy, st. likwid.
 Narajewski Włodzimierz, referent hip.
 Dr. Rużycki Julian, sekretarz banku i prokuryzista

Reiner Juliusz, st. korespond.
 Trzcíński Emil, st. likwidator
 Krug Emil, st. korespondent
 Grollé Józef, st. „
 Późniak Zygmunt, st. likwid.
 Dr. Szpor Łucyan, sekretarz
 oddz. hipot.
 Dzikowski Maryan, naczelnik
 ekspedytu bankowego
 Gajewski Marcei, st. likwid.
 Wolski Jan, saldokontysta
 Jaszek Józef, likwidator
 Pizar Władysław, referent hip.
 Wisłocki Włodzimierz, likwid.
 Osberger Stanisław, rewident
 Kocowski Teofil, likwidator
 Burczak Antoni, referent hip.
 Brandys Józef, saldokontysta
 Łaszowski Zygmunt, ref. hip.
 Jaroszyński Stanisław, sekretarz
 oddz. bank.
 Rakowski Tadeusz, likwidator
 Kiełbusiewicz Kazimierz, kasyer
 efektów
 Dr. Szenk Mieczysław, ref. hip.
 Borkowski Kazimierz, naczeln.
 eksp. hip.
 Frajdenberg Władysław, saldo-
 kontysta
 Jenik Władysław, ref. hipot.
 Wiewiórski Teodozyusz, kasyer
 filii
 Kretschmer Józef, likwidator

Adjunkci I. kl.

Bastgen Bruno
 Sadowski Leon
 Woycikiewicz Kazimierz
 Gonet Franciszek
 Rieger Stefan
 Brodacki Władysław, lustrator
 stow. zarob. i gosp. extra st.
 Ropicki Leon
 Kotowicz Teodor
 Czyżewski Jan

Dragowski Zygmunt
 Łukasiewicz Klemens
 Dr. Sawczak Juliusz
 Mieszkowski Witołd
 Bazal Antoni
 Łazica Stanisław
 Drzewicki Józef
 Sawczyński Włodzimierz

Adjunkci II. kl.:

Minnicki Władysław
 Murczyński Władysław
 Czapelski Hilary
 Friedlein Stefan
 Malczyński Bolesław
 Jamrógiewicz Zygmunt
 Skórczewski Stanisław
 Makowski Józef
 Krzyżanowski Franciszek
 Romaszkan Artur
 Szotarski Ignacy
 Bizański Władysław
 Szymała Zygmunt
 Klimowicz Jan
 Skalski Witołd
 Nowakowski Jan
 Bialikiewicz Józef
 Ruckgaber Maryan
 Pawlikowski Adam
 Walczak Mieczysław

Asystenci:

Haniszewski Jan, ekspedyent
 Mally Kamil
 Czapczyński Witołd
 Ziemiański Michał
 Dobrzański Władysław
 Schmidt Władysław
 Górak Józef
 Hoszowski Wiktor
 Bukowski Włodzimierz
 Niemczynowski Stefan
 Bielecki Stanisław
 Prokopowicz Maryan

Stréer Zygmunt
 Dr. Niżyński Kazimierz
 Riedl Roman
 Terlikiewicz Łucyan
 Sytnik Franciszek
 Michałowski Kazimierz
 Bilikowski Aleksander
 Dębski Franciszek
 Dobrownicki Gustaw
 Łuczkiwicz Mieczysław
 Horoch br. Eustachy
 Grodyński Tadeusz
 Zarzycki Edward
 Argasiński Tadeusz
 Wiesiołowski Roman
 Korolewicz Władysław

Praktykanci:

Szczyrba Jan
 Abłamowicz Tadeusz
 Chruszczewski Alfred
 Kamiński Jan
 Osuchowski Tadeusz
 Zaczek Stanisław
 Czerwiński Józef
 Wiśniewski Konstanty
 Piątkowski Adam
 Seifert Teofil
 Rokosz Piotr
 Żabiński Albin.

Filia banku w Krakowie

otwarta 1. stycznia 1895.

Komitet nadzorczy. Członkowie: Scipio hr. Karol, Fedorowicz Jan Kanty, Szarski Henryk.

Zastępca: Michalski Jerzy.

Naczelnik: Karłowski Stanisław.

Komitet cenzorów dla działu wekslowego: Bazes Gustaw, Gerson, Bober Jakób, Epstein Tadeusz, Adolf Falter, Fritsch Herman, Holzer Zygmunt, Jawornicki Józef, Markus Karol, Matusiński Jacek, Mendelsburg Zygmunt, Mikucki Franciszek Ksawery, Rimler Henryk, Schwarz Henryk, Słonecki Zenon, Sulikowski Aleksander, Suski Wiktor, Żeleński Ludwik.

Syndyk: Bąkowski Klemens.

Urzędnicy filii: Naczelnik: Karłowski Stanisław, Zastępca naczelnika i prokurzysta: Armółowicz Jan, Kasyer filii: Wiewirowski Teodozjusz.

Adjunkci: Gonet Franciszek, Kotowicz Teodor, Mieszkowski Witold, Friedlein Stefan, Skórczewski Stanisław, Bizański Władysław, Walczak Mieczysław.

Asystenci: Mally Kamil, Górak Józef, Dębski Franciszek, Grodyński Tadeusz, Wiesiołowski Roman, Korolewicz Władysław.

Zastępstwa: Biała, Bóbrka, Bochnia, Bohorodczany, Borszczów, Brody, Brzesko, Brzeżany, Brzozów, Buczacz, Chrzanów, Cieszanów, Czortków, Dąbrowa, Dębica, Dobromil, Dolina, Drohobycz, Dukla, Gliniany, Gorlice, Grybów, Horodenka, Husiatyn, Jarosław, Jasło, Jaworów, Kałusz, Kamionka strumiłowa, Kołomyja, Kossów, Krościenko n. D., Krosno, Lwów (powiat), Łańcut, Limanowa, Lisko, Maków, Mielec, Mościska, Myślenice, Nadwórna, Nisko, Nowy Sącz, Nowy Targ, Oświęcim, Podhajce, Przemyśl, Przemyślany, Radziechów, Rawa Ruska, Rohatyn, Ropczyce, Rudki, Rzeszów, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnobrzeg, Tarnopol, Tarnów, Tłumacz, Trembowla, Turka, Wadowice, Wieliczka, Zaleszczyki, Zbaraż, Złoczów, Żółkiew, i Żydaczów. Dalsze zastępstwa są w organizacyi tak, że z czasem ustanowi Bank dla poszczególnych 74 powiatów swe pomocnicze i wykonawcze organa. Zastępstwo spełniają dobrze akredytowane instytucye miejscowe, jak powiatowe, zaliczkowe i kredytowe Towarzystwa lub Kasy oszczędności i przy każdym urzęduje komisarz bankowy i jego zastępca. Zastępstwa stoją pod nadzorem Reprezentacyi powiatowej.

Bilans Banku Krajowego Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Księstwem Krakowskiem

Stan czynny

z dniem 31. grudnia 1908 roku.

Stan bierny

	K	h		K	h
Kasa	1,485,285	07	Kapitał zakładowy	15,000,000	—
Efektą rezerwy	3,312,000	—	Rezerwy łącznie z przypadającą częścią zysku 1908	5,947,631	04
Efektą funduszu emerytalnego	769,788	99	Fundusz emerytalny	769,788	99
Efektą własną, eskont. i w komisie	16,712,150	57	Emissye Banku	201,600,000	—
Pożyczki emisyjne w listach zastaw.	201,369,996	80	Wylosowane efekta własnych emisji	1,233,300	—
Oblig. komi kolejowych	6,447,422	66	Kupony w obiegu	1,431,376	39
Pożyczki w gotówce	36,950,355	54	Obce kapitały	47,579,449	94
Weksle	126,649	43	Lokacje Zastępstw	536,903	25
Zaliczek na zastaw efektów	4,132,800	20	Giro-obligo	11,459,614	69
Rachunek bieżący, pokryty efektami	14,249,776	52	Różne rachunki	712,216	78
Dłużnicy w rachunku bieżącym	681,355	—	Procenta przenośne	1,655,167	28
Udziały w Towarzystwach handlow. przemysłowych i innych	17,297	17			
Ruchomości	1,670,570	41			
Różne rachunki	287,925,448	36			
	287,925,448	36		287,925,448	36

Czysty zysk rozdzielony w myśl

§ 101 st.

40 ⁰ / ₀ na fundusz inwest.	K 420,151-88
30 ⁰ / ₀ na fundusz rezerw.	" 315,113-92
20 ⁰ / ₀ na rezerwę oddziału hipotecznego	" 210,075-94
10 ⁰ / ₀ na rezerwę oddziału komunalnego	" 105,037-97
	K 1,050,379-71

ZARZĄD I FUNKCYONARYUSZE
GAL. KASY OSZCZĘDNOŚCI
WE LWOWIE.

WYDZIAŁ.

Przewodniczący: Stanisław Niezabitowski.

Zastępca przewodniczącego: Dr. Józef Pająk.

CZŁONKOWIE.

Dr. Władysław Abraham, Władysław Długosz, Dr. Władysław Jahl, Dr. Jarosław Kułaczkowski, Dr. Adolf Lilien, Eugeniusz Pierożyński, Władysław Piwocki, Edmund Riedl, Karol Sklepiński, Ludwik Winiarz.

DYREKCJA.

Dyrektorowie: Dr. Edward Stroynowski, Dr. Ferdynand Kwiatkowski.

Zastępca Dyrektora: Dr. Władysław Abraham j. w.

Komisarz rządowy: Jan Adam Czeżowski, Radca Dworu.

Zastępca komisarza rządowego: Leopold Popiel, c. k. Starosta.

Syndyk: Dr. Paweł Dąbrowski, adwokat krajowy.

URZĘDNICY.

Naczelny buchalter: Karol Czauderna.

Kasyer: Wiktor Osiadacz.

Likwidator: Leopold Wilimowski.

Starszy rewident: Eugeniusz Grużewski, Jan Kanty Pazirski
Zygmunt Szulakiewicz.

Sekretarz: Adam Bartkowski.

Starszy rewident: Franciszek Żmudziński.

Referent hipoteczny: Filibert Czaykowski.

Starszy rewident: Walery Struszkiewicz.

Rewident: Dr. Henryk Grabiński, Piotr Tustanowski, Wincenty Zieniewski.

Adjunkci I. kl.: Emil Müller, Antoni Królikowski, Kazimierz Pełowski, Dr. Stefan Bobowski, Emil Sarnicki.

Adjunkci II. kl.: Edward Kienzler, Michał Przestrzelski, Józef Piórkiewicz.

Asystenci I. kl.: Dr. Feliks Merunowicz, Stanisław Czernicki, Antoni Liske, Józef Czarnecki, Witołd Linhardt.

Asystenci II. kl.: Józef Jägerman, Jan Antoni 2 im. Prochenko, Jan Kokurewicz, Aleksander Kauer.

Urzędnik kancelaryjny: Władysław Cezar 2 im. Kozłowski.

Asystenci III. kl.: Bolesław Żołyński, Ignacy Puzdrowski, Maryan Władysław 2 im. Götz, Ludwik Lustig.

PRAKTYKANCI.

Maryan Jan 2 im. Krechowiecki, Józef Czaykowski, Józef Artur 2 im. Walz, Zygmunt Kiełb, Józef Turczański, Zdzisław Bratkowski, Kazimierz Kremer, Stanisław Oleński, Jan Feliks 2 im. Szczepanik, Witołd Gnatowski.

Stan czynny Bilans Gal. Kasy oszczędności z dniem 31 grudnia 1908. Stan bierny

	K	h		K	h
Kasa	294.696	59	Wkładki oszczędności	87.091.432	54
Gmach własny	1.950.000	—	Wkładki na rachunek bieżący	1.321.660	24
Pożyczki hipoteczne na dobra	13.361.539	50	Giro-obligo z weksli reeskontowan.	3.167.638	11
Pożyczki hipoteczne na realn. miel.	31.814.090	99	Lombard efektów własnych	4.135.000	—
Pożyczki hipot. na posiadł. wiejskie	396.740	06	Długi w bankach	913.862	—
Reszty cen kupna dóbr i realności odprzedanych	1.610.142	06	Rezerwa specjalna :		
Pożyczki komunalne	2.923.853	31	na pokrycie dubiosów	161.276	92
Pożyczki towarzystw zarobkowych i gospodarczych	79.500	—	Różni wierzyciele	590.106	03
Pożyczki spółek oszczędności i po- życzek	298.075	—	Rachunki przechodnie	21.478	81
Zaliczki na zastaw termin. efektów	696.815	50	Procenta pobrane na rok 1909	492.048	96
Rachunki bieżące pokryte efektami	116.401	—			
Eskontowane obce	200	—			
Weksle :					
w portfelu	13.797.225 62				
w reskencie	3.167.638 11				
Efektu funduszu obrotowego	16.964 873	73			
Lokacje w bankach	14.090.482	53			
Wkładki w austr. kasach oszczędn.	92.421	42			
Procenta zaległe z dniem 31. grud- nia 1908	1.162.112	40			
Dobra i realności nabyte	640.477	15			
Weksle w procesie	280.419	46			
Interesa w likwidacyi	446.225	48			
Różni dłużnicy	10.299.481	45			
Ruchomości	367.444	46			
Rachunki przechodnie	2.000	—			
	6.521	52			
	97.894.503	61		97.894.503	61

GALICYJSKIE TOWARZYSTWO KREDYTOWE ZIEMSKIE

WE LWOWIE, UL. KAROLA LUDWIKA 1.

Galicyjskie Towarzystwo kredytowe ziemskie, założone w roku 1841, trudni się udzielaniem pożyczek w listach zastawnych na większą własność, zapisaną w urzędach hipotecznych przy sądach kolegialnych w Galicyi, Bukowinie i Wielk. Księstwie Krakowskiem.

Przeprowadziwszy w r. 1890 ogólną konwersję 5 pr. listów zastawnych na $4\frac{1}{2}$ prc., a w r. 1893 konwersję wszystkich $4\frac{1}{2}$ prc. listów zastawnych na 4 prc., wydaje obecnie tylko te ostatnie, opiewające na walutę koronową z okresem 56-letnim.

Pożyczki w tych listach zaciągane, mogą być umarżane w 56 lub 41 latach, a w pierwszym razie półroczna rata procentowa i amortyzacyjna wynosi razem $2\frac{1}{4}$ prc., w drugim zaś razie $2\frac{1}{2}$ prc. Wszystkie w obiegu będące $4\frac{1}{2}$ prc. listy zastawne zostały wypowiedziane — i w dniu 31. grudnia 1893 dalsze ich oprocentowanie ustało.

Należitości za wygotowanie listów zastawnych 7.784 K 34 h. Prowizye zwłoki z powodu uchybienia terminu rat 253.472 K 54 h. Ogółem przychód w r. 1908 752.850 K 13 h. Wydatki na zarząd 406.896 K 38 h. Czysta przewyżka 184.050 K 44 h.

Stan majątku z końcem roku 1908. — 5,921.957 K 93 h.

RADA NADZORCZA.

Prezes: Brykczyński Stanisław.

Członkowie: Skrochowski Feliks, Obertyński Adam.

Zastępcy: Younga Zdzisław, Potworowski Henryk, Tytus Zarzycki.

DYREKCJA.

Prezes: Dr. Kraiński Władysław.

Zastępca prezesa: Rozwadowski Franciszek.

Dyrektorowie: Żaba Stanisław, Vievien Jan, Dr. Nowosielecki Stanisław.

Zastępcy dyrektorów: Horodyński Zbigniew, Dydyński Aleksander, Gorkczyński Bronisław, Wiktor Władysław.

Syndyk: Dr. August Łoziński.

Zastępcy syndyka: Dr. Mochnacki Włodzimierz, Dr. Sołowij Władysław.

URZĘDNICY.

Naczelnik rachunkowości i kasy: Biliński Edmund, c. k. radca rządu.

Sekretarz Tow. kredyt.: Mazanowski Aleksander.

Urzednicy I. rangi: Dr. Wiktor Artur, wyższy urzędnik konceptowy; Deryng Władysław, kasyer; Borkowski Oktaw, kontrolor; Olszewski Leon, buchalter; Stoiński Stanisław, wyższy urzędnik konceptowy.

Urzednicy II. rangi: Reindl Włodzimierz, Sadowski Stefan, Girtler Kleeborn Ernest, Chaberski Kazimierz.

Urzednicy III. rangi: Klimke Józef, Hubel Jan, Podoski Junosza Aleksander, Jełowicki Szczęsny, Miśniakiewicz Włodzimierz, Wójtowicz Julian, Niesiołowski Franciszek, Ważny Adam (extra statum), Kruszewski Walentyn.

Urzednicy IV. rangi: Kusiński Jakób, Borkowski Teodor, Rudnicki Zdzisław, Lachowski Stanisław, Prokopowicz Bronisław, Tucki Mieczysław, Kretschmer Emanuel, Łuczkiwicz Tadeusz.

Urzednicy V. rangi: Gorycki Stanisław, Stobiecki Józef, Theodorowicz Leon, Theodorowicz Witołd, Malinowski Mieczysław, Trzemeski Henryk, Smenda Wilhelm, Siemiński Jan, Dwornikiewicz Stanisław.

Praktykanci: Piętkowski Piotr, Górski Adam, Mysłakowski Antoni.

Pozostali w dawnym etacie z roku 1892:

Likwidator: Obertyński Julian.

Oficjal: Smutny Jan Wacław.

Urzednicy manipulacyjni: Wallek Alojzy, Kulczycki Edward, Wereszczak Józef.

C. K. UPRZ.

GALICYJSKI AKC. BANK HIPOTECZNY

WE LWOWIE.

C. k. uprz. gal. akcyjny Bank hipoteczny został otwarty 15. lipca 1867 r. na mocy statutów, zatwierdzonych przez Najjaśniejszego Pana dnia 12. stycznia 1867.

Kapitał zakładowy wynosi 16,800.000 K. i podzielony jest na 42.000 akcji po 400 K. pełno wpłaconych.

Bilans, sporządzony z dniem 31. grudnia 1908 r. wykazuje 1,714.517 K. 47 h. czystego zysku.

Zakład działa także przez filie w Krakowie, Czerniowcach i Tarnopolu, oraz przez ekspozytury w Stanisławowie, Podwoławczyskach i Nowosielicy.

Galicyski akcyjny Bank hipoteczny zajmuje się udzielaniem pożyczek hipotecznych w $4\frac{1}{2}\%$ i w 4% listach hipotecznych, nabywaniem wierzytelności hipotecznych, tudzież wszelkimi interesami bankowymi, wekslarskimi, zaliczkowymi, niemniej wydawaniem asygnacyj kasowych, przyjmowaniem wkładek na rachunek bieżący za wydaniem książeczek i udzielaniem zaliczek na produkty gospodarskie.

Działalność jego rozciąga się na cały obszar Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, na Księstwo Śląskie i Bukowińskie, oraz Margrabstwo Morawskie. Ma prawo zakładać filie i ustanawiać agencje w innych miastach krajów, na które się rozciąga jego działalność, a oprócz tego agencję we Wiedniu.

Z Bankiem hipotecznym połączona jest Kasa zaliczkowa, która za poręczeniem lub na zastaw udziela pożyczek od 10 do 2000 K. za spłatą kapitału w ratach tygodniowych, miesięcznych i kwartalnych.

Każdy $4\frac{1}{2}\%$ list hipoteczny musi być wylosowany w przeciągu 50 lat, zaś każdy 4% list hipoteczny w ciągu 60 lat od daty wystawienia.

Kupony 4% i $4\frac{1}{2}\%$ listów hipotecznych płatne są dnia 1. maja i 1. listopada każdego roku.

Kupony listów hipotecznych wolne są od podatku rentowego, który Bank sam opłaca.

Kupony listów hipotecznych w przeciągu 6 lat po terminie do wypłaty nie prezentowane, ulegają przedawnieniu.

Rada nadzorcza: Prezydent: Adam hr. Gołuchowski.

Wiceprezydent: Skrzyński Seweryn.

Członkowie Rady nadzorczej: Jerzy hr. Baworowski, Dr. Władysław Jahl, Natan Loewenstein dr. pr., Józef Męciński, Stanisław hr. Mycielski dr. pr., wł. d., Stadnicki Tomasz hr., Tchórnicki Leon wł. d., Till Ernest dr. pr.

Komisarz rządowy: Czeżowski Jan Adam, c. k. Radca Dworu.

Zastępca komisarza rządowego: Klusik-Orzechowski Tadeusz, c. k. Radca Dworu.

Dyrekcya: Bolesław Bielański, Fruchtman Jakób dr. pr., Sekler Wilhelm.

Zastępca Dyrektora: Boziewicz Maryan Dr.

Sekretarz Banku: Rudyński Jan, prokur.

Prokurzyści: Hauswald Edmund, nac. buchalt.; Miłaszewski Jan, kasyer główny; Mendrochowicz Wiktor, nac. likw. hip.; Czapelski Kazimierz, naczelnik Kasy zaliczkowej; Mościsker Simel, kantor wymiany; Jan Rudyński, oddz. hip.; Maurycy Wohlfeld, kasa depozytów, Mehrer Herman, biuro rew.

A. ODDZIAŁ HIPOTECZNY:

a) Biuro hipoteczne. Referenci: Rudyński Jan, j. w., Münz Józef; adjunkci: Zarzycki Jan, Kowarz Maryan, Dr. Steczkowski Władysław; asystenci: Gładyszowski Antoni, Dr. Kohn Izidor, Dr. Jawetz Kuno, Papuzyński Stanisław.

b) *Likwidatura hipoteczna*: naczelnik: Mendrochowicz Wiktor, prokur.; likwid.: Lipiński Roman; kasyer: Teppa Michał; adjunkci: Brandeis Otton, Kriss Benjamin, Mehrer Emanuel, Bibelman Mateusz, asyst.: Lewandowski Piotr, prakt.: Nycz Michał.

B. ODDZIAŁ HANDLOWY:

a) *Kasa Główna*: Miłaszewski Jan, kasyer prokurzysta.

b) *Kantor wymiany*: prokur.: Mościsker Simel; adjunkci: Kurzer Gustaw, Wittemberski Bolesław, Gabel Józef, Wiener Bertold.

c) *Kasa depozytów*: nacz. prokur.: Wohlfeld Maurycy; adjunkci: Kirschner Gustaw, Kozłowski Roman; prakt.: Pieniążkiewicz Czesław.

d) *Likwidatura weksli i asygnat kasowych*: naczeln.: Sekler Wilhelm, zast. dyr.; adjunkci: Suesser Henryk, Adler Henryk; prakt.: Baslewy Oskar, Wirzbowski Tadeusz.

e) *Korespondencya*: naczeln.: Mokrzycki Wit; zast. nacz. Dr. Feiles Karol; adjunkci: Max Rudolf, Langner Ferdynand.

f) *Rewizya*: naczeln. prokur. Mehrer Aron; rewidenci: Stroynowski Alfred, Neszel Herman; adjunkt: Karp Arnold, Sand Samuel, Rubinstein Maurycy.

g) *Buchalterya*: Hauswald Edmund, naczelnik prok.; zast. naczeln.: Ryszard Stanisław; saldokontysta: Simon Rudolf; adjunkci: Schiller de Schidenfeld Maxymilian, Schumer Ludwik, Frankfurter Karol; praktykant: Muszkiet Karol.

h) *Likwidatura kuponów*: likwidator: Karlsbad Izydor; asystent: Weiss Ignacy.

i) *Kasa zaliczkowa*: naczelnik: Czapelski Kazimierz, prokur.; kasyer: Orzechowski Feliks; skarbnik: Kolischer Herman; adjunkci: Schrenzel Fryderyk, Löwental Benedykt, Bobelak Stanisł.

k) *Biuro kolejowe*: Matuszewicz Dowmont, Gedroyć Emeryk adjunkt.

!) *Biuro olejarni*: Steigelfest Gabryel, adjunkt.

Filia w Krakowie. Cenzorowie: Jawornicki Józef, Kaufman Józef, dr. pr., Schütz Adolf, wł. d., Tilles Samuel, dr. pr., Jakubowski Jan, dr. pr., adw.

Dyrygent: Winiarz Jan, radca ces.

Współfirm.: Dołżycki Karol.

Urzednicy: Theobald Teodor br., buch. prokur.; Dr. Koli-scher Karol, prokur.; kasyer kant. wymiany: Kaufman Bernard; adjunkci: Reislér Herman, Rużycki Stanisław, Salomon Adolf, Pudek Jan, Ripper Wilhelm, Metallman Henryk, Feldstein Józef, Kirchmayer Piotr; asystenci: Wortman Wilhelm, Adler Leopold, Glaser Józef, praktykanci: Iwanicki Tadeusz, Obermayer Alfred, Tapkowski Miecz. Jacenty, Garnyn Miecz., Reicher Władysław.

Filia w Czerniowcach. Cenzorowie: Langenhan Fryderyk, prez. izby handl., Dr. Fryderyk Kleinwächter, prof. wszechnicy, Kehlman Szymon, dr. adw. kr.; Kiesler Henryk, dr. pr. adw. kr.

Dyrygent: Burstin Stanisław, radca ces.

Współfirm.: Kindler Jakób.

Urzednicy w Czerniowcach: kasyer: Braun Gabryel, Boden-stein Gustaw, prokurzyści; likwidator: Mittelmann Fryderyk; adjunkci: Krams Dawid, Schaff Robert, Mann Dawid, Schulman Henryk, Berger Szymon, Wróbel Teofil, Rosenzweig Mayer, Melzer Zygmunt, Frenkl Paweł; asystenci: Beer Jakób, Seidmann Mendel; prakt. Burstin Wiktor.

Urzednicy w Ekspozyturze w Nowosielicy: adjunkt: Roll Mateusz; Terner Salamon, prakt.

Filia w Tarnopolu. Cenzorowie: Pohorecki Stan., dr. praw, adw.; Maniewski Maryan, właśc. dóbr; Horowitz Jakób, dr. praw, adw.

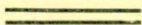
Dyrygent: Frenkl Leon, radca ces.

Współfirm.: Patraszewski Waclaw.

Urzednicy: prokurzyści: Brandeis Henryk, buchalt.; Parnas Jakób, kasyer; magazynier: Rieger Kazimierz; adjunkci: Pranun Paweł, Markheim Jakób, Severin Eugeniusz, Dr. Słomnicki Wiktor, Kittner Henryk; asystenci: Gabryel Karol, Tapkowski Michał, Zucker Feliks.

Urzednicy w ekspozyturze w Podwołoczyskach: adjunkt: Mester Ignacy; asystent: Preczep Izidor.

Ekspozytura w Stanisławowie: Cenzor.: Fischler Eliaz dr., adw. kraj. *Urzednicy:* Paygert Kornel dr., kierownik; adjunkci: Horowitz Adolf, Rauch Bernard, Pelmutter Herman; asystenci: Kahane Emil, Ebner Jakób; prakt.: Topolnicki Sas Stanisław.

BANK ZALICZKOWY

WE LWOWIE

PRZY ULICY HETMAŃSKIEJ LICZBA 10.
(GMACH WŁASNY).

ZARZĄD I URZĘDNICY

BANKU ZALICZKOWEGO WE LWOWIE.

Prezes Rady nadzorczej: Vacat.

Zastępca prezesa: Dr. Ekielski Józef.

Sekretarz: Dr. Gorecki Tadeusz.

Zastępca sekretarza: Dr. Roiński Emil.

Członkowie: Bal Stanisław, Bromilski Jan, Chołoniewski Stanisław, Epler Karol Edward, Gieszkowski Zygmunt, Krzen Edmund, Dr. Merunowicz Józef, Niemczynowski Stanisław, Rayski Albin, Ross Juliusz, Dr. Sawczyński Henryk, Sosnowski Józef, Dr. Stanowski Karol, Szydłowski Mieczysław, Todschildler Albin, Towarnicki Władysław, Widt Seweryn.

Komisya kontrolujaca: Epler Karol Edward, Ross Juliusz, Towarnicki Władysław.

Komisya rewizyjna: Lewicki Bolesław, Majewski Michał, Szulakiewicz Zygmunt.

Dyrekcya: Dr. Czyżewicz Adam, Terenkoczy Władysław, Ruszczynski Gwidon.

Zastępcy dyrektorów: Dr. Mochnacki Włodzimierz, Szkowron Albert, Winiarz Ludwik.

Syndyk: Dr. Kuczkiewicz Jan; koncypient syndykatu: Józef Schmidt.

URZĘDNICY.

Buchalter: Bieniecki Kazimierz.

Rewident: Zagórski Bolesław.

Likwidator: Barczak Eugeniusz.

Adjunkt: Hilki Adolf.

Asystent I.: Maćkiewicz Maryan.

Asystent II.: Hawle Edward, Smolka Alfred.

Praktykant: Wyszatycki Stanisław.

Registrant: Czepiel Franciszek.

2 woźnych.

Bilans Banku zaliczkowego we Lwowie za rok 1908.

STAN CZYNNY	K	h	STAN BIERNY	K	h
Pożyczki na weksle	3,270.690	28	Udziały członków	608.472	81
„ „ skrypty i w rachunku	2.133.254	38	Fundusz rezerwowy	280.310	—
Lokacya funduszu rezerwowego .	134.532	50	Różne fundusze własne	209.696	16
Lokacya	10.940	—	Wkładki oszczędności	3,564.071	69
Gmach własny	400.000	—	Zobowiązania własne	1,104.668	56
Odsetki na rok nast. wypł.	5.322	41	Rachunek Banku krajowego	39.752	—
Koszta urządzenia i ruchomości .	3.427	69	Gmach własny	170.255	11
„ administracyi	6.390	—	Odsetki na rok nast. pobr.	46.838	71
Zaliczki procesowe i notaryalne .	2.665	41	Zaliczki procesowe i notaryalne .	1.843	50
Gotówka	171.416	60	Zysk z roku 1908	112.730	73
	6,138.639	27		6,138.639	27

BANK ROLNICZY

WE LWOWIE

STOWARZYSZENIE ZAREJESTROWANE O PORĘCĘ OGRANICZONE

ROK ZAŁOŻENIA 1881

Rada nadzorcza uzupełniona w roku 1908.

Prezes: Emil hr. Potocki.

Wiceprezes: Jan Lubicz Seferowicz.

Członkowie: Bank hipoteczny Lwów, Dr. Dąbrowski Paweł Horodyński Zbigniew, Lazarus Maurycy, Myczkowski Stefan, Pappara Ignacy, Porceri Ksawery, Dr. Szyszyłowicz Ignacy, Torosiewicz Klemens.

Dyrekcya: Dr. Kudelka Tadeusz.

Prokurzysta: Kozłowski Paweł.

Urzednicy: Małecki Henryk, Borek Jarosław, Wittlinówna Jadwiga, Oswaldówna Zofia, Borowicki Eustachy.

Celem Stowarzyszenia jest:

a) pośredniczenie przy zakupnie i sprzedaży produktów rolnych i leśnych, jakoteż produktów przemysłu rolniczego i leśnego, niemniej zakupno i sprzedaż takichże produktów, tak na obcy, jak i na własny rachunek;

b) pośredniczenie w zakupnie i sprzedaży dóbr nieruchomości, parcelacyi takowych, jakoteż przy zawieraniu umów dzierżawnych, konwersyi pożyczek hipotecznych i t. p.;

c) pośredniczenie w zakupnie maszyn, narzędzi gospodarskich, nawozów sztucznych i t. d.;

AKCYJNY BANK ZWIĄZKOWY DLA STOWARZYSZEŃ ZAROBKOWYCH I GOSPODARCZYCH WE LWOWIE.

Statut akcyjnego Banku związkowego został na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 3 maja 1898 r. do L. 13.055, intymowanego przez c. k. Namiestnictwo we Lwowie, reskrytem z dnia 21. marca 1901 do L. 16.365, zatwierdzony z tem, że kapitał akcyjny wynosić ma milion koron w 2500 akcyach po 400 koron, że następnie wolno będzie Zarządowi Banku kapitał ten podwoić tylko na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia akcyonaryuszów, a przy dalszem podniesieniu aż do 10 milionów także za przyzwoleniem rządu. Uchwałą Walnego Zgromadzenia z 6. kwietnia 1909 podwyższono kapitał akcyjny o dalsze 2 miliony koron.

**Zarząd Banku i urzędnicy po wyborach V. Walnego Zgromadzenia
dnia 6. kwietnia 1908.**

Rada zawiadowcza. Prezes: Sękowski Stefan.

I. Zastępca prezesa: Terenkoczy Władysław.

II. Zastępca prezesa: Filasiewicz Hilary.

Członkowie: Dr. Adam Ernest, Biechoński Wojciech, Epler Edward Karol, Kapiszewski Henryk, Kusiba Eugeniusz, Łodziński Bolesław, Romer hr. Konstanty, Szczepański Piotr, Żardecki Bolesław.

Komisarz rządowy: Hołodyński Antoni, c. k. radca Namiestnictwa.

Dyrekcya: Biechoński Wojciech, Szczepański Piotr, Dr. Ernest Adam.

Zastępca dyrektora: Epler Karol Edward.

Prokurzyści: Brzeziński Stefan, kasyer, Kazubski Karol, buchalter, Kucner Franciszek, naczelnik likwidatury.

Komitet kontrolujący: Łodziński Bolesław, Terenkoczy Władysław.

Wydział rewizyjny: Osiński Michał, Ulmer Narcyz.

Urzędnicy.

Buchalter: Kazubski Karol.

Saldo-kontysta: Łobos Julian.

Kasyer: Brzeziński Stefan.

Likwidator: Kucner Franciszek.

Korespondent: Rapacki Maryan.

Adjunkci: Godlewski Ernest, Wysogórski Władysław.

Asystenci: Abramowicz Józef, Chomicka Helena, Cybulski Wincenty, Kapko Tadeusz.

Praktykanci: Drzewicki Jan, Gizowska Marya, Mazur Karol.

Bilans Banku związkowego z d. 31 grudnia 1908 r.

	K	h		K	h
Kasa —			Kapitał akcyjny	1000,000	--
Gotówka	114,281	07	Fundusz rezerwowy	40,259	32
Słowarzysten	9447,482	46	Rezerwa strat	16,956	69
Weksle } prywatne	2146,001	09	Akcyjne kupony	3,516	—
Własne efekta	287,664	75	Wkładki oszczędności	247,121	65
Pożyczki skryptowe	27,350	—	Akredytywy	150	—
Dłużnicy	1695,628	03	Witryzyciele	1468,962	76
Dłużnicarz	9,400	78	Reeskont weksli	10850,007	93
Inwentarz	12,058	—	Rachunki przenośne	99,968	73
Koszta założenia	73,908	05	Rachunki przenośne	87,131	15
Rachunki przenośne			Nadwyżka — Zysk		
	13,814,074	23		13814,074	23

PIERWSZY GALICYJSKI

DOM DLA ZIEMIAN

ROK ZAŁOŻENIA 1897.

Centralne biuro: Lwów, ul. Kościuszki 1 a (dom Hermana).
Magazyny: ul. Grodecka 37.

Reprezentacje: w Krakowie, ul. Basztowa 19, w Czerniowcach, ul. Pocztowa 5 a, w Stanisławowie firma Zajączek i Sp., w Przemyślu M. Frantz, warsztat mechaniczny.

Kupno i sprzedaż nasion, zbóż i nawozów sztucznych, zastępstwo fabryk maszyn rolniczych Ph. Mayfarth & Co Wiedeń, Mc Cormick Harvesting Machine Co, Chicago; Fabryki król. węg. kolei państw. w Budapeszcie; Czerniejewski i Sp., Weida, C., Schember & Söhne, Atzgerdorf F. Wertheim & Co, Wiedeń Miskolczy Hitelintezet, Miskolc.

Dyrektor: Ernest Leon Lilien.

Prokuratorysta Leopold Szasz.

Buchalter: S. Czernicki. Kasyer: H. Raszkes. Urzędnicy: A. Bram, K. Distler, K. Skulska, J. Tusz, J. Wilenko. — 18 monterów, 3 woźni.

BANK PARCELACYJNY

STOWARZYSZENIE ZAREJESTROWANE Z OGRAN. POREKĄ.

ZARZĄD I FUNKCYONARYUSZE.

Rada nadzorcza.

Prezes: Narcyz Ulmer.

Wiceprezes: Jakób Bojko.

Sekretarz: Kazimierz Szczepański.

Członhowie: Dr. Franciszek Bardel, Dr. Szymon Bernadziowski, Fr. Biesiadecki, Dr. Michał Grek, Jan Harnek, Michał Olszewski, Hipolit Sliwiński, Jan Stapiński, Dr. Wiktor Ungar.

Komisya rewizyjna.

Bał Stanisław, Dr. Senison Kazimierz, Romaszkan Andrzej.

Dyrekcya

Dyrektorowie: Dr. Jan Deskur, Ignacy Krzyszkowski, Zygmunt Poznański.

Zastępcy dyrektorów: Antoni Hurysz, Dr. Maksymilian Lipfay, Wojciechowski Julian.

Syndyk: Dr. Stefan Frenkel, adwokat krajowy.

Sekretarz: Kahane Kazimierz.

Buchalter: Majewski Jan.

Likwidator: Szurlej Andrzej.

Urzędnicy.

Cieplik Stanisław, Dąbrowski Henryk, Dobrowolski Józef,

Kobyłański Maryan, Misiągiewicz Sylwester, Narzyski Tadeusz, Patryn Marcin, Schultz Edmund, Siedmiograj Bronisław, Zubczewski Zygmunt, Sławik Eugeniusz, Chmielecki Maryan,

Referenci pomocniczy : 3

Dyetaryusze : 14.

ODDZIAŁ TECHNICZNY :

Kierownik : Libański Edmund, inżynier cywilny z upoważnieniem rządowym.

Urzędnik : Grabowski Edmund.

Geometry : 6.

Rysownicy : 2.

Delegaci parcelacyjni i administratorowie dóbr.

Abczyński Tadeusz, Baliński Kajetan, Budzyn Józef, Kułkowski Stanisław, Piasecki Antoni, Winogrodzki Władysław.

Bilans Banku parcelacyjnego za rok 1908.

STAN CZYNNY	K	h	STAN BIERNY	K	h
Gotówka w kasie. K	107,285,44				
Gotówka w Bankach					
i poczł. Kasie oszcz. "	39,116,98	42	Udziały wpłacone	149,633	—
Weksle eskontowane	146,942	42	Fundusz rezerwowowy	114,455	17
Efekty własne	26,314	42	Rezerwa na straty	47,945	84
Kaucye własne	9,954	44	Fundusz kulturalny	3,151	36
Dłużnicy w pretensjach hipot.	620	—	Kredyt wekslowy	2,312,892	50
" w różnych z parcelacji	1,385,513	62	Wierzyciele hipoteczni	2,016,718	77
" w rachunkach bieżących	2,149	73	" w rachunkach bieżących	753,292	14
" w interesach komisowych	880,611	92	" w interesach komisow.	275,958	75
" w rachunku przechodnim	1,441,367	71	" w rachunku przechodnim	478,903	13
Dobra własne	35,581	40	Wkłádki	1,700,706	70
" w rachunku przechodnim	3,964,655	29	Kaucye obce	550	—
Gmach własny	62,040	29	Zysk za rok 1908	105,192	80
Ruchomości	3,649	21			
	7,959,400	16.		7,959,400	16

Bank melioracyjny we Lwowie.

Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

Rok założenia 1. lipca 1902.

Celem Stowarzyszenia jest: a) przeprowadzenie melioracji rolnych, b) budowa dróg i wszelkie roboty ziemne, oraz udzielanie kredytu na te cele. Roboty wykonywa Bank melioracyjny podług planów i kosztorysów własnych, jak również i podług planów dostarczanych przez klientów.

ZARZĄD i FUNKCYONARYUSZE.

Rada nadzorcza: *Prezes:* Franciszek Rozwadowski.

Wiceprezes: Dr. Jan Gwalbert Pawlikowski.

Sekretarz: Henryk Potworowski.

Zastępca sekretarza: Jan Głowacki.

Członkowie: Mieczysław Brykczyński, Tomasz Horodyski, Dr. Józef Milewski, Władysław Serwatowski, Stanisław hr. Siemieński-Lewicki, Dr. Jan Kanty Steczkowski, Antoni Theodorowicz, Aleksander Wierzbicki.

Komisya rewizyjna: Dr. Jan Deskur, Dr. Maksymilian Lip-tay, D. Emil Roiński.

Delegaci Rady nadzorczej do Dyrekcyi: Dr. Jan Kanty Steczkowski, Aleksander Wierzbicki.

Dyrekcya: Inż. Tadeusz Lang, Dr. Kazimierz Witkowski.

Zastępca dyrektora: Maksymilian Sychowski.

Oddział techniczny. *Inżynierowie:* Jan Bogdański, Celestyn Morawski, Leon Sakowicz, Henryk Zygmunt Szeliga, Tadeusz Pogórski.

Praktykanci techniczni: Jan Starzyński, Hieronim Stormke.

Buchaltery. *Sekretarz:* Tadeusz Podoski, buchalter Władysław Kozłowski, zastępca buchaltera Zdzisław Pawłowski.

FILIA C. K. UPRZ.

Austr. Zakładu kredytowego

DLA HANDLU I PRZEMYSŁU WE LWOWIE.

Dyrekcya.

Steczkowski Jan Kenty, dr. pr., dyr., radny m. Lwowa, zast.
dyr : Weintraub Gustaw, Abrahamowicz Jakób.

Prokurzysta.

Lang Franciszek Józef i Jakób Weiss.

Urzednicy.

Zygmunt Huet, Ryszard Kubitzky, Jan Radoszewski, Emanuel Gewürz, dr. Jan Adamski, Karol Mayer, Tadeusz Winiarz, Leopold Hebda, Józef Goldstaub, Witołd Kolski, Henryk Tenczyn, Kazimierz Veltzé, Józef Atlas, Emil Kalter, Feliks Theodorowicz, Bernard Horniker, Dr. Józef Halpern, Emil Wilhelm Silberstein, Maksymilian Abranowicz, Kazimierz Górski, Jakób Friedman, Alfred Urich, Stefan Praczyński, Fryderyk Suchystaw, Feliks Wiliński, Maksymilian Goldstein, Tadeusz Krzyszkowski.

WIEDENSKI BANK ZWIĄZKOWY

FILIA WE LWOWIE.

Tadeusz Sławikowski, dyrektor.

Eugeniusz Singer, zastępca dyrektora.

Maurycy Goldstern, prokurysta i naczelnik kantoru wymiany.

Henryk Schönwetter, prokurysta i naczelnik oddziału bankowego.

Ludwik Süswein, prokurysta i naczelnik oddziału wekslowego.

TOWARZYSTWO WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ „DNISTER“

(ZAŁOŻONE W ROKU 1892).

W XVI. roku administracyjnym t. j. od 1. stycznia 1908 do 31. grudnia 1908 wydał „Dnister“ 214.404 ważnych polic na 224,915.556 K ubezpieczonej wartości z premią 2,224.157 K. Ubezpieczenia te pochodziły z 3.809 gmin w 57 powiatach politycznych Galicyi i w 11 powiatach Bukowiny.

Z tych ubezpieczeń było:

nieruchomości . . .	297,590.896 K	wart. z premią	2,103.234 K
ruchomości . . .	8,271.727 „	„	52 678 „
zboża i paszy . . .	9,052.933 „	„	68 243 „
razem . . .	224,915.556 K	wart. z premią	2,224.157 K

Z powyższej sumy od-

dano w reasekurację 105,010.590 „ „ „ 1,029.399 „

pozostało na własny

rachunek . . . 119,904.966 K wart. z premią 1,194.757 K.

Wszystkich jest ubezpieczonych w Towarzystwie „Dnister“ budynków mieszkalnych 191.574 i ekonomicznych 341.487, cerkwi 2.783 i probostw 1.818.

Szkód miało Towarzystwo w 1908 r. 1.599 wypadków przy 834 pożarach w 648 miejscowościach i 63 powiatach, a to: 1.499 szkód na budynkach a 100 na ruchomościach i zbożu.

Suma wypłaconych w 1908 roku odszkodowań z kosztami likwidacyjnymi i ratunko-

wymi wynosiła	846.867 K (38·12 ⁰ / ₀ od sumy premii)
z tego reasekuracja zwróciła	424.218 „ (50·90 ⁰ / ₀ „ „ „ „
pozostało na własny rach. zatrzymanej na własny rachunek.	423.649 K (35·50 ⁰ / ₀ od sumy premii)

W ogóle wypłacił „Dnister“ od swego założenia za tych 16 lat 17.464 odszkodowań w sumie 9,539.393 K.

Fundusz rezerwowy	z dniem 31. grudnia 1908 r.	1,148.685 K
Rezerwa premii	„ „ „ „ „	716.854 „
Rezerwa specjalna	„ „ „ „ „	55.000 „
Fundusz emerytalny	„ „ „ „ „	263.189 „
Fundusz zaopatrzenia	„ „ „ „ „	60.000 „
Fundusz na różnice kursu	„ „ „ „ „	3.437 „
Fundusz spec. dla zwrotów	„ „ „ „ „	55.174 „
Razem fundusz Towarzystwa	. . .	2,302.339 „

Nadwyżka dochodu w roku 1908 wynosiła 454.502 K. którą rozdzielono po myśli statutu tak: dla funduszu rezerwowego 90.900 K, na zwroty dla członków 333.623 K, z czego otrzymają członkowie po 15⁰/₀ od premii zapłaconych w r. 1908, 2.000 K, na publiczne dobroczynne cele, 22.725 K do funduszu pensyjnego i zaopatrzenia, a resztę 5.254 K do funduszu specjalnego dla zwrotów.

Koszta założenia i organizacji umorzono w całości w latach poprzednich (1893—1896).

BILANS ZA ROK 1908.

Aktywa.

Gotówka w kasie	41.110 K
Lokacje w kredytowych instytucjach	580.989 „
Papiery wartościowe według kursu	1,166.370 „
Własne realności	693.700 „
Lokacya funduszu emerytalnego	258.328 „
Do przeniesienia	2,740.497 K

	Z przeniesienia	2,740.497 K
Kaucye agentów		196.040 „
Zaległości u agentów		132.800 „
Zaliczki na płaćę urzęd.		11.680 „
Różni dłużnicy z rach. pożyczek gminom na sikawki i inne		1.722 „
	Razem	3,082.743 „

Passywa.

Fundusz zakładowy	—	K
Fundusz na różnice kursu	3.437	„
Fundusz rezerwowy	1,148.685	„
Rezerwa premii z odliczeniem reasekuracyi	716.854	„
Rezerwa szkód z odliczeniem reasekuracyi	2.654	„
Rezerwa specjalna	55.000	„
Fundusz na zwroty	55.174	„
Fundusz emerytalny urzędników i sług	263.189	„
Fundusz rezerwowy pensyjny	20.668	„
Fundusz jubileuszowy im cesarza Franciszka Józefa	20.427	„
Salda z Tow. reasekuracyjnymi	100.502	„
Salda agentów	4.347	„
Kaucye agentów	196.040	„
Inne fundusze zaopatrzenia	40.000	„
Należytości dla straży ogniowych na Bukowinie	592	„
Nadwyżka	454.502	„
	Razem	3,083.743 K

Towarzystwo wzajemnego kredytu „Dnister“.

Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką, założone w r. 1895 dla członków Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń „Dnister“, przyjmuje od członków i trzecich osób kapitały do oprocentowania, począwszy od 1 K. Pożyczki udzielają się głównie w celach rolniczych tylko właścicielom realności wolnych od ciężarów, a to do kwoty 500 K za poręką dwóch członków, którzy muszą być także właścicielami niezadłużonych realności,

a wyżej 500 K tylko za hipotecznem zabezpieczeniem. Udział członka wynosi 500 K. Poręka podwójna.

Z dniem 31. grudnia 1908 liczyło Towarzystwo wzajemnego kredytu „Dnister“ 5.223 członków z deklarowaną kwotą udziałów na sumę 303.350 K, na którą wypłacono kwotę 262.994 K.

Fundusz rezerwowy z końcem r. 1908 wynosił 49.120 a razem z specjalnym funduszem na straty 55.582 K, cały więc własny fundusz Towarzystwa (wpłacone udziały, fundusz rezerwowy i specjalna rezerwa) wynosił 318.576 K.

Wkładki do obrotu wynosiły z końcem r. 1908 2,848.890 K na 2.420 wkładkach. Stopa procentowa od wkładek 4%.

Zgłoszeń o pożyczki wpłynęło w r. 1908 1.228, z tych zatwierdzono przychylnie 469.

Pożyczek na dłużne skrypty zostało z końcem roku 4.170 w sumie 2,927.092 K na weksle 461 w sumie 468.910 K. W przeciągu 3 lat udzieliło Towarzystwo 11.548 pożyczek na sumę 9,974.722 K. Procent od pożyczek wynosi 6%.

Czysty zysk wynosił 37.484 K, z którego przeznaczono: 6.000 do funduszu rezerwowego, 14.022 K na dywidendę od udziałów członków, 11.000 K na dobroczynne cele, 4.000 K jako drugą ratę z uchwalonej sumy 20.000 jako dar jubileuszowy na zakupno domu dla pryw. Seminarjum żeńskiego im. ces. Franciszka Józefa I. we Lwowie, a resztę w kwocie 2.462 K przeniesiono na rok następny.

Rada nadzorcza: Prezydent honorowy: Szeptycki Andrzej, hr., gr. kat. Metropolita lwowski j. w.; Prezydent: Kuźma Grzegorz, radca dworu; Zast. Turkiewicz Leon, ks. kan. prałat pap.

Członkowie Rady: Dr. Fedak Stefan, adw. kraj., ks. Dr. Grobelski Iwan, kanonik w Stanisławowie, Huryk Józef, wł. real. i były poseł Sejmu kraj., Dr. Korol Michał, adw. kraj., poseł do Rady państwa i Sejmu kraj., Dr. Kormosz Teofil, adw. kraj., dyrektor Kasy Oszcz. w Przemyślu, Dr. Lewicki Konstanty, adw., poseł do Rady państwa i Sejmu kraj., Dr. Kopacz Jan, prof. gimn., Dr. Oleśnicki Eugeniusz, adw. poseł do Rady państwa i Sejmu kraj., Onyszkiewicz Józef, c. k. notaryusz we Lwowie, ks. Onyszkiewicz Stefan, poseł do Rady państwa, Podoliński Miron, ks. kan., Rewakowicz Tytus, em. radca sąd., Rożankowski Longin, adw. kraj., Dr. Sawczak Damian, radca i adw. kraj.,

Szuchewicz Włodzimierz, prof., Dr. Załoziecki Roman, prof. politechniki.

Komisarz rządowy: Popiel Leopold, c. k. starosta.

Dyrektorowie: Dr. Fedak Stefan, Schuchewicz Włodzimierz, prof., Dyr. kierujący: Dr. Kułaczkowski Jarosław, zastępca dyrektora kier. Dr. Ochrymowicz Włodzimierz.

Zastępcy dyrektorów: Załoziecki Roman, prof. polit., Rewakowicz Tytus, em. radca.

Komisya rewizyjna: Siczyński Julian, radca rach., Kunicki Emil, rewident, Mielnik Mikołaj, rewident; **Zastępca:** Zajackowski Mikołaj, inspektor „Narodnej Torhowli“.

Urzednicy: Sekr. Bryttan Izidor; Kasyer: Baczyński Iwan; Likwid.: Nestorowicz Michał; Refer. hip.: Wolański Klemens; Adj. I. kl.: Jaremkewicz Ilko, Kijak Andrzej; Adj. III. kl. Kuźmicz Józef, Pak Ilko, Pańków Łazarz; Asyst. I. kl. Sawicki Emil, Czuma Wasyl, Maksymowicz Józef, Gulewicz Bronisław, Nowicki Teofil; Asyst. II. kl.: Żmur Klemens, Krzyżanowski Włodzimierz, Spolitakewicz Jan, Aleksewicz Jan, Kołtuniuk Jarosław, Ustyanowicz Iwan, Suszko Zenobiusz, Kuczna Józef, Domanyk Józef; Asyst. III. kl.: Jackiw Michał, Rutkowski Zenon, Buczacki Mikołaj, Fedor Andrzej, Wynnykiw Izidor; Krywiak Michał, Jamiński Antoni, Janowicz Michał, Zadorecki Maryan, Lewicki Justyn, Głuchowiecki Wasyl, Krywokulski Andrzej, Kusznizenko Bolesław; Kanceliści: Pawluk Jakób, Kotowicz Włodzimierz, Hołowczuk Joachim.

„ALLIANZ“

AKCYJNE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE I RENTY

koncesyonowane rozporządzeniem Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 28. czerwca 1890 L. 9.050.

Główna siedziba we Wiedniu, 1., Helferstorferstrasse 1, we własnym gmachu.

Rada nadzorcza: *Prezes:* Jean Baron Bourgoing. *Wiceprezesi:* Leon Doret, król. belg. generalny konsul; Max v. Helne Geldern, c. k. rotmistrz. *Członkowie Rady nadzorczej:* Dr. Leo v. Herz, c. k. szef sekcyjny w. p.; prof. Juliusz Landesberger; Ernst Prihradny Edler von Brezno; Moritz Seidler, rentier; Jean br. Bourgoing; Dr. Edward Uhl.

Komisarz rządowy: Wiktor Houdek, c. k. radca ministerjalny.

Dyrektor: Wilhelm Eisenschitz, radca cesarski.

Filie: Praga, Berno, Tryest, Grac, Lwów, Drezno, Solno-gród, Bregencya (Ziemia Przedarulańska), Reichenberg, Cieplice, Pilzno, Znaim, Prossnitz, Bozen, Insbruck, st-Pölten, Kraków, Bielsko, Lublana.

Głównym celem tego Towarzystwa były początkowo ubezpieczenia drobnych kapitałów z miesięcznymi i tygodniowymi opłatami premii (ubezpieczenia ludowe) i jego też jest zasługą wprowadzenie w naszej monarchii działu ubezpieczeń ludowych.

Towarzystwo zawiera również i ubezpieczenia regularne

i umożliwia skutkiem różnicowości swych taryf korzystanie każdemu z ubezpieczenia życiowego pod nader niskimi premiami.

Ubezpieczenia osób, podlegających służbie wojskowej w armii czynnej lub w pospolitem ruszeniu, rozszerzane bywają na wypadek wojny bez jakiegokolwiek premii dodatkowej aż do wysokości 10.000 K.

Wyciąg ze sprawozdania za ubiegły rok 1908:

Dnia 27. kwietnia br., odbyło się walne zgromadzenie Tow. ubezpieczeń na życie i renty „Alianz“ we Wiedniu.

Z przedłożonego przez Dyrekcyę sprawozdania wynika, że także rok 1908 upłynął bardzo pomyślnie, w szczególności jednak zasługuje na wzmiankę znaczny rozwój normalnych ubezpieczeń życiowych. Czysty wzrost kapitałów wynosi 12,215.938 koron, z którego przypada na dział ubezpieczeń normalnych 5·7 milionów kor. i 396 kor. renty.

Ogólny stan ubezpieczeń wynosił 31. grudnia 1908 roku 353.679 polic na ubezpieczony kapitał 110,335.801 kor. i 152.908 kor. renty. Także polepszone znacznie był funkcjonaryuszy Towarzystwa przez podwyższenie płac, zaprowadzenie nowej pragmatyki służbowej i znacznie ulepszonemu statutu pensyjnego. Wydatki na pensyę, remuneracyę, fundusz pensyjny i kasy chorych wynosiły o 60.000 koron więcej aniżeli zeszłego roku.

Dla inkasentów i agentów, którzy nie podpadają obowiązkowi zabezpieczenia na starość, założyło Towarzystwo osobny fundusz dla wspierania tychże.

Stan czynny wynosi 95.026 koron w gotówce, 463.128 kor. w rozporządzalnych należnościach przy instytucjach kredytowych, 2,321.561 kor. w realnościach, 1,978.962 kor. w efektach, 8,377.346 kor. w pożyczkach hip., 1,337.802 kor. w pożyczkach na własne police. Rezerwy premii wzmogły się o 2,000.538 kor. i wynoszą 13.225.009 kor. Zebrane premie wynoszą 4,768.517 kor., a odsetki 587.084 kor. Fundusze gwarancyjne wynoszą według bilansu za rok 1908: 14,907.790 kor. Z powodu zasłych wypadków śmierci wypłacono 1,167.515 koron, o 202.752 kor. więcej jak zeszłego roku.

Czysty zysk za rok ubiegły wynosi K 290.149·90.

Następnie uchwalono po wypłaceniu statutowo przypadającej tanyemy dla rady nadzorczej, jakoteż po zasileniu rezerwy

i funduszu pensyjnego, rozdzielić 40 kor. od akcyi tytułem dywidendy, a przenieść 18.000 kor. na nowy rachunek.

Filia dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie:

Naczelnicy: Maurycy Ihr, Zygmunt Seidman.

Buchalter: Edward Zatezky.

5 urzędników.

2 manipulantki.

1 praktykant.

1 woźny.

FONCIÉRE

PESZTEŃSKI ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

(ZAŁOŻONY W ROKU 1864).

Główna siedziba w Budapeszcie: Sas-utcza 10.

Pełnowpłacony kapitał akcyjny: K. 3.000.000.

Fundusze rezerwowe: K. 26,375.375·82.

Dochody roczne z premii: około K. 11;597·68.

Ogólny fundusz gwarancyjny: około K. 32,423.845·82.

DYREKCJA.

Hugo de Kilény, radca minist., prezes węg. Tow. Żeglugi „Adria“ etc., prezes; Engel de Cserzut M., właśc. dóbr; Gutten- tag Gustaw, właściciel dóbr; Hoffman S., szef firmy „S. i F. Hoffman“; Sarbó de Szepesvaraljai, prezes Rady nadzorczej węg. banku hipotecznego; Simó Ludwik de, nadkurator siedmiogrodz- kiego ew. ref. okręgu kościelnego, poseł do Rady państwa; Stras- ser Alfred, wł. dóbr; Dr. Juliusz Keppich, adwokat, członek rady dyrekcyi banku węgierskiego.

Dyrektorowie referenci: Ribari Maurycy i Sarbó de Szepes- varaljai Leon P.

Sekretarze generalni i prokurzyści: Tauszig Hugo i Teme- svary Emeryk.

Rada nadzorcza: Prezes: Reich Ludwik. Członkowie: Auer Robert, Doctor Juliusz, Dr. Marquet Louis, de N. Friedman.

Cel: Ubezpieczenie od ognia, na życie ludzkie we wszyst- kich kombinacjach, od szkód wynikłych z transportów towarów

i walorów, od nieszczęśliwych wypadków, od strat czystego dochodu, skutkiem ubytku czynszu w zgorzałych domach czynszowych, od szkód skutkiem stłuczenia szyb lustrowych, od szkód skutkiem kradzieży z włamaniem i rabunku inkasentów.

Generalna Agencja we Lwowie, protokołowana na Galicyę i Bukowinę w sądzie handlowym we Lwowie.

Biura: przy ul. Batorego l. 38.

Sekretarz generalny i pełnomocnik dla Galicyi i Bukowiny:
Tenner Juliusz.

Sekretarz i zastępca szefa: Kranzdorf I.

Prokurzyści: Langer Eugeniusz, Geist Maurycy.

Kasyer: Braun Szymon.

Filia w Czerniowcach (dla Bukowiny) przy ul. Pańskiej 5a.

Sekretarze: Atlas Gustaw i Goldhaufen Maksymilian.

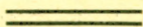
Bilans za rok 1908 wykazuje następujące szczegóły:

a) **Dział życiowy**. Stan ubezpieczeń z końcem grudnia 1908 wynosił 27.147 polic z kapitałem ubezp. K 100.064.844 i rentą K 47.139. Dochody z premii K 4.130.496.22; dochody z odsetek K 1.043.180.87, na police płatne i wykupno wydano K 1,979.905.03, rezerwa premijna podniosła się na K 25.761.545.13 ubezpieczonym na wypadek śmierci z rocznym rozdziałem zysku przypadła dywidenda $43\frac{2}{10}\%$ rocznej premii. Czysty zysk za rok 1908 wynosił K 102,485.47.

b) **Dział ogniowy (włącznie z działem od kradzieży z włamaniem i ubezpieczenie szkła)**. Dochody z premii w gotówce K 9.192.261.76; premia kontrasekuracyjna K 3.788.348.72 szkody na własnym rachunku K 3.295.050.43; skrypta premijne płatne w latach następnych K 29.408.038.96; rezerwa premijna netto K 2.167.000.

c) **Dział gradowy**. Dochody z premii K 482.810.84; premia kontrasekuracyjna K 341.912.36; szkody na własnym rachunku 168.421.42.

d) **Dział wypadkowy**. Dochody z premii K 587.408.35 premia kontrasekuracyjna K 433.112.80; szkody na własnym rachunku K 98.862.51; rezerwa premijna K 62.884 (własny rachunek); skrypta premijne płatne w latach następnych K 2.485.312.35.

C. K. UPRZYW.

Riunione Adriatica di Sicurta

W TRYJEŚCIE.

Walne zgromadzenie tego Towarzystwa odbyło się dnia 24. b. m., na którym przedłożono zamknięcie rachunków za ubiegły, 70 rok istnienia Towarzystwa. Ze sprawozdania za rok 1908 wynikają następujące daty:

W dziale życiowym weszło 12.279 wniosków na ubezpieczony kapitał 74,832.990 kor., a police wstawiono na kapitał kor. 65,712.925. Stan ubezpieczeń z końcem roku 1908 wynosił przeszło 410 milionów koron ubezpieczonego kapitału kor. 1,393.387 — ubezpieczonej renty rocznej. Przemii pobrano koron 16,310.908, podczas gdy za wypadki śmierci, dożywocia i za renty wypłacono razem kor. 8,932.232. Celem pokrycia szkód (za wypadki śmierci) wyrządzonych Towarzystwu trzęsieniem ziemi w Sycylii i Kalabrii zarezerwowano kor. 500.000. Posiłkowa rezerwa premiowa dlaniżenia stopy procentowej podwyższoną została o dalsze kor. 400.000. Rezerwy premiowe działu życiowego wynosiły z końcem roku razem koron 114,547.830, a po strąceniu udziału reasekuracyi koron 105,592.280 ze wzrostem wobec roku ubiegłego koron 6,209.582, na rachunek Towarzystwa.

W dziale ogniowym pobrano premii kor. 25,269.077, w dziale transportowym kor. 2,305.195, a w dziale ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem kor. 497.209. Za reasekuracye wydano w tych trzech działach elementarnych kor. 12,876.327 i wypłaty wyna-

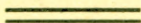
grodzień za szkody wynosiły łącznie kor. 19,217.832, a po potrąceniu reasekuracji kor. 9,996.031. Rezerwa premiowa ogniowa została stosunkowo podwyższoną i wynoszą rezerwy premiowe w działach ubezpieczeń elementarnych łącznie koron 17,736.063, a po potrąceniu reasekuracji koron 9,576.274.

Po dotacyi rozmaitych rezerw i po potrąceniu znacznych kosztów organizacyjnych, połączonych z utworzeniem dyrekcji dla Włoch i dyrekcji dla Węgier wypłaca się kor. 250, za akcyę, jak w roku ubiegłym.

Rezerwy Towarzystwa wynoszą z końcem roku 1908, pomnąwszy rezerwy w łącznej kwocie netto kor. 3,865.083, na wypłatę nieuregulowanych szkód więcej niż 125 milionów koron. a mianowicie: rezerwy premiowe (po strąceniu reasekuracji) kor. 114,268.492; rezerwy na dyferencye kursu kor. 1,498.547; rezerwy zysku kor. 9,800.000. Majątek kasy pensyjnej, kas oszczędności i zabezpieczenia urzędników Towarzystwa wynosi razem koron 2,580.110.

Towarzystwo zakupiło w zeszłym roku wielki kompleks domów położonych w centrum miasta Tryjestu celem wzniesienia nowego budynku zakładowego dla zarządu centralnego, jak również dom w Gracu w dobrem położeniu, w którym mieszczą się biura tamtejszej Generalnej Agencji.

Ubezpieczewie od gradobicia przyjmuje „Runione“ na rachunek towarzystwa „Meridionale“.

Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń Urzędników prywatnych. Zakład ustawowy emerytalny zastępczy.

Krajowe Towarzystwo urzędników prywatnych, które w roku 1908 obchodziło jubileusz swego 40-letniego istnienia, zostało reskryptem Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 13. października 1908 l. 33256 uznane i zatwierdzone jako ustawowy Zakład emerytalny zastępczy i przyjmuje ustawowe przymusowe ubezpieczenia emerytalne urzędników i funkcjonariuszów prywatnych z mocą ustawową w pierwszym dziale swej Kasy emerytalnej; w drugim dziale Kasy emerytalnej przyjmuje Towarzystwo ubezpieczenia dobrowolne, t. j. ubezpiecza renty na wypadek niezdolności do pracy; renty na starość, renty wdowie i dodatki na wychowanie dzieci — a to na podstawie pięciu osobnych norm emerytalnych — dalej kapitały pogrzebowe, osobne renty wdowie stałe i wzrastające, oraz posagi.

Korzyści ubezpieczeń emerytalnych w Towarzystwie w porównaniu z takimi samymi ubezpieczeniami w powszechnym (państwowym) zakładzie emerytalnym są pokrótce następujące:

Towarzystwo daje możliwość ubezpieczenia świadczeń emerytalnych wyższych ponad ustawowe maximum, a to na trzy sposoby: przez wprowadzenie do działu ustawowego dwóch nowych znacznie korzystniejszych norm emerytalnych B i C, przez możliwość przeniesienia zawartego przed 1 stycznia 1909 w dziale dobrowolnym ubezpieczenia w znacznie korzystniejszej normie A do działu ustawowego — i przez możliwość ubezpieczenia aż do wysokości pełnych poborów służbowych.

Zakupywanie lat ubiegłych jest w Towarzystwie korzystniejsze, najpierw bowiem wolno zakupywać wszystkie lata ubiegłe aż do 18-go roku życia wstecz, dalej wpłatę jednorazową za zakupno lat ubiegłych, Towarzystwo rozkłada na życzenie na raty na przeciąg całego szeregu lat, następnie w normie emerytalnej A są wpłaty za zakupno lat znacznie niższe od takich wpłat w normie ustawowej i bez czasu wyczekiwania.

Taryfa zniesienia czasu wyczekiwania daje możliwość zupełnego zniesienia ustawą przepisanego 10-letniego czasu należenia do Kasy emerytalnej — celem uzyskania prawa do świadczeń za opłatą w gotówce niskiej premii jednorazowej lub premii bieżącej rocznej.

Ubezpieczenie podwyższeń płac (awansów) możliwe jest w Towarzystwie (według osobnej taryfy dopłat) w ten sposób, by się bez czasu wyczekiwania liczyły wstecz od początku służby (względnie od początku należenia do ubezpieczenia), i by przyszła emerytura wymierzona była według ostatniej najwyższej płacy.

Wszystkie prawa i wolna wola tak ubezpieczających się urzędników jak i służbodawców są zresztą w Towarzystwie ochronione także przez postanowienia, iż służbodawcom i ich urzędnikom wolno każdej chwili wystąpić z Towarzystwa i przejść do Zakładu państwowego lub do innego urzędu zastępczego, a na ten wypadek ma Towarzystwo temu zakładowi, do którego oni przeszli, przekazać całą ich rezerwę premiovą, a także przeciwnie, wolno każdej chwili wystąpić z Zakładu państwowego i przejść do Towarzystwa jako zakładu zastępczego, a wówczas Zakład państwowy przekaze Towarzystwu całą rezerwę premii urzędników, którzy przeszli.

Towarzystwo posiada dla swych członków zwyczajnych (ubezpieczonych) następujące urządzenia dobroczynne: 1) bursę dla synów członków, uczniów szkół średnich; 2) 5 fundacyj stypendyjnych o 10 stypendyach po 160—200 koron rocznie dla synów i córek członków; 3) fundację posagową, z której corocznie przyznaje się jeden lub kilka posagów po 400 koron córkom członków; 4) fundusze zapomóg doraźnych, z których mogą zarządy oddziałów udzielać swym członkom w go-

dnym uwzględnienia wypadkach zapomogi bezwrotne lub zaliczki (pożyczki) zwrotne.

Organizacja Towarzystwa opiera się na zupełnym samorządzie, wszyscy członkowie organów zarządu wychodzą z wolnych wyborów i w ten sposób, że wybierani są po połowie z grupy słuźbodawców i z grupy ubezpieczonych urzędników.

Towarzystwo opiera się na zasadzie wzajemności, a wszelkie nadwyżki bilansowe są używane na korzyść członków w formie obniżenia składek lub podwyższenia świadczeń, w przeciwieństwie do systemu fiskalnego centralnego zakładu emerytalnego państwowego.

Lokacja kapitałów Towarzystwa odbywa się tylko w wartościach krajowych.

Wkońcu wypada zaznaczyć, że wielka część zasługi w wywalczeniu ustawy emerytalnej dla urzędników prywatnych przypada w udziale Towarzystwu, które pozostając nadal samoistną i jedyną w kraju organizacją urzędników prywatnych przyjęło na się i spełnia dodatkowo ten ważny obowiązek społeczny, by i nadal jak najusilniej starać się o poprawę warunków bytu urzędników prywatnych, a w pierwszej linii o ulepszenie obecnej ustawy emerytalnej, oraz i inne ustawy ochronne, mające na celu podniesienie społeczne i materyalne stanu urzędników prywatnych.

Obecny zarząd Towarzystwa sprawują:

Wydział centralny: Prezes: Zdzisław hr. Tarnowski; I. Wiceprezes: Józef Padewski, II. Wiceprezes: Dr. Ernest Adam, III. Wiceprezes: Zygmunt Ajdukiewicz; członkowie z grupy słuźbodawców: Dr. Kazimierz Agopsowicz, Julian Cybulski, Leonard Nitsch, Paweł ks. Sapieha, Oskar Schnell, Zygmunt Szulakiewicz, oraz ich zastępcy: Maryan Krzyżanowski, Mieczysław Sędzimir, Aleksander Weissmann Zawidowski; członkowie z grupy ubezpieczonych: Dr. Stefan Bartoszewicz, Waclaw Fabiański, Dr. Stanisław Kotłowski, Dr. Henryk Szymański, Józef Trojan, Narcyz Ulmer, — oraz ich zastępcy: Julian Kruppa, Dr. Tadeusz Smoluchowski, Antoni Zarzycki.

Urzędnicy: Dyrektor Stanisław Bał, buchalter Mieczysław Kiersz, sekretarz Józef Zawadowski, inspektorzy Stanisław

Krechowiecki i Zygmunt Terlecki, adjunkt likwidatury Emil Czaplński, adjunkt buchalteryi Aleksander Lewanowicz, adjunkci Stanisław Bąbała i Zygmunt Pomiankowski, asystenci Tadeusz Blahaczek, Jan Łuczyński, Ludwik Bieniaszewski, Stefan Przedzymirski, asystentka Walentyna Pikówna, praktykanci Jerzy Ostrowski, Tadeusz Szczerbicki i Bolesław Kózmiński.

C. K. UPRZYW.

ASSICURAZIONI GENERALI

w Tryeście (1831–1907).

Na Walnem Zgromadzeniu, odbytem w Tryeście na dniu 18 marca 1909 r. odczytano sprawozdanie z czynności Towarzystwa w 76-tym roku swego istnienia. Sprawozdanie to wykazuje następujące dane:

I. *W dziale ogniowym i transportowym* z końcem r. 1908.
pobór w premiach osiągnął kwotę K. 22,443.492·22
Jako premie reasekuracyjne wypłacono . . . „ 12,575.057 87
Czysty przychód w premiach wynosił zatem K. 19,868.334·35
Jako rezerwę premiovą zatrzymano kwotę . . „ 2,494,951·33
Tytułem szkód ogniowych wypłacono w roku bilansowym Kor.
12,658.234·83.

II. *W dziale życiowym*: wpłynęło 20.029 wniosków na ogólną kwotę K 157,043.247·83 i wystawiono 17.076 polic na kwotę K 134,430.976·79.

Stan ubezpieczeń życiowych wynosił z końcem roku 1908: K 972.108.481·17 kapitału i K 1,846.873·60 renty. Rezerwy premiove w tymże dziale wynosiły z końcem roku K 283,242.702·29.

Fundusze gwarancyjne Towarzystwa wynosiły z końcem roku 1908 K 346,151.371.42 a mianowicie:

1) kapitał zakładowy	K	12,600.000.—
2) rezerwy zysków	„	20,890.707.37
3) rezerwy szkód	„	4,823.221.05
4) rezerwy premiowe w bilansie A. (działy elementarne	„	13,258.565.38
5) rezerwy premiowe w bilansie B (dział życiowy)	„	283,242.702.29
6) kasa pensyjna urzędników	„	6,432 819.35
7) fundusz dla ubezpiecz. z udziałem w zysku	„	4,903.355.98
razem	K	<u>346,151.371.42</u>

Powyższe fundusze gwarancyjne ulokowane są, jak niżej:

1) immobilia i hipoteki	K	68.422 455.68
2) zaliczki na police życiowe	„	29.099.869.33
3) „ „ złożone papiery wartościowe	„	3,124.531.51
4) papiery wartościowe	„	219,102.504.80
5) weksle w portfelu	„	786.489.29
6) gwarantowane skrypta dłużne akcyjnaruszy	„	8,820.000.—
7) gotówka i dłużnicy po strąceniu wierzycieli	„	<u>16,795.520.81</u>
razem	K	<u>346 151.371.42</u>

Rezerwa na możliwe dyferencyje kursu papierów wartościowych wynosi K 9,871.925.69 fundusz pensyjny urzędników w liczbie 1 242 wynosi z końcem r. 1908 K 6,667.902.91.

Ogólny zysk w roku bilansowym wynosił K 5,862.189.88 a po strąceniu kwoty K 1,544.909 69 dla ubezpieczeń z udziałem w zysku pozostał czysty zysk w kwocie K 4,317.280.19.

Rada nadzorcza na podstawie sprawozdania komisji cenzorów i rewizorów proponowała rozdział zysku jak niżej, co też Walne Zgromadzenie uchwaliło, a mianowicie:

1) na statucie przewidziane pobory Reprezentacji Towarzystwa	K	434.935.66
2) do rezerwy nieruchomości	„	147.064.36
3) na rezerwę kursu papierów	„	<u>294.128.71</u>
Do przeniesienia	K	876.128.73

	Z przeniesienia . . .	K	876.128.73
4)	na dywidendy dla akcjonaryuszy	„	3,427.200.—
5)	do przeniesienia na nowy rachunek	„	13.951.46
		K	<u>4,317.280.19</u>

a dywidenda od jednej akcji wynosi Fcs. 600.

Dyrekcya Towarzystwa w Tryeście.

Besso Marco, Bozza Dr. Camillo, Costi Jan. d. J. H, Da Zara Giuseppe, Fano Giacomo, Levi Dr. Giacomo, Papadopoli hr. Nikoli, Romanin-Jacur Emanuele, Vivante Fortunato de Villabella.

Generalny dyrektor w Tryeście: Richetti Edmondo de Terralba, kawaler orderu żelaznej korony III kl. etc.

Zastępca generalnego dyrektora: Luzzati Gioberti.

Generalna agencya dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie przy ul. Kopernika l. 3 (we własnym gmachu). Naczelnik: Dr. Norbert Sobel; sekretarze: Marcelli Herman i Jakób Mehrer; prokurent: S. Löbel.

GALICYJSKA KASA ZALICZKOWA WE LWOWIE

Stow. zarejestr. z ograniczoną poręką.

Przewodniczący Rady nadzorczej: Aleksander Getritz.

Zastępca: Dr. Władysław Stesłowicz.

Dyrekcya: Dr. Ernest Adam, Dr. Maksymilian Liptay, Dr. Tadeusz Moszyński.

Zastępca: Włodzimierz Tępa.

Urzednicy: Włodzimierz Tępa j. w. Maryan Sienicki, Władysław Starkiewicz, Franciszek Wrześniowski, Stefan Paślawski, Michał Morgulec, Antoni Gałusza, Karol Hillich, Zygmunt Eile, Roman Woroszyński, Kazimierz Kostecki, Zygmunt Harasimowicz, Józef Buczyński, Walenty Łamucha, Roman Orłoś, Adam Przanowski.

Ces. król. uprz. tow. ubezpieczeń
„**Austryacki Feniks**“
W WIEDNIU.

REPREZENTACYA GENERALNA WE LWOWIE.

Naczelnik Reprezentacji: Józef Woliński.

Zastępca sekretarza: Franciszek Marek, M. Brand i S. Rauchberger.

Likwidatorzy: Izydor Goldenberg, S. Rauchberger.

Kasyer: Maurycy Horsitzer.

Buchalter: M. Brand.

28 urzędników przy Reprezentacji.

ZWIĄZEK ZIEMIAN

STOWARZYSZENIE ZAREJESTROWANE Z OGRAN. PORĘKĄ
WE LWOWIE.

Związek Ziemiań we Lwowie, Stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką, wpisane zostało do rejestru stowarzyszeń z dniem 31. lipca 1908 r, Udział wynosi 500 Koron. Galicyjskie Towarzystwo kred. ziem. przystąpiło z 1000 pełnowpłaconych udziałów. Celem „Związku“ jest utrzymanie i rozwój średniej i większej własności ziemskiej przez udzielanie swym członkom pomocy pod względem prawnym, administracyjnym i finansowym.

W skład Rady nadzorczej wchodzi:

Prezes: Jan br. Konopka.

Zastępca prezesa: Franciszek Rozwadowski.

Członkowie: Bogusław Cieński, Witołd ks. Czartoryski, Stanisław Dydyński i Dr. Jan Rozwadowski.

Zastępcy członków: Dr. Maryan Lisowiecki, Jerzy Turnau.

W skład Dyrekcyi wchodzi:

Dyrektorowie: Aleksander Dąbski, Dr. Włodzimierz Mochnacki i Stanisław Ujejski.

Zastępcy dyrektorów: Edmund Biliński i Stanisław Moraczewski.

Biura Związku Ziemiań mieszczą się przy ul. Kościuszki 14.

ZJEDNOCZENIE PRZEMYSŁU TKACKIEGO

Stowarzyszenie zarejestr. z ogran. poręką

WE LWOWIE.

Jedna z najdawniejszych gałęzi naszego rodzimego przemysłu, a mianowicie przemysł tkacki, mimo wszelkie usiłowania, aby odpowiedzieć nowszym wymogom, nie mógł dostatecznie rozwinąć się i podnieść, brakło mu bowiem ściślejszej organizacyi, któraby łatwiej stawić mogła czoło zalewowi obcego wytwórstwa. I rzecz dziwna, że jakkolwiek wyrób swojski częstokroć tańszy jest od obcego, to przemysł ten jednak nie mógł opanować szerszych rynków zbytu.

Zadanie to podjęto zarejestrowane 17. lutego 1909 Zjednoczenie przemysłu tkackiego, którego celem ulepszenie, ułatwienie i rozszerzenie produkcji tkackiej, oraz zapewnienie zbytu dla wyrobów wytworzonych przez członków. Do Zjednoczenia tego przystąpiły wszystkie poważniejsze ogniska krajowego wytwórstwa tkackiego jak: Tkalnia mechaniczna „Krosno“, Towarzystwo tkaczy pod opieką św. Sylwestra w Korczynie, Akc. Tow. dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, Pracownia tkacka w Wilamowicach, J. Grünspan w Andrychowie, Wojciech Baubela w Kętach, biuro zaś jego mieści się przy Kraj. Związku przemysłowym, we Lwowie, ul. Kraszewskiego 5.

Zarząd Zjednoczenia stanowią:

Dyrekcya: Wenanty Szydłowski, Józef Pelczarski.

Zastępca dyrektora: Mieczystaw Kielski.

Komisya rewizyjna: Kazimierz Szczepański, Ludwik Pusz
i Bronisław Karczewski.

Wymieniona Dyrekcyja udziela wszelkich informacyi w sprawach wchodzących w zakres przemysłu tkackiego, przyjmuje także zamówienia na większe dostawy, lub też zlecenia do wykonania wyrobów specjalnych na życzenie według żądanych wzorów, które to zamówienia przekaże do wykonania temu stowarzyszeniu, które najlepiej i najdogodniej dany wyrób wykonać potrafi.

Spis koncesyjonowanych budowniczych lwowskich.

Bałaban Jakób, gm. hr. Skarbka	Kowalczuk Michał, Krzyżowa 54
Boguchwałski August, Hofmana	Kubisz Władysław, pl. Bernardyński 15
Opata 17	Kroch Jakób, Leona Sapiehy 45
Boublik Karol, Kurkowa 5	Kuhn Adolf, Małeckiego 6
Breiter Waclaw, Sykstuska 50	Kunicki Antoni, Pohulanka 8
Brzeziński Kazimierz, Kraków	Lewiński Jan, A. Potockiego
Cybulski Julian, A. Potockiego	l. 42
l. 28	Lewiński Zbigniew, Kadecka 8
Cudek Józef, Rzeszów	Lewicki Filomen, A. Potockiego 42
Dembiński W., Łackiego 9	Maciałek Maksymilian, pl. Akademicki 4
Dobrzański Zygmunt, Chorążczyzna 10	Majerski Stanisław, Przemyśl
Doliński Jan, Dwernickiego 20	Mostowski Tadeusz, Rynek 3
Fedorski Zygmunt, Sykstuska 48	Noworyta Jan, Leona Sapiehy
Godowski Władysław, Wagilewicza 1	l. 101
Goebel Robert, Złoczów	Opolski Adam, Asnyka 7
Graf Leon, Skarbkowska 4	Orlean Henryk, Podlewskiego
Grzybiński Jan, Kraków	l. 6
Hornung Józef, Długosza 1	Pinkerfeld Julian, Torosiewicza
Hrycak Antoni, Lelewela 7	l. 11
Jarymowicz Emanuel, Jasło	Podhorodecki Włodzimierz, Sobieskiego 4
Kamieniobrodzki Kaz., Łyczakowska 27	Pszorn Zygmunt, Dąbrowskiego 4
Karasiński Jan, Kr. Leszczyńskiego 25	Rausz Władysław, Bema 31 a
Kędzierski Zygmunt, Ochronek	Rawski Wincenty, A. Potockiego 41
l. 4 a	Riemer Salomon, Jagiellońska
Kopniak Bronisław, Żółkiewska 54	l. 22
Korajski Jakób, Łazarza 4	

Rzeczycki Kazimierz, Łyczakowska 21

Salver Henryk, Tkacka 10 a

Skawiński Karol, Kadecka 14

Skawiński Edward, Kadecka 14

Scheller Jakób, Krasickich 7

Schleyen Artur, Czarnieckiego 1. 10

Schultz Jan, Żółkiewska 50

Schulman Walery, Piekarska 12

Silberstein Maurycy, Ujejskiego 1. 10

Śliwiński Hipolit, Kadecka 6

Tarczałowicz Jan Adam, Zakopane

Tarnawiecki Piotr, Piekarska 7

Teodorowicz Kazimierz, Mickiewicza 9

Turkowski Karol, Bart. Głowackiego 13

Ulam Michał, Kilińskiego 3

Weiss Adolf, Na Skałce 1

Wesołowski Eugeniusz, Rynek 3

Winiarz Ignacy, Brzuchowice

Veltze Ludwik, Chorążczyzna 18

Zacchi Arystodem, Tarnopol

Zagórski Albin, Zyblikiewicza 5

Zacharyewicz Alfred, Issakowicza

Żychowicz Edmund, Zyblikiewicza 10

Adwokaci we Lwowie.

- Allerhand Mojżesz, Kościuszki 1a
Ambes Maurycy, Jagiellońska 15
Aschkenaze Tobiasz, Kopernika
l. 21
Balaban Leon, Kołłątaja 3
Bałaban Wincenty, Sykstuska 52
Berger Ozyasz, Brajerowska 6
Bieliński Stanisł., Trzeciego Ma-
ja 2
Bliziński Kazimierz, Kołłątaja 1
Blumenfeld Bruno, Słowackiego
l. 3
Błażejowski Bronisław, Wałowa
l. 31
Brauner Józef, Jagiellońska 6
Brendel Aron Adolf, Jagielloń-
ska 24
Bromberg Gustaw, Kopernika 19
Buchstab Salomon, Jagiellońska
l. 11
Buber Rafał, Kościuszki 4
Bund Salamon (senior), Mickie-
wicza 22
Bund Salamon (junior), Braje-
rowska 5
Chiger Mojżesz, Kopernika 10
Czarnik Kazimierz, Sobieskiego
l. 4
Czerny Karol, pl. Bernardyński
l. 10
Czeszer Józef, Teatralna 7
Czeszer Leon, Sienkiewicza 5
Dawid Benjamin, pasaż Fellerów
Dąbrowski Paweł, Słowackiego
l. 18
Deiches Adolf, Kazimierzowska
l. 28
Deryng Stanisław, Jagiellońska 7
Diamand Jakób, Halicka 1
Dobiecki Stanisław, pl. Bernar-
dyński 12 a
Dobrzański Jan, Krzywa 12
Dwernicki Tadeusz, Słowackie-
go 8
Dziedzic Wojciech, Kościuszki 20
Dr. Dogilewski Mojżesz, Koper-
nika 32
Dziędzielewicz Antoni, Jagielloń-
ska 8
Frisch Abraham, Jagiellońska 7
Fedak Stefan, Sykstuska 8
Feigenbaum Henryk, Sykstuska
l. 10
Feiles Izydor, Trzeciego Maja 13
Feld Izaak, pl. Kapitulny 3
Finkler Marek, Kościuszki 18
Fink Leon, Brajerowska 8
Fischer Aron, Słowackiego 18
Flaeschner Szymon, Kołłątaja 10
Flecker Chaim Ozyasz, Kazimie-
rowska 37
Frenkel Stefan, Akademicka 12

- Fried Max, Jagiellońska 11 a
 Feuerstein Stanisław, Kołłątaja 2
 Fell Izidor Natan, Jagiellońska 6
 Flecker Leon, Brajerowska 3
 Gabel Hersch (Henryk), Podlewskiego 6
 Gall Edward, Kościuszki 10
 Godlewski Włodzimierz, Teatralna 3
 Goldhammer Artur, Kościuszki l. 14
 Goldberg Maurycy, Szopena 3
 Gorecki Tadeusz, Akademicka 26
 Gorecki Wład., Akademicka 26
 Górnicki Marjan, Szopena 4
 Grek Michał, Hetmańska 22
 Gros Salomon, Podlewskiego 9
 Grzesik Stanisław, Batorego 30
 Grabowicz Wład., Kościuszki 4
 Gruder Samuel, pl. Smolki 5
 Gruder Leon Ludwik, Kraszewskiego 5
 Grünberg Natan Józef, Sykstuska 14
 Hahn Abraham, Jagiellońska 2
 Herzig Józef, Trzebiego Maja 17
 Hescheles Dawid Józef, Kościuszki 22
 Hofmokl Stanisław, Sienkiewicza 9
 Holzer Wilhelm, Kaźmierzowska 51
 Horowitz Jakób, Brajerowska 3
 Horwath Adam, Hetmańska 4
 Hulles Mojżesz, Kraszewskiego l. 1
 Iwasieczko Włodzimierz, Sobieskiego 9
 Jaglarz Franciszek, Kościuszki 16
 Jasinicki Włodzimierz, Krakowska 17
 Jasiński Franciszek, Sykstuska l. 35
 Jekeles Leon, Jagiellońska 22
 Jerich Józef, Jagiellońska 24
 Kahane Mojżesz, Kołłątaja 3
 Kamieński Edmund, Szopena l. 5
 Kamieński Marek Karol, Szopena 5
 Karlsbad Ludwik, Kopernika 24
 Kasperek Jan, Bielowskiego 6
 Klarfeld Henryk, Sykstuska 25
 Klarfeld Leon, Słowackiego 2
 Kmicikiewicz Jan, pl. Śmolki 5
 Kibitz Józef, Szopena 3
 Koss Jan, Asnyka 7
 Koch Dawid, pl. Kapitulny 3
 Kaner Mojżesz, Kościuszki 10
 Koffler Benedykt, Podlewskiego l. 9
 Kohane Abraham Adolf, Sykstuska 31
 Kolischer Leon, Batorego 30
 Komarnicki Jan, Szopena 3
 Korytko Stanisław, Czarnieckiego 3
 Kosiński Adam, Kraszewskiego l. 3
 Kraus Alojzy, pl. św. Ducha 3
 Kraus Maksymilian, Sykstuska l. 28
 Kroch Ozyasz Emanuel, Sykstuska 3
 Krygowski Kazimierz, Mickiewicza 5
 Kuczkiewicz Jan, Rynek 3
 Kulikowski Wiktor, Wałowa 3
 Kwiatkowski Ferdynand, Pańska l. 2
 Kwolewski Edw. Jędrzej, Podlewskiego 9
 Königsberger Schabse, Sykstuska 35
 Landes Abraham, Krakowska 14
 Lau Ignacy, Kilińskiego 1
 Leser Salomon, Sykstuska 34
 Leistyňa Naftali, Karola Ludwika 29
 Lewicki Konstanty, Podwale 7

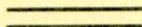
- Lewin Juliusz, Łukasiewicza 4
 Lauer Juliusz, Bielowskiego 6
 Lieberman Arnold, Brajerowska
 l. 6
 Lilien Edward, Kościuszki 10
 Liptay Maksymilian, Trzeciego
 Maja 5
 Lisiewicz Aleksander, Jagielloń-
 ska 8
 Lisiewicz Zygmunt, Jagiellońska
 l. 8
 Lityński Jan, Ormiańska 8
 Loewenstein Natan, Trzeciego
 Maja 13
 Löwenherz H., Kopernika 21
 Löwenherz H. (junior) Hetmań-
 ska 24
 Lutwak Anzelm, Trzeciego Maja
 l. 21
 Luft Dawid, Trybunalska 6
 Luft Emanuel, Sykstuska 17
 Laub Mayer Izrael, Jagiellońska
 l. 15
 Lehm Frojim, Bernsteina 7
 Łękański Marcei, Kleinowska 3
 Łoziński August, Karola Ludwi-
 ka 1
 Łysiak Aleksander Tymot., Het-
 mańska 6
 Łuczkiwicz Kazimierz, Kalcza
 l. 2
 Majewski Władysław, Słowackie-
 go 6
 Mayer Aleksander, pl. Maryacki
 l. 8
 Max Henryk, Sykstuska 52
 Mańkowski Tadeusz, Karola Lu-
 dwika 1
 Michejda Władysław, Brajerow-
 ska 8
 Menkes Adolf, Kościuszki 2
 Michalewski Bronisław, pl. Ma-
 rjacki 10
 Mikuliński Karol Jan, Szopena
 l. 5
 Mildwurm Izrael, Jagiellońska
 l. 12
 Mochnacki Włodzimierz, Gro-
 dzickich 4
 Morawiecki Józef, Batorego 34
 Morgenroth Schame, Akademi-
 cka 8
 Mayer Józef Henryk, Kościusz-
 ki 3
 Nusbrecher Chaim, Kościuszki
 l. 1 a
 Nusbrecher Samson, Kościusz-
 ki 1 a
 Olszewski Witołd, plac Halicki
 l. 14
 Oleśnicki Eugeniusz, Asnyka 7
 Obmiński Stanisław, Batorego 11
 Olbert Karol, Kołłątaja 5
 Ostaszewski Bronisław, Teatral-
 na l. 7
 Ochrymowicz Włodz., Ruska 20
 Pająk Józef, Kraszewskiego 13
 Paneth Marcei, Pasaż Hausma-
 na 8
 Paneth Seweryn, Kościuszki 3
 Parnas Józef, Trzeciego Maja 19
 Parnas Emil, Hetmańska 22
 Pawęcki Leon, Skarbkowska 19
 Ploder August, Szopena 5
 Pohl Samuel, Kościuszki 2
 Pomianowski Aleksander, Ratusz
 Pordes Pinkas, Kościuszki 5
 Podlaszecki Karol, Kochanow-
 skiego 18
 Rabner Natan, Akademicka 16
 Raczyński Aleksander, pl. Ma-
 rjacki 10
 Rosengarten Juliusz, Sykstuska
 l. 15
 Raabe Józef, Sykstuska 16
 Rauch Józef, Hetmańska 22
 Rares Adolf, Pasaż Fellerów
 Rechen Rudolf, Brajerowska 21
 Reich Jakób, Jagiellońska 17
 Reis Albert, Tańskiej 1

- Reiss Izak, Sykstuska 33
 Reiter Eugeniusz, Jagiellońska 7
 Roński Emil, Teatralna 1
 Rosenberg Wilhelm, Kościuszki
 l. 23
 Rosenbaum Maurycy, Kopernika
 l. 30
 Rosmarin Józef, Brajerowska 5
 Rosmarin Adolf Abraham, Kołłą-
 taja 4
 Roth Maurycy, Kopernika 9
 Roth Emanuel, Hetmańska 24
 Rothsstein Izrael, Jagiellońska 4
 Stahl Jakób Leib r. Lühn, Kra-
 kowska 6
 Selcer Adolf, Szymona 1
 Starosolski Włodzimierz, Kościu-
 szki 3
 Schaff Szymon, Hetmańska 22
 Schenk Jan, Zimorowicza 7
 Schier Aleks., Kopernika l. 28
 Schleicher Peisech (Filip), Jagiel-
 lońska 11 a
 Scheib Henryk, Wałowa 2
 Schneck Benj., Akademicka l. 8
 Schönbach Izaak, Kopernika 24
 Schönfeld Mayer, Sykstuska 37
 Schorr Aron, Podleńskiego 6
 Schrenzel Maks, Brajerowska
 l. 15
 Segal Adolf, Akademicka 6
 Sokal Klemens, Kościuszki 4
 Sokal Maksymilian, Kazimierzow-
 ska 26
 Sokal Rubin, Sykstuska 8
 Solański Edward, Klonowicza
 l. 16
 Sołowij Tadeusz, Mickiewicza 3
 Sołowij Wład., Mickiewicza 5
 Sommerstein Salamon, Jagiel-
 lońska 12
 Srokowski Teofil, Sienkiewi-
 cza 3
 Stand Ozyasz, Jagiellońska 16
 Stefko Kamil, Trzeciego Maja 5
 Steinberger Jakób, Pasaż Haus-
 mana 6
 Szeliga Miecz. Wojciech, Koper-
 nika 9
 Szuchiewicz Mikołaj, Kościusz-
 ki 3
 Teicher Juliusz, Kościuszki 4
 Tenner Bernard, Kościuszki 10
 Trybalski Gustaw, Kopernika 22
 Trusiewicz Włodzimierz, Karola
 Ludwika 5
 Tucki Włodz., Szopena 5
 Till Artur, Asnyka 10
 Ulam Józef, Trzeciego Maja 11
 Ungar Wiktor, Sykstuska 25
 Unger Stan., Akademicka 12
 Vogel Aleks., Sykstuska 40
 Waldman Saul, Niecała 5
 Wasser Ozyasz, Trzeciego Maja
 l. 17
 Wein Ignacy, Sykstuska 22
 Weinberg Salamon, Sykstuska 27
 Wasserberg Leon, Trzeciego M.
 l. 16
 Wassung Michał, pl. Marjacki 9
 Wittlin Salamon, Kraszewskiego
 l. 5
 Wolf Leon, Sykstuska 40
 Więclaw Teofil, Podleńskiego 6
 Weinstein Michał, Pańska 27
 Weiss Kiwa, Kopernika 8
 Werfel Dawid, Ossolińskich 15
 Westreich Józef, Wałowa 31
 Weissman Ozyasz, Podleńskie-
 go 10
 Witkowski Kazimierz, Trzeciego
 Maja 21
 Wittlin Baruch (jun.), Jagielloń-
 ska 11
 Woynarowski Feliks Józef, Fried-
 richów 7
 Wyrostek Michał, Kopernika 12
 Wróblewski Józef, Sobieskiego 4
 Zaderecki Michał, Kołłątaja 1
 Zajac Teodozy, Krzywa 12

Zagórski Stanisław, Słowackiego l. 2	Zion Leon, Kopernika 12
Zetterbaum Maks, Brajerowska 8	Zion Łazarz, Trzeciego Maja 10
Zbyszewski Stan., Słowackiego 2	Zipper Gerschon, pl. Smolki 1
	Zoref Filip, Kościuszki 5

NOTARYUSZE.

Krokowski Wiktor, Hetmańska 10	Teleśnicki Antoni, (subst. Kwaśnickiego) Teatralna 11
Kukawski Leopold, Teatralna 7	Witosławski Teofil, Jagiellońska 8
Onyszkiewicz Józef, Teatralna 6	Zawadzki Wład., Karola Ludw. 3
Nartowski Bron., Trybunalska 1	

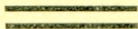

Adwokaci w Krakowie.

- Ader Leon, Gołębia 3
Bader Leopold, pl. Dominikański 3
Bardel Franciszek, Mały Rynek l. 1
Bąkowski Klemens, św. Jana 12
Bednarski Tadeusz, Wiślana 3
Benis Artur, Długa 1
Berger Arnold, Grodzka 45
Berman Henryk, Grodzka 62
Bobilewicz Adam, Stawkowska 1
Bogusz Adam, Gołębia 6
Brummer Herman, Poselska 18
Caro Leopold, ul. Szczepańska l. 11
Chmielarczyk Wład. Edward, św. Jana 4
Czesznak Feliks, Floryańska 3
Dadlez Wilhelm, Karmelicka 38
Dallet Józef, Gertrudy 11
Deiches Izydor, Główny Rynek l. 15
Doboszyński Adam, św. Anny 3
Drobner Józef, Grodzka 43
Ehrenpreis Zygmunt, Grodzka l. 32
Eibenschütz Zygmunt, Karmelicka 1
Eichenbaum Saul, Floryańska 23
Federowicz Tadeusz, Krupnicza 5
Fischer Edmund Jan, Senacka 6
Fischler Adolf, Grodzka 61
Fischlowitz Izrael, pl. WW. Świętych l. 10
Flach Karol, Grodzka 14
Frühling Rudolf, Wiślana 8
Gabryelski Józef, Szewska 26
Garfein Salamon, Grodzka 69
Geldwerth M. Leon, Floryańska l. 5
Gertler Julian, Floryańska 31
Gleitzman Józef, Grodzka 39
Gluźniński Tadeusz, Szewska 19
Goldfinger Albert Salomon, Grodzka 51
Goldgart Maurycy, Grodzka 21
Gross Adolf, Anny 9
Grünzweig Zygmunt, Poselska l. 18
Gryziecki Mikołaj, Główny Rynek 26
Guńkiewicz Bronisław, Grodzka 47
Gutman Józef, Grodzka 60
Heski Bernard, Szewska 20
Himmelblau Abraham, Floryańska 32
Ichheiser Michał, Straszewskiego 21
Iskrzycki Tadeusz, Wolska 3
Jakubowski Faustyn J. Bruno, Bracka 10
Jakubowski Jan, św. Jana 18
Judkiewicz Henryk, Gołębia 3

- Kaden Gustaw, Basztowa 26
 Kirchmayer Stefan, Rynek gł.
 l. 44
 Kłębkowski Zygmunt, Bracka
 l. 13
 Kosch Teodor, Pijarska 3
 Koy Michał, św. Anny 7
 Koziański Kazim., pl. Domini-
 kański 5
 Kremler Henryk, pl. WW. Świę-
 tych 11
 Krieger Herman, Floryańska 17
 Krygowski Stanisław, św. Marka
 l. 11
 Kwapniewski Józef, Grodzka 26
 Kwieciński Tadeusz, Grodzka 26
 Lachs Saul Rafał, Grodzka 60
 Landau Izaak (Ignacy) senior,
 pl. Dominikański 4
 Landau Izaak (Ignacy) junior,
 Grodzka 30
 Landau Pinkus (Filip), Grodzka
 l. 1
 Landau Saul Rafał, Gertrudy 9
 Landau Zygmunt, Grodzka 30
 Landy Ludwik, Grodzka 6
 Langrod Bernard, Gołębia 2
 Laub Dawid, Grodzka 62
 Lauer Bernard, pl. WW. Świętych
 l. 1
 Laufbahn Artur, Grodzka 48
 Lax Józef Aleksander, Grodzka
 l. 15
 Lewandowski Karol, Floryańska
 l. 16
 Lewandowski Ludomir, Gł. Ry-
 nek 16
 Lewartowski br. Adam, Duna-
 jewskiego 4
 Lewicki Włodzimierz, Sławkow-
 ska 28
 Liebling Abraham (Adolf) Ry-
 nek Gł. 8
 Łachecki Kaz. Ludwik, Poselska
 l. 20
 Łepkowski Karol, Poselska 9
 Łoziński Czesław, Studencka 5
 Marek Zygmunt Stan., Wiślna 9
 Markiewicz Wład., Bracka 6
 Mascher Abraham Józef, Flo-
 ryńska 28
 Meisels Adolf, Starowiślna 1
 Merz Ludwik, Grodzka 32
 Mikiewicz Bolesław, Warszaw-
 ska 4
 Mussil Fr. Wilh. Maryan, Kar-
 melicka 15
 Münz Michał, Bracka 4
 Nadel Mendel, Gł. Rynek 45
 Nichthauser Abr. Dawid, Flo-
 ryńska 49
 Olearski Bronisław, Pijarska 5
 Pawłowicz Klemens, Zwierzy-
 niecka 9
 Peiper Julian, Grodzka 59
 Pelz Stefan, Grodzka 46
 Piotrowski Zygmunt, Basztowa
 l. 11
 Przeworski Jakób, Wiślna 8
 Rattler Elias, Grodzka 9
 Rattler Ludwik, Grodzka 69
 Reifer Leon, Grodzka 35
 Reiner Edmund, Grodzka 35
 Reiner Leon, Grodzka 4
 Reiner Leopold, Sienna 2
 Ripp Mojżesz Leib, Grodzka 44
 Rosenblatt Józef, Basztowa 19
 Rozwadowski Kaz. Jan, Flo-
 ryńska 1
 Rowiński Stanisław Jan, Sław-
 kowska 31
 Schmindling Adolf, Grodzka 3
 Schmindling Chaskel Samuel,
 Grodzka 46
 Schmidt Wolf (Wilhelm), Rynek
 Gł. 11
 Scholem Salomon, Grodzka
 l. 43
 Schönberg Maurycy, Karmelicka
 l. 9

Schrager Izaak Izydor, Grodzka 1. 71	Tilles Abraham, Grodzka 40
Seinfeld Herman, pl. Domini- kański 1	Tilles Samuel, Grodzka 40
Skąpski Józef, św. Jana 12	Tomik Stanisław, Floryańska 35
Smolarski Kazimierz, Sławkow- ska 10	Trammer Jerzy, Grodzka 13
Stec Jan, pl. WW. Świętych 9	Unger Samuel, Gołębia 2
Steinberg Józef, Grodzka 18	Vorzimmer Dawid, Poselska 8
Sternbach Edward, Stolarska 15	Wahrhaftig Samuel, pl. Domi- nikański 2
Sulimir Roman, św. Marka 5	Winkler Samuel, Poselska 18
Süsser Abraham, Grodzka 11	Wojciechowski Franc., Główny Rynek 32
Süsskind Dawid, Grodzka 50	Zakrzewski Tadeusz, Poselska 7
Szalay Ludwik, św. Jana 3	Zeitner Abraham (Adolf), Grodz- ka 29

CZEŚĆ LITERACKA

I.

Konfraternia kupiecka we Lwowie za Stanisława Augusta.

W okresie, który w dziejach handlu lwowskiego można nazwać okresem złotym, w wieku XV. był Lwów już nietylko zwyczajową, lecz i prawnie uznaną stacją międzynarodowego handlu. Organizacya życia handlowego spoczywała tu już wówczas niewzruszenie na rozlicznych przywilejach, otrzymanych od władców Polski. Znając charakter średniowiecznych przywilejów miejskich, a mianowicie tę ich cechę, że usiłowały one we wszelki możliwy sposób ograniczyć swobodny handel na korzyść kupców miejscowych — łatwo wysnuć wniosek, że Lwów, by posiadać tego rodzaju przywileje, musiał mieć już wówczas silny i zwarty stan kupiecki, którego spójnią był wspólny interes, wspólna walka o przywileje, wspólna odporność wobec kupców obcych. I w istocie w źródłach archiwalnych znajdujemy ślady organizacyi kupieckich we Lwowie już w XV. wieku.

Na trzy klasy dzieliło się ówczesne kupiectwo lwowskie: na kupców większych czyli bogatych, kupców mniejszych czyli ubogich i kramarzy. Pierwsi, kupcy bogaci, tworzyli w swym stanie rodzaj arystokracji. Zorganizowani oni byli w jak najściślejsze zamknięte bractwo, zamknięte nawet ilościowo, gdyż liczba „braci“ nie mogła przenosić 40. Wielki bazar w rynku należał całkowicie i wyłącznie tylko do tych kupców bogatych, bo zawierał znowu tylko 40 sklepów, tyle, ile było kupców, członków konfraternii. Część tych sklepów przechodziła dziedzicznie z ojca na syna, część wydierżawiało miasto kupcom ad personam. Godność takiego członka konfraternii kupców bogatych wiązała się z prawem korzystania z rozlicznych swobód handlowych, że wspomnę tylko o prawie kupczenia *en gros* z kupcami obcymi

i o prawie wyłącznej sprzedaży pewnych artykułów. To też nie dziw, że ilekroć opróżniło się miejsce w konfraternii kupców bogatych, a tem samem jeden sklep w głównym bazarze, o następstwo dobijali się na wyścigi kupcy mniejsi. Ci ostatni tworzyli również odrębną konfraternię, która z powyższem bractwem kupców bogatych wiodła nieraz długie i zacięte spory o równoprawnienie w wykonywaniu handlu.

Trzecią, zupełnie już podrzędną kategorię w stanie handlowym tworzyli przekupnie lub kramarze, którzy towary swe sprzedawali w wyznaczonych im miejscach, na ławach i ruchomych kramach.

Ślady, przechowujące pamięć owych najdawniejszych organizacyi kupieckich we Lwowie są tak nieliczne i niewyraźne, że niepodobna nam na ich podstawie wejrzeć w głąb życia tych bractw, odkryć ich ustrój wewnętrzny.

Spojrzymy w wieki późniejsze. Już przy końcu XV. w., zdobycze, dokonane przez Turków nad morzem Czarnem zachwiały owym handlem wschodnim, na którym Lwów średnio-wieczny oparł był swą potęgę i świetność złotego okresu. Była to złowróżbna zapowiedź upadku. Przez cały już czas odtąd aż po ostatnie dni Rzeczypospolitej szalał nad Lwowem huragan walk politycznych i łupieżkich najazdów. Walły się w gruzy dumne stare baszty, mord i pożoga przeciągały coraz częściej przez opustoszałe miasto, najcenniejsze zbiory towarów szły jako okup do obozów wroga.

Wśród tych warunków, nie dziw, że „handel niegdyś kwitnący znikczemniał“ (Zubrzycki), nie dziw, że zatarła się dawna organizacya życia handlowego, że znikły i bractwa kupieckie.

I dopiero u schyłku wolnych dni Rzeczypospolitej, na tle ogólniejszego postępu ekonomicznego, który był skutkiem międzynarodowych traktatów handlowych, począł się Lwów wewnętrznie odradzać, podnosić. Jednym z objawów tego odradzania się jest niewątpliwie wskrzeszenie konfraternii kupieckiej w r. 1767. Zachowany w archiwum lwowskiem reskrypt królewski, zatwierdzający i powtarzający w całej osnowie statuty tej konfraternii, pozwala nam głębiej wniknąć w ten ważny moment w dziejach lwowskiego kupiectwa.

Nowe bractwo lwowskich kupców - mieszczan uznało się

wprawdzie za wskrzeszoną ową dawną konfraternię kupców bogatych, „a przez upadek w handlach i różne w onych przeskody zaniedbaną i w niepamięć puszczoną“, to jednak już w zewnętrznym swym charakterze różniło się to nowe bractwo znacznie. Nie jest już ono ograniczone do pewnej nielicznej garstki uprzywilejowanych, nie czyni różnicy między bogatszymi a uboższymi kupcami, lecz obejmuje wszystkich kupców-mieszczan. Ten gremialny charakter konfraternii wyraził się dobitnie w takich postanowieniach statutu, jak np., że tylko członkowi konfraternii wolno posiadać sklep w mieście i że kupiec może osiągnąć prawo obywatelstwa tylko wówczas, gdy wstąpi do bractwa. Drobni kramarze i przekupnie nawet mogli być członkami konfraterni, jakkolwiek stosownie do swego majątku płacili tylko minimalne wkładki.

Wspomniane statuty pozwalają nam bardzo dokładnie zapoznać się z całą wewnętrzną organizacją bractwa*). Kto chciał do niego przystąpić musiał „nasamprzód do Panów Starszych Konfraternii kupieckiej udać się i onym autentyczne dokumenta urodzenia swego i wyterminowania w handlu pokazać“. Za ich to dopiero pośrednictwem i poparciem mógł starać się o nabywanie prawa miejskiego, które było kardynalnym warunkiem przyjęcia do konfraternii. Ani jednego ani drugiego nie mógł uzyskać niekatolik — wymagano też by kandydat był nieposzlakowanego charakteru. Po tych dopiero formalnościach i po uzyskaniu prawa miejskiego mógł być nowy członek konfraternii wpisany do „księgi brackiej“ za poprzednim złożeniem pewnej z góry określonej taksy pieniężnej, której wysokość oznaczali „wielością wotów“ zebrani na sesyi bracia, „zachowując proporcję substancyi jego, tak ażeby bogatszy więcej a uboższy mniej pieniędzy dawał“. Prócz tego niejako „wpisowego“ deklarował nowo wstępujący członek pewną kwotę, którą obowiązany był corocznie regularnie wpłacać do kasy brackiej na potrzeby konfraternii. Jeżeli znalazł się taki kupiec, który ominąwszy owe postanowienia, otworzył sklep nie będąc członkiem bractwa, natenczas magistrat obowiązany był na przedstawienie przy-

*) Statut ten, jako jeden z bardzo ważnych i ciekawych dokumentów archiwalnych podaję w całej osnowie po niniejszej rozprawce.

dyum kontraternii sklep taki samknać i opieczętować, a jeśli się wzbraniał tego uczynić, prawo to przysługiwało samemu bractwu. Sklep pozostawał zamknięty aż dotąd, dopóki oporny właściciel nie uczynił zadość wymaganiom statutu. Tak samo postępowano ze sklepem wdowy, która po śmierci pierwszego męża poślubiła człowieka innej religii, lub stanu, a zakaz wykonywania handlu w tym wypadku miał tak długo swą moc, dopóki drugi mąż nie został przyjęty do kontraternii, oczywiście po wypełnieniu wszystkich innych statutem zastrzeżonych warunków.

Handel domokrażny, jako wyłamujący się stanowczo z pod kontroli bractwa był surowo wzbroniony, a każdy z braci, który spotkał takiego handlarza in flagranti miał nie tylko prawo, ale i obowiązek „takowym towary zabierać i nikt onych pod jakimkolwiek pretekstem protekcyą swoją zasłaniać nie ma“.

Zarząd kontraternii, jak też reprezentacya jej na zewnątrz, spoczywała w ręku 2 corocznie wybieranych prezesów, których skromnie nazywano „panami starszymi“. Z początkiem nowego roku administracyjnego, który wypadał dnia 1. marca, zbierali się wszyscy bracia po mszy św. w domu jednego z ustępujących starszych, gdzie po „wysłuchaniu podziękowania za urząd przeszłorocznych starszych“ przystępowali do wyboru nowych na rok bieżący. Każdy z braci otrzymywał kartkę, na której wypisać miał nazwiska tych dwu, „których za starszych miarkuje“ i oddawał ją następnie sekretarzowi kontraternii. Skrutynium głosów oddanych odbywało się za pomocą kresek dawanych przy nazwisku kandydata. I tu decydowała o wyborze absolutna większość głosów obecnych na zebraniu, przyczem zaznaczyć należy, że wypadek ściślejszych wyborów weale nie jest w statucie przewidziany. Po dokonany wyborze udawali się nowo wybrani starsi wraz z obecną bracią na ratusz, celem przedstawienia się burmistrzowi i radnym i uzyskania ich aprobaty — tu w ręce burmistrza składali przysięgę, której rota podana w statucie brzmiała: „Ja N. N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trójcy św. Jedynemu, Najjaśniejszemu Królowi Jego Mości i Szlachetnemu Magistratowi miasta tego, iż na urzędzie Starzeństwa mego w Konfraternii kupieckiej, według jej praw, przywilejów i dekretów JKMei wiernie się zachowam i tych praw bronić, przestrzegać i wszystko według ich opisania inte-

resa kupieckie ile możliwości mojej ku najlepszemu dobru tej konfraternii sprawować, w niej dobry rząd prowadzić będę, nie oglądając się na żadne daniny, przyjaźni i despekta, także rachunki, percepty i dystrybuty brackie wiernie pisać i oddawać będę, tak mi Boże dopomóż i Męka Jego Święta“. Przysięgi tej musiał Starszy w czasie swego urzędowania pilnie przestrzegać, gdyż był za to odpowiedzialny wobec bractwa, a każdy członek, któryby miał mu w tym względzie coś do zarzucenia winien był upomnieć się o to na sesyi. Natychmiast po swej elekcyi zwoływali nowo wybrani starsi członków na sesyę, podczas której ustępujący Zarząd składał sprawozdanie z czynności, rachunki kasy brackiej, i oddawał skrzynkę bracką do rąk nowych przewodniczących, jako widomy symbol ich władzy i godności. Ze złożonych rachunków otrzymywali zeszl roczni starsi coś w rodzaju absolutorium w formie pokwitowań. Inwentarz kontrolowano w ten sposób, że nowo zestawiony spis porównywano, czyli „konfrontowano“ ze starym, a za wszelkie wykryte braki odpowiedzialni byli ustępujący starsi.

Aparat administracyjny był bardzo prymitywny. Skrzynkę bracką, która prócz tego, że przechowywano w niej wszystkie przywileje i dokumenta brackie, służyła równocześnie za kasę, przenoszono do jednego ze starszych, któremu jednakowoż nie wolno było otwierać jej w nieobecności drugiego starszego; przekroczenie tego postanowienia starano się uchylić w ten sposób, że skrzynka zamknięta była dwoma różnymi zamkami — klucz od jednego miał jeden starszy, podczas gdy drugi oddawano drugiemu. W razie śmierci tego starszego, u którego znajdowała się skrzynka bracka, odbierał ją kolega zmarłego w towarzystwie 4 braci i przenosił do siebie, a za szkody w skrzynce wykryte odpowiadali majątkiem swym sukcesorowie zmarłego. W razie wyjazdu poza obręb miasta, winien był starszy pod grzywną pieniężną skrzynkę zostawić koledze, a klucz od niej jednemu z braci, według własnego uznania.

Sam Zarząd nie miał prawa przedsiębrać żadnych postanowień dotyczących konfraternii, ani nie mógł żadnych kwot na własną rękę bez uchwały sesyi z kasy brackiej wydatkować.

Sesye te czyli Walne Zebrania członków odbywały się z reguły 4 razy do roku; mogli jednakże starsi w miarę uznanej

przez siebie potrzeby zwoływać je częściej. W takim wypadku zawiadamiano wszystkich członków przez służbę brackiego, a na tych, którzy mimo uwiadomienia nie jawili się bez podania ważnej przyczyny nałożone były kary pieniężne (za każdy raz grzywna). Porządek obrad był mniej więcej taki jak w czasach dzisiejszych. Głosowanie zaczynało się od najmłodszych, a która sprawa uzyskiwała przepisana „pluralitas votorum“ tę na polecenie starszych wpisywał sekretarz konfraternii w protokół posiedzeń.

Do ważności uchwał sesji potrzebny był komplet najmniej 7 członków. Regulamin zato był dość ostry — nie wolno było pod karą grzywny przerywać lub wpadać w mowę drugiemu itp. Nawet miejsca w sali posiedzeń były dla każdego według godności przeznaczone. „Panowie starsi mają mieć swój stolik ku środku tej izby na sążeń od okien“, gdzie zasiadał też z nimi prowadzący protokół — sekretarz. Reszta siadała wokoło rzędami, coraz dalej według godności, „aby wszyscy swój honor mieli i o miejsce w siedzeniu sprzeczki nie było“.

Przewidywał też statut niesnaski i spory między „braćmi“, które rozstrzygał wybierany z grona tychże sąd polubowny składający się ze starszych wiekiem, od którego wyroków przysługiwało prawo apelacji do magistratu. Najejawkaszem było to, że w razie gdyby sąd radziecki odwołanie zasądzonego odrzucił, musiał tenże za to osobno do „skrzynki“ zapłacić karę pieniężną. Starsi dobierali sobie z grona członków po jednym doradcę z każdego fachu, którzy pełnili obowiązki rzeczoznawców w swoim zawodzie. Najoryginalniejszą, a zarazem najchlubniej o ówczesnej konfraternii świadcząca częścią statutu, są przepisy odnoszące się do moralnego życia braci i czeladzi, do unikania i łagodzenia wzajemnych sporów. Żadnemu członkowi nie wolno było pod przewidzianą w statucie karą pogardzać drugim dla jakiegokolwiek bądź powodu, ani wykraczać, zwłaszcza zaś na sesyi „extra orbitam modestyi“. Odmawianie służby i czeladzi uważane było za rzecz wysoce nieetyczną i napiętnowania godną. Do każdego chlebobdawcy należała troska o etyczny poziom i moralne prowadzenie się swej czeladzi. On miał uważać, by czeladź kupiecka „skromnie się u P.P. Starszych zachowywała, sukien bogatych nad swój stan by nie miała, złej kompanii, spacerów,

redutów, grów i domów szynkowych i podejrzanych by się wystrzegą i expens większych nad *salarium* swoje przewyższających aby nie czyniła;“ prócz tego każdy z nowowstępujących czeladzi i służby musiał się wykazać świadectwem, bez którego nikomu nie wolno było do handlu swego przyjmować. Każde wykroczenie przeciw temu zakazowi miało być karane według uznania braci na sesyi. Wszyscy członkowie konfraternii mieli obowiązek uczęszczania na wspólne brackie uroczystości, jak również oddania ostatniej posługi zmarłemu bratu, od czego żadnemu bez bardzo ważnej przyczyny uchylać się w żaden sposób nie godziło. Na jak silnych podstawach miała spoczywać nowa organizacya kupiectwa, jak zwartą miała w sobie tworzyć całość dowodzi to, że nawet sukcesye po zmarłych członkach i opiekuństwo nad pozostałą wdową i sierotami było według statutu sprawą wewnętrzną konfraternii, którą normowały osobne przepisy. Według tych przepisów winna po śmierci męża pozostała wdowa do dni 40 spisać inwentarz towarów, przy pomocy fachowych kupców, poczem towar ten należało sprzedać i uzyskane pieniądze sieroce umieścić bezpiecznie na procent, aż do dojścia dzieci do pełnoletności. Wdowie po kupcu lwowskim przysługiwało prawo, aż do powtórnego zamażpójścia prowadzić sklep męzowski. We wszelkich wypadkach nad całą masą spadkową obejmował pieczę magistrat, przed którym opiekunowie obowiązani byli rok rocznie zdawać ze swej opieki rachunki. Z tego tedy artykułu w statucie widać, że leżało to w intencji założycieli, aby bractwo kupieckie we wszystkich sprawach dotyczących swych członków, czyto ściślej, czy bardziej luźnie związanych z interesami samej konfraternii, samo wyrokowało, i samo sobie wystarczało.

Najzadrośniej jednak stała konfraternia na straży swych przywilejów monopolizujących handel lokalny, tak hurtowny, jak i detaliczny w rękach swych członków. Od pierwszego aż do ostatniego artykułu wspomnianego statutu widać chęć zepchnięcia kupców obcych na plan ostatni. Przebija ona i w postanowieniach określających warunki przyjęcia do bractwa, i w zakazach jakiegokolwiek bądź handlu poza potężnem ramieniem konfraternii. Najdobitniej jednak występuje ta myśl w artykułach końcowych, które wprost są szeregiem niesprawiedliwych i nie

liczących się z niczem ograniczeń handlu obcych na korzyść kupców lwowskich. I nie tylko przeciw cudzoziemcom zmierzają te ograniczenia—godzą one i w swoich, o ile ci ostatni nie mają pełni warunków należenia do konfraternii, tj. nie są katolikami, lub nie mają obywatelstwa miejskiego. Ówczesny świat kupiecki wychodził z błędnego zapatrywania, że wolna konkurencya w handlu nie tylko nie podnosi go, ale owszem zabija. To zapatrywanie z jednej strony, a obawa o utratę zysków materialnych z drugiej stanowią ogólne tło i genezę wszystkich średniowiecznych instytucji handlowych. Nic też dziwnego, że i przywileje lwowskiej konfraternii z drugiej połowy XVIII. w. nie wybiegły jeszcze duchem swym ponad te ogólne przesady, które jakkolwiek tak już blisko naszych czasów, ledwie gdzieś niedługo zaczęły tracić na swej sile, bo wkorzenione głęboko w społeczeństwo, dały się usunąć tylko wraz z ogólną likwidacją resztek średniowiecznych przeżytków. To nam tłumaczy dla czego konfraternia, której celem było wznoszenie podupadłej potęgi handlowej Lwowa, za wszelką cenę postanowiła sobie wskrzesić dawno już niepraktykowane prawo składu, które zresztą każdy obcy kupiec doskonale obejść potrafił. Doszło do tego, że kupcy miejscowi tworzyli w tym celu formalne spółki z cudzoziemcami, którzy w mieście sprzedawali towar swój wprost konsumentom, przy pomocy właśnie owych współników, a prócz tego w handlu z ludnością wiejską i podmiejską nie krępowali się już zupełnie odnośnymi przepisami. Temu stanowi rzeczy starał się właśnie zapobiedz artykuł 21 i następne, nakładające surowe kary na tych, którzyby się do tych rozporządzeń nie zastosowali. Artykuł ten zakazuje kupcom lwowskim odnajmować lokalu obcym na sprzedaż detailiczną pod karą 500 złotych na właściciela lokalu, a zabezpieczowania sklepu na odnajmującego. Nie wolno też sprzedawać cudzego towaru pod swoim imieniem. Następny zaraz artykuł wypowiada się już całkiem jasno co do praw i obowiązków przyjezdnych. „I teraz obcy kupcy, jako to Żydzi, Grecy i inni z Frankfurtu, z Lipska, z Wrocławia, z Gdańska — korzenie i różne towary, z Węgier zaś wina do Lwowa przywiózłszy, nie starają się o kupca na całkie sprzedać, ale po kłasztorach pałacach i dworzech szlacheckich one składają, każdemu pospolitemu człowiekowi nie

tylko beczkami, antałkami, kamieniami, sztukami sprzedają, ale i na garnce i kwarty szynkują, na funty ważą i na łokcie krają i mierzą, inni jako śląscy i wielkopolscy sukiennicy i z innych miejsc część towarów sprzedawszy resztę przy faktorach swoich zostawują, przez co kupcom lwowskim i winiarzom takowym swoim handlem przeszkadzają i onych rujnują; zacyz temu złemu zapobiegając odtąd nie będzie się godziło kupcom obcym, tak sukiennikom przy swoich faktorach sukien swych i reszty innych towarów we Lwowie zostawiać, tylko kupcowi mieszczaninowi lwowskiemu sprzedać lub w komis oddać; także i Wę-gry, Grecy, Żydzi i inni zagraniczni, lub z innych miast kupcy wina, materye i inne jakimkolwiek nazwiskiem mianowane to-wary do Lwowa przywożący, nikomu innemu, tylko kupcowi mieszczaninowi lwowskiemu na całk sprzedać lub w komis oddać mogą, a to pod karą konfiskacyi, której to konfiskacyi połowa do skarbu JKMcI, a druga połowa do konfraternii należeć będzie“.

Wyjątek od tej reguły stanowią poniekąd Żydzi, którzy jak-
kolwiek zawsze uważani za żywiol szkodliwy, za organizm pa-
sożytny na cieie obcem, korzystali jednak mimo to z pewnych
ulg, danych im prawdopodobnie dla tego, aby nie ograniczać
już i tak bardzo szczupłych ich źródeł zarobkowania.

Mogli oni więc prowadzić handel pewnymi artykułami,
ale tylko za opłaceniem się poprzedniem konfraternii i uzyska-
niem od niej pozwolenia na podstawie zawartej pisemnie ugody
t. zw. „paktów“, których ściśle przestrzegać musieli, pod grozą
konfiskaty towaru i uwięzienia dotyczącej osoby. -- Ta sama
kara czekała kupców z poza konfraternii, w razie otworzenia
loteryi celem łatwiejszego zbycia swych towarów. Dodać wresz-
cie należy, że surowo nadzwyczaj karano tych kupców, którzy
w święta i niedziele otwierali swe sklepy. Wszystkich winnych
tego przekroczenia czekała kara stu grzywien, którą po po-
łowie dzielił się magistrat z donosicielem. Jedne tylko apteki za-
kaz ten już wówczas zupełnie nie obowiązywał.

Jakkolwiek konfraternia stanisławowska czerpała swe wzory z dawniejszych stowarzyszeń kupieckich, to jednak cała bardziej już zbliżona do czasów, w których żyjemy bliższą nam jest i duchem, którego ślady dziś jeszcze na każdym kroku spotykać się dadzą. Widzimy jej wpływ w dzisiejszych stowarzyszeniach kupieckich, które wprawdzie różnią się zupełnie treścią swą i dobrowolnym charakterem od swej poprzedniczki, zachowały jednak tę dawną prostotę formy we wszystkich prawie instytucjach, czujemy jej tchnienie w dzisiejszem tak gorączkowo pulsującym życiu naszego kupiectwa. To też jakkolwiek ma ona dziś dla nas przeważnie historyczne znaczenie to jednak, kto chce wnikać głębiej w rozwój organizacyi kupieckiej Lwowa w ostatniem stuleciu, nie może jej żadną miarą pominąć, bez narażenia się na zarzut, że najważniejsze ogniwo swych badań przeoczył.

II. *)

Stanislaus Augustus DEI Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Rusiae, Prusiae Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Vothyniae, Podoliae, Podlaehia, Livoniae, Smolensciae, Severiae et Czerniechoviae.

Significamus Praesentibus Literis Nostris, quorum interest Universis et Singulis, Productas esse coram Nobis Literas Extractas Papyreas ex Actis Consularibus Leopoliensibus authentice depromptas, Sigilloque ejusdem Civitatis Communitas, continentes in se Certos Articulos ad bonum ordinem sese regulantes, Confraternitati Mercatorum Civium Leopoliensium servientes, sanas, salvas et illaesas, omnique suspicionis Nota carentes; Supplicatumque Nobis esse per certos Consiliarios Nostros Lateri Nostro assidentes, Nomine et pro Parte Ejusmodi Confraternitatis, ut easdem Literas auctoritate Nostra Regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarum quidem Literarum Tenor de Verbo ad Verbum sequitur estque talis: Actum Leopoli Feria Secunda in Vigilia Festi Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae, Die scilicet Septima Mensis Septembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Septimo, Ingrossatio Ordinationis pro Confraternitate Mercatorum Civium Leopoliensium Constitutae: Prezydent y Radce Miasta JEgo Kr. Mei Lwowa Metropolij Ruskiej w Królestwie Polskim. — Wszem wobee, y Każdemu z osobna komu o tem wiedzieć należy wiadomo czyniemy ninieyszym Listem Naszym: Iż ponieważ uszczęśliwienie Miast na tym niepoślednie należy, a żeby w Prawach y zwyczajach swoich od początku swego powziętych jako naysciśley zachowane były, przez co publiczne dobro y prywatne pożytki pomnażać się zwykły. A zatym gdy takowe uszczęśliwienie naybardziej ustanowieniem porządków y dla kaźdego w Profesyi swoiey zostaiącego obywatela

*) Oryginalny dokument królewski znajduje się w Archiwum miasta Lwowa A. I. nr. 719.

opatrnych przepisów ustaw y Reguł zwykło się skutkować; więc my y Urząd nasz Radziecki Lwowski uszczęśliwienia każdego Obywatela w tym tu Mieście będącego, według praw i swobod do Najjaśniejszych Monarchów Polskich Miastu temu Łaskawie nadanych z powinności Urzędu swego ku publicznemu Dobru pomnażać usiłując, a mając to sobie przez też Prawa, Przywileje y Dekreta tychże Najjaśniejszych Monarchow zleczone, a żebyśmy na wzor innych porządnie ufundowanych Miast Bractwa czyli Konfraternie albo Zbiory y Collegia ćwiczących się w Professyach swoich Ludzi Mieszczan y Obywatelów Miasta tego ustanawiali y owym pewne ustawy, Ordynaacye y Artykuły, ku naylepszemu onych rżadzeniu się przepisywali y podawali, na prośbę tedy usilną Szlachetnych y Sławetnych Kupców Miasta tego, różnemi Sortymentami y handlami w tym tu Mieście bawiących się Współ obywatelów Mieszczan Naszych do Nas y Urzędu naszego względem ustanowienia Konfraternij generalney kupieckiey, y ku naylepszemu onym w tym Bractwie zachowaniu się opisania y podania Ordynaacyi zanesioną z Władzy, y obligacyi Urzędu Naszego, tudzież zadosyć czyniąc Dekretom Sądów JEgo Kr. Mei Konfraternij kupieckiey postanowienie Urzędowi naszemu zlecającym, pomienioną Konfraternią kupiecką niegdys w mieście tutejszym za obfitemi Prawami i Przywilejami Najjaśniejszych Królów Polskich w samych tylko Sukiennicach, y Kramarzach Bogatych nazwanych znajdującą się, a przez upadek w Handlach y różne w onych przeszkody zaniedbaną y w niepamięć puszezoną ponowić y postanowić umyśliliśmy jakoż niniejszym pismem naszym też Konfraternią postanawiamy y postanawiamy, za temi kondycyami i Artykułami ku dobremu yey porządkowi w ten sposób opisanemi w Imię Pańskie. Amen.

Prawa i Artykuły Bractwa Kupieckiego Lwowskiego.

O warunkach przyjęcia¹⁾.

1. Artykuł Pierwszy: Kto chce być kupcem Lwowskim powinien na samprzod do Panow Starszych Konfraternij kupieckiey Lwowskiej udać się, onym autentyczne Dokumenta Urodzenia swego y wyterminowania w Handlu pokazać, dopiero od nich do

¹⁾ Tytuły podane przez wydawcę.

mieyskiego Prawa zalecony, toż Mieyskie Prawo przyjąć, do ktorego tylko przyjęcia y do Konfraternij wpisania się, tudzież Wolnego handlowania, same tylko osoby Religii Katolickiey — Rzymskiey jakiegokolwiek Obrządku, poczeiwe, Wolne y pod żadnem poddaństwem nie obowiązane, mają bydź przypuszczane, a potym do tey Konfraternij kupieckiey przyięty bydź powinien, do ktorego przyjęcia y wpisania się do Konfraternij ma dać pewną kwotę pieniężną, na którą przytomni Bracia na Sesyi z Panami Starszemi wielością Wotów zgodzą się, uważając jednak przytym godność osoby wstępującego do tego Bractwa y zachowując proporcya Substancij iego, tak ażeby bogatszy więcej a uboższy mniej pieniędzy dawał; nadto inną kwotę Rocznej pensyi według swoiey Woli na potrzeby Konfraternij deklarować y corocznie one płacić obligowany będzie.

O zamknięciu i zapieczętowaniu sklepu i o karze na tego, któryby się wpisać nie chciał.

2. Artykuł W tory. Gdydy się kto ważył bez przyjęcia Mieyskiego Prawa y wpisania się do tey Konfraternij kupieckiey Lwowskiey, w tym mieście Sklep otworzyć y handlować takowemu za pierwszą requizycyą PP. Starszych kupieckich Szlachett Burmistrz Lwowski Sklep otwarty zamknąć y zapieczętować każe y pod zamknięciem i pieczęcią Mieyską tak długo trzymać będzie poki Prawa mieyskiego y Konfraternij kupieckiey nieprzyimie, a jeżeliby szlachett, Burmistrz Lwowski po uczynioney requizycyi od Panow Starszych dla jakiego favoru y respektu niekazał takowemu sklepu zamknąć y zapieczętować, tedy sami PP. Starsi kupcy uczyniwszy manifestaeyę przed Xsięgami autentycznymi o nieuczynieniu w tey mierze exekucyi Praw swoich, będą mieli moc takowemu sklep zamknąć y pieczęcią Konfraternij zapieczętować a jeżeliby tenże handlujący pieczęć mieyską lub kupiecką oderwał, y sklep otworzył, tedy winą dwóchset grzywien ma bydź karany przez Urząd Radziecki za pierwszym pozwem, których grzywien połowa Radziekiemu Sądowi, druga konfraternij kupieckiey należeć powinna: Iednak y po zapłaceniu tych grzywien niepowinien otwierać sklepu ani handlować w tym mieście poki mieyskiego Prawa y tey Konfraternij nieprzyimie.

O zamknięciu i zapieczętowaniu sklepu wdów, powtórnie zamężnych, których mężowie są innej religii i stanu.

3. **A r t y k u ł T r z e c i:** Iż się to trafia, że wdowy Mieszczki kupcowe Lwowskie, nie za Mieszczan, ale innej kondycyi Ludzi a czasem y innej Religii nie Katolickiej Rzymskiej powtórnie za Mąż idą, tedy tak owa wdowa powtórnie zamężna handle prowadzić y sklepu otwierać niepowinna tak długo, poki mąż iey, jeżeli jest innszy Religij Katolikiem niezostanie, Mieyskiego Prawa y Konfraternij kupieckiej nie przyimie *sub rigore superius* o zamknięciu y zapieczętowaniu Sklepu *expresso*.

O podziale spuścizny po zmarłym członku między sieroty i wdowę, tudzież o opiekuństwie.

4. **A r t y k u ł C z w a r t y:** Gdyby zaś Wdowa *ex primo matrimonio* po Mieszczaninie kupeu katoliku dzieci pozostałe niedoroste miała, tedy onym szlachett. Magistrat Lwowski opiekunow ma przydać podług dawnego Prawa o Opiekach Miastu temu służącego. I taż Wdowa po śmierci y pogrzebie męża, we czterdzieści dni powinna inwentarz Towarów i substancyi po mężu pozostały *officiose* przy Opiekunach przydanych uczynić y spisać, wezwawszy do taxy Towarów takich kupeów, którzy się na nim znajdują albo nim handlują, officium tych Towarów dział uczyni, a Opiekunowie przydani część z Działu przypadającą na Dzieci odbiorą, y lub ogołem lub partyami ten Towar dziecinny Sprzedadzą, kapitał z przedanych Towarów zbiorą, y na prowizyą y do wzrostu dzieci bezpiecznie lokować będą. Gdy zaś kupca na ten towar ogołem lub partyami do kupienia onego Opiekunowie znaleźć by nie mogli, tedy Rekurs uczynią do Szlachett. Magistratu dla obmyślenia utrzymania Całości Fortuny Sierocey, y Rachunek *ad mentem* Prawa o Opiekach przed Szlachett. Magistratem czyli *coram Patronis pupillorum ad id deputatis* corocznie dawać mają, a gdy dorosną te dzieci, onym opiekunowie oddać powinni także *calaetum*, każdego zaś czasu Szlachett. Magistratowi należy *atteneya* nad opiekunami, aby dzieci szkody nie miały. Wdowie zaś każdej Mieszczance Lwowskiej, poki za Mąż nie poydzie, handlować y sklep otwierać w tym mieście wolno będzie.

O kramarzach sprzedających towary w szafkach i kramikach, tudzież o handlu domokrażnym.

5. Artykuł Piąty: Kramarze w szafkach y kramikach Towar swoy przedający, Tabacznicy Tabakę y puder przedawający, jakoteż y innym sposobem przez handel pożywienie szukający, którzy kupieckiego nie mają, kwartalne według proporeyi obeyscia swego, do skrzynki kupieckiey płacić powinni, y nie wprzód też szafki y kramiki swoje otwierać lub handel jakowy prowadzić, poki się Panom Starszym Konfraternij kupieckiey nie opowiedzą y o kwartalne nie ugodzą, kupey zaś szafek mieć nie powinni. Inni zaś obey, co Prawa Mieyskiego, ani kupieckiego nie mają, a Galanterę y inne Towary roznoszą, takowym kupey Towary mają zabierać, y nikt onych pod jakimkolwiek pretextem Protekeyą swoją zasłaniać niema.

O obowiązku uczęszczania na sesye.

6. Artykuł Szosty: Każdy kupiec na Sesye Brackie gdy przez sługę Brackiego od PP. Starszych posłanego na piśmie lub słownie wyiawszy tylko casus repentinos, Dniem pierwey obesłany y awizowany będzie, powinien przychodzić pod winą iedney grzywny zapłaceniu do Skrzynki Brackiej za każdą Sesyą na którąby awizowany nie przyszedł, wyiawszy tylko słuszne przyczyny dla którychby przyiść nie mógł, o czym opowiedzieć y dać sprawę Panom starszym obligowany, Panowie zaś Radni, Ławnicy i Czterdziesto Mężowie, w tym Braetwie będący, Urzędami swoiemi zabawni, tej kary podpadać nie mają, sługę zaś Brackiego, Męża wiernego statecznego y poczciwego PP. Starsi przyiąć y kosztem Konfraternij trzymać będą.

O komplecie potrzebnym do ważności uchwał.

7. Artykuł Siodmy: P. P. Starsi na dzień y godzinę naznaczoną zszedłszy się na Sesyą, obrady swey Kontrafernij zaczną a choćby się nie wszysey Bracia zeszli przez sługę awizowani, byle tylko liczba naymniey Siedmiu była, takowa Sesya tak ważną bydz ma, jakby wszysey na niey byli.

O sposobie obierania starszych i ich zaprzysiężeniu.

8. Artykuł Osmy: P. P. Starsi Bractwa kupieckiego Dwa Mężę poczciwi y osiedli w Dobrach lub Handlu, co Rok dnia pierwszego Miesiąca Marca przed południem obierani będą, na którą to Elekeyę, oraz y na Mszę albo Wotywę o Duchu Świątym do Kościoła Katedralnego, sługa Bracki dniem przed czasem Wszystkich P. P. Braci natenczas we Lwowie będących zapraszać powinien a tak zaproszeni do Kościoła się zszedłszy, z Nabożeństwem tej Mszy Św. lub Wotywy słuchać będą y na Ofertę, ieżeli im się będzie zdawało porządnie wedle Starszeństwa y Godności poydą. Po wysłuchaniu Mszy Św. do domu iednego z Panów Starszych przeszłorocznych zniydą się, y tam zasiadłszy swe mieyseca w skromności podziękowania przeszłorocznych Starszych za Urząd wysłuchają, po którym wysłuchaniu Pan Sekretarz albo Pisarz Bracki zrachuię Braci y tyle kartek wiele jest przytomnych, każdemu z nich po iedney rozda, więc każdy na swojej kartce napisze przezwiska dwóch, ktorych za Starszych miarkuje, ktore to kartki zwinięte od każdego tenże Pan Sekretarz ma odebrać pod takową liczbą, jako rozdał, w głos oną czytać i każdego Imię na kogo votum dane in praesentia Dwoch Braci e medio na to wysadzonych u stolika notować a jaka się dwoch pokaże w kryskowaniu pluralitas Votorum, Ci Starszemi zostaną, nieprzytomnych zaś kartki przyimowane nie będą. A tak ze wszystkimi Bracią Ci nowo, obrani Starsi zaraz mają iść na Ratusz do aprobaeyi Szlachetnego Burmistrza, y przytomnych natenczas P. P. Radnych, y do oddania przysięgi, którą w tę Rotę razem obydwu wykonają: Ja NN przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Świątej Jedynemu, Nayaśniejszemu Królowi JEgmei y Szlachett Magistratowi Miasta tego, iż na Urzędzie Starszeństwa mego w Konfraternij kupieckiej, według Jey Praw, Przywilejow i Dekretow JKMei wiernie się zachowam y tych Praw bronić przestrzegać y wszystko według ich opisanja interesa kupieckie, ile możności mey ku najlepszemu Dobru tej Konfraternij sprawować, w niey dobry rząd prowadzić będę, nieoglądając się na zadne daniny przyiaźni y Respekta, także Rachunki percepty y dystributy Brackie wiernie pisać y oddawać będę tak mi Boże dopomóż, y Męka Jego Świąta. Na którą swą przysięgę P. P. Starsi pamiętając Prawa y Artykuły Brackie obserwować, y do

exekucyi swoiey przywodzić powinni, o co się każdemu z Braci na Sesi wólno domowić.

O objęciu skrzynki brackiej z przywilejami i inwentarza przez nowo wybranych starszych.

9. Artykuł Dziewiąty: — Starsi nowoprzysiężni po Elekeyi Sesyą za obestaniem na nią Braci złożyć mają, na ktorey od przeszłych Starszych Skrzynkę Bracką z Przywilejami y Prawami, wszystkimi Munimentami, oraz y z pieniędzmi, et cum Insignijs podług Regestru y Inwentarza odbiorą, y Ciż Starsi przeszli Rachunki z Percept y expens Brackich rocznych w przytomności Braci na Sesi wtenczas będących uczynić y rachować się będą powinni, a po oddanych Rachunkach kwitowani na Sesi bydź mają. Nowy Inwentarz P. P. Starsi nowo obrani Panu Sekretarzowi spisać każą, ze starym skonfrontują, a jeżeliby co niedostawało, albo jaka szkoda pokazała się w starym Inwentarzu za to przeszli Starsi odpowiedzieć y szkodę nadgrodzić powinni.

O starannem przechowywaniu skrzynki brackiej.

10. Artykuł Dziesiąty: — Skrzynka Bracka u iednego z P. P. Starszych pierwszego chowana bydź ma jako naybezpieczniej, w ktorey Prawa, Przywileje, Regestra, Percept i Expens, Xięga w którą Braci wpisują, y inne munimenta Brackie zamknięte bydź powinny pod dwoma kluczami, tak aby każdy Starszy swoy klucz miał, y ieden bez drugiego do tej Skrzynki nie otwierał tak przy bytności, jako y w niebytności Braci, jeżeliby zaś jaka (czego Boże broń) szkoda w tej Skrzynce przez jakie niedbalstwo y Złą konserwację P. P. Starszych stała się, tedy takowa szkoda z Dobrich a raczey tego Starszego ktory dał okazyę szkody, bractwu nadgrodzona bydź powinna.

O objęciu skrzynki i sporządzeniu przez drugiego starszego inwentarza w razie śmierci pierwszego starszego.

11. Artykuł Jedynasty: — Jeżeliby Starszy kupiecki za Starszeństwa swego zszedł z tego świata, tedy drugi Starszy we trzy dni po pogrzebie Zmarłego, obeśle Wdowę Sekretarzem Brackim y czterma Bracią deputowanemi, ktorzy od Pani Wdowy Skrzynkę

z Prawami i Przywilejami pod Inwentarzem odbiorą, rachunki Percept y expens przeyrzą, iezeliby co niedostawało, od Wdowy i Succesorow Nieboszczyka Starszego w Czterdzieści dni po Śmierci Iego Bractwo ma windykować, Skrzynkę zaś odebraną ciż P. P. Deputowani Starszemu drugiemu także pod Inwentarzem oddadzą.

O mszy św. za dusze zmarłych braci.

12. **A r t y k u ł D w o n a s t y:** — Mszę Św. Requialną Śpiewaną za Zmarłych Braci w Kościele Katedralnym Lwowskim co kwartał Starsi sumptem Brackim zakupować mają, na którą Mszą Wszysey Bracia we Lwowie będący przez sługę Brackiego obwieszczeni przychodzić, oney z Nabożeństwem słuchać powinni, a to pod winą Grzywny iedney, wyiąwszy iednak słuszną przyczynę, którą P. P. Starszym opowiedzieć będzie powinien dla czego na tey Mszy Świętej nie był.

O używaniu majątku konfraterni.

13. **A r t y k u ł T r z y n a s t y:** — Pieniądze, tak ktore od Braci wstępuiących do tey Konfraternij jako y Rocznych pensyi y z innych ktorychkolwiek pochodzące, także y z Grzywien w tey Skrzynce Brackiey mają bydź chowane y tylko na potrzeby Brackie z wiadomością drugich Braci, a nie na inne mniey potrzebne y przystoine wydatki y posiedzenia obracane. A iezeli będą jakie Retenta Bractwu należące, tedy one P. P. Starsi wcześnie przed oddaniem Rachunku windykować y do Skrzynki składać powinni.

O oddaniu w przechowanie skrzynki koledze, w razie wyjazdu jednego ze starszych.

14. **A r t y k u ł C z t e r n a s t y.** — Kiedy się trafi Starszemu Bractwa, przy którym jest Skrzynka z Prawami y Pieniędzmi dla jakiey potrzeby z Miasta na jaki czas przydłuższy wyiechać tedy Skrzynkę Koledze swemu Starszemu odda, a klucz od niey przy którym Bracie (ktorego bardziey będzie widział sposobnieyszego) zostawi, czego gdyby odieżdżayąc zaniedbał uczynić, Dwieścią Grzywien ma być karany do Skrzyzki Brackiey. Jak prętko zaś z droży powroci Skrzynkę nazad odbierze do siebie.

Żadnych kontrybucyi poza sesją uchwalać nie wolno.

15. Artykuł Piętnasty: — Starsi y ich Koledzy, żadney Kontrybucyi, Exakeyi prywatnie stanowić nie mają, ani kosztów mniey potrzebnych uchwalać, y Win zakładać, tylko z pozwoleniem innych na Sesją zgromadzonych przytomnych Braci. A jeżeli co bez pozwolenia Braci wydadzą, to ze swego Konfraternij nadgródzą y zapłacą.

O sędzie polubownym i o apelacyi od wyroków tegoż.

16. Artykuł Szesnasty: — Gdyby jakie niesnaski lub słowa urażliwe około kupowania y przedawania Towarów publicznie lub w domu między Bracią wszezęły się albo w odmawianiu ieden od drugiego kupującego, Bratu iakiemu krzywdę uczynił, tedy Starsi między Bracią takowe Dyssencye będą mogli rozeznąć y pogodzić, którym wynalazkiem y decyzyą, jeżeliby która strona niekontentna była, tedy wolna owey do Szlachett. Magistratu Lwowskiego będzie Appellacya, tak iednak aby apellująca strona proporecyonalną sprawie do Skrzynki kupieckiej kwotę pieniężną położyła względem Expensy y karania, gdyby w Sądzie Radzieckim w sprawie swey upaść miała.

O ograniczeniach co do przyjmowania niekatolickiej młodzieży do sklepów.

17. Artykuł Siedmnasty: — Kupcom Lwowskim nie będzie się godziło Czeladzi Luterskiej, Kalwiskiej lub innej Religii Akatolickiej będących, do handlu trzymać, chyba w wielkim niedostatku ani chłopcow przyimować ani zapisywać, tylko Katolickiej Rzymskiej Wiary Obrządku ktoregokolwiek a to pod winą sta Grzywnien, która do Brackiej Skrzynki zapłacona bydź ma a iednakowo takową Czeladz inszey religij brat za reqizycyą innych P. P. Starszych odprawić powinien pod winą utracenia prawa swego kupieckiego lub inszą surową.

O świadectwach czeladników.

18. Artykuł Ośmnasty: — Czeladnika gdzieindziej wyterminowanego do handlu przyimować zadnemu Bratu nie będzie

się godziło, poki od przeszłego Pana swego wyterminowania Lat swoich nie pokaze attestacyi, co się ma rozumieć, y o chłopcu aby bez zalecenia nie był przyimowany, a iezeliby który Brat przeciw temu Artykułowi wykroczył, na Sesi ma być karany według zdania drugich Braci.

O odmawianu służby i czeladzi.

19. Artykuł Dziewiętnasty: — A zeby zaden Brat ani Siostra Wdowa Kupeczyna nieważyli się Czeladnika lub Chłopca od drugiego Brata na swoją służbę namawiać a iezeliby go odmówił, za requizycyą uczynioną, nazad go swemu Panu oddać powinien, y szkodę, iezeli przez to jakąwą poniosł, temuż Bratu według zdania P. P. Starszych y drugich Braci na Sesi kupieckiej ma rekompensować.

O obyczajnem życiu czeladzi kupieckiej.

20. Artykuł Dwodziesty: — Czeladź kupiecka aby się u P. P. Starszych skromnie zachowała, sukien bogatych nad swoy stan aby nie miała, zley Kompanii Spacerow Redutow, Grow y Domow Szynkowych y podeyrzanych aby się wystrzegala y Expens większych nad salarium swoje przewyższających aby nie czyniła; w czym każdy Pan czeladnika swego ma mieć na oku, y onego napominać, y gromić, a iezeliby się nie poprawił, ma go dla zgorzenia drugich odprawić.

O odnajmywaniu lokalu cudzoziemcom, o sprzedawaniu cudzych towarów i o karze za to.

21. Artykuł Dwodziesty Pierwszy: — Zaden Brat ani Siostra, y Mieszczanin albo Obywatel Lwowski, aby się nieważył Cudzoziemcom, Żydom, Turczynom, Dyssydentom, Grekom Węgrom y innym Prawa Mieyskiego y kupieckiego niemającym Przeszkodnikom, Sklepow, Kramow, Piwnie, Gmachow y iakichkolwiek Mieszkań dla przedawania w nich Towarow na Łokeie, Garce y funty, oproc Iarmarku Miastu temu nadanego, dawać y najmować albo pod swoim Imieniem Towar Obey y Cudzy przedawać, pozwalać, pod winą pięset Grzywien, y zapieczętowaniem sklepu takiego, w którymby się to przedawanie na łokeie, garce y funty Obeych ludzi pokazało.

O sprzedawaniu towarów przez czeladź na własną rękę.

22. Artykuł Dwodziesty Drugi: — Niepowinni także Panowie Kupcy Czeladzi swey pozwalać handlu na swoję stronę y któryby kupiec o to był oskarżony y przekonany dwiema sta Grzywem ma być karany do Skrzynki Braćkiej, y czeladnika takowego na swoję stronę handlującego odprawić powinien.

O zakazie detalicznej sprzedaży towarów, dotyczącym kupców obcych.

23. Artykuł Dwodziesty Trzeci: -- Lubo zaś dawne Prawa y Konstytucye Koronne o Depozytoryach różnych Towarów Miastu Lwowu służące, pozwalają obeym kupcom wodą y londem Towary swoje do Lwowa prowadzić, y one kupcom Lwowskim, ogółem sztukami, kamieniami, fassami y beczkami zbywać y przedawać: Iż jednak w zły zwyczaj to weszło y z Doświadczenia pokazuje się, ze Ciż Obey kupcy, jako to Żydzi, Grecy y inni z Frankfortu, z Lipska, z Wrocławia, z Gdańska, — korzenie y rozne Towary z Węgier zaś wina do Lwowa przywiodłszy, nie starają się o kupca na całkie przedać, ale po Klasztorach, Pałacach y Dworach Szlacheckich — one składają, każdemu pospolitemu człowiekowi nie tylko beczkami, antalkami, kamieniami, sztukami przedają, ale y na garnce y kwarty szynkują na Funty ważą y na łokeie krają y mierzą; inni zaś Śląscy y Wielkopolscy sukiennicy y z innych miejsc, część Towarów przedawszy reszty przy faktorach swoich zostawują y Ci ich faktorowie handlują, przez co kupcom Lwowskim y winiarzom takowym swoim handlem przeszkadzają y onych ruinują; zaczym temu złemu zapobiegając odtąd nie będzie się godziło kupcom Obeym tak sukiennikom przy swoich faktorach sukien swych y reszty innych Towarów we Lwowie zostawiać, tylko Kupcowi Mieszczaninowi Lwowskiemu Sprzedać lub w Komis oddać także y Węgrzy Grecy Żydzi y inni zagraniczni lub z innych Miast kupcy wina, materye, korzenie, kantory y inne jakimkolwiek nazwiskiem mianowane zagraniczne Towary do Lwowa przywożący, nikomu innemu tylko Kupcowi Mieszczaninowi Lwowskiemu na całk przedać lub w Komis dać mogą, a to pod karą Konfiskacyi Towarów tych, ktorey Konfiskacyi połowa do Skarbu JKMei, a druga połowa do Konfraternij kupieckiej należeć będzie; co Szlachetny Prezydent Miasta

teraz y na potym będący, według przepisow Praw o Depozytoryach Miastu temu nadanych za doniesieniem P. P. Starszych Bractwa kupieckiego z wezwaniem mocy w Prawie opisaney, do Exekucyi przywozić: A iezeliby Szlachetny Prezydent dla Faworu jakiego exekwować wzbraniał się, tedy samey Konfraternij kupieckiej z wezwaną mocą tych, ktorym Prawo o Depozytoryach to nadało, za skutkować, y do Exekucyi przyprowadzić wolno będzie, wyiawszy tylko czas jarmarkowy Prawem przepisany, w ktorym Obeyom kupcom Wolność w handlowaniu według tegoż Prawa zostawie się; pospolicy zaś ludzie ani ogółem ani bezkami oprócz samych Kupców Mieszczan Lwowskich przedawać, ani szynkować nie powinni pod winą dwoch set Grzywien za pierwszym tego Prawa przestąpieniem do Konfraternij kupieckiej zapłaćenia, za dalszem tego prawa nieobserwowaniem po pierwszej admonicyi y skaraniu pod Konfiskacyą Towaru y Win, ktorey Konfiskacyi także połowa do Skarbu JKMei, a druga połowa do Konfraternij kupieckiej należeć będzie.

O handlu żydów i jego ograniczeniach.

24. Artykuł Dwodziesty Czwarty: — Ponieważ Żydzi Miasto Lwów zewsząd obsiedli, y przez zagęszczone abusus et potentias ad tantam licentiam przyszli że pod Protekeyami przeciwko Praw Miastu temu służących, wszelkiemi handlują Towarami, y wszystkie liquory propinują do Podatków et onera Civitatis, lubo onez Chrześciani ponosić muszą nie przykładają się przez co Katolikom Kupcom Lwowskim wszystkie sposoby życia odeymują, y onych, ze zruinowali y ruinują; zacyz zapobiegając, dalszym bezprawiom niewolno będzie Żydom excume handlować w tym tu Mieście, tylko jak Prawo miec chce praevijs ineundis pactis, iezeli Miastu zdawac się będzie, w które Pakta iezeliby z Miastem wehodzić mieli, tedy te bez Konfraternij kupieckiej stanowione być nie mają owszem punkta do Paktów Konfraternia kupiecka podawać ma lub w zadne Pakta nie wehodzić wolno będzie, a co temi Paktami omowiono y opisano będzie, niema nikt tego przestępować, owszem za Kontrawencyą Punktow uczynioną, Rygor w onych opisany, sine gravi opositione, et Iuris remediis exequowany bydz powinien. Jezeliby zas bez zawarcia Paktow Żydzi lub ktory z Żydów tak tuteyszych jako Obeych ważył się oprócz Jarmarku handlować propinować lub jakimkolwiek sposobem wolności Mieszczanom y Kup-

com pozwolonych używać, takowych wolno będzie adhibito quovis brachio tak Osoby jako Towary y rzeczy sequestrować, y one konfiskować, ktorey Konfiskacyi połowa do Skarbu JKMei, a druga Confraternitati cedere powinna.

O zakazie spółek z obcymi kupcami.

25. Artykuł Dwodziesty Piąty. — Jako raz kazdego Mieszczanina Przysięga na Mieyskie Prawo wykonana obowiązue, aby Spółkow ani Handlow zadnych z Ludzmi Obeymi nie miał, tak na tę Przysięgę swoją kazdy Mieszczanin Kupiec pamiętając, w zadne Spółki handlu z Ludzmi Obeymi, ktorzy Prawa Mieyskiego y Konfraternii nie mają wchodzić niepowinien: A iezeliby się kiedy takowy znalazł, wprzod na Sesyi P. P. Starszym y całej Konfraternij ma być doniesiony, a potem do Szlachetnego Magistratu od P. P. Starszych pozwany, y gdy w tym będzie przeświadczony y przekonany tedy nie tylko od Prawa Mieyskiego y Konfraternii kupieckiey ma być odsądzony, ale y Towary jego konfiskacyi podpadać mają, ktorych Połowa do Skarbu JKMei a zaś druga Połowa Fisco civili deet.

O zakazie monopolów.

26. Artykuł Dwodziesty Szosty: — Monopolia, jako są Prawem zakazane, tak zaden Mieszczanin Kupiec ktoregokolwiek Towaru zakładać y trzymać w tym Mieście niepowinien, ani się o Przywilej jaki na monopolium starać y upraszać a to sub poenis confiscationis Towaru tego, w ktorymby Monopolium założył, o co Forum takowy Mieszczanin y Kupiec przed Szlachetnym Magistratem, a gdyby Przywilej jaki uprosił w Sądach JKMei peremptorie z pierwszego Pozwu pro iis poenis decemendis mieć będzie.

O zakazie dla obcych urządzania faryn i loteryi celem zbycia towarów.

27. Artykuł Dwodziesty Siódmy: — Ponieważ Faryny, Loterye y inne które nie zostający w Konfraternii kupcy otwierając y odprawując, Towary swe w nich zbywają, przez co Kupcom Lwowskim bezprawie czynią, tedy tym Cudzoziemcom albo Obcym, Ludziom takowych Faryn i Loteryi w tym Mieście otwierać

y trzymać, niebędzie się godziło a gdyby ktokolwiek niezostający w Konfraternii Farynę lub Loteryę otworzył tedy Szlachett. Burmistrz Lwowski za requizycyą P. P. Starszych, onemu ją zamknąć każe, prout in Articulo Secundo.

O święceniu świąt.

28. Artykuł Dwodziesty O smy: — Iz w Święta od Kościoła Katolickiego postanowione nawet y Niedziele Przykazaniem Boskim święćć nakazane, niektorzy Kupecy Kramy otwierają y handlują a takowe Przykazanie gwałcą tedy aby w tym obraży Boskiej nie było nie będzie się godziło nikomu Sklepow y Kramow w te Święta y Niedziele otwierać y handlować pod winą sta Grzywien za każde w Święto Sklepu lub Kramu otwieranie y handlowanie, Nobili Magistratui et Delatori per medium solvenda, y pod wolnym takowego Sklepu lub Kramu zamknięciem od Szlachetnego Prezydenta za requizycyą P. P. Starszych y zapieczętowaniem, wyjąwszy same tylko Apteki, ktore w Święta y Niedziele mogą bydz otwarte.

O składkach pieniężnych w razie nagłej potrzeby.

29. Artykuł Dwodziesty Dziewiąty: — Gdyby jaka pilna y gwałtowna potrzeba przyszła pro commodo Konfraternii kupieckiey na Publiczne Expensa Pieniędzy tedy Panowie Starsi Sesyą złożyć mają, y na niey Braci tę potrzebę opowiedzieć, y według niey proporecyonalną Składkę uchwalić będą mogli, y Taxę iey według Fortuny Kupiectwa y Handlu kazdego na Wszystkich rozłożą; takowa zaś uchwalona Wkładka na tę potrzebę, a nie na co innego obrocić się powinna, y onę na czas oznaczony wszysey Kupecy przez Sługę Brackiego obesiłani składać y płacić do P. P. Starszych powinni pod wolnym zapieczętowaniem Sklepu albo Kramu Mieyską lub Bracką Pieczęcią z dołożeniem się Braci, z ktorey Składki wydaney P. P. Starsi swego czasu Rachunek Braci oddać będą powinni.

O zakazie handlowania towarami dotyczącym rzemieślników.

30. Artykuł Trzydziesty: — Lubo zas według Praw y Przywileiow kupieckich Rzemieślnikom handlować zakazano, iz jednak niektorzy osobliwie Krawcy Towary rozne, jakoto kitajki

galony, guziki, barehany y inne zagraniczne przedają do podszewek y do potrzeb Sukien (nie kupującemu u Kupców) zazywają, tedy kazdemu Kupcowi wolno miec na to attencyą, iezeli ktorego Rzemieślnika to Prawo przestępującego ktory Kupiec postrzeże o nim P. P. Starszym doniesie, a P. P. Starsi Szlachett. Prezydentowi a ten Rzemieślnika takowego do Siebie wezwać, Grzywnami według występku nawet y samą Konfiskacyą takowego Towaru skarać będzie powinien; czego Połowa iedna na Skarb JKMei a z Drugiej połowy połowa Magistratowi a połowa druga Konfraternij wdarze powinna; kazdemu zaś Rzemieślnikowi Mieszczaninowi Lwowskiemu, a nie innemu, gdy Rzemieślniku swemu abrenuncyacyą uczyni, y onę authentycznie P. P. Starszym pokaze, choć bez Terminu w kupiectwie, do Konfraternij kupieckiey wstąpić, y onę kondycyami jako inni Kupcy przyimują przyiąć będzie wolno; a Kupiec ktoryby się do Rzemiosła udał albo wrocil Konfraternią kupiecką traoci y handlować mu się nie będzie godziło.

O handlu zbożem, budulcem i o wyszynku trunków.

31. Artykuł Trzydziesty Pierwszy! — A ze Handel Zbozem, Drzewem do budowli należącym, Słodami, gorzałkami w kufach, miodami praśnymi, skorami y innemi Rzeczami do kupiectwa należy, w tym zaś Mieście wszelkiey kondycyey ludzie a osobliwie Zydzci, z niemałym uszczerbkiem Katolików Obywatelow Miasta y Przedmieść, jako tez drożyzną extraordynaryjną wyrażonemi rzeczami handlować uzurpują sobie; zaczem aby y takowemi rzeczami, zadnemu w Konfraternij kupieckiey niebędącemu, wyjąwszy skury surowe in quantum w kompaktach z Zydami pomieszczone będą, jako w Artykule 27-ym nadmienilo się, handlu prowadzić pod winą dwochset Grzywien nie wolno było, za Pierwszym doświadczeniem a za Drugim pod Konfiskacyą, ktorey Połowa na Skarb JKMei a Druga Połowa per medium Magistratowa y Konfraternij kupieckiey dostać się ma.

O obowiązku oddania ostatniej posługi zmarlemu członkowi.

32. Artykuł Trzydziesty Drugi: — Jako za zywota Bracia Kupcy, Przyjaźń y Miłość między sobą mieć y zachować powinni, tak y po śmierci, gdy ktory Brat albo Siostra umrze Zmar-

łemu tę Przyjaźń świadczyć mają y Ciało Jego, gdy do Kościoła prowadzone będzie, obwieszczeni będąc przez Sługę Brackiego, wszystkie Bracia podług Obrządku Chrześcijańskiego tak Exportacyi jako y Pogrzebowi assistować mają a to pod winą iednego Złotego, która za Duszę Zmarłego ma być aplikowana.

O czasie zwoływania sesyi, o absentowaniu się, o stosunku starszych do braci, tudzież o regulaminie obrad.

33. Artykuł Trzydziesty Trzeci: — Lubo raz w ówier Roku Sesa albo Schadzki Brackie P. P. Starsi składać powinni, iednak im mimo tę kwartalną Sesyę, gdyby widzieli potrzebę jakowey pilney Obrady, około Dobra tey Konfraternij, Sesyą złożyć y na nią Wszystkich Braci przez Sługę Brackiego obesać y zaprosić wolno będzie, a któryby Brat na Sesyę kwartalną lub inną złożoną będąc obesany nieprzyszedł tedy winą iednego Złotego za kazde absentowanie się karany bydz ma, wyjąwszy słuszną przyczyne, o której P. P. Starszym opowiedzieć powinien, dlaczego przyisć nie mógł. A jako P. P. Starsi powinni miec swe Poszanowanie tak wzaiemnie i Oni ze wszelką Ludzkością y Łaskawością z Bracią obchodzić się mają: Na co się zaś pluralitate votorum (które vota od młodych poczynąć się mają) przytomni na Sesyi Bracia się zgodzą to Panowie Starsi którym propozycye czynić należy, stosując się ad eadem pluralitatem Votorum konkludować będą y w Protokuł Bracki Panu Sekretarzowi Brackiemu zapisać każą, tego zaś Bracia wystrzegać się mają, aby ieden drugiemu w iego Mowę, y Votum które wedle swego zdania daie, nie wpadał, y Mowy iego nie przerywał, ale ieden drugiego zdania pilnie w eichości zeby słuchał y mowy drugiego uważał pod Winą zapłacenia iedney Grzywny do Brackiey Skrzynki.

O porządku miejsc na sesyi i o wzajemnym stosunku braci.

34. Artykuł Trzydziesty Czwarty: — Ze zaś w tey Konfraternii są Osoby na Urzędach Miejskich zostające, jako to Szlachetni Radey y Ławnicy y Czterdziesto-Mężowie, tedy chociaż w Konfraternij Przełożństwa sobie uzurpować nie powinni iednak aby y tam swoy Honor mieli, y o miejsce w siedzeniu sprzeczeki nie było P. P. Starsi mają mieć swoy stolik ku środku tey Izby

w której Sesya będzie, na Szażeń od okien, u którego z P. Sekretarzem Brackim siedzieć będą, w koło zaś poczawszy od Urzędnikow, którzy po iedney Stronie prawey a po lewey Stronie drugiej drudzy P. P. Bracia per senium siedzieć mają a gdybv się w iednym cyrkule nie zmieścili, to za niemi jako który będzie mógł zmieścić się siedzieć ma, a podczas tych Sesyi ma bydz zachowana wspolna między Bracią uczciwa Observantia y któryby Brat extra orbitam Modestyi wykroczył albo drugim Bratem pogardzał y zniewazał go, tedy według występku na teyże Sessyi pluralitate Votorum ma bydz karany, ktora kara, ieżeli pienięzna do Skrzynki Brackiey ma należeć. Wolna iednak ma bydz Appellacya do Szlachetnego Magistratu w cięższey karze, gdyby Brat obciążonym się bydz uznawał.

O doradcach i rzeczoznawcach przy starszych Konfraternii.

35. Artykuł Trzydziesty Piąty: — Wolno będzie P. P. Starszym po Elekcyi swoiey na Pierwszej Sessyi obrać sobie Konsyliarzów Kupeców z każdego Handlu po iednemu y z niemi, co potrzebnego będą widzieli na Stronę Konfraternij radzić y wynaleźć a potem Wynalazek swoy ad trutinam et decisionem wszystkich Braci na Sesyę podać y opowiedzieć a co ustanowią to zupełnie zachować mają, hoc iednak praecanto, aby in absentia tego Konsyliarza, o ktorego handlu rzecz będzie, consilium y konterencya nie była.

O przymusowem kupnie posesyi.

36. Artykuł Trzydziesty Szesty: — Kazdy po przyięciu Prawa Mieyskiego i wpisaniu się w Konfraternią kupiecką Possesyę dla handlu swoiego przyzwoitą w Dobrach stojących Miasta w czasie Roku y Tygodni sześciu kupić powinien będzie pod rygorem utracenia pierwszeństwa w Konfraternij y in duplo płacenia pensyi i składek na potrzeby tey Konfraternii.

Zakończenie.

37. Artykuł Trzydziesty Siodmy: — Aby zaś te Artykuły Bracia kupieccy snadniey rozumieć y obserwować mogli, dla tego są po polsku opisane, aby na Sesyach przez Sekreterza Brackiego Braci Zgromadzonym ad requisitionem onychże czytywane były, ktore Artykuły Bracia kupieccy obserwować powinni sub rigore cuiusdam Articulo apposito et executione Kupeców Mieszczan.

przez szlachett. Prezydenta indilate, jako w Artykule drugim opisano peragenda y na obcych przez tegoż szlachett. Prezydenta exequenda — ktore to Artykuły Ordynaeyą Naszą Konfraternij kupieckiej Spisaną y ustanowioną rękami naszymi wraz z szlachett. Urzędu naszego Pisarzem podpisawszy, Pieczęcią Miasta tego stwierdziliśmy y w Akta nasze Radzieckie dla Wiekopomności wpisać rozkazaliśmy. Działo się we Lwowie na Ratuszu w Dzień Piątkowy po Świecie Ś-go Idziego Opata naybliższy, to iest Dnia Czwartego Miesiąca Września Roku Panskiego Tysięcznego Siedmsetnego Szesćdziesiątnego Siodmego.

Joannes Durbas Proconsul Urbis S. R. Mttis Leopoliensis mp. Joannes Wemmer Senior Proconsul Leopol, Regius, Franciscus Lonchap Proconsul Leopol. Thomas Francki Medicinae Doctor Residens mp. Joannes Nepomucenus Szkrochowski Consul Leopol. Residens mp. Basilius K^a Ptaszewicz Vice Senior Consul Leopol. ex antiquis mp. Josephus Bleichner Consul Leopol. Ignabartsch Cosul Leopol. ex antiquis mp. Martinus Mercenier Consul Leopol. mp. Franciscus Xaverius Kupiński Publicus S^a Autoritte Aplica ex Officij Consularis Leopol. Notarius mp. In Cujus rei Fidem Sigillum Officij Consularis Leopol. praesentibus est appressum. Ex Prothocollo Actorum Officij Consularis Leopol. extraditt. — *Locus Sigilli — Franciscus Xaverius Kupiński Publicus S^a Autoritte Aplica et Offici Consularis Leopol. Notarius.*

NOS ITAQUE STANISLAUS AUGUSTUS REX praenominatae supplicationi benigne annuentes praeinsertas Ordinationis Litera: in omnibus earum punctis, clausulis, articulis, nexibus, Conditionibus, Ligamentis approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, prout approbamus, Confirmamus et ratificamus praesentibus Literis Nostris decernentes easdem vim et robur debitae firmitatis obtinere debere; In Cujus rei fidem praesentes Manu Nostra subscriptas Sigillo Regni communiri jussimus; Datum Varaviae die XXVI, Mensis Septembris, Anno Domini MDCCLXVII. Regni vero Nostri IV. Anno — STANISLAUS AUGUSTUS REX *Clemens Kozłowski Sigilli Majoris Regni Secretarius mp.* Inductum in Acta Cancellariae Majoris Regni 1767. Confirmatio Articulorum Boni Ordinis Confraternitati Mercatorum Civitatis Leopoliens. servientium.

Majątek i kapitał w buchalteryi.

I. Dobra. Każdy z nas*) odczuwa potrzebę zaspokojenia pewnych potrzeb (pożywienie, mieszkanie, ubranie, obrona i walka, strój, zabawy i sztuka, nauka, zdrowie, komunikacya i t. d.). Do zaspokojenia potrzeb służą dobra, które z tej przyczyny mają pewną wartość, dlatego też nie można sobie pomyśleć dobra bez wartości; powietrze, woda, wodospad jako siła motorowa, muzea i t. p. nie posiadają żadnej wartości targowej, a przecież są dobrami, gdyż służą one do zaspokojenia potrzeb ludzkich. Za dobra uważa się zwykle tylko coś materialnego, co stanowi t. zw. dobra materialne (towary, maszyny, kamienice, grunta i t. p.). Tymczasem do zaspokojenia potrzeb służą tak samo recepta doktora, wyrok sędziego, praca człowieka, siła motora lub maszyny i t. d. Są to dobra niematerialne.

Ekonomia rozróżnia:

1) dobra gospodarcze, t. j. takie przedmioty materialne, które posiadają wartość zamienną i zdolność zaspokojenia naszych potrzeb;

2) dobra wolne, t. j. przedmioty materialne, które mają tylko zdolność zaspokojenia potrzeb ale nie posiadają wartości targowej (zamiennej);

3) usługi czyli wszystkie wypływy działalności ludzkiej, mające nietylko zdolność zaspokojenia potrzeb ludzkich ale także i wartość zamienną.

Dobrem jest zatem każdy środek materialny lub niematerialny

*) Pewne potrzeby odczuwają i inne żyjące istoty.

ryalny, który służy do zaspokojenia potrzeb. Dobrem są zatem nietylko wszystkie części przyrody, ale także pewne stosunki i prawa, z których korzystamy n. p. klientela kupca lub adwokata, przywileje, prawa gospodarcze, stemple, podatki i t. p.; usługi człowieka (praca) a nawet i samych dóbr (siła elektryczna, czynność maszyny, odsetki i t. d.), jakoteż przymioty człowieka, zdolności i wiadomości są również dobrami.

Do dóbr gospodarczych zaliczamy takie, które otrzymuje się zapomocą działalności gospodarczej. Obojętnem jest przytem, czy dostarczane są przez przyrodę w stanie do użytku już gotowym (węgiel) lub też, czy one do użytku muszą być dopiero przygotowane (zboże). Niektóre dobra gospodarcze mogą się znajdować i poza obrębem obrotu handlowego n. p. drogi państwowe, służące ogólnemu użytku, podobnie jak dobra wolne.

Dobra gospodarcze dzielimy znowu na: 1) dobra spożywcze lub konsumpcyjne, których użyć można bezpośrednio do zaspokojenia potrzeb jak n. p. chleb lub odzienie, i na dobra produkcyjne, przy których pomocy uzyskujemy inne dobra na nasze potrzeby, n. p. zboże lub bydło przeznaczone na rzeź, dające pożywienie; dyagnoza lekarska, decydująca o lekach; maszyna do szycia, dostarczająca odzienie i t. d.; 2) dobra zużywalne i trwałe czyli niezuzywalne. Pierwsze niszczą się zupełnie za jednorazowym użyciem (n. p. pożywienie), drugich użyć możemy więcej razy w tym samym celu (odzienie, mieszkanie, rola, narzędzia).

3) Dobra samodzielne (stół, chleb) i dobra wzajemnie się uzupełniające (para rękawiczek, zamek, klucz i t. p.); 4) dobra terażniejsze i przyszłe (renta po 10 latach).

II. Wartość. Każde dobro posiadać musi wartość. Wartością, (pojęcie jeszcze sporne) nazywamy znaczenie, jakie posiada dobro gospodarcze ze względu na to, że jest niezbędne dla zaspokojenia potrzeb. Rozróżniamy wartość użytkową i zamienną. Obydwie mogą być podmiotowej i przedmiotowej natury. Wskutek tego otrzymamy następujące cztery pojęcia: 1) wartością podmiotową użytkową jest znaczenie, jakie przyznają dobru lub usłudze ze względu na moje własne potrzeby; 2) wartością podmiotową zamienną jest znaczenie ze względu na potrzeby cudze, które w drodze wymiany mogą pokryć, uzyskawszy za to

inne dobra; 3) wartość przedmiotowa użytkowa oznacza zdolność faktyczną, t. j. przyrodniczą dobra czyli usługi do zaspokojenia potrzeb; 5) wartość przedmiotowa zamienna czyli targowa lub cena jest wypadkową z wartości podmiotowych kupujących i sprzedających.

Wartość nie jest związaną z danym dobrem i nie polega na jego przymiotach zmysłowych, n. p. na składzie chemicznym zboża, które nas żywi, na twardości żelaza i t. d., ale rodzi się dopiero z chwilą obudzenia się naszego pożądanego, a znika, gdy to pożądanie gaśnie. Wartość zależy od pożądalności i jest zmienną również indywidualnie jak też i czasowo. Wartość tego samego dobra może dziś być wysoką, po jakimś czasie bardzo niską, różne osoby przypisują temu samemu dobru różne wartości.

W praktyce dowiadujemy się o wysokości wartości prawie wyłącznie drogą wymiany. Wartość jest wielkością wynikającą z porównywania użyteczności lub pożądalności różnych przedmiotów. Najważniejszą jest dla nas wartość zamienna przedmiotowa. Zdawałoby się, że wartość zamienna jest niejako narzuconą oceną indywidualną, i że sprzedający i kupujący stosować się muszą do kursu. Tak atoli nie jest, podaż i popyt regulują cenę, odwrotnie zaś cena reguluje podaż i popyt, tak że cena zbliżać się musi nie tylko do wartości użytkowej ale i do kosztów produkcji. Gdy cena równa się kosztom produkcji, mamy przed sobą wartość normalną, różnica zaś ceny i kosztów produkcji może być zyskiem czyli rentą lub też, o ile cena byłaby niższą od wartości normalnej, stratą.

Wartość dobra mierzymy jego siłą pożądalności, którą dobro na nas wywiera. Podobnie, jak dla ocenienia ciężaru jakiegoś ciała porównujemy siłę przyciągania, którą kula ziemską wywiera na nie i na inne ciała, tak też możemy mierzyć wartość jakiejś rzeczy zapomocą stopnia atrakcji, którą ona ma dla nas. Do tego służy zamiana, o wartości dobra rozstrzyga jego siła kupna. Jeżeli n. p. przy zamianie wołu mogę za niego otrzymać 10 baranów, to wartość wołu jest 10 razy większą od wartości barana. Społeczeństwa wyżej stojące wyszukały sobie jedną wspólną miarę w kruszcach szlachetnych (złoto, srebro, miedź), zapomocą których mierzyć mogą wartość wszystkich przedmiotów.

Zapomocą krążków srebra lub złota (fig. 1), które nazywamy koroną, frankiem, marką, dolarem i t. d., mierzymy wartość jakiegokolwiek bądź przedmiotu. Jeżeli więc mamy za Fig. 1. towar zapłacić K 12.—, wtenczas oznaczamy wartość tego towaru miarą 12 krążków pieniężnych, które nazwaliśmy koroną; wartość tego towaru równa się wartości pewnej ilości szlachetnego metalu, z której wybijamy 12 jednostek pieniężnych, nazwanych k o r o n a m i. Taką ocenę przedmiotu za pomocą pewnej ilości jednostek pieniężnych nazywamy ceną. Cena jakiejś rzeczy jest zatem wyrażeniem stosunku między wartością tej rzeczy a wartością ilości (ciężaru) złota lub srebra, albo krótko mówiąc, jest to jej wartość, wyrażona w pieniądzu. Z tego też powodu słowo „cena“ stało się synonimem wartości.

W teorii ekonomia stara się wyjaśnić wszystkie zjawiska wartości, w praktyce zaś matematyka i buchalterya zarachowują wartości dóbr. Buchalterya stoi więc w bardzo bliskim związku z ekonomią. Teoria buchalteryi opierać się też powinna na ekonomii, zaś reguły buchalteryi muszą znaleźć uzasadnienie w ekonomii. Podobnie jak fizyka przedstawia zjawiska mechaniczne, akustyczne, dynamiczne i t. p., tak samo też i zjawiska ekonomiczne powinny być przedstawione za pomocą n a u k i, którą nazywam e k o n o m e t r y a. Ekonometrya opiera się na ekonomii, matematyce i geometryi i jest częścią ekonomii, podobnie jak trygonometrya jest częścią geometryi. Buchalterya jest wtenczas tylko użytkowaniem ekonometrii, podobnie jak matematyka użytkowuje prawidła algebry.

Przedstawioną za pomocą fig. 1. wartość jednostki monetarnej, zamienimy w ekonometrii na płaszczyznę prostokątną w fig. 2. Przy takim przedstawieniu jednej korony otrzymamy wartość kor. 12 w płaszczyźnie, składającej się z 12 jednostek pieniężnych (fig. 3).

Fig. 2.

Fig. 3.

Wartość towaru, ocenionego wartością kor. 12, przedstawimy również za pomocą płaszczyzny, składającej się z 12 jednostek wartościowych takich samych rozmiarów. Ponieważ atoli wartość towaru

jest tylko następstwem siły kupna pieniędzy, to płaszczyzna, przedstawiająca wartość towaru, musi się z wyglądu różnić od równej co do rozmiarów płaszczyzny, przedstawiającej równą wartość pieniędzy. Różnicę tę uwidoczniemy ekonomicznie zapomocą innego sposobu przedstawienia jednostki wartościowej towaru (fig. 4). Zrozumiemy to lepiej, gdy wartość towaru koron 12 przedstawimy jako iloczyn ceny i ilości towaru, n. p. 4 metry po 3 kor.

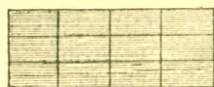
Fig. 4.

Wartość kor. 12 jest tu wprawdzie tylko wartością zamienną, ale z powodu podaży i popytu zlewa się prawie z wartością użytkową. Różnica między tymi dwoma wartościami ujawnia się dopiero wtenczas, gdy towaru z powodu wysokiej ceny nie zakupimy, w tym wypadku wartość użytkowa towaru jest dla nas mniejszą aniżeli wartość zamienna*), z tej przyczyny powstrzymujemy się od zakupu, wymiana czyli zakupno nie przychodzi do skutku. Gdy natomiast towar za kor. 12 zakupimy, to zapłacona cena czyli wartość pieniądza jest ceną towaru, którego wartość użytkową oceniliśmy na kor. 12. — Pomimo równej wysokości obydwie wartości różnią się więc zasadniczo także i z tej przyczyny, że wartość towaru zakupionego cenimy wyżej aniżeli wartość zapłaconego zań pieniądza.

Cenę targową ustala się prawie dla wszystkich towarów za pewną ilość danego towaru, n. p. za 1 m, 1 kg, 50 kg, 100 kg, 1 m², 1 m³, 1 l, 100 l, 1 sztukę, 60 sztuk, przy pracy za 1 godzinę, 1 dzień, 1 miesiąc, albo też i za 1 rok; podobnie przy odsetkach za 1 rok (n. p. 4⁰/₀ rocznie i t. d.). Obliczywszy potem wartość

Fig. 5.

$$\pi = \text{kor. } 3.$$

$$\mu = 4 \text{ m}$$

Fig. 6.

targową t pewnej ilości n. p. $\mu = 4 \text{ m}$ sukna po cenie zakupna $\pi = \text{kor. } 3$ za 1 m, otrzymamy $t = \mu \pi = 4 \times 3 = \text{kor. } 12$. Iloczyn $\mu \pi$ przedstawia nam geometryczną figurę, t. z. czworokątą

*) Właściwie jest dla nas wartość użytkowa pieniądza, który posiadamy, większą aniżeli wartość użytkowa towaru, który pragnęlibyśmy nabyć.

płaszczyznę (fig. 5), równającą się rozmiarami płaszczyźnie, z 12 jednostek pieniężnych (koron) złożonej (fig. 3).

Tę samą wartość zamienną otrzymamy we fig. 6. za sukno lepszego gatunku przy ilości $\mu_1 = 2$ m po cenie $\pi_1 = \text{kor. } 6$, gdyż $\mu_1 \pi_1 = \text{kor. } 12$.

Każda jednostka wartościowa sukna przedstawia tu wartość jednostki pieniężnej.

Ekonometrycznie przedstawimy zatem wartość jako iloczyn ilości i ceny jednostki ilościowej towaru (t. zw. kursu). Geometrycznie iloczyn taki przedstawia płaszczyznę czworokątną, której długość składa się z jednostek ilościowych a wysokość z jednostek pieniężnych, t. z. ceny za jednostkę ilościową towaru (dobra). Z tego też powodu zarówno ilość dobra jako też cenę jednostki ilościowej przedstawiać należy ekonometrycznie jako linie (fig. 7, 8).

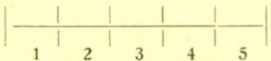
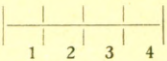
Fig. 7. Miara ilościowa (μ) i t. d. jednostek ilościowych (n. p. $\mu = 4$ dm, 2×50 kg, 5×100 l, 4×60 sztukom, 3 dniami i t. d.).

Fig. 8. Kurs czyli cena jednostki ilościowej (π) i t. d. jednostek pieniężnych za jedną jednostkę ilościową (fig. 7).

Przy ekonometrycznym przedstawieniu wartości musimy zatem, podobnie do $1 \text{ l} = 1 \text{ dm}^3 = 1 \text{ kg}$ jako ciężaru 1 dm^3 wody przy 4° C , wyobrazić sobie wspólną miarę ilościową dla wszystkich dóbr i możemy tu użyć linii o długości n. p. 1 cm lub 1 dm. Taka linia przedstawia nam wspólną miarę ilościową dla jakiegokolwiek ilości, która miarodajną jest dla oznaczenia ceny (kursu) jednej jednostki ilościowej pewnego jakiegokolwiek bądź dobra.

Pomimo iż ilości i ceny używamy do ekonometrycznego przedstawienia wartości, to jednakowoż ani ilość ani cena nie stanowią składników wartości ze stanowiska ekonomicznego. Elementami wartości są zupełnie inne składniki, zależne od czysto indywidualnej oceny człowieka (zaspokojenie potrzeb, pożądanłość, użyteczność i t. p.). Ilość i cena są tylko mnożną i mnożnikiem (prostymi) wartości. Z tego też powodu nie może być obojętnem, z jakich prostych składa się płaszczyzna wartości. Wartość kor. 12 przy pieniądzach (fig. 3) jest rezultatem 12 jedno-

stek ilościowych pieniądza po kor. 1, zaś przy suknie w fig. 5. rezultatem 4 jednostek ilościowych po kor. 3 a przy suknie w fig. 6. rezultatem 2 jednostek ilościowych po kor. 6. — Ten stosunek ilości i ceny ilustruje nam zapomocą różnych form równej wartości najlepiej wpływ elementów czyli składników na wartość poszczególnych dóbr.

Płaszczyzny wartościowe pieniądza w fig. 3. i sukna zarówno w fig. 5. jak też i w fig. 6. są pod względem rozmiarów zupełnie równoważące, składają się bowiem z tejsamej ilości jednostek wartościowych, ale różnią się ze względu na formę. Dlatego też jednostka ilościowa obydwu gatunków sukna nie przedstawia tejsamej wartości zamiennej również jak i użytkowej, przeciwnie wartość obydwu gatunków stoi w odwrotnym wprost stosunku do ilości: w fig. 5. mamy ilość 4 m, w fig. 6. natomiast 2 m, pomimo równej wartości zamiennej obydwu ilości posiada pierwsze sukno (fig. 5.) niższą wartość i w następstwie niższą cenę, aniżeli sukno drugie (fig. 6), gdyż za wartość pieniężną kor. 12 z pierwszego sukna oddać musimy 4 m, gdy tymczasem z drugiego tylko 2 m. Czem więc większą ilość jednego dobra oddać musimy za inne dobro, tem mniejsza (niższa) jest jego wartość, czem mniej zaś tego dobra wydać potrzebujemy, tem większa (wyższa) jest jego wartość.

Pobrzebowalibyśmy z gorszego sukna (fig. 5) wydać tylko ilość 2 m po kor. 6 za kor. 12, jak we fig. 6, wtenczas to sukno stałoby się droższem, jego cena podniosłaby się, a wartość pieniądza spadłaby w odwrotnym stosunku. Zmiana wartości pieniądza wywołuje zatem zmianę ceny, ale w odwrotnym stosunku.

Przy każdej zamianie mamy do czynienia z dwoma dobrami, jedno chcemy otrzymać (n. p. sukno fig. 5) a drugie równej wartości*) chcemy w zamian oddać (n. p. pieniądze, fig. 3). Wartość jednego mierzymy wartością drugiego, kor. 12 za 4 m sukna znaczy tyle, że 4 m sukna są trzy razy więcej wartościowe, aniżeli kor. 4 czyli 1 m sukna przedstawia 3 razy większą wartość aniżeli kor. 1. Ten stosunek wartości dwu dóbr nazywamy ceną.

*) Ścisłe wzięwszy zarówno kupujący jak i sprzedający spodziewają się korzyści z przedmiotów otrzymanych, i tylko dlatego wymiana przychodzi do skutku.

Cena jest zatem tylko oznaczeniem wartości jednego dobra za pomocą wartości drugiego dobra. Z reguły oznaczamy cenę za pomocą pieniędzy. Wartość pieniądza nie jest stałą ale zmienną tak samo jak wartość każdego dobra, gdyż pieniądz jest również dobrem.

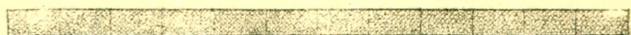
Wymieniamy własne dobra na pieniądze, to mamy przed sobą sprzedaż, zamieniamy atoli własne pieniądze na dobra, których potrzebujemy, to jest to kupno. Otrzymawszy zatem przy kupnie n. p. sukno (fig. 5) a oddawszy za to pieniądze (fig. 3), to kupno takie przedstawimy ekonometrycznie za pomocą zrównania obydwu płaszczyzn wartościowych (fig. 9).

Fig. 9. Kupno.

sukno = t

pieniądze (gotówka) = g

$$t = \mu \pi = 4 \times 3 = \text{kor. 12} \text{ równa się } g = \mu_1 \pi_1 = 12 \times 1 = \text{kor. 12}.$$

Podmiotowa wartość sukna równa się przedmiotowej wartości zamiennej pieniędzy.

Obydwe wartości przedstawiają te same kwoty a różnią się przecież, bo są rezultatem różnych prostych, które są wpływem różnych składników tych wartości. Dlatego płaszczyzny wartościowe przedstawiają się w różnych formach, z tego też powodu nie możemy obydwu wartości stawić w równanie algebraiczne: $t = \text{kor. 12} = (g = \text{kor. 12})$.

Wartość każdego gatunku dóbr powinna przy ekonometrycznym przedstawieniu różnić się nie tylko pod względem formy zewnętrznej ale i wewnętrznej. Dlatego też płaszczyzna wartościowa pieniądza otrzymała tu inny wygląd wewnętrzny (kółeczka) aniżeli płaszczyzna wartościowa sukna (linijki poziome lub inne kolory).

III. Stosunek majątku do kapitału. Suma dóbr gospodarczych, którymi mogą dowolnie rozporządzać, stanowi mój majątek.

Majątek jest podstawą każdego gospodarstwa, które polega na ciągłych zmianach dóbr.

Gdy majątek tworzą dobra produkcyjne, to takie dobra przedstawiają kapitał*). Kapitał jest tylko skutkiem pracy i majątku, to znaczy majątku produktywnego. Może zatem istnieć majątek bez siły kapitałowej, natomiast nie podobna wyobrazić sobie kapitału bez majątku. Tak n. p. cukier, w sklepie na sprzedaż przeznaczony, przedstawia kapitał, zaś zakupiony przez konsumenta traci siłę kapitału, ponieważ utracił przeznaczenie (ale nie utracił zdolności), aby być sprzedanym czyli produktywnym. Cukier zarówno u kupca jak i u konsumenta jest atoli dobrem a zatem i majątkiem. Kapitał zawdzięcza więc swe istnienie tylko majątkowi produktywnemu i jest przyczyną powstawania nowych dóbr.

Majątek, chcący mieć w kapitale swego przedstawiciela, musi posiadać zdolność i przeznaczenie do produkcji, t. z. musi wytwarzać nowe dobra gospodarcze i nowe wartości.***) Jeżeli te nowe dobra otrzymują w przedsiębiorstwie znowu przeznaczenie produktywności, wtenczas majątek produktywny tworzy nowy kapitał, który jest tylko przedstawicielem nowego majątku.

Podstawą każdego przedsiębiorstwa jest zatem majątek (M), który musi być produktywnym i którego przedstawicielem jest kapitał (K). Majątek produktywny M jest więc przyczyną czyli akcją kapitału K , który znowu jest skutkiem czyli reakcją majątku M . Stosunku tego nie możemy przedstawić zapomocą równania algebraicznego:

„Majątek = kapitałowi lub $M=K$ “. Gdyby bowiem $M=K$,

*) Ponieważ majątek jest pojęciem prywatno-gospodarczem a kapitał pojęciem społeczno-gospodarczem, nie wolno tych pojęć zamieniać lub zrównać (podobnie jak wartość i cenę, fig. 9).

**) To twierdzenie uważać będą ekonomiści za nieuzasadnione, powołując się na to n. p., że mieszkanie za czynszem wynajęte, nie jest dobrem produktywnym ale konsumcyjnym, które odrzuca właścicielowi dochód powiększający jego majątek. Atoli właśnie ta okoliczność, że dochód powiększa majątek, przemawia za tem, że mieszkanie dla właściciela jest dobrem produktywnym, gdy tymczasem dla zamieszkującego go lokatora jest dobrem konsumcyjnym. Pojęcie produktywności odnosić się bowiem powinno do każdego wytwarzania dóbr, więc też do każdej czynności, która jest powodem powstania nowych dóbr gospodarczych.

wtenczas musiałoby $M - K = 0$, co atoli nie jest możliwym; przypuściwszy nawet możliwość, że kapitał moglibyśmy odejmywać od majątku, to mógłby nam zawsze jeszcze pozostać majątek nieproduktywny, przedstawiający bądź co bądź pewną wartość. Jeżeli $M = 0$, wtenczas i $K = 0$, natomiast gdy $K = 0$, to M nie równa się zero, bo majątek, który utracił siłę produkcji i z tego tytułu nie może mieć przedstawiciela w kapitale, nie staje się jeszcze bezwartościowym, ale zatrzymać może wartość konsumcyjną. Dlatego też stosunek majątku do kapitału przedstawić możemy tylko zapomocą t. z. równania ekonometrycznego: $\frac{M}{K}$, w którym wielkości M i K są równymi wielkościami algebraicznymi. Kapitał K istnieć może tylko w połączeniu z majątkiem produktywnym M ; kapitał jest przedstawicielem siły wytwórczej majątku produktywnego. M i K są zatem zależne od siebie równowartościowe ale różne wielkości.

Majątek, składający się z dóbr, jest czemś realnem czyli pozytywnem (+), natomiast kapitał jest tylko siłą twórczą*) majątku a zatem czemś negatywnem (-). Włożywszy do przedsiębiorstwa gotówkę, wyrażamy się:

„Kor. 10.000 gotówki przedstawia się w kapitale przedsiębiorstwa wartości kor. 10.000“.

Ekonometrycznie przedstawimy to odpowiednio tylko zapomocą równania buchalterycznego (fig. 10).

Fig. 10:

$$\frac{M = \text{kor. 10.000}}{\text{kor. 10.000} = K}$$

Chcąc ten stosunek przedstawić ekonometrycznie zapomocą płaszczyzn wartościowych, posługiwać się musimy również i dla kapitału jednostki wartościowej pieniądza (fig. 2), którą atoli dla kapitału wyposażymy w sposób od jednostki pieniężnej się odróżniający (fig. 11).

Ponieważ wartość kapitału podlega zupełnie prawidłom wartości pieniądza, to płaszczyzny wartościowe kapitału przedstawiać się muszą ekonometrycznie w tych samych formach jak przy pieniądzu**) (fig. 12, 13, 14, 15).

*) Kapitał jest ekonometryczną czynnością majątku.

**) Pomimo tego podobieństwa formy wartości pieniądza i kapitału

Obydwe równe wartości jako stosunek majątku do kapitału przedstawimy zapomocą fig. 14. lub 15.

Fig. 12.

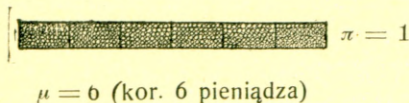

Fig. 13

Fig. 15. przedstawia dwie sumy dwu wartości, pieniądza i kapitału po kor. 3. Pionowego ustawienia płaszczyzn wartości-

Fig. 14.

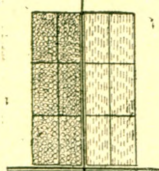
kor. 6 = M

kor. 6 = K

Fig. 15.

albo też

 $m + m = \text{kor. } 3 + 3 = \text{kor. } 6$ $k + k = \text{kor. } 3 + 3 = \text{kor. } 6$

wych używać będziemy przy przedstawieniu wartości powyżej linii równości, zaś poziomego poniżej tej linii*).

Dobro, które utraciło siłę produkcji, nie ma już przedstawiciela w kapitale, dlatego też wartość jego musi być z buchalteryi wyłączoną, ponieważ pomiędzy majątkiem i kapitałem musi zawsze istnieć stosunek $\frac{M}{K}$ **).

W równaniu ekonometrycznym wielkości są ściśle przywiązane do miejsca i nie mogą być podobnie jak wielkości alge-

nie możemy zamieniać obydwu pojęć, gdyż pieniądz jest majątkiem a kapitał jest przedstawicielem produktywności pieniądza jako dobra.

*) Później będzie mowa o ekonometrycznym kwadrygonie, który się składa z 4 kwadrantów.

***) Dlatego też t. z. majątek prywatny przedsiębiorcy, o ile nie jest twórczym w przedsiębiorstwie, nie należy do buchalteryi przedsiębiorstwa.

braiczne z jednej strony równania na drugą przenoszone, n. p. $A = B$, $-A = -B$, $B = A$, $A - B = 0$ i t. d. Wielkości ekonometryczne zależne są od działań gospodarczych i w jednym kierunku ich zakres działalności jest wobec działań algebraicznych ścieśniony, zaś w drugim kierunku rozszerzony. Matematyka tłumaczy nam: gotówka lub kapitał wynosi „kor. 10.000“; natomiast buchalterya i ekonometryra muszą nam dokładnie powiedzieć: „kor. 10.000 w gotówce, kor. 10.000 w kapitale, kor. 20 w towarach, kor. 2'44 w robociznie i t. d., otrzymanych lub wydanych“.*)

IV. Czynności gospodarcze.

Wspomniałem już, że buchalterya przedstawić ma zmiany majątku i kapitału. Zmiany spowodowane są czynnościami gospodarczymi, na których polega całe życie gospodarcze. Zapomocą czynności gospodarczych tworzy się nowy majątek. Przy tem zużytkowuje się część dawnego majątku (m_1), dawny majątek M_1 zmniejsza się, pozostaje tylko $M_1 - m_1$ albo też M_2 . Natomiast powstaje nowy majątek m_2 , poprzedni majątek M_2 zwiększa się na $M_2 + m_2$ albo M_3 . To samo dzieje się i z kapitałem, który każdorazowo jest reprezentantem powyższych majątków; w pierwszym wypadku kapitał K_1 zmniejsza się równocześnie o k_1 na $K_1 - k_1$ albo K_2 , zaś w drugim wypadku kapitał K_2 zwiększa się o k_2 na $K_2 + k_2$ albo K_3 .

Matematyka posługuje się do uwidocznienia tych czynności znaków „-“ (minus) lub „+“ (plus), przyczem znak „+“, podpisując wartości jedną pod drugą, opuścić i dodawać można, n. p.

$$\begin{array}{r} \text{Kor. 10.000} \\ \text{„ 2.000} \\ \hline \text{Kor. 12.000} \end{array}$$

Taksamo postępuje się i w buchalteryi bez znaku „+“.

Natomiast stosunek matematyczny $M_1 - m_1$ przedstawimy buchalterycznie podobnie jak stosunek majątku do kapitału.

Zaznaczyłem już, że majątek jest wartością pozytywną $+M$ a kapitał negatywną $-K$. Równanie ekonometryczne majątku i kapitału powinno z tego powodu opiewać: $\underline{+M} \mid \underline{-K}$. Na

*) Podobnie jak siła konia, kilowat godzin i t. p.

prawej stronie tego równania przychodzą zatem wielkości negatywne. Dlatego też wartość ujemną „ $-m_1$ ” umieścić musimy po prawej stronie linii pionowej równania. Ponieważ zaś $M_1 - m_1$ nie może być równaniem ekonometrycznym i jest tylko stosunkiem matematycznym, musimy wielkość $-m_1$, aby ją odróżnić od kapitału, umieścić w kwadrancie poniżej linii równości ale po prawej stronie linii pionowej (fig. 16 a).

Fig. 16 a.

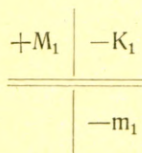
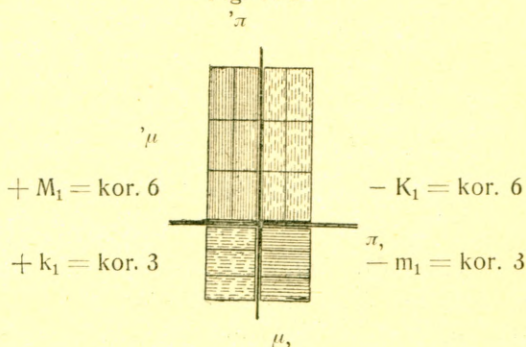
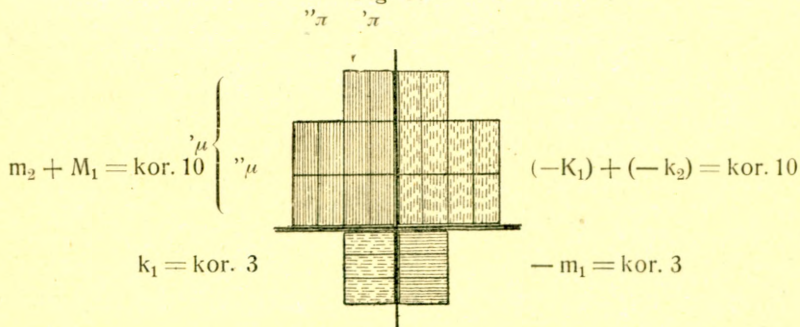

Fig. 16 b.

Ponieważ w figurze ekonometrycznej (16a) nie mielibyśmy równowagi, musimy wraz z ubytkiem majątku $-m_1$ również przedstawić w dalszym kwadrancie po stronie lewej i ubytek ka-

Fig. 17.

piłału $+k_1$ jako przedstawiciela zmniejszenia się równej wartości majątku (fig. 16 b). Figura 16 b składa się z 4 wielkości, które

*) $M_1 - m_1$ może być tylko wtenczas równaniem $M_1 = m_1$, gdy obydwie wartości są równe.

tworzą dwa odwrotne równania ekonometryczne; wszystkie te 4 kwadranty tworzą całość, którą nazywam kwadrygonem*).

Chcąc postępować konsekwentnie, umieścić musimy przybytek majątku $+m_2$ i przybytek kapitału $-k_2$ w górnych kwadrantach kwadrygonu (fig. 17).

Ponieważ $M_1 + m_2 = M$ a $K_1 + k_2 = K$, to przedstawi się stosunek arytmetyczny majątku $M - m_1$ w fig. 18a a kapitału $K - k_1$ w fig. 18b.

Fig. 18 a.

M	
m ₁	

Fig. 18 b.

	K
k ₁	

Figury powyższe przedstawiają nam stosunek ekonometryczny. Opuściliśmy tu tymczasowo znaki $+$ i $-$.

Jeżeli $M_1 - m_1 = M_2$ a $M_3 = M_2 + m_2$ to $M_3 = M_1 - m_1 + m_2$ albo też $M_1 + m_2 = M_3 + m_1$ a ponieważ $M_1 + m_2 = M$, to $M = m_1 + M_3$. Tak samo $K = k_1 + K_3$. Te ostatnie równania przedstawimy zatem ekonometrycznie w fig. 19a i 19b.

Fig. 19 a.

M	
m ₁	
M ₃	

Równanie majątku.

Fig. 19 b.

	K
k ₁	
K ₃	

Równanie kapitału.

Fig. 19a i 19b powstały z fig. 18a i 18b na podstawie obrotu wartości M jak też i K (w kierunku strzałek) przy równoczesnym wstawieniu zapasów M_3 i K_3 . Ten obrót ekonometryczny płaszczyzn wartościowych na prawo użytkować możemy w buchalterii, gdzie zarachowujemy wartości zarówno majątku jak i kapitału na dwóch tylko kwadrantach poniżej linii. Połączymy obydwie figury 19a i 19b otrzymamy fig. 20.

*) W odróżnieniu od kwadrygonu, który przedstawia sumę 4 wielkości algebraicznych: $a + b + c + d$.

Fig. 20.

M	m_1
k_1	M_3
K_3	K

Ta figura jest podstawą wszystkich fundamentalnych reguł buchalteryi a mianowicie: Przybytek majątku i ubytek kapitału zapisujemy zawsze na str. lewą, zaś przybytek kapitału i ubytek majątku zawsze na prawą str. równania lub stosunku ekonometrycznego albo też Rku.

Prowadzone buchalterycznie wedle tego sposobu obliczenie nazywamy kontem czyli rachunkiem (Rk).

Wielkości M i K w fig. 19a i 19b zastąpić możemy pierwotnymi wielkościami czyli zapasami M_1 i K_1 jakoteż przybytkiem m_2 i k_2 . Otrzymamy wtenczas $M_1 + m_2$ i $K_1 + k_2$, co daje nam w postaci fig. 20-tej przy zarachowaniu wartości cyfrowych z fig. 17-tej schemat rachunków majątkowych (fig. 21) i kapitałowych (fig. 22).

Fig. 21.

WINIEN	Rk majątku.	MA
1) Zapas pierwotny $M_1 =$ kor. 60	2) Ubytek $m_1 =$ kor. 30	
3) Przybytek $m_2 =$ „ 40	4) Zapas końcowy $M_3 =$ „ 70	
$M_1 + m_2 =$ kor. 100		$m_1 + M_3 =$ kor. 100

Fig. 22.

WINIEN	Rk kapitału.	MA
2) Ubytek $k_1 =$ kor. 30	1) Zapas pierwotny $K_1 =$ kor. 60	
4) Zapas końcowy $K_3 =$ „ 70	3) Przybytek $k_2 =$ „ 40	
$k_1 + K_3 =$ kor. 100		$K_1 + k_2 =$ kor. 100

Lewą stronicę Rku buchalterycznego (ekonometrycznego) przepisuje się słowem „Winien lub Winni (e)“ (Soll, Sollen, Debet, Debent), zaś prawą słowem „Ma“, (Mają, Hat, Haben, Credit, Credunt). „Winien“ oznacza więc przybytek majątku i ubytek kapitału, zaś „Ma“ oznacza przybytek kapitału i ubytek majątku. Wartości majątkowe prowadzić musimy osobno od wartości kapitałowych; wyjątek stanowi tylko t. z. Rk bilansu, który jest zestawieniem majątku na str. Winien i kapitału na str. Ma. Tak zwany bilans próbny (Probabilanz) a właściwie próba bilansu nie jest Rkiem, lecz tylko kontrolą wszystkich Rków.

Chcąc otrzymać próbę bilansową, wypisujemy sumaryczne kwoty wszystkich rachunków za pewien okres czasu (fig 23).

Fig. 23.

WINIEN	Próba bilansu.	MA
Rk majątku ($M_1 + m_2$) = kor. 100	Rk majątku (m_1) = kor. 30	
„ kapitału (k_1) = „ 30	„ kapitału ($K_1 + k_2$) = „ 100	
$(M_1 + m_2) + k_1$ = kor. 130	$m_1 + (K_1 + k_2)$ = kor. 130	
próba: $(M_1 + m_2) + k_1 = m_1 + (K_1 + k_2)$		

Próba bilansu kontroluje zatem, czy wszystkie kwoty zostały prawidłowo zarachowane, suma Winien próby bilansowej musi się równać sumie Ma. W próbie bilansu przychodzą wartości majątkowe pomieszczone z wartościami kapitału. Próba bilansu nie przedstawia równań ekonometrycznych ale jest działaniem czysto matematycznym*).

Ponieważ dla równania ekonometrycznego przyjęliśmy znak $\frac{\text{---}}{\text{---}}$ (fig. 14.) a dla Rku znak $\frac{\text{---}}{\text{---}}$ to też podobnie i dla stosunku ekonometrycznego (Fig. 18a, 18b), który jest identycznym ze stosunkiem matematycznym $M_1 - m_1$, ustalimy znak ekonometryczny w fig. 24 i 25.

W ten sposób możemy także i każde równanie ekonometryczne uważać za sumę dwu stosunków ekonometrycznych; równanie $\frac{M}{K}$ przedstawimy zatem jako dwa stosunki: (fig. 26, 27), których wielkości są równoważnościowe.

Wypisane w ten sposób stosunki możemy natychmiast odczytać: mamy tu przed sobą przybytek majątku M i przybytek kapitału K . Odwrotnie możemy też powyższe figury 26 i 27 złączyć w jeden stosunek (fig. 28), przy którym obydwie wartości tworzą równanie $\frac{M}{K}$. Postępując w ten sposób połączyć możemy także i końcowe zapasy wszystkich Rków nie tylko majątku ale i kapitału w jednym spólnym Rku majątkowo-kapitałowym, który

*) To optyczne złudzenie jest powodem t. z. dwukontowej teorii buchalteryi, opartej mylnie na równaniach matematycznych.

nazywa się Rkiem bilansu (fig. 29 a i b). Z powodu czynności handlowych*) z reguły w buchalteryi nie przedstawia się przy

Fig. 29 a.

M	K
m_2	k_2
m_3	k_3
m_3+m_2+M	$K+k_2+k_3$

Fig. 29 b.

M	} K_1
m_2	
m_3	
m_3+m_2+M	K_1+k_3

każdorazowej zmianie majątku równocześnie dotyczącej zmiany kapitału. Dlatego też kilka grup majątku może być przedstawionych zapomocą jednej tylko grupy kapitału ($\underline{M+m_2 \mid K_1}$ w fig. 29 b).

Rk bilansu odróżnia się zasadniczo od wszystkich innych rachunków majątku i kapitału. Każdy Rk majątkowy obejmuje tylko wartości majątkowe, a każdy Rk kapitałowy tylko wartości kapitałowe, zaś Rk bilansu przedstawia nam na lewej stronie (Winien) wartość rzeczywistego majątku a na prawej stronie wartość rzeczywistego kapitału całego przedsiębiorstwa. Rachunek bilansu jest sumą wszystkich równań ekonometrycznych, które odnoszą się do zapasów. Inne Rki zarachowują tylko zmiany wartości majątku lub kapitału.

W fig. 16 a, 16 b i 17 przedstawione zostały wartości pozytywne i negatywne, w dalszych przykładach znaki $+$ i $-$ nie są uwidocznione, podobnie jak to się dzieje także i w buchalteryi, która ma tylko do czynienia z wartościami pozytywnymi. Zjawisko to należy bliżej objaśnić.

Przypatrzmy się fig. 16 b; ubytek kapitału przychodzi tam jako $+k_1$. Wychodząc z założenia, że kapitał jest wartością negatywną, kapitał w innym wypadku nie może być wartością pozytywną. Powodem tego jest ubytek, który zatem musi być czynnością negatywną (-1). Ubytek kapitału jest wtenczas rezultatem czynności negatywnej (-1) z wartością negatywną ($-k_1$) a następstwem tego jest wielkość pozytywna: $+k_1 =$

*) Czynności handlowe omówione będą w części II. broszurki: Ciompa, Grundrisse einer Oekonometrie und die Theorie der Buchhaltung, Wien 1910.

$(-1) \times (-k_1)$. Analogicznie jest też i ubytek majątku rezultatem negatywnej czynności (-1) z wartością pozytywną $(+m_1)$, co daje wielkość negatywną: $-m_1 = (-1) \times (+m_1)$.

Odwrotnie jest potem przybytek czynnością pozytywną $(+1)$. Przybytek majątku jest więc rezultatem $(+1) \times (+m_2) = +m_2$ a przybytek kapitału rezultatem $(+1) \times (-k_2) = -k_2$.

Ponieważ w dalszem następstwie strona prawa równania ekonometrycznego (Ma) wykazuje pozornie tylko wartości pozytywne, które w rzeczywistości są negatywnymi, to stronica Ma musi być negatywną $(-)$ a stronica Winien pozytywną $(+)$. Te właściwości wyświełają nam dostatecznie wszystkie optyczne złudzenia różnych sprzeczności, które są tylko wynikiem analogicznych czynności z majątkiem i kapitałem*).

Każda czynność gospodarcza składa się zatem z dwóch elementów a mianowicie z akcji i reakcji. Przybytek majątku jako akcja wywołuje równocześnie reakcję, którą jest przybytek kapitału; odwrotnie uważać potem musimy ubytek majątku jako reakcję, która jest równocześnie skutkiem akcji czyli ubytku kapitału. Z tego wynikają następujące zasadnicze reguły dla ekonometrycznego przedstawienia akcji i reakcji:

proces gospodarczy: majątek: $+M$, kapitał: $-K$;
 czynność: przybytek: $(+1)$, ubytek: (-1) ;
 zarachowanie: Winien: $+$, Ma : $-$;
 znaczenie (przyczyna i skutek): akcję i reakcję oznaczać będziemy tu wedle położenia kwadrantu przecinkami lub kropkami obok wartości**);

*) Te pozorne sprzeczności były też dotąd powodem, że różni teoretycy dochodzili do wniosków wręcz niezrozumiałych albo sprzecznych n. p.: „przy majątku Winien oznacza „+“ (powiększenie) a Ma „-“ (zmniejszenie), zaś przy kapitale Ma oznacza „+“ (zwiększenie) a Winien „-“ (zmniejszenie)“. Tak samo prof. Jul. Ziegler w Stern's Buchhaltungs-Lexikon, str. 60).

***) Zamiast przedstawiać każdorazowo akcję $+$ (str. Winien jest pozytywną), czynności $(+1)$ z wartością $+m_2$ czyli „ $(+1)(+m_2)$ “, w przyszłości używać będziemy dla uproszczenia wyrazu: „ m t. z. drugi przybytek majątku w lewym kwadrancie górnym. Przecinki obok wartości zastępują zatem akcję lub reakcję $(+)$ lub $(-)$, proces gospodarczy $(+)$ lub $(-)$ i czynność $(+)$ lub $(-)$. Pierwszy ubytek majątku w prawym kwadrancie

przybytek majątku: $(+ I) \times (+ m_2) = + m_2$ (jako "m na Winien);
 ubytek " $(- I) \times (+ m_1) = - m_1$ (" m, " Ma);
 przybytek kapitału: $(+ I) \times (- k_2) = - k_2$ (" k" " Ma);
 ubytek " $(-1) \times (-k_1) = + k_1$ (" ,k " Winien);

Z tego wynika: rezultat pozytywny czynności i wartości zapisujemy na str. pozytywną (Winien) jako akcyę a rezultat negatywny czynności i wartości na str. negatywną (Ma) jako reakcyę.

Twierdzenie to odpowiada w zupełności nie tylko regułem matematycznym ale i buchalterycznym, jak nast.:

Towary (T):

Zapasy (+ T)	+ kor. 10.000 (akcyę)
Ubytek $(-1) \times (+ t_1)$	- " 4.000 (reakcyę)
	+ kor. 6.000
Przybytek $(-1) \times (+ t_2)$	+ " 2.000 (akcyę)
$(T - t_1 + t_2) =$	+ kor. 8.000

Kapitał (K):

Zapas (- K)	- kor. 10.000 (reakcyę)
Ubytek $(-1) \times (-k_1)$	+ " 4.000 (akcyę)
	- kor. 6.000
Przybytek $(+1) \times (-k_2)$	- " 2.000 (reakcyę)
$(-K) - (-k_1) + (-k_2) =$	- kor. 8.000

Znaki „+“ i „-“ znikają, gdy powyższe wartości zapisze się buchalterycznie na Winien i Ma dotyczącego rachunku (konta), ponieważ samo ustawienie tych wartości zupełnie ściśle określa ich znaczenie, jak się to na nast. Rkach przedstawia:

WINIEN (+)	Rk towarów.	MA (-)
Zapas ("T) (+)	kor. 10.000	Ubytek (t) (-)
Przybytek ("t) (+)	" 2.000	kor. 4.000

(Znaki w nawiasach się znajdujące opuszcza się w praktyce).

dolnym przedstawimy więc zapomocą: m, -; drugi przybytek kapitału w prawym kwadrancie górnym zapomocą: k"; pierwszy ubytek kapitału w lewym kwadrancie dolnym zapomocą: ,k i t. d.

WINIEN (+)	Rk kapitału.		MA (-)
Ubytek (,k) (+)	kor. 4.000	Zapas (Saldo) (K') (-)	kor. 10.000
		Przybytek (k'') (-)	„ 2.000

Z powyższych przykładów widzimy, że każdy rachunek otrzymuje swoją nazwę.

Równość powyższych wartości majątkowych z kapitałowemi obudza w nas złudzenie, jakoby $'T + ''t - t$, równało się $K' + k' - k$ i jakoby wartości t , k , znajdujące się na przeciwnych stronicach jako wartości pozytywne, zapomocą algebraicznego działania zamieniły się na negatywne. W równaniach ekonometrycznych nie możemy zmieniać dowolnie miejsca wielkości zapomocą działań algebraicznych; równanie wynikające z dodania powyższych rachunków (próba bilansu) $'T + ''t + ,k = K' + k' + t$, nie może być zamienione zapomocą $+ (-,k - t, = - ,k - t)$ na równanie ekonometryczne: $'T + ''t - t, | K' + k' - ,k -$

W ekonometrii możemy tylko dodawać równomianowane równania ekonometryczne pierwszo- i drugorzędne*) jako całkowite czynności gospodarcze i handlowe (nie można dodawać poszczególnych wielkości równania) a mianowicie:

1) .	$'T$	K'	
2) +	$''t$	k''	
1+2)			
	$'T$	K'	
	$''t$	k''	
3) +			
	$,k$	$t,$	
1+2+3)			
	$'T$	K'	
	$''t$	k''	
	$t,$	$,k$	K'
	$t,$	k''	k''

albo też

$$'T + ''t - t, | K' + k' - ,k$$

*) Omówione tu równania są równaniami pierwszorzędnymi; do drugorzędnych należą ekonometryczne równania czynności handlowych. Sumy rachunków zamkniętych są równaniami trzeciorzędnymi; te ostatnie uważać można za równania algebraiczne z unieruchomionemi wielkościami.

IV. Ugrupowanie majątku i kapitału. Suma wszystkich dóbr produktywnych pewnego przedsiębiorstwa tworzy majątek przedsiębiorczy*), a przedstawiający ten majątek kapitał jest kapitałem przedsiębiorczym**). Majątek jest inwestycją kapitału, a kapitał jest kapitalizacją majątku. Z tego też powodu mówimy o inwestycji kapitału w majątku, a odwrotnie o kapitalizacji majątku.

A) Dobra materialne. Jeżeli majątek, który przy rozpoczęciu przedsiębiorstwa zwykle z gotówki się składa, ma być produktywnym, musimy w pierwszej linii za gotówkę kupić towary (T), które znowu z zyskiem sprzedane zwiększają majątek a w następstwie tak samo i kapitał, co nazywamy zyskiem. Oprócz tego zakupić się musi surowce, materiały pomocnicze i półfabrykaty, aby je przerabiać i znowu z zyskiem odsprzedać. Przy sprzedaży zmniejszają się towary, część majątku odkapitalizuje się; z tej przyczyny zmniejsza się także inwestowany w towarach kapitał, ta część kapitału desinvestuje się.

Ten rodzaj majątku, który składa się z dóbr ruchomych, podlega ciągle zmianom formy, wędruje on z jednego gospodarstwa do drugiego, z tego powodu nazywa się majątkiem ruchomym czyli obrotowym***). Kapitał, przedstawiający ten majątek, jest kapitałem ruchomym czyli obrotowym.

Wszelkie czynności z majątkiem obrotowym (produkcja, fabrykacja, zamiana, sprzedaż, kupno) wymagają pewnych urządzeń, które również za gotówkę lub na kredyt zakupuje się do stałego, przejściowego lub tylko chwilowego użytku. Do stałego użytku służą: przedmioty urządzenia, narzędzia, maszyny, zwierzęta pociągowe, budynki, grunta i t. p. Do przejściowego użytku służą: węgle, materiały opałowe, żywność dla zwierząt pociagowych,

*) Majątek przedsiębiorczy odróżniać należy od t. z. majątku czystego; ogólnie przyjęty wyraz majątek czysty jest mylnym, gdyż to, co dotychczas ogólnie nazywano majątkiem czystym nie jest majątkiem ale tylko własnym kapitałem przedsiębiorcy.

***) Dotychczas własny kapitał przedsiębiorcy nazywano mylnie kapitałem przedsiębiorczym. Kapitał włożony do przedsiębiorstwa przez przedsiębiorcę nie jest kapitałem przedsiębiorczym, odróżniać bowiem należy kapitał przedsiębiorcy od kapitału przedsiębiorstwa.

****) Rozumie się samo przez się, że gotówka, waluty, papiery wart. i t. p. należą również do majątku obrotowego.

druki i t. p., zaś siła elektryczna, usługi, różne koszty i t. p. mogą przeważnie tylko chwilowo być używane.

Zadanie tych dóbr nie polega na bezpośrednim zarobku i wytwarzaniu nowych dóbr; dobra takie pomagają tylko majątkowi obrotowemu przy wytwarzaniu nowego majątku i kapitału*). Następstwem używania tych dóbr jest ich zużytkowanie, które w krótszym lub dłuższym okresie czasu zmniejsza siłę produktywną tych dóbr, a przez to również ich wartość, która może z czasem zupełnie zniknąć (odkapitalizacja).

Ponieważ dobra takie wykazują stały zanik majątku i z reguły nie przynoszą zysku, możnaby takie dobra nazwać majątkiem biernym**) w przeciwstawieniu do majątku obrotowego, który przynosi dochody i który uważaćby należało za majątek czynny.

Majątek użytkowy rozdziałam na majątek 1) trwały i 2) zużywalny.

1) Do majątku trwałego zalicza się: urządzenie, narzędzia, maszyny, zwierzęta juczne, budynki i t. p. Dobra takie używać można przez lat kilka lub nawet kilkadziesiąt. Często nie tracą one pozornie na zewnętrzym wyglądzie. Kapitał, przedstawiający te dobra, jest inwestowany czyli unieruchomiony, a nazywa się kapitałem zakładowym**). O ile dobra powyższe są ruchome, nazywamy majątek taki ruchomościami (urządzenie, narzędzia, maszyny i t. d.), zaś dobra nieruchome są nieruchomościami (budynki, grunta i t. d.). Ruchomości i nieruchomości razem tworzą majątek zakładowy. Wiemy z doświadczenia, że wartość dóbr takich z powodu używania

*) Właściwie powinno się te usługi, które dobra te oddają majątkowi obrotowemu, ocenić, czyli kapitałw tych dobrach ulokowany oprocentować; różnica wobec kosztu stanowiłaby potem zysk lub stratę.

**) To pojęcie biernego majątku należy odróżniać od zwykłego takiego wyrazu, który oznacza właściwie zadłużenie i który wedle niniejszych wywodów w ogólności istnieć nie może. Używany wyraz „bierny majątek“ mógłby się jedynie odnosić do majątku negatywnego, który atoli w ekonomii jest nieznanym.

***) Kapitał zakładowy (Anlagevermögen) odróżnić należy od kapitału złożonego przez przedsiębiorcę czyli t. z. kapitału podstawowego (Einlage- albo Grund- lub też Stammkapital) Rosenblatt i Wróblewski używają w tłumaczeniu kodeksu handlowego dla tych ostatnich wyrazów niemieckich bez różnicy mylnego wyrazu: kapitał zakładowy.

stałe się obniża, część wartości przestaje być produktywną, traci wartość majątkową i w następstwie również kapitałową. Z tego powodu wartość części zużytych należy przy majątku i kapitale odpisać; nazywamy to umorzeniem lub też amortyzacją*).

Jeżeli zakupiona za kor. 1.000 maszyna może pracować przez lat 5 a potem staje się bezwartościową, to przez lat 5 odpisywać czyli umarzać należy $\frac{1}{5}$ czyli 200 kor. rocznie. Wartość tej maszyny przedstawia się w iloczynie 1000 jednostek ilościowych po kor. 1 (fig. 30).

Fig. 30.

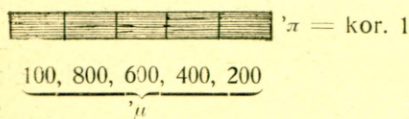
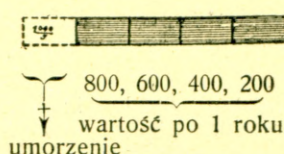

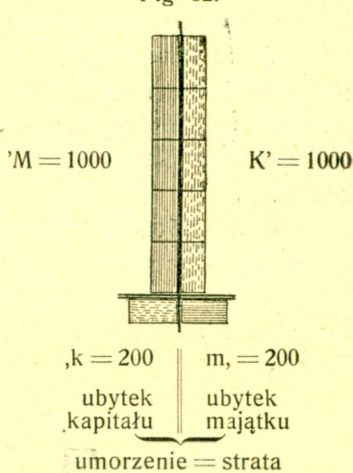
Fig. 31.

Po roku wartość maszyny przedstawia się tylko w kwocie kor. 800 (fig. 31). Różnicę kor. 1000 — 800 = kor. 200 należy odpisać czyli umorzyć. Ekonometrycznie przedstawi się to umorzenie jako ubytek majątku i kapitału (fig. 32), podobnie do ubytku przy sprzedaży (fig. 38). Umorzenie różni się atoli od sprzedaży tem, że na miejsce zrealizowanej części dobra (umorzenia) nie wstępuje żadne nowe dobro (zapłata przy sprzedaży)**).

2) Do majątku zużywalnego zaliczam materiały opałowy (węgiel, drzewo i t. p.), różne utensylia i przybory kancelaryjne, druki, marki, stemple, żywność dla koni itp***).

Fig. 32.

*) Amortyzacja jest odkapitalizowaniem zużytej części pewnego dobra (zrealizowanie straty).

***) Sprzedaż jest zamianą wydanego dobra na pieniądze.

****) Dotychczas teoretycy zakupno tych dóbr uważali wprost za zużytkowanie kapitału.

Wszystkie powyższe i t. p. rzeczy są bez najmniejszej wątpliwości dobrami i majątkiem, trzeba je tak samo zakupić jak poprzednie dobra majątku zakładowego; różnią się one atoli od dóbr poprzednich tylko tem, że zostaną z reguły w ciągu roku administracyjnego albo też nawet i natychmiast całkowicie zużytkowane. Z tych powodów nie różnią się te dobra w niczem od amortyzowanych poprzednio części majątku zakładowego. Przypuśćmy, że odpisana przy poprzednim przykładzie część wart. kor. 200 (fig. 32) przedstawia wartość zakupna węgla do opału maszyn, to przy nabyciu tego dobra powiększyć się może tylko nasz majątek a równocześnie i kapitał*) o kor. 200 (fig. 33).

Fig. 33.

węgiel = kor. 200

kapitał = kor. 200

Odpis wartości takiego jak przy dobrach, należących do majątku zakładowego, a różni się jedynie nomenklaturą odpisu, który tu nazywa się stratą a nie amortyzacją**).

Tem podobne rachunki są więc rachunkami majątkowymi a nie kapitałowymi, jak to dotychczas wszyscy teoretycy utrzymywali. To mylne zapatrywanie polega na optycznym złudzeniu zamiany ubytku kapitału z przybytkiem majątku w powyższej figurze.

Fig. 35.

węgiel 'w' = kor. 200

Fig. 36.

kapitał k' = kor. 200

Oddzieliwszy w figurze 34-tej majątek od jego kapitału,

*) Zapłata węgla jest drugą czynnością gospodarczą, która powoduje zmniejszenie majątku i kapitału; przy połączeniu obydwu czynności zmiana wartości majątku pozornie nie jest widoczną.

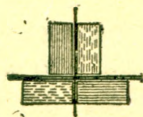
***) Amortyzacja jest również stratą.

jak poprzednio tak też i tu uwidocznienie zużytkowania tego dobra (które nam tu przedstawia rachunek węgla) czyli odpis następuje zupełnie analogicznie (fig. 34), jak przy amortyzacji majątku zakładowego (fig. 32). Z tego dobra jest więc zupełnie analogiczny,

Fig. 34.

węgiel = kor. 200

odpis kapitału

kapitał = kor. 200

zużyty węgiel
czyli
odpis majątku

otrzymamy fig. 35 i 36. Wedle tych figur nazywam majątek, składający się z dóbr zużywalnych, majątkiem pływającym (fig. 35) a dotyczący kapitał kapitałem pływającym (fig. 36).

B) Dobra niematerialne. 1) Oprócz dóbr materialnych mamy wedle pojęć ekonomii jeszcze pewne środki zaspokojenia potrzeb ludzkich, jak stosunki i prawa, z których korzystamy, i t. p. Dobra te uważane są w buchalteryi za majątek wtenczas, gdy dobra te zostały zakupione; natomiast dobra takie przez przedsiębiorcę wytworzone, chociażby one posiadały nawet bardzo znaczną wartość, nie są w buchalteryi do majątku zaliczane. Powyższe dobra zakupione tworzą w buchalteryi majątek idealny, którego działalność produktywną przedstawia kapitał idealny. Kapitału idealnego buchalterya, podobnie jak kapitału obrotowego i zakładowego, osobno nie wykazuje. Majątek idealny posiada to same gospodarcze znaczenie, co majątek zakładowy. Nowonabywca sklepu uważać musi zapłatę za klientelę jako wydatek, zupełnie podobny do zakupna budynku fabrycznego. Wydatek za klientelę należy tak samo umarzać, jak majątek zakładowy. Z tych też powodów idealny majątek uważać należy za idealny majątek zakładowy.

Do dóbr niematerialnych zaliczyć jeszcze należy usługi, t. z. działalność ludzką, służącą do zaspokojenia potrzeb, jak n. p. robocizna, rabat, prowizya, odsetki, pensye, podatki i t. p. Teoretycy buchalteryi wbrew twierdzeniom ekonomistów nie zaliczają usług do majątku, lecz tylko do kapitału. Usługi są atoli dobrami a więc też i majątkiem. Dlatego też możemy mówić o sprzedaży usług własnych (przedsiębiorcy, jego urzędników, robotników i maszyn) i o zakupnie usług obcych (innych przedsiębiorców, do których należy i robotnik jako przedsiębiorca własnego warstwu, którym jest jego praca).

2) Usługi obce, więc te któreśmy zakupili, powodują wydatki*) n. p. za pracę robotników, rabat, prowizyę, odsetki i t. p. Pod względem gospodarczym nie różnią się one w niczem od dóbr, porzednio pływającym majątkiem nazwanych (fig. 33, 34, 35, 36). Usługi obce są więc idealnym majątkiem pływającym, a przedstawicielem produktywności tych dóbr jest

*) Usługi same przez się nie są jeszcze wydatkiem lub dochodem, natomiast powodują one zapłatę tak samo jak towar wymieniony.

idealny kapitał pływający. Przy końcu roku mierzy się tak samo zapasy usług, z reguły atoli zapasy usług nie istnieją, dobra te zostały więc całkowicie zużyte i dlatego odpisuje się wartość usług tak samo jak wartość dóbr pływających (fig. 34).

3) Za usługi własne t. z. za własną pracę i to nietylko samego przedsiębiorcy, ale również jego pracowników (ludzi, zwierząt, motorów, kapitału i t. d.) otrzymuje on zapłatę zupełnie tak samo, jak za towar sprzedany. Dla lepszego uzasadnienia tego twierdzenia przedstawimy tu cały przebieg czynności przy sprzedaży.

Towar t ilości $'\mu = 3m$ po cenie $'\pi = kor. 2$ przedstawia wartość majątku: $'t = '\mu '\pi = 3 \times 2 = kor. 6$ i wartość kapitału $k' = kor. 6$. Otrzymamy więc równanie:

$$1) \quad \underline{\underline{'t = '\mu '\pi = 3 \times 2 = kor. 6 \quad | \quad k' = kor. 6}}$$

Przy sprzedaży tego towaru zmniejsza się majątek i kapitał o te same wartości:

$$2) \quad \underline{\underline{,k = kor. 6 \quad | \quad t, = kor. 6}}$$

Za towar sprzedany otrzymujemy gotówkę $'g = ''\mu ''\pi = 6 \times 1 = kor. 6$, która jest przybytkiem równej wartości majątku i kapitału:

$$3) \quad \underline{\underline{'g = ''\mu ''\pi = 6 \times 1 = kor. 6 \quad | \quad k'' = kor. 6}}$$

Powyższe równania połączone dadzą nast. obraz sprzedaży (fig. 37).

Fig. 37.

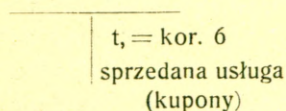
1)	$'t = kor. 6$	$k' = kor. 6$
2)	$,k = kor. 6$	$t, = kor. 6$
3)	$'g = kor. 6$	$k'' = kor. 6$

Fig. 38. przedstawia nam ekonometryczny obraz sprzedaży. Pod 1) mamy przedstawiony zapas towaru $'t$, który jako t , pod 2) sprzedaliśmy, za co w zamian pod 3) otrzymaliśmy gotówkę $'g$.

Przy sprzedaży własnej pracy n. p. kuponów od papierów wartościowych, którą są pracą naszego kapitału, nie mamy zapasu majątku 1), ale jedynie z tej przyczyny, żeśmy powstania nowego dobra buchalterycznie jeszcze

nie przedstawili; dobro to urość musiało i istnieje ekonomicznie w chwili jego sprzedaży. Ten przyrost*) zarachowujemy dopiero później po jego sprzedaży, zwykle po zamknięciu roku administracyjnego czyli przy bilansie. Otrzymując zapłatę (gotówkę) za kupony, zarachowujemy buchalterycznie tylko czynność 2 i 3. Z czynności 2 wynika, że na rachunku kuponów mamy tylko uwidoczniiony ubytek majątku t , (fig. 39, 40).

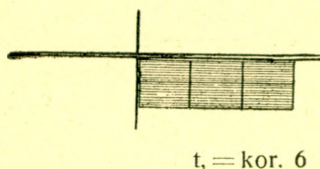
Fig. 39.

Wedle tej figury możemy takie dobra nazwać

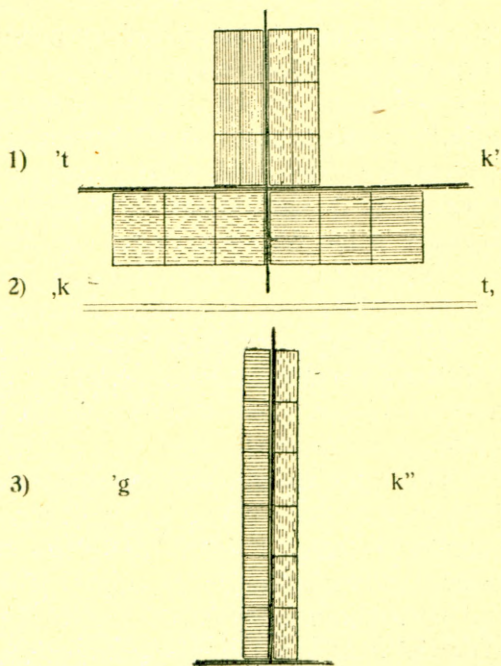
majątkiem wiszącym a

Fig. 40.

dotyczący kapitałem wiszącym. Dopiero przy zamknięciu rachunków buchaltery przeprowadza ten przyrost majątku jako t wraz z przyrostem kapitału wedle równania 1. Ten przyrost majątku nazywamy zyskiem. Zysk składa się z przybytku majątku i z przybytku kapitału. Każdy więc zysk jest zyskiem majątkowym a równocześnie i zyskiem kapitałowym**). Twierdzenie

Fig. 38.

*) Podobnie dzieje się w przyrodzie, samego rośnięcia z reguły nie widzimy (n. p. przy trawie), skonstatować możemy dopiero sam przedmiot gotowy (samą trawę).

***) To samo dzieje się i przy sprzedaży towaru z zyskiem; do war-

nie więc, że sprzedane kupony lub t. p. są kapitałem, jest mylne, zamieniamy tu ubytek majątku t , równania 2. z przyrostem kapitału k' równania 1. (fig. 38).

C) *Pretensye*. Już przy fig. 38 widzieliśmy, że na miejsce towaru czynności 1, który wydany został czynnością 2. wstępuje nowy majątek w formie gotówki, otrzymanej czynnością 3. Sprzedając towar na kredyt lub na weksel czynność 3. odpaść nie może,*) zamiast gotówki otrzymujemy pretensję (nadzieję na otrzymanie gotówki) lub weksel t. z. *remesę*. Zamiast gotówki $'g$ (czynność 3, fig. 38) mamy więc przybytek majątku w formie pretensyi $'p$ lub weksla czyli *remesy* $'r$.

Dlatego też zarówno pretensye jak też i remesy zaliczyć musimy, podobnie jak gotówkę, do majątku i kapitału obrotowego.

D) *Długi*. Prawie wszyscy teoretycy stawiają dług ze stanowiska buchalterycznego na równi z pretensją w odwrotnem znaczeniu. Jest to znowu tylko jedno z tych optycznych złudzeń, o których już wspomniałem.

Dla lepszego zrozumienia przedstawić tu znowu należy przebieg procesu z *akupna*. Mamy gotówkę kor. 6 i kupujemy za tę gotówkę towar $'t$ ilości $''\mu = 2$ po cenie $''\pi =$ kor. 3. Zapas gotówki przedstawia się zapomocą czynności 1), zaś wydanie gotówki zapomocą czynności 2) a otrzymanie towaru zapomocą czynności 3. (fig. 41).

Fig. 41.

1)	$'g = ''\mu ''\pi = 6 \times 1 =$ kor. 6	$k' =$ kor. 6
2)	$,k =$ kor. 6	$g, =$ kor. 6
3)	$'t = ''\mu ''\pi = 2 \times 3 =$ kor. 6	$k'' =$ kor. 6

Przy zakupnie na kredyt nie posiadamy gotówki $'g$ —, odpada zatem czynność 1. Zamiast gotówki g , przy czynności 2. wyda-

tości towaru, istniejącej przy zapasie, przychodzi przy sprzedaży oprócz ubytku wartości zapasu jeszcze zysk, który dopiero przy zamknięciu przeprowadzamy zupełnie taksamo.

*) Byłaby to wtenczas strata, co nie odpowiadałoby pojęciu o kredycie.

jemy własny weksel czyli akcept albo też dług w otwartym rachunku*). Ani akcept ani dług nie był dotychczas u nas dobrem, a w następstwie tego nie może tu też być mowy o ubytku majątku m , lub kapitału k . Zgadza się to zupełnie ze stanowiskiem prawnym i ekonomicznym; gdyby dług i akcept były dobrami, moglibyśmy dług lub akcept pokryć pretensją, czego atoli ustawa konkursowa nie dopuszcza. Stosunek długu do pretensji jest podobny jak stosunek majątku do kapitału. Mój dług (lub akcept) est dla mojego wierzyciela dobrem więc i majątkiem, dla mnie atoli jest dług kapitałem i dlatego w moim bilansie wykazany musi być na stronicy kapitału (fig. 42).

Fig. 42.

u mnie:		u wierzyciela I. Żarskiego:	
towar kre- dytowany K 1000	dług . K 1000	pretensya za towar K 1000	kapitał K 1000
obcy kapitał		obcy majątek	

Z tego wynika, że dług jest obcym kapitałem**).

Dla zrozumienia tego twierdzenia musimy tu przedstawić wszelkie możliwe zmiany, które z powodu kupna zachodzić mogą z własnym majątkiem i kapitałem (wg, wk) i z powodu sprzedaży z towarem i kapitałem naszego klienta (obcym ot, ok). Posiadamy n. p. gotówkę kor. 100, zaś nasz klient I. Żarski posiada towar t ilości $\mu = 50$ kg. po cenie $\pi =$ kor. 2. czyli wartości kor. 100. Przy sprzedaży tego towaru zachodzą czynności fig. 43.

Z tego widzimy, że czynności 1 i 6 jakoteż 3 i 4 są identyczne i możemy zatem wyeliminować czynności zapasowe 1 i 4. Wtenczas cały przebieg kupna i sprzedaży przedstawia 4 różne czynności, które mogą zachodzić i które są wedle własnego i obcego majątku uporządkowane we fig. 44.

*) Czynność ta przy zakupnie na kredyt odpaść nie może, bo czynność 3 byłaby powodem zysku; czynność 2 przesuniętą zostaje tylko czasowo

***) Ze względu na przedsiębiorcę, ze względu na przedsiębiorstwo dług jest zupełnie takim samym kapitałem jak kapitał przedsiębiorcy (własny). Obcy kapitał określa tylko prawny stosunek do przedsiębiorcy.

Przy zakupie towaru od Żarskiego na kredyt, za akceptem lub w otwartym rachunku, miejsce naszej gotówki zajmuje dług

Fig. 43.

1) posiadamy własną gotówkę	'wg = kor. 100	wk' = kor. 100
2) wydajemy „ „	,wk = kor. 100	wg, = kor. 100
3) odbieramy towar od Żarskiego	'ot = kor. 100	ok' = kor. 100
4) Żarski posiada towar	'ot = kor. 100	ok' = kor. 100
5) „ wydaje ten towar	,ok = kor. 100	ot, = kor. 100
6) „ odbiera od nas gotówkę	'wg = kor. 100	wk' = kor. 100

(akcept lub otwarty rachunek). Ponieważ dług nie jest naszym majątkiem własnym i nie przedstawia wartości majątkowej, to całe

Fig. 44.

I (przedtem 6)	'wg albo 'wM	wk'	} nasz własny majątek i kapitał
II („ 2)	,wK	wg, albo wM,	
III („ 3)	'ot albo 'oM	ok'	} obcy majątek i kapitał
IV („ 5)	,oK	ot, albo oM,	

zakupno reprezentowane jest u nas na podstawie kombinacji powyższych czynności, jak nast.: otrzymany na kredyt obcy towar ('ot z III) staje się naszym majątkiem ('wM w I); wydany zamiast gotówki (wg, w II) dług (w akceptie lub w otwartym rachunku) uważać możemy podczas roku na Rku Żarskiego za obcy majątek (oM, z IV), zaś przy końcu roku w bilansie za obcy kapitał (oK' z III), gdyż obcego majątku w bilansie wykazać nie możemy*).

Ściśle wzięwszy kredyt spowodowany jest właściwie tylko czynnością III, w której towar kredytowany 'ot staje się naszym

* Te właściwości długu są następstwem pewnego rodzaju transformacji majątku i kapitału.

majątkiem 'wM; obcy kapitał jest w tym wypadku reprezentowany przez dług lub akcept: 'wM | oK'.

Dług jest zatem zużytkowaniem obcego kapitału, powstałego z kredytowania majątku przez wierzyciela i przedstawia się w buchalteryi jako obcy kapitał czyli reprezentant towaru kredytowanego na podstawie czynności w fig. 45.

Fig. 45.

towar ('ot = 'wM) = kor. 100	dług czyli obcy kapitał (oK') = kor. 100

Czynność powyższa wedle akcji i reakcji na poszczególnych Rkach przedstawia się jak nast.:

Fig. 46.

WINIEN	Rk towarów	MA
Do I. Solskiego za towar zakupiony	kor. 100	

Fig. 47.

WINIEN	I. Solski	MA
	u Rku towarów za sprzedany towar	kor. 100

Rk I. Solskiego u nas uważać musimy jako jego Rk majątkowy, zaś dług, który jest identyczny z Rkiem Solskiego, jest wobec naszego przedsiębiorstwa kapitałem wierzyciela I. Solskiego, a więc kapitałem obcym oK'.

W tem też leży różnica pomiędzy majątkiem pożyczonym a kredytowanym. Majątek nam kredytowany jest naszym majątkiem, ale jego przedstawicielem jest obcy kapitał. Majątek nam tylko pożyczony (n. p. oddany nam do użytku motor) jest obcym majątkiem, jego przedstawicielem jest również obcy kapitał.*)

Kapitał obcy, który zapomocą kredytowanych nam dóbr powstaje, aż do czasu zapłaty długu,**) nie jest niczem innym, jak przejściowem pomnożeniem kapitału przedsiębiorczego.

*) Patrz później obcy majątek i obcy kapitał.

**) Zapłata długu jest w rzeczywistości zapłatą dobra nam kredytowanego, buchalterycznie natomiast jest ona zapłatą długu.

Przez czas korzystania z kredytu używamy dóbr nam kredytowanych, które przeszły do naszego majątku i wykorzystujemy obcy kapitał*). Ten chwilowo zapomocą kredytu pomnożony kapitał odróżnia się przez to od trwale zapomocą zysku pomnożonego kapitału.

Z tej też przyczyny dług nie jest odwrotnością pretensyi**). Pozorna analogia długu do pretensyi jest znowu wynikiem złudzenia optycznego, które jest tylko następstwem zdolności transformacyjnej majątku i kapitału. Dług nie jest dobrem, ale tylko obcym kapitałem. Tem też tłumaczy się okoliczność, że dług jest wielkością negatywną (— *ok'*); zwiększenie długu jest wielkością negatywną, która przychodzi na str. Ma, zaś zmniejszenie długu jest wartością pozytywną i jako taka pozycją str. Winien. Dług nie jest dobrem i nie zmniejsza naszego majątku, gdy tymczasem pretensya zwiększa nasz majątek, bo jest dobrem. Możemy zatem powiedzieć, że dług jest pod postacią pozornego dobra występującym obcy kapitał.

Pretensję zaliczamy do majątku i kapitału obrotowego, dług zaś może być kapitałem obrotowym i kapitałem zakładowym wedle tego, czy jest reprezentantem na kredyt zakupionych dóbr obrotowych lub zakładowych***).

*) Z tego powodu kredyt ma bardzo doniosłe znaczenie gospodarcze. Niektórzy ekonomiści (n. p. Macleod, twierdzili, że kredyt jest powieleniem kapitału. Kredyt jest właściwie kapitałem pożyczonym i odróżnia się od pożyczki, która jest majątkiem pożyczonym.

Prawnicy rzymscy zrozumieli to bardzo dobrze, że rzecz dana jako *mutuum* (pożyczka) zostaje tem samem pozbytą (alienowaną) — w przeciwstawieniu do rzeczy danych w *commodatum*, które zostają tylko użyzione. To też po upływie terminu pożyczki dłużnik nie był obowiązany oddać tę samą rzecz, bo ta już nie istniała, lecz dać wierzycielowi na własność rzecz taką samą, równej wartości. (Karol Gide).

***) Prof. Ziegler twierdzi, że pretensya jest tylko wchodzącem a dług wychodzącem uprawnieniem pretensyjnym. Jest to twierdzenie mylne nie tylko ze stanowiska ekonomicznego ale nawet i prawnego; tego stanowiska nie podziela nawet buchalterya, gdyż stosując się do różnicy prawnej pomiędzy pretensją a długiem, prowadzi osobno interesy nasze czyli pretensye (t. z. *konto mio* lub *nostro*), a osobno interesy naszych klientów czyli długi (t. z. *konto suo* lub *loro*).

****) Przy obliczeniu rentowności przedsiębiorstwa nie można długów uważać za pozycję obniżającą kapitał obrotowy. Długi mogą być pozycją potrącalną tylko przy obliczeniu rentowności własnego kapitału.

E) Majątek prywatny. W odróżnieniu do ekonomii za majątek prywatny uważa buchalterya wszelki majątek przedsiębiorcy, który on posiada poza majątkiem swego przedsiębiorstwa. Majątku prywatnego absolutnie nie należy łączyć z majątkiem przedsiębiorstwa. Majątek prywatny tworzy zupełnie odrębne i samoistne gospodarstwo prywatne, które z przedsiębiorstwem handlowym lub przemysłowym nie ma nic do czynienia. Rzecz w buchalteryi pojedynczego przedsiębiorcy sporna, jest w buchalteryi spółek handlowych zupełnie rozstrzygnięta. Do majątku przedsiębiorstwa spółkowego nie zalicza się majątku prywatnego spółników.

Z tego też powodu nie można zaliczyć zmian majątku prywatnego (wydatki na utrzymanie gospodarstwa domowego i inne koszty prywatne przedsiębiorcy lub jego rodziny) do majątku przedsiębiorczego. Majątek prywatny nie może wywierać wpływu na rentowność samego przedsiębiorstwa, wydatki prywatne nie mogą obniżać, a dochody prywatne nie mogą podwyższać zysku przedsiębiorstwa. O ile zaś wydatki i dochody prywatne przechodzą przez buchalteryę przedsiębiorstwa, muszą one być osobno na rachunku prywatnym zarachowane. Saldo tego rachunku z końcem roku może być tylko wypłaconym lub wpłaconym kapitałem. Rachunek prywatny w bilansie nie może być nigdy majątkiem, a zatem pretensją przedsiębiorstwa do przedsiębiorcy: byłby to majątek bezwartościowy, który nie może być produktywnym i z tego powodu nie może być reprezentowanym przez kapitał; w takim wypadku bilans wykazywałby fałszywy, bo za wysoki kapitał*).

O ile więc prywatny majątek przechodzi przez buchalteryę przedsiębiorstwa, powinien on być osobno jako prywatny majątek wykazany. Do bilansu przedsiębiorstwa prywatny majątek nie należy, prywatny kapitał może atoli być ale tylko jako wierzyciel wykazany; kapitał prywatny nie jest wtenczas niczem innym jak tylko długiem przedsiębiorstwa. Ze stanowiska ekonomicznego jest to zupełnie obojętnem, czy kapitał prywatny uważa się za własny lub obcy kapitał przedsiębiorstwa.

*) Tego rodzaju sztuczne podwyższenie kapitału często w praktyce się napotyka. Takie bilanse nie powinny być dozwolone.

F) Obcy majątek i obcy kapitał. Już przy długach zaznaczoną została różnica pomiędzy własnym a obcym majątkiem i kapitałem. Długi są obcym kapitałem, który powstał z oddania nam przez wierzyciela dóbr na kredyt. Te dobra kredytowane są własnym majątkiem przedsiębiorstwa; reprezentantem tych dóbr kredytowanych jest atoli obcy kapitał.

Dobra nam pożyczone, które są w naszym przechowaniu, są obcym majątkiem i obcym kapitałem; z tej też przyczyny takie dobra, chociażby nam nawet do użytku służyły, nie mogą figurować ani jako majątek ani jako kapitał w bilansie naszego przedsiębiorstwa. Dobra takie są obcym majątkiem i obcym kapitałem.

Gdybyśmy takie dobra wykazać chcieli bilansowo, musieliśmy bilans obcego majątku i kapitału zestawzić zupełnie osobno.

Widzimy z tego, że obcego majątku nie można mieszać z własnym majątkiem, gdyż w tym wypadku nie odpowiadałoby to założeniu, że majątek przedsiębiorstwa może być tylko własnością przedsiębiorcy. Do własnego majątku nie możemy zatem dodać obcego majątku, natomiast możemy do własnego kapitału dodać obcy kapitał, o ile obcy kapitał jest przedstawicielem majątku naszego przedsiębiorstwa, zaś własny i obcy kapitał tworzyć mogą i z reguły zawsze też tworzą kapitał przedsiębiorstwa.

Do obcego majątku zaliczyć należy otrzymane w przechowanie ewent. i w zarząd kaucyje, depozyta, dobra lombardowane (papiery wartościowe i różne przedmioty) lub pożyczone i t. p.

G) Majątek rezerwowy i kapitał rezerwowy. Każdy człowiek cywilizowany odczuwa bezwiednie potrzebę liczenia się z nieznaną przyszłością. To zmusza go do robienia oszczędności a nakazuje mu to przezorność.

Oszczędności osiągamy zapomocą odkładania dóbr na przyszłość, którebyśmy nie licząc się z przyszłością, w teraźniejszości skonsumowali.

Z tą nieznaną przyszłością liczyć się musi także każde przedsiębiorstwo. Zwłaszcza w nowszych czasach, kiedy rozwój handlu i przemysłu wymagający coraz to większych kapitałów, których jeden człowiek w dostatecznej ilości dostarczyć nie może, zmusza do łączenia się większej lub mniejszej ilości kapitalistów w celu dostarczenia potrzebnych kapitałów, to potrzeba zatrzymania

części dochodów podyktowana jest koniecznie potrzebną przecznością każdego przedsiębiorstwa spółkowego. To też przedsiębiorstwa takie nie wypłacają spółnikom całego zysku jako procentu (dywidendy) od włożonych przez nich w przedsiębiorstwo kapitałów, lecz zatrzymują na przyszłość pewną część dóbr, które z dochodów przedsiębiorstwa powstały i które, nie kierując się troską o przyszłość, wypłaconoby spółnikom. Dobra takie są więc tylko oszczędnością czyli majątkiem zarezerwowanym w celu utrzymania możliwie jak największej równowagi przedsiębiorstwa w nieznanej przyszłości.

Z reguły dobra takie używa się znowu produktywnie w przedsiębiorstwie. Jako takie stanowią one majątek rezerwy, którego reprezentantem jest kapitał rezerwy i to z tej jedynie przyczyny, aby nie zwiększać kapitału przez spółników złożonego.

Ten kapitał rezerwy nazwano funduszem rezerwowym. Nazwa ta sprzeciwia się zwykłym pojęciom o funduszu, gdyż wedle potocznego tego słowa znaczenia wyraz „fundusz“ używany jest do określenia pewnej ilości dóbr a nie kapitału*). W rzeczywistości fundusz rezerwy stanowi też pewną część dóbr majątku przedsiębiorstwa, co atoli oczom naszym przedstawia się tylko wtenczas, gdy te dobra funduszu rezerwowego od innych dóbr w majątku osobno wyróżnimy, n. p. „papiery wartościowe funduszu rezerwowego“. Są to t. z. pokryte fundusze rezerwowe, o czym później będzie jeszcze mowa.

W ostatnich czasach nadużywa się bardzo często nazwy i formy funduszu rezerwowego w różnych celach, które z funduszem rezerwowym nie mają najmniejszej styczności. Nie rzadko natrafić można na pozycje, pod postacią funduszy rezerwowych zapisane, które nie przedstawiają żadnego majątku i są kapitałem zupełnie bezwartościowym, a nawet i kapitałem obcym. Takie pozycje nie są wcale funduszami rezerwowymi, a wprowadzają w błąd nie tylko laików, ale i fachowców. To też z reguły, bez bliższego zbadania ksiąg, nawet fachowiec wartości i znaczenia funduszu rezerwowego na podstawie samego bilansu ocenić nie potrafi. Z tej też przyczyny nietylko w interesie wiedzy, ale nawet ze względu na publiczność stanowczo przeciw

*) Tak samo zapatrują się prawie wszyscy teoretycy.

takim praktykom występować należy. Niestety ustawodawstwo nie tylko toleruje podobne manipulacje, ale nawet po części zachęca do tego *).

Nie wchodząc w szczegóły, omówić tu należy w ogólności znaczenie różnych funduszy rezerwowych, a mianowicie: 1) rzeczywistych (prawdziwych), 2) pozornych (nieprawdziwych), 3) antycypatycznych, 4) rezerw ukrytych i 5) rezerw obcych.

1) Rzeczywiste fundusze rezerwowe.

W przedsiębiorstwach spółkowych i stowarzyszeniach kapitał składa się z kapitału przez spółników włożonego (kapitał akcyjny, udziały, kapitał podstawowy itp.) i z kapitałów obcych, czyli długów. Zysk, który powstaje w przedsiębiorstwie, odnosi się zarówno do przybytku majątku, jak też i do przybytku kapitału. Zysk jest własnością przedsiębiorców (akcjonariuszów, udziałowców, spółników) i figuruje pod nazwą czystego zysku w stanie biernym (Ma) jako przybytek kapitału, a właściwie jako nadwyżka majątku ponad kapitały włożone, obce i rezerwowe.

Objaśnimy to zapomocą nast. przykładu: Towarzystwo akcyjne z kapitałem włożonym kor. 100.000, posiadające towary tylko w majątku, sprzedaje te towary za kor. 120.000 w gotówce; interes cały przedstawiamy zapomocą następujących czynności:

Fig. 48.

I a) Zapas towarów	kor. 100.000	I b) kapitał akcyjny	kor. 100.000
II b) ubytek kapitału	„ 120.000	II a) wydane towary (sprzedaż)	„ 120.000
III a) otrzymana got.	„ 120.000	III b) przybytek kapitału	„ 120.000

Rozdzieliwszy te czynności wedle akcji i reakcji, otrzymamy nast. rachunki:

Fig. 49.

Towary.

I a) zapas	kor. 100.000	II a) sprzedaż	kor. 120.000

*) Austr. regulatyw asekuracyjny przepisuje, aby stratę wykazywano wraz z majątkiem w stanie czynnym bilansu. Strata nie jest przecież ma-

Fig. 50.
Kapitał.

II b) ubytek	kor. 120.000	I b) włożony	kor. 100.000
		II b) przybytek	„ 120.000

Fig. 51.
Gotówka.

III a) przybytek	kor. 120.000

Przypatrzywszy się rachunkowi towarów, spostrzegamy, że towar, który kosztował kor. 100.000 sprzedaliśmy za kor. 120.000. Z tej przyczyny ten sam majątek przedstawia się pod wartością kor. 100.000 w przybytku a kor. 120.000 w ubytku. Ilość towaru pozostała ta sama, wartość towaru (majątku) podniosła się więc wskutek zwiększenia ceny i urosła w chwili sprzedaży o kor. 20.000; tego atoli dotąd nie uwidoczniliśmy jeszcze. To samo odnosi się i do rachunku kapitału, którego rachunkowe saldo wynosi: $\frac{\text{kor. 120.000} | \text{kor. 220.000}}{\text{kor. 100.000}}$ czyli tylko kor. 100.000 pomimo, iż w rzeczywistości kapitał przedstawia się wedle gotówki w wartości kor. 120.000, więc o kor. 20.000 od salda większej. Ta różnica kor. 20.000 na rachunku towarów jest majątkiem wiszącym, którego przyrost musi dopiero być zapisany jako przybytek wartości towarów i kapitału a mianowicie:

IV a) przyrost towarów (zysk majątkowy)	kor. 20.000	IV b) przyrost kapitału (zysk kapitałowy)	kor. 20.000

Czynność ta jako akcja i reakcja na dotyczących rachunkach dopisana, usunie powyżej omówione różnice:

Fig. 52.
Towary.

I a) zapasy	kor. 100.000	II a) sprzedaż	kor. 120.000
IV a) przyrost (zysk)	„ 20.000		

jątkiem i do stanu czynnego należeć nie może. Strata jest przecież skutkiem straty majątku, co spowodować musi stratę czyli obniżenie kapitału.

Fig. 53.
Kapitał.

II b) ubytek	kor. 120.000	I b) włożony	kor. 100.000
		III b) przybytek	„ 120.000
		IV b) przyrost (zysk)	„ 20.000

Rachunek towarów jest teraz wyrównany, a rachunek kapitału wykazuje teraz kapitał $\frac{120.000}{240.000}$ czyli $120.000 - 240.000 = -120.000$ kor. a zatem faktyczną wartość kapitału*).

Jeżeli kapitał włożony, jak to zwykle w spółkach się dzieje, ma pozostać niezmiennym, to wtenczas zysk zapisać musimy na inaczej nazwany rachunek kapitału, zwykle na t. z. rachunek strat i zysków a mianowicie:

Fig. 54.

Bilans:

III a) gotówka	kor. 120.000	I b) kapitał akcyjny	kor. 100.000
		IV b) czysty zysk	„ 20.000

Uchwałą akcjonariusze, że tylko kwota kor. 12.000 ma być z zysku jako dywidenda wypłacona, to powyższy bilans, po wypłacie dywidendy kor. 12.000 w gotówce, tak się przedstawia:

Fig. 55.

Gotówka pierwotnie	kor. 120.000	Kapitał akcyjny (nie-	kor. 100.000
wypłata dywidendy	kor. 12.000	zmieniony)	
obecnie	kor. 108.000	zysk (pierwotny)	kor. 20.000
		dywidenda „	12.000
		fundusz rezerwowy	„ 8.000

Ta, pod nazwą funduszu rezerwowego, zatrzymana część czystego zysku, jest więc kapitałem rezerwowym i tak też powinna być nazwana.

Jeżeli wyłączymy majątek rezerwowy, to otrzymamy właściwy t. z. pokryty fundusz rezerwowy.

*) Kapitał jest zawsze wielkością ujemną, dlatego — kor. 120.000.

Fig. 56.

WINIEN	Właściwy czyli pokryty fundusz rezerwowymy.	MA
gotówka rezerwowa kor. 8.000 (papiery wartościowe).	kapitał rezerwowymy kor. 8.000	

Ze stanowiska wiedzy powinno się nazywać: majątek rezerwowymy „majątkiem funduszu rezerwowego“ a kapitał rezerwowymy, mylnie dotąd nazwą funduszu rezerwowego ochrzczony, „kapitałem funduszu rezerwowego“*).

Wydzielanie majątku rezerwowego z majątku przedsiębiorstwa jest zbytecznym. Gdzie zaś takie wydzielenie majątku rezerwowego czyli osobne pokrycie funduszu rezerwowego istnieje, jest to tylko do pewnego stopnia ograniczeniem różporządzalności zarządu przedsiębiorstwa, które w samej rzeczy dla zamierzonego celu jest dosyć problematycznej natury.

W ogólności bardzo zawiłana sprawa funduszy rezerwowych wymaga uregulowania, gdyż nawet fachowiec w tych różnych funduszach rezerwowych prawdziwych (rzeczywistych) i pozornych bez wglądnięcia w księgi zorientować się bardzo często nie może. Oprócz ustalenia nomenklatury zachodzi potrzeba bliższego objaśnienia każdego funduszu rezerwowego.

Rzeczywisty fundusz rezerwowymy jest zatem majątkiem rezerwowym, który ma swojego reprezentanta w kapitale rezerwowym. O ile majątek rezerwowymy nie jest z majątku przedsiębiorstwa wydzielony albo w bilansie przedsiębiorstwa osobno wykazany, to majątek rezerwowymy przy zarachowaniu kapitału rezerwowego zawsze istnieć musi, gdyż majątek rezerwowymy musi wtenczas być w dobrach przedsiębiorstwa bez specjalnego wyróżnienia zawarty; kapitał rezerwowymy i bez specjalnego wyróżnienia majątku rezerwowego jest więc, jak się zwykle wyrażamy, pokryty majątkiem przedsiębiorczym (tkwi w dobrach przedsiębiorstwa, podobnie jak wedle poprzedniego przykładu w gotówce). Przy tworzeniu funduszu rezerwowego jest zupełnie wystarczającym, gdy z czystego zysku pewną część kapitału, jako kapitał rezerwowymy, czyli t. z. fundusz rezerwowymy, wydzielimy. Tworzenie

*) Te nazwy powinny być dla jaśniejszego przedstawienia bilansu ustawowo uregulowane.

osobnego majątku rezerwowego nie jest potrzebnem, a tylko tam ma miejscu, gdzie istnieje osobny zarząd dla funduszu rezerwowego, lub też tam, gdzie ograniczyć się chce zarząd przedsiębiorstwa w dysponowaniu majątkiem rezerwowym. Ograniczenie takie nie zawsze atoli jest wskazanem, ponieważ zarządowi przez to odbiera się możliwość lepszego wykorzystania majątku przy chwilowych konjunkturach.

Dochody funduszu rezerwowego, osobno zarządzanego, są w pierwszej linii własnością samego funduszu rezerwowego, w drugiej linii z reguły własnością przedsiębiorców. W tym wypadku nie można, jak to robią niektórzy teoretycy, robić zarzutu, że dochody funduszu rezerwowego, osobno zarządzanego, należą do dochodów przedsiębiorstwa. Wedle mojego zapatrywania należą one tylko do funduszu rezerwowego. Inaczej ma się rzecz z dochodami funduszu rezerwowego, który nie ma osobnego zarządu i który istnieje tylko po to, aby ograniczyć zarząd przedsiębiorstwa w rozporządzaniu majątkiem rezerwowym. Dochody takiego funduszu rezerwowego należą do dochodów przedsiębiorstwa.

2. Pozorne fundusze rezerwowe. Bardzo często wykazuje się w bilansie wartość dobra wyższą od wartości rzeczywistej. Dzieje się to mianowicie w takich przedsiębiorstwach, które pragną wykazywać zawsze wartość nabycia majątku zakładowego. W tym wypadku wykazywanoby zysk większy od rzeczywistego, gdyby nie uwzględniono umorzenia. Zapobiega się temu w ten sposób, że umorzenie, które tworzy się przed obliczeniem czystego zysku, wykazuje się w stanie biernym bilansu, a mianowicie:

Fig. 59.

Stan czynny *).		Stan bierny *).
maszyny, rzecz- wista wartość kor. 50.000	kapitał	kor. 50.000
+ bezwartości- we umorzenie kor. 10.000	rezerwa umorzenia maszyn	kor. 10.000
wartość zakupna kor. 60.000		

*) Zamiast stanu czynnego powinno się używać wyrazu „majątek“, a zamiast stanu biernego wyrazu „kapitały“.

Ta rezerwa umorzenia (fundusz umorzenia lub amortyzacyjny) figuruje tu jako kapitał rezerwowy, nie jest atoli kapitałem, ponieważ pozycja ta jest tylko reprezentantem majątku bezwartościowego, którym jest umorzenie w stanie czynnym. Rezerwa umorzenia maszyn w stanie biernym jest więc bezwartościową, a tem samym nie jest kapitałem, ani rezerwą, ani funduszem rezerwowym i absolutnie nie należy do stanu biernego.

Taka pozycja kapitału pozornego nie da się usprawiedliwić nawet względami buchalterycznymi.

Nie wynika z tego jeszcze, aby nie wolno było prowadzić ewidencji wartości zakupna i odpisów na umorzenie. Można to nawet w bilansie wykazać, jak nast.:

Fig. 60.

Stan czynny.	Bilans.	Stan bierny.
maszyny: wartość zakupna kor. 60.000 — umorzenie „ 10.000 wartość rzeczywista kor. 50.000	kapitał	kor. 50.000

Takie bilansowanie byłoby nawet ogólnie wskazanem, jest ono jasnem i nawet dla każdego laika zrozumiałem. Trudności buchalteryczne dadzą się pokonać bardzo dobrze. Z tych samych względów sprzeciwiłbym się prowadzeniu osobnego rachunku umorzenia, natomiast buchalteryczne zarachowanie na odpowiednio rubrykowanym rachunku maszyn w księdze głównej nie napotyka na żadne trudności.

3. Fundusze antycypatywne. Mamy jeszcze rezerwy, które tworzy się również przed obliczeniem czystego zysku, są to t. z. specjalne rezerwy lub antycypatywne fundusze rezerwowe. Takie rezerwy tworzy się przed obliczeniem czystego zysku jako faktyczny kapitał rezerwowy. Przez to w rzeczywistości obniża się niewłaściwie czysty zysk. Takie fundusze rezerwowe są faktycznie rzeczywistymi funduszami rezerwowymi, gdyż powstały one zapomocą ukrytego wyłączenia pewnej części czystego zysku jeszcze przed jego obliczeniem. Rezerwy te przedstawiają więc rzeczywisty kapitał rezerwowy i mogłyby być tak samo i po

obliczeniu czystego zysku utworzone. Wykazywanoby w tym wypadku wprawdzie większy zysk, który atoli odpowiadałby tylko rzeczywistości.

Rezerwy antycypatywne są dopuszczalne, bo odróżniają się tylko formalnie od rzeczywistych funduszków rezerwowych, merytorycznie obydwa rodzaje funduszków rezerwowych są zupełnie identyczne.

4. Ukryte rezerwy. Nie rzadko się zdarza, że wykazuje się majątek pod mniejszą wartością od rzeczywistej. N. p. budynek fabryczny przedstawia rzeczywistą wartość kor. 100.000, a w bilansie figuruje tylko wartość kor. 80.000. W tym wypadku wykazujemy zarówno majątek jakoteż i kapitał o kor. 20.000 mniejszy, gdyż w rzeczywistości majątek i kapitał jest o kor. 20.000 większy. Ta różnica kor. 20.000 stanowi ukrytą rezerwę, która ze stanowiska ekonomicznego istnieć nie powinna, gdyż majątek i kapitał jest wyższy o tę kwotę w rzeczywistości.

5. Rezerwy obce. Koncesyonowane przedsiębiorstwa akcyjne (koleje prywatne, gazownie i t. p.), które po upływie pewnego czasu przechodzą bezpłatnie na rzecz innego właściciela (państwa, kraju lub gminy), muszą podczas trwania koncesji spłacić włożony kapitał, aby w chwili bezpłatnego oddania przedsiębiorstwa nowemu właścicielowi nie ucierpiały straty. Spłatę kapitału akcyjnego uskutecznia się zapomocą umorzenia akcji. Spłata następuje z dochodów czyli z zysku przedsiębiorstwa. Uskutecznić to można buchalterycznie w sposób dwojaki. Przypuśćmy, że przedsiębiorstwo akcyjne z kapitałem akcyjnym kor. 100.000 wykazuje kor. 6.000 czystego zysku, i że cały zysk przeznaczony jest do umorzenia kapitału akcyjnego.

Bilans przed upłatą kapitału akcyjnego tak się przedstawia:

Fig. 61.

WINIEN	Bilans przed upłatą kapitału akcyj.		MA
gotówka	kor. 10.000	kapitał akcyjny	kor. 100.000
maszyny i realności	kor. 62.000	czysty zysk	„ 6.000
— umorzenie tychże	kor. 2.000 „ 60.000		
dłużnicy i towary	„ 36.000		
	<u>kor. 106.000</u>		<u>kor. 106.000</u>

Na podstawie tego bilansu cały zysk w tym wypadku przeznaczono na upłatę kapitału akcyjnego. Wpłata nastąpić może tylko z majątku przedsiębiorstwa, zwykle gotówką. Z tego powodu obniży się gotówka i kapitał akcyjny (jako reprezentant tej gotówki) o kor. 6.000, a bilans tak się potem przedstawi:

Fig. 62.

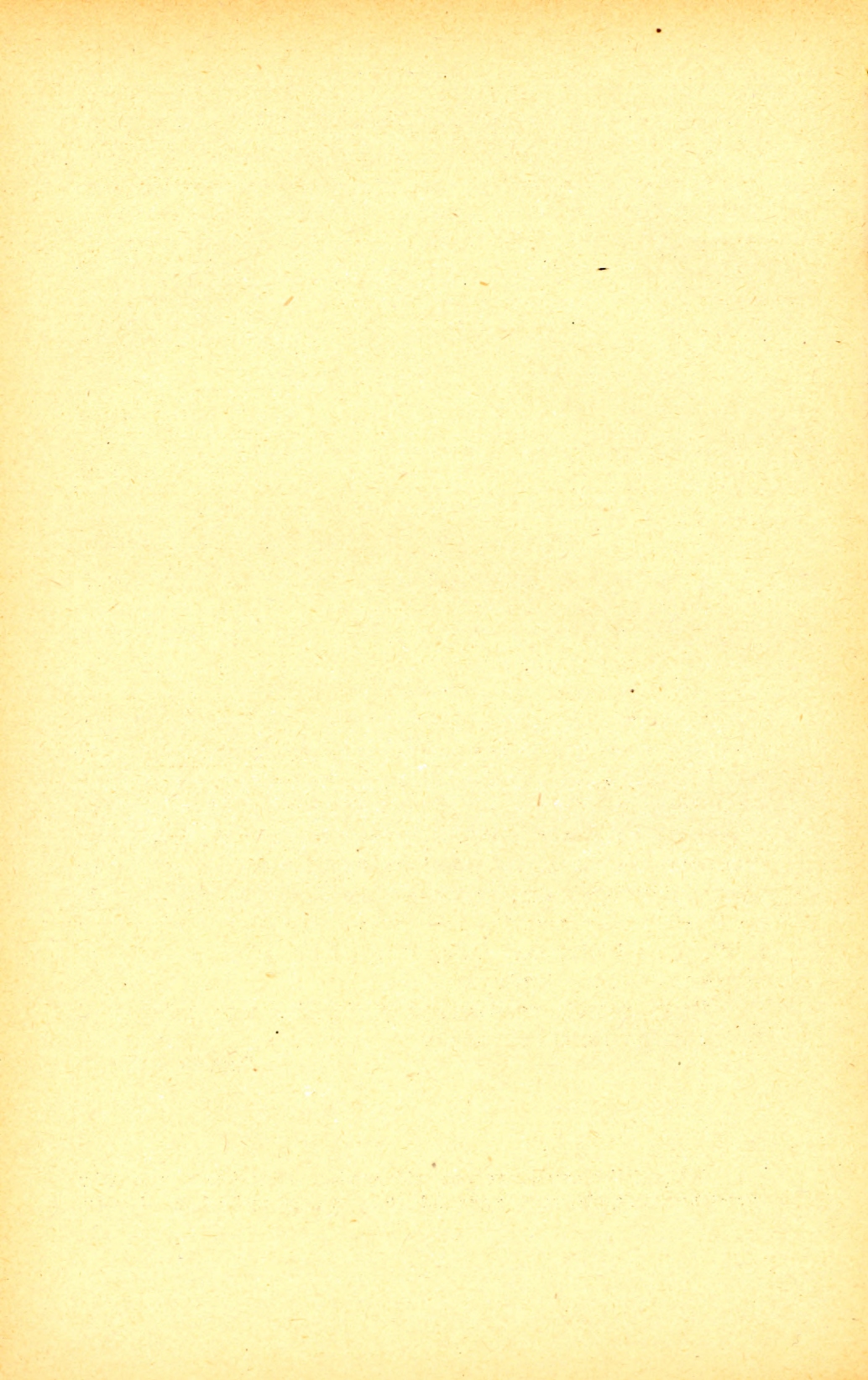
WINIEN	Bilans po upłacie kapitału akcyj.		MA
gotówka przedtem			kapitał akcyjny
kor. 10.000			przedtem kor. 100.000
wpłata na umorzenie kapitału akcyjnego	kor. 6.000	kor. 4.000	upłata „ 6.000 kor. 94.000
maszyny i realności	kor. 62.000		rezerwa umorzenia,
umorzenie tychże	„ 2.000	„ 60.000	przedtem czysty zysk „ 6.000
dłużnicy i towary		„ 36.000	
		kor. 100.000	
			kor. 100.000

Upłata następuje tu tylko z majątku, zarówno jak majątek i kapitał muszą się zmniejszyć o kor. 6.000. Ponieważ zaś to zmniejszenie nastąpić ma przy kapitale akcyjnym, musi wartość czystego zysku, który również jest kapitałem, pozostać niezmienną, ale zmienić zato musi nazwę czystego zysku na kapitał rezerwowy czyli rezerwę lub też fundusz rezerwowy umorzenia akcji. Z tego powodu powstaje kapitał rezerwowy, który z chwilą umorzenia całego kapitału akcyjnego osiągnąć musi wartość pierwotnego kapitału akcyjnego. Każdorazowy fundusz umorzenia akcji wykazuje zatem wartość umorzonego już kapitału akcyjnego. Fundusz taki jest kapitałem rezerwowym przyszłego odbiorcy czyli rezerwą obcą albo też obcym funduszem rezerwowym.

Drugi sposób umorzenia kapitału akcyjnego skutecznie można zapomocą cichej rezerwy.

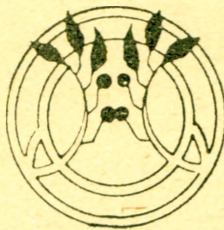
— Paweł Ciompa.

*) Część II. omawia inwenturę, akkomodację i transformację majątku i kapitału, analizę obliczenia zysku lub straty, analizę rachunków i bilansu.

OGŁOSZENIA

CUKIERNIA
KAZIMIERZ
SOTSCHEK

LWÓW, PLAC MARYACKI 5
(HOTEL FRANCUSKI)

OTWARTA OD 7-ej RANO DO 12-ej W NOCY.

BANK ZALICZKOWY

WE LWOWIE

ulica Hetmańska 10

(WE WŁASNYM GMACHU)

udziela pożyczki na skrypta i weksle

eskontuje promesy pożyczek
hipotecznych dla członków

oraz udziela im pod dogodnymi warunkami

KREDYTY BUDOWLANE

na domy we Lwowie budować się mające

i przyjmuje

WKŁADKI OSZCZĘDNOŚCI

oprocentowując je po $4\frac{1}{2}\%$ od sta rocznie.

DYREKCJA

AKCYJNY
BANK ZWIĄZKOWY

DLA STOWARZYSZEŃ ZAROB-
KOWYCH I GOSPODARCZYCH.

WE LWOWIE

UDZIELA POŻYCZKI NA SKRYPTA
I WEKSLE I PRZYJMUJE WKŁADKI
NA KSIĄŻECZKI ZA OPROCENTO-
WANIEM:

4⁰/₆ z krótszem wypowiedzeniem : : : :

4¹/₂⁰/₀ z dłuższem wypowiedzeniem : : : :

WKŁADKI BĘDĄ PRZYJMOWANE I ZWROTY
USKUTECZNIANE CODZIENNIE, WYJĄSZY
NIEDZIELE I ŚWIĘTA, W GODZINACH URZĘ-
DOWYCH: OD 9 RANO DO 1 POPOŁUDNIU.

TOWARZYSTWO WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ

„DNISTER“

WE LWOWIE, ULICA RUSKA L. 20. (gmach własny)
ZAŁOŻONE W ROKU 1892.

Ubezpiecza budynki, nieruchomości, zboże i paszę od szkód ogniowych: taryfa premii umiarkowana, a czysty zysk, t. j. nadwyżkę dochodu rozdziela się między członków, jako zwroty.

Za rok 1908 otrzymali członkowie 15⁰/₀ zwrotu.

Dnister wypłaca szkody bezzwłocznie, a likwidację przeprowadza razem z delegatami i miejscowymi członkami. — Za 6 lat wypłacił 17.464 odszkodowań w sumie 9,539.393 koron.

Police Dnistra przyjmują przy udzielaniu **pożyczek** hipotecznych Bank krajowy oraz Kasy Oszczędności.

Dnister pośredniczy w ubezpieczeniach życiowych w krakowskim Towarz. wzaj. ubezpieczeń.

Fundusze Dnistra wynoszą 31. grudnia 1908 2,302.339 Koron.

Dnister nadaje chętnie agencje wieśniakom, zwłaszcza w tych okolicach, gdzie nie ma blisko agencji.

TOWARZYSTWO WZAJEMNEGO KREDYTU
„DNISTER“

STOWARZ. ZAREJESTR. Z OGRANICZONĄ PORĘKĄ
WE LWOWIE, ULICA RUSKA L. 20.

Pożyczki udziela swoim członkom na 6 prc.

Splata pożyczek rozkłada na raty do lat 15. Suma pożyczek wynosi 3,396.002 K, z tego 4.066 skryptów w kwocie 2,896.465 K, zainstalowanych na pierwszym miejscu w sposób pupilarny.

Członkiem Towarzystwa może być tylko członek Towarz. wzaj. ubezpieczeń »Dnister«.

Udział członka wynosi 50 K, poręka podwójna. — Członków liczy Towarzystwo 5223, suma udziałów 303.350 K.

Wkładki oszczędności przyjmuje »Dnister« na 4 prc.
Suma wkładek wynosi 2,848.890 K.

Czysty zysk przypada w części członkom tytułem dywidendy, w części na publiczne dobroczynne cele, na które rozdano do tej pory 55.085 K.

Informacje w sprawach pożyczkowych udziela Dyrekcyja i Agencye.

KANTOR WYMIANY

C. K. UPRZ. GAL. AKCYJNEGO

BANKU HIPOTECZNEGO

kupuje i sprzedaje

— wszystkie papiery —
wartościowe i monety

po kursie dziennym, najdokładniejszym, nie
licząc żadnej prowizyi.

Jako dobrą i pewną lokacyę

poleca:

4 proc. listy hipoteczne	}	wolne od podatku rentowego
4 $\frac{1}{2}$ proc. listy hipoteczne		
5 proc. listy hipoteczne premiiowane		
4 proc. listy Towarzystwa kredytowego ziemskiego		
4 proc. i 4 $\frac{1}{2}$ proc. listy Banku krajowego		
5 proc. obligacye komunalne Banku krajowego		
4 proc. pożyczkę krajową galicyjską koronową		
4 proc. pożyczkę propinacyjną galicyjską		
wszelkie renty austriackie i węgierskie.		

Do zawierania

ubezpieczeń życiowych, posagowych,
na renty, ludowych i dla dzieci, pod
nader korzystnymi warunkami i ni-
skimi premiami nadaje się najbardziej

„ALLIANZ”

AKCYJNE TOWARZ. UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE I RENTY

Fundusze gwarancyjne po dzień 31 grudnia 1908
K 14.907 790 K. — Stan ubezpieczeń po dzień 31
grudnia 1908 r. 353.679 osób z kapitałem Koron
110,335.801 i 152.908 K renty. Ogólnie wypłacona
kwota od założenia Towarz. przeszło 10,000.000.

Prospekta, taryfy rozsyła, tudzież bliższych informacji udziela

„ALLIANZ“

AKCYJNE TOWARZYSTWO UBEZP. ECZEŃ NA ŻYCIE I RENTY.

FILIA DLA GALICYI I BUKOWINY

LWÓW, plac Bernardyński 1. 2 a

Szczególniejszej uwadze polecamy kombinacye
ubezpieczeń połączone z prawem poboru renty,
tudzież ubezpieczenia z rocznym o 3 prc. (do 87
prc.) wzrastającym zagwarantowanym opustem od-
setkowym.

Zdolni i ruchliwi agenci zostaną przyjęci.

TOWARZYSTWO

WZAJEMNEGO KREDYTU

W KRAKOWIE, ULICA BASZTOWA L. 8

i Filia we Lwowie (Trzeciego Maja 16)

Założone przez Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie w r. 1874 na podstawie ustawy o stowarzyszeniach z 9-go kwietnia r. 1873 polega ono na zasadzie wzajemności. — Odpowiedzialność członków jest do podwójnego udziału ograniczoną, a kredyt osobisty jest najważniejszą podstawą tego Stowarzyszenia.

Celem

Tow. jest dostarczanie członkom swoim, szczególnie trudniących się rolnictwem, potrzebnych im kapitałów obrotowych.

Na książeczki wkładkowe wolno jest nietylko członkom ale wszystkim osobom, nie będącym nawet członkami Towarzystwa, oszczędności swoje lokować. — Wkłádki przynoszą stale z góry oznaczony procent, tak zwany składany.

NAJNIŻSZA WKŁADKA JEST I KORONA

Rachunek bieżący

otworzony być może dla członków Towarzystwa na podstawie w zastaw oddanych papierów wartościowych lub gotówki, zaś dla osób nie będących członkami Towarzystwa tylko na podstawie złożonej gotówki.

Jako zastaw przyjmowane być mogą tylko papiery te, które Bank Austro-Węgierski lombarduje, oraz listy zastawne Tow. Kredyt. Ziem. Król. Polskiego, zaliczki zaś udzielane do 75% kursowej wartości tychże.

Obecnie Towarzystwo płaci 4%.

DO 2.000 KORON WYPŁACA SIĘ BEZ WYPOWIEDZENIA.

GALICYJSKA

KASA OSZCZĘDNOŚCI

WE LWOWIE

przyjmuje

poręczone przez kraj wkładki oszczędności (także pocztą za pośrednictwem pocztowej kasy oszczędności), oprocentowuje je po 4% bez potrącenia podatku rentowego i zwraca je w odstępach od 8 do 8 dni do 1000 Koron bez wypowiedzenia, a ponad 1000 Koron za odpowiedniem wypowiedzeniem, lub bezzwłocznie za pobraniem eskontu.

Udziela

pożyczek na zastaw papierów wartościowych, pupilarne bezpieczeństwo mających, na giełdzie wiedeńskiej notowanych, do wysokości $\frac{3}{4}$ wartości giełdowej,

eskontuje

kupony i wylosowane efekta wartościowe, tudzież weksle z terminem płatności nie dalszym, niż cztery miesiące,

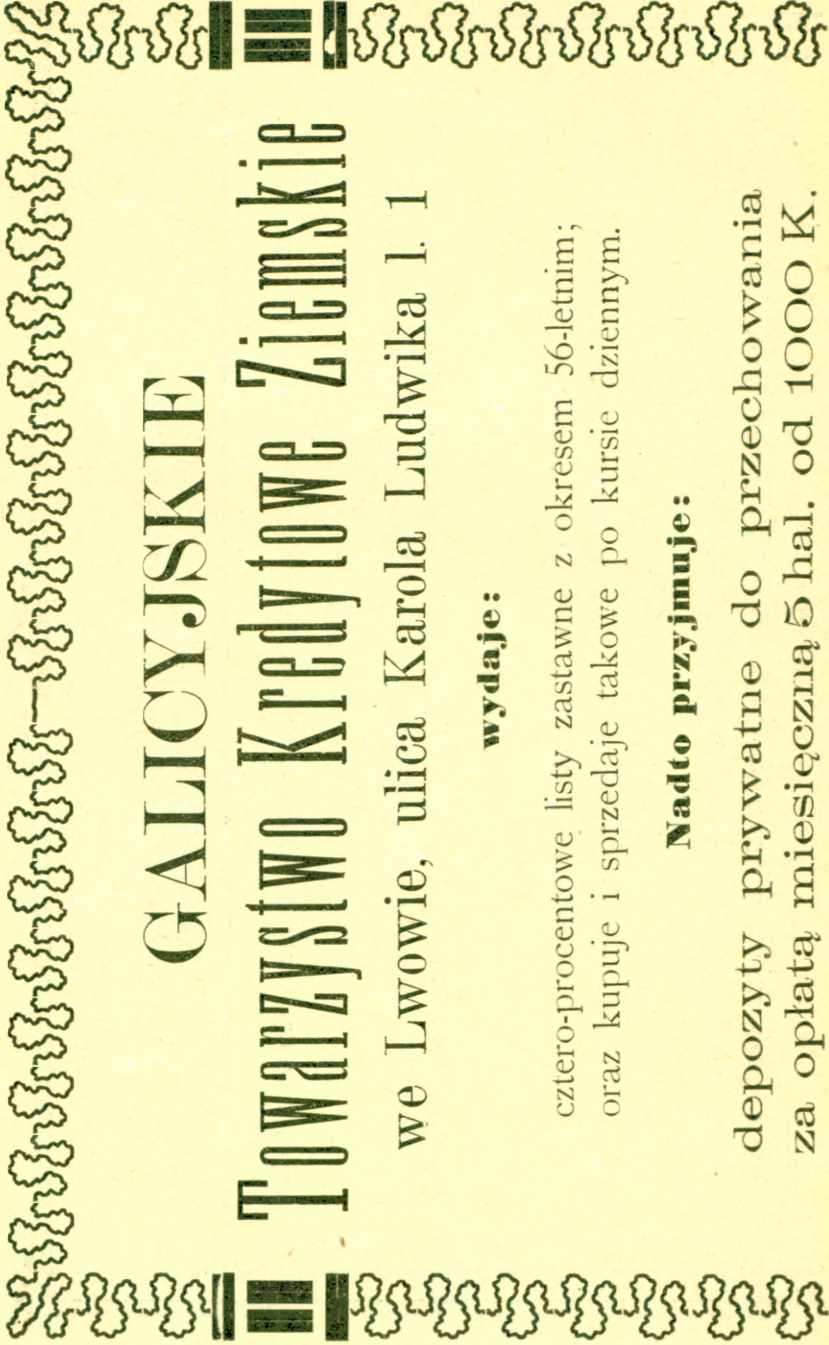
udziela

pożyczek hipotecznych na dobra ziemskie i na realności czynszowe we Lwowie i w innych miastach, będących siedzibą Sądów krajowych lub obwod. i powiat.

udziela

pożyczek komunalnych powiatom i gminom i pożyczek Spółkom systemu Raiffeisena.

GALICYJSKIE
Towarzystwo Kredytowe Ziemskie

we Lwowie, ulica Karola Ludwika l. 1

wydaje:

cztero-procentowe listy zastawne z okresem 56-letnim;
oraz kupuje i sprzedaje takowe po kursie dziennym.

Nadto przyjmuje:

depozyty prywatne do przechowania
za opłatą miesięczną 5 hal. od 1000 K.

Na rachunek Towarzystwa wypłacają wylosowane listy zastawne i zapadłe kupony następujące domy bankowe:

W KRAKOWIE: Bank krajowy;

W POZNANIU: Bank rolniczo-przemysłowy Kwilecki, Potocki i Ska;
Hartwig Mamroth i Ska;

W WIEDNIU: C. k. uprzyw. austr. Bank dla krajów koronnych;

” Niższa austriackie Towarzystwo eskontowe;

W PRADZE: Filia c. k. uprz. austr. Banku dla krajów koronnych;

W GRACU: E. C. Mayer i Ska;

W TRYEŚCIE: Filia Anglo-Austriackiego Banku;

W BERLINIE: Bank niemiecki;

” Bank Drezdeński;

W FRANKFURCIE nad Menem: Bank drezdeński;

W AMSTERDAMIE: Wertheim & Gompertz;

W BERNIE: Filia c. k. uprz. austr. Zakładu kred. dla handlu i przemysłu;

W PRZEMYŚLU: Ehrlich i S-ka;

W STANISŁAWOWIE: S. Kornblüh.

TOWARZYSTWO WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ W KRAKOWIE

— DZIAŁ UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE —

(Rozpoczął czynności w roku 1869)

CEL: Ubezpieczenie życia człowieka we wszelkich kombinacjach, a mianowicie:

Ubezpieczenie kapitałów płatnych natychmiast po śmierci ubezpieczonego lub najpóźniej przy dożyciu 85-go roku życia (tabl. I. i II.)

Ubezpieczenie kapitałów pośmiertnych z opłatą premii przez pewien naprzód oznaczony przeciąg czasu (tabl. III)

Ubezpieczenie czasowe kapitałów pośmiertnych (tabl. IV.)

Ubezpieczenie kapitału płatnego przy osiągnięciu naprzód oznaczonego wieku — a w razie wcześniejszej śmierci obdarowanemu (tabl. V.)

Ubezpieczenie kapitału na dożycie za zwrotem złożonych premii w razie śmierci ubezpieczonego (tabl. VI. i VII.)

Wzajemne ubezpieczenie kapitału pośmiertnego, płatnego po śmierci jednego z dwóch ubezpieczonych temu, który przy życiu pozostaje (tabl. VIII.)

Ubezpieczenie renty natychmiastowej i renty od pewnego terminu (tabl. XI. XII. i XIV.)

Ubezp. kapitału, płatnego bezwarunkowo w umówionym z góry terminie bez względu, czy ubezpieczony podówczas żyje czy nie (tabl. XV.). Kombinacja ta nadaje się do ubezpieczenia posagów.

Ubezpieczenie kapitałów z ewentualną podwójną wypłatą. Wedle tej kombinacji ubezpieczony kapitał wypłaca Towarzystwo w razie wcześniejszej śmierci ubezpieczonego (ale tylko raz); jeżeli zaś ubezpieczony dożyje wieku oznaczonego, natenczas wypłaca Towarzystwo ubezpieczony kapitał **dwa razy**, t. j. pierwszy raz samemu ubezpieczonemu w oznaczonym terminie, a drugi raz po śmierci ubezpieczonego osobie do odbioru kapitału uprawnionej (tabl. XVI.)

Ubezp. kapitału pośmiertnego z dożywołnią opłatą premii, z warunkiem wypłaty ubezp. w **po-dwójnej wysokości**, jeżeli ubezp. umrze po osiągnięciu pewnego z góry oznaczonego wieku (tabl. XVII.)

Tablica XV. R. Ubezpieczenie kapitału płatnego bezwarunkowo w umówionym z góry terminie, połączone z ubezpieczeniem t. zw. datku wychowawczego. Ubezpieczony kapitał wypłaca Towarzystwo w umówionym terminie, bez względu na to, czy ubezpieczony wtenczas żyje lub nie. Jeżeli ubezpieczony umrze wcześniej, opłata premii ustaje, a uprawniony pobierać będzie nadto t. zw. datek wychowawczy w wysokości 10 proc. ubezpieczonej sumy, aż do czasu wypłaty ubezpieczonego kapitału.

Ubezpieczeni obowiązani do służby wojskowej, lub w pospolitem ruszeniu są obligatorycznie ubezpieczeni bez opłaty dodatkowej premii także na wypadek wojny do maximum kwoty K 10.000 kapitału (lub renty K 1.000). Osoby natomiast w czynnej służbie wojskowej pozostające lub ubezpieczające wyższe kapitały nad wymienione wyżej sumy, mogą być ubezpieczone na wypadek wojny tylko za uiszczeniem dodatkowej opłaty.

Tow. ubezpieczeń na życie oparte jest na wzajemności; na pokrycie wydatków służą premie składane przez członków; na nieprzewidziane straty istnieją rezerwy nadzwyczajne, t. j. fundusz rezerwowy rezerwa specjalna i fundusz wojenny, które z końcem r. 1908 wynosiły K 4,040,248.

Czysta nadwyżka po zamknięciu rachunków każdego roku rozdziela się pomiędzy stowarzyszonych w m. art. 66 stat.

Wedle rachunków, zamkniętych z końcem r. 1908, wynosiła czysta pozostałość w dziale ubezpieczeń na życie K 516,353, z której przypadło członkom w dziale kapitałów pośmiertnych 9 proc. zwrotu i w dziale ubezpieczeń na dożycie 7 proc. zwrotu od wpłaconych premii.

Do końca r. 1908 stan ogólny ubezpieczeń kapitałów pośmiertnych na dożycie i rent zabezpieczonych 38,937 policami wynosił K 114,724,967. — wypłacone kapitały pośmiertne, posagi i renty w czasie 39-letniego istnienia działu ubezpieczeń na życie wynosiły K 38,318,458, a wypłacona w tym czasie dywidenda członkom działu życiowego wynosi K 2,798,507.

Fundusze gwarancyjne działu ubezpieczeń na życie z końcem roku 1908 składają się jak wyżej z funduszy rezerwowych nadzwyczajnych w kwocie

K	4,040,248
K	30,336,860
K	34,377,108

Ogólne fundusze gwarancyjne działu życiowego wynoszą przeto

Dyrekcya i jej reprezentanci, oraz agenci Towarzystwa udzielają na żądanie wszelkich wyjaśnień w sprawach ubezpieczeń na życie, dostarczają prospektów, statutów i obowiązujących warunków tyczące ubezpieczeń.

Wiedeński Bank Związkowy

FILIA WE LWOWIE

we własnym gmachu, przy ulicy Jagiellońskiej l. 3

Telefonu Nr. 57 Dyrekcyja :: Telefonu Nr. 338 Korespondencya i Oddział wekslowy

Zakład centralny: Wiedeń

Filie:

Aussig n. Ł., Berno, Biała, Budapeszt, Celowiec, Cieplice, Czerniowce, Friedek-Mistek, Grac, Konstantynopol, Karlsbad, Kraków, Marienbad, Praga, Pilzno czeskie, Prościejów, Villach, W. Neustadt, St. Pölten i Zagrzeb.

12 Kantorów wymiany i kas depozytowych we Wiedniu

Kapitał akcyjny Kor. 130.000.000 — Fundusze rezerwowe Kor. 37.600.000

Załatwia wszelkie interesa bankowe, oraz transakcye w zakresie kantorów wymiany wchodzące, a mianowicie:

Przyjmuje wkładki w rachunku czekowym i w rachunku bieżącym.

Przyjmuje wkładki na 4% książeczki wkładkowe. Oprocentowanie rozpoczyna się z dniem następnym po złożeniu wkładki, a kończy się z dniem poprzedzającym podjęcie wkładki. Podatek rentowy opłaca się z własnych fundusów.

Eskontuje weksle, otwiera kredyty i udziela zaliczki na podkład papierów wartościowych. Przeprowadza wszelkie obroty **gieldowe** na targach krajowych i zagranicznych.

Kupuje i sprzedaje papiery wartościowe, waluty i przekazy na zagraniczne miejsca.

Wydaje listy kredytowe na wszystkie kraje.

Wymienia kupony i wylosowane papiery wartościowe.

Inkasuje weksle we wszystkich miejscach krajowych i zagranicznych.

Przechowuje papiery wartościowe i zarządza nimi.

Ubezpiecza papiery wartościowe przed stratami wylosowania.

Rewiduje bezpłatnie numera losów i innych papierów wartościowych, podlegających losowaniu.

Oddział zastawniczy udziela zaliczek na kosztowności i papiery wartościowe.

Oddział pod nazwą: „**Lwowska Kasa dla targu bydła i mięsa**” w rzeźni miejskiej we Lwowie, udziela zaliczek na bydło w stajniach opasowych, oraz na bydło i mięso na targowicy miejskiej we Lwowie.

NAJKORZYSTNIEJSZE WARUNKI. — PILNE CZUWANIE NAD INTERESAMI KLIENTELI.

Ułatwienia wszelkiego rodzaju, umożliwione doświadczeniem i rozgąęzionymi stosunkami w całym świecie kupieckim.

73 zastępstw w kraju

BANK KRAJOWY

KRÓLESTWA GALICJI I LODOMERYI

:: Z W. KSIĘSTWEM KRAKOWSKIM ::

PRZYJMUJE

LOKACYĘ GOTÓWKI

NA

Książeczki oszczędności na 4⁰/₁₀₀ rocznie

5000 Koron wypłaca Bank bez wypowiedzenia.

ASYGNATY KASOWE

- a) z 30-dniowym wypowiedzeniem na 4⁰/₁₀₀ rocznie
- b) z 14 " " " 3¹/₂₀₀ rocznie
- c) z 8 " " " 3⁰/₁₀₀ rocznie

RACHUNEK CZEKOWY

- a) bez wypowiedzenia na 3⁰/₁₀₀ rocznie
- b) za 10-dniowym wypowiedzeniem 3¹/₂₀₀ rocznie
(z 3¹/₂₀₀ rachunku wypłaca Bank 2000 K. bez wypowiedzenia)

CONTO-CORRENTE

- a) bez wypowiedzenia do 40.000 K. rocznie 3⁰/₁₀₀ rocznie
- b) za 3-dniowym wypowiedz. całej kwoty na 3¹/₂₀₀ " "
- c) fundusze zakładów dobroczynnych, skład-
kowe i t. p. na 3⁶⁰/₁₀₀ " "

W ODDZIALE HIPOTECZNYM

udziela pożyczki do połowy wartości hipoteki w 4 i 4¹/₂ listach zastawnych, **bezpośrednio na dobro tabularne**, spłacalne w latach 57, 44, 39, 34¹/₂, 29, 22, 18, 15 i 13; **na domy czynszowe** w miastach

przez Wydział krajowy wskazane, spłacalne w latach: 39, 34¹/₂, 29, 22, 18, 15 i 13. za **pośrednictwem zastępstw na posiadłości gruntowe wiejskie** w księgach hipotecznych zapisane, spłacalne w latach: 24, 21, 17¹/₂, 14¹/₂ i 13; udziela **pożyczki w gotówce** za ubezpieczeniem hipotecznym spłacalne najwyżej w 19 latach.

W ODDZIALE KOMUNALNYM

udziela pożyczki gminom i powiatom w 4¹/₂0/0 i 40/0 obligacjach komunalnych, a mianowicie:

powiatom i gminom miast, mających własne statuty, Tow. zaliczkowym opartym na ust. z 9. kwietnia 1873 Dz. u. p. Nr. 70, **Kasom oszczędności powiatowym** lub **gminnym**, wszystkim instytucjom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, wreszcie **spółkom wodnym** utworzonym na mocy ustawy z 30. maja 1869 r. Nr. 63 Dz. p. na lat 44, 39¹/₂, 29, 22, 19¹/₄, 15 i 10.

W ODDZIALE BANKOWYM

eskontuje **weksle, warranty i remesy** z biegiem do 120 dni, za opłatą 5¹/₂ i 60/0 rocznie.

Przyjmuje w **lombard** na czas i w rachunku bieżącym walory o pupilarnem bezpieczeństwie za opłatą 60/0 i 6¹/₂0/0 rocznie.

eskontuje za zwrotem 4¹/₂0/0 **kupony i wylosowane efekta własne i krajowe**, udziela **zaliczki na produkta naftowe** z opłatą na 60/0 rocznie.

udziela **poręki podatku spożywczego** od olejów mineralnych za opłatą 10/0 i 3¹/₄0/0 prowizyi od kwoty poręczonej, od wódki i piwa za opłatą 3¹/₄0/0 i 1¹/₂0/0 od kwoty poręczonej,

przyjmuje w **przechowanie depozyta** za opłatą 1¹/₄0/0 rocznie.

Sprzedaje i kupuje po kursie dziennym:

40/0 obligacje funduszu propinacyjnego, 4 i 4¹/₂0/0 obligacje pożyczki krajowej, 5, 4 i 4¹/₂0/0, obligacje komunalne Banku krajowego, 4¹/₂0/0 i 40/0 krajowe listy zastawne i 40/0 obligacje kolejowe, wydaje **przekazy** na wszystkie znaczniejsze miasta w kraju i za granicą za opłatą 1¹/₂0/0,

załatwia wszelkie **komisa bankowe**, kupno i sprzedaż efektów incasso wszelkich należności, domicile obcych weksli i t. d. za opłatą prowizyi 1¹/₁₆0/0 do 1¹/₈0/0.

ROK 1908

TOWARZYSTWO
WZAJEMNYCH
UBEZPIECZEŃ

W KRAKOWIE

Założone w roku 1860.

Wynik operacji za czas od dnia 1. stycznia 1908 r. do dnia 31. grudnia 1908 r.

	Dział ogniowy:	Dział gradowy:	Dział życiowy:
Wystawiono polic ważnych . . .	505.447.—	11.428.—	38.937.—
Wartość ubezpieczona . . . Kor.	1,849.538.340.—	78.946.462.—	114.724.967.—
Zebrana premia . . . „	11.967.793.—	1.542.795.—	4.568.487.—
Szkody wypłacone . . . „	6.672.787.—	2.188.445.—	3.310.292.—
„ nieuregulowane . . . „	981.847.—	11.214.—	457.818.—
Fundusze rezerwowe po zamknięciu bilansu . . . „	7.278.754.—	2.780.916.—	4.040.248.—
Rezerwa premii . . . „	4.797.967.—	—	30.336.860.—
Fundusz emerytalny . . . „	2.524.020.—	—	580.477.—
Czysta pozostałość . . . „	1.534.773.—	—	516.853.—
Przyznana dywidenda dla członków „	15 ⁹ / ₁₀	—	9 ⁰ / ₁₀
Od czasu istnienia Towarzystwa:			
Wypłacono szkód . . . Kor.	156.777.751.—	32.642.816.—	34.481.300.—
„ rent . . . „	—	—	3.837.158.—
„ dywidendy . . . „	32.239.640.—	874.297.—	2.798.507.—

Rok założenia 1864

Foncière Peszteński Zakład Ubezpieczeń

pełnowłacony kapitał akcyjny

TRZY MILIONY KORON

Ogólny fundusz gwarancyjny:

Trzydzieści sześć milionów koron

W uprawnionych przez Zakład działach asekuracyjnych zasługują na wyszczególnienie:

1. **W dziale ogniowym:** Ubezpieczenia budynków, maszyn, rekwizytów, zapasów i materiałów, towarów, urządzeń domowych, ziemiopłodów, inwentarza żywego i martwego od ognia, piorunu i eksplozyi.

2. **W dziale ubezpieczeń od gradobicia:** Zwrot połowy premii w razie nie zgłoszenia szkody.

3. **W dziale życiowym:** Ubezpieczenia mieszane (na wypadek śmierci i dożycia) jakoteż ubezpieczenia posagowe z trzyletnim rozdziałem zysku. Dywidenda za r. 1899 wynosiła $68\frac{2}{3}$ prc. za r. 1900 zaś $70\frac{3}{4}$ prc. **premier rocznej.** Police zakładu są po latach pięciu **niezaprzeczalne i ważne na wypadek samobójstwa, pojedynku i wojny.**

4. **W dziale wypadkowym:** Ubezpieczenia od wypadków kolejowych, ważne są na całą kulę ziemską i na całe życie. Jednorazowa premia wynosi 3 prc. t. j. od 10.000 koron ubezpieczonego kapitału 30 koron.

5. **W dziale ubezpieczeń od odpowiedzialności prawnej:** Ubezpieczenia wszelkiego rodzaju fabryk, hoteli, zakładów przemysłowych, właścicieli realności, myśliwych, uprawiających sporty i t. d.

6. **W dziale ubezpieczeń od kradzieży z włamaniem:** Ubezpieczenia urządzeń domowych, klejnotów, pieniędzy, papierów wartościowych w domach czynszowych i willach izolowanych, magazynów towarowych, jubilerskich i zegarmistrzowskich, banków, zakładów zastawniczych, kas oszczędności, kantorów wymiany, urzędów podatkowych i t. p.

Ubezpieczenia kompletnego urządzenia domowego w domach czynszowych kosztuje rocznie 1.5 prc. t. j. **jedną kor. 50 hal.** od 1000 koron, wartości ubezpieczonej.

Wszelkich bliższych objaśnień udziela chętnie ustnie i pisemnie

Generalna Agencja Zakładu przy ul. Batorego l. 8

która przyjmuje zarazem zgłoszenia osób nieposzlakowanych na objęcie agencji zakładu we Lwowie lub na prowincyi.

ROK ZAŁOŻENIA 1831

TELEFON Nr. 468

CES. KRÓL. UPRZ.

POWSZ. ASEKURACYA

ASSICURAZIONI GENERALI

W TRYEŚCIE

Generalna Agencja dla Galicyi i Bukowiny
we Lwowie, ul. Kopernika 1. 3
we własnym gmachu.

Fundusze gwarancyjne z końcem roku 1907	K	323,629.347.57
Stan ubezpieczeń działu życiowego wynosi	K	917,014.396.99
„ ubezpieczeń działu rentowego wynosi	K	1,796.397.62
Kwity premiiowe działu ogn. z końcem r. 1907	K	113,331.852.27

ZAPŁACONE SZKODY:

w 1906 r. K 37,472.589.25 zaś od zawiązania Towarzystwa
według corocznych urzędowych wykazów K 899,042.935.20.

SZCZEGÓLNE KORZYŚCI:

W dziale ubezpieczeń życiowych przyznaje się ubezpieczonym, prócz innych korzyści, następujące koncesye:

Po **sześciomiesięcznem** trwaniu ubezpieczenia pozostaje **polica w mocy** niezmiennie, nawet w razie, gdyby ubezpieczony wskutek **pojedynku** stracił życie, również **samobójstwo** ubezpieczonego nie wpływa na **ważność policy** o ile takowa przez **trzy lata** była w mocy.

Po trzyletniem trwaniu ubezpieczenia **nie przepada polica** w razie zaprzestania wpłaty dalszych rat premiiowych, lecz kapitał zabezpieczony **redukuje się** w miarę wpłaconych premij.

Pożyczki na police po trzyletniem trwaniu ubezpieczenia w wysokości przez Radę dyrekcyjną ustanowionej.

Natychmiastowa wypłata ubezpieczonej sumy, chociażby nawet wypadek ubezpieczeniem przewidziany zdarzył się wkrótce, albo zaraz po pierwszej opłacie premiiowej.

Ubezpieczonym przyznaje Towarzystwo jeszcze w przeciągu sześciu miesięcy **bez względu na stan zdrowia prawo reaktywowania** policz zgasyłych, z powodu nieuiszczenia premii w terminie.

Towarzystwo przyznaje **należącym do pospolitego ruszenia**, w razie ich powołania do czynnej służby, ważność zabezpieczenia w pełnej kwocie **bez opłaty** jakiegokolwiek premij.

Ubezpieczenie pozostaje w mocy za dopłatą małej nadwyżki do premii w **czasie wojny** dla należących do czynnej armii lub obrony krajowej.

Zezwala się na opłatę rocznych premij także w latach półrocznych, względnie kwartalnych, do premij 2 prc. za raty półroczne, 3 prc. za raty kwartalne.

Natomiast **nie ściąga Towarzystwo rat**, o ile ich ewentualnie zabraknie **do uzupełnienia premij rocznej ubezpieczonego wśródo roku** ubezpieczenia.

Ponadto przyznaje Towarzystwo swym ubezpieczonym **zwolnienie od opłaty premij** bez zaliczenia jakiegokolwiek nadwyżki **na wypadek kalectwa**, jeżeli zawodowe zajęcie ubezpieczonego nie jest połączone z nadzwyczajnem niebezpieczeństwem i o ile termin płatności ubezpieczonego kapitału nie sięga po 60-ty rok życia zabezpieczonej osoby.

C. K. UPRZYW. TOW. UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE

AUSTRYACKI FENIKS

we Wiedniu

wpłacony kapitał 2,400.000 koron

Rezerwa premii i szkód	42,500.000 K
Zabezpieczony kapitał	190,000.000 „
Wpływ premii	7,900.000 „

Reprezentacya: Lwów, Trzeciego Maja 1. 11 a

**Towarzystwo udziela ubez. na życie człowieka
we wszystkich przyjętych kombinacyach jako to:**

ubezpieczenie na wypadek śmierci płatne natychmiast po śmierci ubezpieczonego tegoż spadkobiercy lub innym obdarowanym ;

ubezpieczenia na wypadek śmierci mieszane ubezpieczenia, z uwolnieniem od płac. premii, a względnie z udzieleniem rocznej renty w razie nieudolności do zarobkowania ;

ubezpieczenia na dożycie zaopatrzenia na starość, wywianowanie dzieci płatne samemu ubezpieczonemu po osiągnięciu oznaczonego wieku ;

ubezpieczenia rent dożywotnich pensji dla wdów, rent i wyposażenia dzieci po najtańszych premiach i pod najprzystępniejszymi warunkami, a zwłaszcza przy bezwzględnej ważności polic, również ubezpieczenia na wypadek wojny bez osobnej dopłaty, następnie wolności podróży i zatrzymywania się we wszystkich częściach świata i zmianie zawodu bez wszelkiej dopłaty premii.

**Reprezentacye Towarzystwa znajdują się
w następujących miastach:**

Berno, Budapeszt, Czerniowce, Drezno, Genua, Grac, Innsbruck, Kraków, Kronstadt, Lublana, Linz, Lwów, Monachium, Praga, Paryż, Sarajewo, Strassburg, Tryest, Wiedeń i Zagrzeb. Oprócz tego znajdują się we wszystkich miastach i znacniejszych miejscowościach austro-węgierskiej monarchii, w Niemczech, Włoszech etc. **Agencye główne i powiatowe**, które udzielają chętnie informacji, bezpłatnie blankiety wniosków i prospekty i przyjmują zgłoszenia do ubezpieczenia.

BANK MELIORACYJNY

STOWARZYSZENIE ZAREJESTR.
Z OGRANICZONĄ PORĘKĄ

WE LWOWIE, UL. 3-GO MAJA L. 21

wykonywa wszelkie

PRACE MELIORACYJNE

jako to: zdjęcia terenu, wygotowywanie projektów i kosztorysów na drenowanie pól, nawodnienia i odwodnienia łąk, budowę rowów, rezerwoarów ziemnych, kanałów, szluz, dróg, szos, kolejek itp., oraz praktycznie przeprowadza powyższe prace.

FINANSOWANIE

uskutecznia się podług każdorazowej poszczególnej umowy, a mianowicie za gotówkę, na spłaty w ratach w ciągu paru lat, lub przez zaciągnięcie pożyczki melioracyjnej, które to pożyczki Bank Melioracyjny, na życzenie sam wyraża czy to w Banku Krajowym lub w Towarzystwie Kredytowym Ziemiem, czy w innych instytucjach kredytowych.

Bank Melioracyjny wykonywa również roboty na zasadzie przedłożonych mu planów gotowych.

C. k. uprzyw. Towarzystwo Ubezpieczeń

**RIUNIONE ADRIATICA
DI SICURTA W TRYEŚCIE**

założone w roku 1838, a od roku 1841 operujące
== w Galicyi i na Bukowinie ==

przyjmuje:

1. Ubezpieczenia na życie pod najkorzystniejszymi warunkami i najniższą premią w rozmaitych kombinacjach;
2. Ubezpieczenia budynków, ruchomości, zapasów, ziemiopłodów itd., od szkód, wyrządzonych przez pożar, piorun i eksplozje;
3. Ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem.

Fundusze gwarancyjne zwyż 134 milionów K.
Zapłacone szkody od założenia Towarzystwa
zwyż 640 milionów, z dniem 31 grudnia 1908

4. Ubezpieczenie ziemiopłodów od gradobicia na rachunek Towarzystwa dla ubezpieczenia gradowego i reesekuracyjnego „Meridionale“ w Tryeście

przyjmuje GENERALNA AGENCYA

C. k. uprzyw. Riunione Adriatica di Sicurta

we Lwowie, pl. św. Ducha 3.

BANK ROLNICZY WE LWOWIE

kupuje i sprzedaje wszelkie produkta rolne

dostarcza

z gwarancją za siłę kiełkowania pod kontrolą Stacji botan.-roln. we Lwowie

NASIONA Koniczyny, lucerny, tymotkę, wolne od kianiaki, trawy, buraki, kukurudzę, rośliny pastewne, oraz zboża jare i ozime;

z gwarancją za minimalną zawartość składników pokarmowych

NAWOZY SZTUCZNE Żuźle Thomasa, superfosfaty kostne, mineralne i amoniakalne, mączki kostne, specjalny nawóz pod kartofle, saletrę chilijską, kainit, sól potasową 40 prc. i t. d.;

z pierwszorzędných fabryk i tylko najnowszych systemów

MASZYNY ROLNICZE Pługi Eberhardowskie, siewniki do nawozów „Westfalia“, siewniki do zboża „Przyszłość“, maszyny żniwne, młocarnie i lokomobile, młynki, centryfugi i tryery, parowniki „Reforma“ i wszelkie inne maszyny rolnicze.

TOWARZYSTWO WZAJEMNEGO KREDYTU

we Lwowie, ul. Teatralna l. 1.

Rachunek żyrowy w Banku austro-węgierskim. — Rachunek pocztowej Kasy oszczędności we Wiedniu Nr. 69.313 — Telefon Nr 575. — Przyjmuje wkładki na oszczędność i oprocentowuje takowe po 5 prc. — Przyjmuje wkładki krótkoterminowe na 4 prc. (z wypłatą bez wypowiedzenia). — Wydaje puszki domowych kas oszczędności.

Podatek rentowy opłaca Towarzystwo samo.

UDZIELA POŻYCZEK:

na a) weksle i skrypta za poręką osób trzecich;
„ b) hipotekę realności;
„ c) pp. urzęd. na zastaw pensyi;
„ d) zastaw polic życiowych,
e) udziela kredytów kaucyjnych;

f) udziela kredytów budowlanych;
g) reeskontuje kupieckie rymesy;
h) drobnym przemysłowcom, reko-dzielnikom i handlarzom do spłaty w 50 ratach tygodniowych lub 12 miesięczn. na 5% od sta.

Przyjmuje ubezpieczenia na życie jako zastępstwo Twa. wzaj. ubez. w Krakowie.

Informacyj ustnych udziela w godzinach urzędowych od 9-iej do 2-giej, a na pisemne odpowiada odwrotnie. **DYREKCYA.**

MAGAZYN MATERIJ NA MEBLE, FIRANEK DO
OKIEN, PORTYER, DYWANÓW, CHODNIKÓW
MAGAZYN DEKORACJY POKOJOWYCH — KAPY
NA ŁÓŻKA — ORAZ SERWETY NA STOŁY,

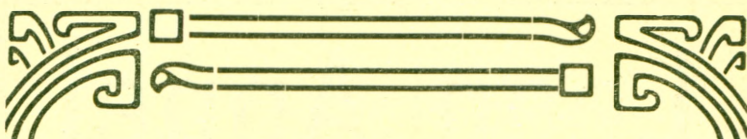
W. PRIMUS & S. IGLICKI

Lwów, ul. Jagiellońska 12

MEBLE DO SALONÓW, JADALNI, SYPIALNI ORAZ
MĘSKICH POKOJÓW. — TAPETY W NAJWIĘKSZYM
WYBORZE.

WŁASNA PRACOWNIA TAPICERSKA I STOLARSKA.

Z niezwykłym komfortem

urządzona

CUKIERNIA

Władysława

Surmaczewskiego

Lwów. ul. Jagiellońska 15

POLECA SIĘ ŁASKAWYM WZGLĘ-
DOM SZAN. P. T. PUBLICZNOŚCI

Leon Appel

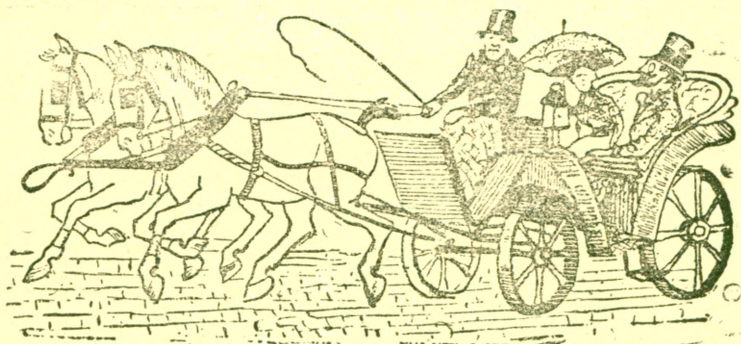
Lwów, Pasaż Hausmanna l. 3-5

WYKONYWA:

szyldy, szyby trawione, malowane i witraże,
wszelkiego rodzaju tablice lane z cynku, mo-
siądzu i szklane. — Roboty lakiernicze budo-
wlane i galanteryjne.

Dostawca szyb trawionych dla pawilonu naj-
wyższego dworu c. k. kolei państw. we Lwowie.

Odznaczony na wielu wystawach. :: Zaprzysiężony rzeczoznawca sądowy.

REMIZY, KARETY ŚLUBNE I POWOZY
PRYWATNE WYNAJMUJE SIĘ
W KANTORZE ZAMÓWIEŃ
PRZY UL. SOBIESKIEGO L. 10

JAN LEWIŃSKI

WE LWOWIE — ULICA A. HR. POTOCKIEGO L. 58

Kafłowe piece i kominki kolorowe i białe różnych stylów. Kuchnie i wanny kąpielowe. Terakota i majolika budowlana. Dachówki (karpiówki) glazurowane. Cegły szamotowe. Płytki glazurowane na ściany własnego wyrobu. Płytki szamotowe na posadzki. Podłogi sosnowe maszynowe, reblowane na pióro i wpust $\frac{3}{4}$ i $1\frac{1}{2}$ cala grube. Listwy drewniane profilowane. Ścianki gipsowe własnego wyrobu. Materiały budowlane: kamień łamany i ciosowy, stopnie, płyty balkonowe, płyty na chodniki i podwórza. Papa dachowa „DURESKO“. Cement i wapno hydrauliczne. Gips prażony, własny patentowany.

Na sprzedaż parcele pod wille i kamienice na Kastelówce.

Dom bankowy i kantor wymiany

Sokal i Lilien

we Lwowie — ulica Kilińskiego l. 2

kupuje i sprzedaje listy zastawne Towarzystwa kredytowego galicyjskiego, Banku krajowego, jakoteż obligacje komunalne Banku krajowego i obligacje galicyjskiej pożyczki krajowej, wszelkie renty, losy rządowe i prywatne, akcje kolejowe i obligacje pierwszeństwa, — również wszelkie monety krajowe i zagraniczne pod najkorzystniejszymi warunkami. Przyjmuje za mierną prowizją wszelkie zlecenia, wchodzące w zakres interesów bankowych. Zlecenia z prowincyi wykonywa się jak najrychlej.

NA WIOSNĘ I LATO!
 Wielki wybór bawełniany, wełnianych, jedwabnych i trykotowych towarów

Wielki wybór deszczochronów i płedów do podróży

PŁÓTNA
BIELIZNĘ STOŁOWĄ
 gotową bieliznę dla mężczyzn
 pończochy, skarpetki
 oraz
 pończoszki dla dzieci

Bielizna Dra LEHMANN

SKŁAD KOMISOWY
 prof. Dr. Jaegera normalnej bielizny
BIELIZNY ZDROWIA
 ks. prob. Sebastjana Knajpa
 oraz czysto jedwabnej higienicznej
 Bielizny Dra LEHMANN

poleca handel
P. S. BARDASZA
 we Lwowie, Teatralna 9
 vis-a-vis kościoła katedralnego
 Towar doborowy :: Ceny fabryczne

Najnowsze krawaty manszety i kołnierzyki

Wełniane angielskie kamizelki z rękawami i pończochy myśliwskie

DOM GÓPELA

Leon HEZELES

Skład i wypożyczalnia fortepianów i pianin
 Clavierhandlung-Leihanstalt
LWOW - LEMBERG.
 47 SYKSIUSKA II. SYKSIUSGASSE II.
THE GEDUI

Długoletnia praktyka za granicą, gdzie pracowałem w najpierwszorzędnějších firmach, dała mi sposobność poznać najlepsze i najtańsze źródła — dlatego też

CENY NAJNIŻSZE

Na każdy sezon najświeższe nowości w największym wyborze, które osobiście zakupuję kilka razy w roku za granicą: w Wiedniu — Paryżu etc.

NOWO OTWORZONY

MAGAZYN SPECYALNYCH NOWOŚCI
GALANTERYJNYCH POD FIRMĄ

STANISŁAW TKACZ

WE LWOWIE, UL. HETMAŃSKA 10
(BANK ZALICZKOWY)

poleca wyroby brązowe, skórzane, z drzewa, artykuły do podróży i polowania, parasolki, laski, perfumerye etc.

ZAMÓWIENIA Z PROWINCYI ZAŁATWIAM
ODWROTNĄ POCZTĄ.

Największy wybór stosownych podarunków

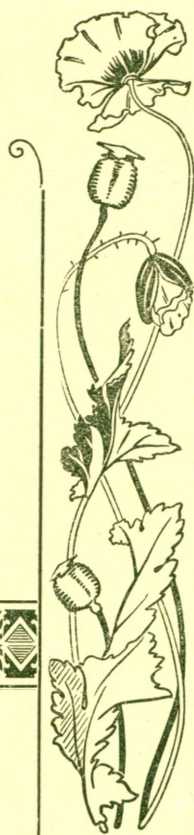
na Gwiazdkę i Nowy Rok

PODARUNKI ŚLUBNE I INNE OKOLICZ-
NOŚCIOWE.

Uznane za najlepsze

Tutki „Primus“

*z najprzedniejszej
bibułki francuskiej*

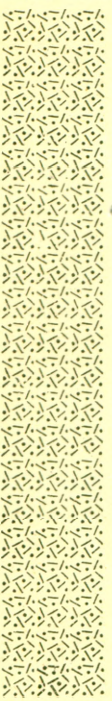

Abadie

Wszędzie do nabycia

*Fabryka we Lwowie
ul. Gródecka l. 35*

Wydanie jubileuszowe

DZIEŁA ZBIOROWE
JULIUSZA
SŁOWACKIEGO

WRAZ Z WYBOREM LISTÓW

WYDAŁ

Prof. Tadeusz Pini

DWA DUŻE TOMY

CENA W OPRAWIE KOR. 13'20

WYDANIE LUKSUSOWE K. 20—

NAJTAŃSZE

i NAJKOMPLETNIJSZE WYDANIE

Rok założenia 1878

„MAGASIN AU BON MARCHÉ“

Magazyn specjalny biżuterii, towarów galanteryjnych
POD FIRMA KÉSMARKY & ILLES NASTĘPCA

Władysław Ciechulski

We Lwowie, róg pl Maryackiego i ul. Teatralnej (dom Kapituły)

NAJWIĘKSZY SKŁAD WYROBÓW SKÓRZANYCH

a mianowicie: **Portemonnais** damskie i męskie. **Portemonnais** do podróży (pa-tentowe). **Woreczki** na pieniądze w rozmaitych wielkościach i gatunkach. **Pularesy** na bilety wizytowe i pieniądze papierowe z notatkami lub bez tychże, z zameczkami lub tylko składane dwu i trzy działowe — również z haftem jedwabnym wewnątrz, jakoteż z przedziałką na fotografię. **Pularesy** na pieniądze i papiery większych roz-miarów z przeróżnymi podziałkami. **Portefeuille** kasowe na papiery wartościowe, akta, weksle i przeróżne pisma. **Mapy** skórzane na biurka. **Etui** na cygara, pa-pierosy, cygara włoskie. **Tytonierki** i t. p. zamykane lub do zasuwania.

Wielki wybór biżuterii damskiej i męskiej

jakoto: Broszek kółczyków, branzole-tek, spinek, szpilek, łańcuszków, tak z prawdz. korałi, amethystów, granatów w oprawie srebrnej i złoczonej, jak rów-nież biżuterii z prawdziwego srebra złoczonego, następnie imitacji brylan-tów, imitacji złotych rzeczy z brązu, czarnego dżetu i t. p.

Wszelkie artykuły do podróży

jakoto: kuferki ręczne. Torebki dam-skie, mniejsze i większe. Torby ręczne. Torbeczki na rzemykach. Torby z urzą-dzeniem toaletowem (Necessaire). Wro-ki podróżne. Paski do pleców. Flaszki podróżne. Necessaire toaletowe i sto-lowe i wiele rzeczy w ten zakres wcho-dzących.

Specjalnie jako nowość niezrównanej dobroci i lekkości, **Szwedzkie kuferki ręczne. Pudełka na kapelusze, damskie i męskie** i wogóle **pudełka** bardzo praktyczne do drogi.

Wielki wybór krawatek męskich wszelkiego rodzaju. **Albumy i Parawaniki** na fotografię. **Wachlarze. Paski damskie. Ramki** na fotografię. **Teki** do pi-sania. **Książki na poezye** oprawne w skórę, plusz i płótno. **Torby i Teki** do noszenia książek szkolnych. **Papiery listowe, wszelkie artykuły toaletowe. Prawdziwe francuskie i angielskie perfumy i mydła. Prawdziwa woda kolońska.**

Wyroby z brązu, niklu, cynku

i imitacje tychże — jakoto: Garnitury do pisania, kałamarze, lichtarze, ka-setki na biżuterie i garnitury do pa-tenia, zegarki, podstawki na bilety itp.

Wyroby z pluszu, drzewa, skóry

jakoto: kasetki, necessairy, stoliki do palenia, ciężarki, garnitury do gry w karty i szachy.

Skład prawdz. japońskich towarów i imitacy (Papier Maché).

jakoto: kasetek rozmaitych, Etażerek, Stolików, Wazonów porcelanowych i metalo-wych. Wachlarzy, Parasoli, Parawaników i t. p.

Wyroby ze słynnej i najlepszej stali szwedzkiej: Brzytwy, szczyryki, nożyczki, noże do użytku domowego i noże specjalne dla pp. Masarzy i Rzeźników. **TOPORY** do wyrębu mięsa.

Magazyn utrzymuje zawsze bogaty skład wszelkich artykułów na wiąza-nia okolicznościowe jakoto: Podarunki na urodziny, imieniny i wesela, święta i po-darunki noworoczne. **Ceny stałe i nadzwyczaj umiarkowane**, których niskie obliczenie osiągnięto jedynie przez zakupno wszelkich towarów w znacznej ilości. —
Spis towarów na żądanie odwrotnie i franko.

Karol Domiczek

elektro-technik mechanik, — we Lwowie, ulica Sykstuska l. 23

Zakład elektro-mechaniczny

pędzony motorem elektrycznym, wykonywa telefony, dzwonki elektr., gromochrony, aparaty indukcyjne etc.

WYŁĄCZNE ZASTĘPSTWO I SPRZEDAŻ

Wozów, Rowerów i motorowych, Rowerów znakomitej marki Jana Pucha w Gracu i Rowerów marki angielskiej Rugde-Whitwortha Coventry. Części składowe i przybory do rowerów tylko najlepszej jakości. Wzorowy warsztat dla naprawy, emaliowania i niklowania rowerów. — Cenniki ilustrowane gratis i franco.

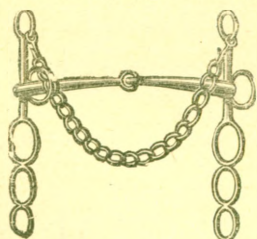
ANTONI HALSKI

HANDEL ŻELAZNY

we Lwowie, pl. Maryacki l. 9

POLECA:

Kompletne urządzenia do kuchni i domu. **Naczynie aluminiowe**, najhygieniczniejsze, niezrównane na wsi i w mieście.

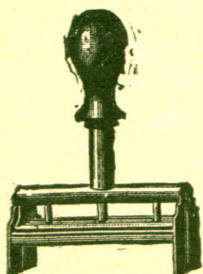
Narzędzia gospodarcze: Kłódki wszelkich systemów. Maszynki do strzyżenia bydła K. 3.60, do koni K. 5. — Latarnie naftowe graniaste K. 5.20 niezrównane. Wagi decymalne. Dzwony na sygnaturki Ko K. 4.8). Ocyły H. stalowe. **Drut kolczasty** gruby cynkowany 100 mtr. K. 6. — Siatka druciana od much mtr. □ K. 1.60. **Narzędzia ogrodnicze.** Kasy ogniotrwałe od K. 1.40. — Kasetki żelazne od K. 7.—. **Meble żelazne:** Łóżka. Materace druciane siatkowe K. 22.—. Umywalnie.

Kłozety hermetyczne. Bidety K. 19.—.

ARTYSTYCZNY ZAKŁAD RYTOWNICZY

Maksa Glasermana

LWÓW, ULICA SYKSTUSKA L. 17 — TELEFON 2059/VI.

Wykonywa gustownie i tanio: Stampiglie kauczukowe i metalowe, numeratory i stemple datowe, tablice z metalu lane, oraz mosiężne grawirowane, tablice nagrobowe, graniczne, oraz z nazwami ulic, marki pieczętkowe, odznaki dla straży leśnej i polowej, cęgi do plomb, jakoteż różne grawury na wszelkich metalach. Skład drukarni kauczukowych i farb do stampiglii.

Zamówienia z prowincyi wykonywa się odwrotnie.

Nowość! :: Kawa palona z własnego parowego palenia :: codziennie świeżo palona KAWA PALONA

ściśle podług zasad higieny, za pomocą gorącego powietrza, znakomita w smaku i aromacie. codziennie świeżo palona!

$\frac{1}{2}$ kilo kawy polonej	Melange Nr. I.	1 Kor.	60 gr.
" " "	" " "	II.	1 " 80 "
" " "	" " "	III.	2 " 20 "
" " "	" " "	IV.	2 " 40 "
" " "	Melange cesarska	" V.	2 " 80 "

Kawa palona za pomocą gorącego powietrza posiada zalety, iż zachowuje znakomitą aromę, czysty delikatny smak, największą wydatność, z tej przyczyny znacznie tańsza w użyciu, aniżeli kawy palone w inny sposób. Kawa palona pakowana w woreczkach pergaminowych w wadze 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ i $\frac{1}{8}$ kg.

POLECA HANDEL HERBATY I KAWY

EDMUNDA RIEDLA

ulica Teatralna l. 3 :: naprzeciw Katedry

Magazyn towarów białatnych i płócien
Stachiewicza i Abrysowskiego we Lwowie, Rynek 32

Magazyn towarów białatnych i płócien
Stachiewicza i Abrysowskiego

we Lwowie, Rynek 32

POLECA:

wielki wybór najmodniejszych materij
wełnianych i jedwabnych

Szewioty i sukienka czarne i kolorowe, Jedwabie i Aksamity lyońskie, Kretony, Perkale i Satyny francuskie, Szale, Pledy, Chustki zimowe i letnie, Kocyki do nakrywania łóżek

PŁÓTNA

IRLANDZKIE
RUMBURSKIE
I ROBENDERSKIE

PERKALE i SZYFONY

BIELIZNĘ STOŁOWĄ

RĘCZNIKI I BRUSTKI DO NOSA

Próbki rozsyłamy na żądanie franco

Magazyn towarów białatnych i płócien
Stachiewicza i Abrysowskiego we Lwowie, Rynek 32

Magazyn towarów białatnych i płócien
Stachiewicza i Abrysowskiego we Lwowie, Rynek 32

Magazyn towarów białatnych i płócien
Stachiewicza i Abrysowskiego we Lwowie, Rynek 32

Największy polityczny dziennik polski

Słowo Polskie

wychodzi we Lwowie dwa razy dziennie.

Względnie do swych rozmiarów jest dziennikiem najtańszym. Organ zupełnie niezależny politycznie, materialnie zaś tylko od prenumeratorów, na których byt swój opiera. „SŁOWO POLSKIE“ drukuje jednocześnie kilka powieści, z których jedną

W KSIĄŻKOWYM DODATKU TYGODNIOWYM.

Prenumerata „Słowa Polskiego“ wynosi miesięcznie:

We Lwowie (w Administracji lub biurach)	2 kor.	— hal.
We Lwowie z 2-krotną dostawą do domu	2 „	60 „
Z jednokrotną wysyłką pocztową	2 „	50 „
Z dwukrotną wysyłką pocztową	3 „	— „

Adres: REDAKCYI, ADMINISTRACYI i DRUKARNI
LWÓW, ULICA ZIMOROWICZA LICZBA 11-15.

DRUKARNIA i STEREOTYPIA

SŁOWA POLSKIEGO

WE LWOWIE, UL. ZIMOROWICZA L. 11-15

POSIADA

MASZYNY DRUKARSKIE ROTACYJNE I POSPIESZNE,
KOMPLETNĄ STEREOTYPIĘ PŁASKĄ i OKRĄGLĄ,
WIELKI WYBÓR CZCIONEK DZIEŁOWYCH, OZDOB-
NYCH, ORNAMENTÓW i PISM PLAKATOWYCH

Wykonywa:

Czasopisma, dzieła, ilustracje, broszury, cenniki, wszelkie
drukarki dla handlu, przemysłu i rolnictwa w najkrótszym czasie
i po możliwie niskich cenach.

IGNACY RAPS

zegarmistrz

Lwów, ulica Sykstuska 1. 2.

Poleca swój wielki skład zegarków Szwajcarskich kieszonkowych, Wiedeńskich ściennych i Szwarcwaldzkich, jakoteż wielki wybór łańcuszków złotych i srebrnych.

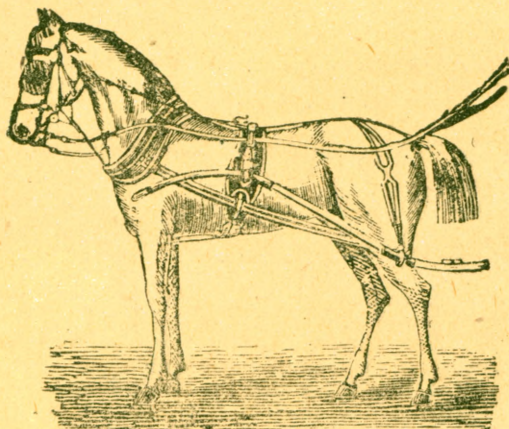

Wszelkie reperacje wykonywa najdokładniej i najtaniej.

Premiowany złotym medalem na wystawach Paryża, Brukseli i Londynu.

EDWARD KUPCZYŃSKI

Lwów, ul. Sykstuska 17.

Poleca swój doborowy skład wszelkich gatunków **uprzęży**, wykonanych podług najnowszych żurnali z najlepszych krajowych i zagranicznych materiałów. **Wielki wybór siodeł angielskich** z wszelkimi przyborami oraz **batogów, szpicrut, koców, letników, kamaszy, bandaży, Mydła do siodeł, tłuszcz do uprzęży i do kopyt, lakier do skór, wielki wybór stalowych i niklowych munsztuków do jazdy powozowej i ostróg w każdym gatunku, przybory do podróży, jako to kufrы, torby, plety itd.**

Wszelkie zamówienia odwrotną pocztą i po najumiarkowańszych cenach.

BIURO PIERWSZEGO AUSTRYACKIEGO TOWARZYSTWA UBEZP. OD WŁAMANIA

Lwów, ul. Trzeciego Maja 2 :: Telefon 557

ubezpiecza od włamania i kradzieży,
oraz pośltańców kasowych od rabunku

Fundusze gwarancyjne 170,000.000 koron

Wydawnictwa Słowa Polskiego.

Blicher-Clausen J. STRYJ FRANIO, powieść z życia duńsk. Przekład F. P.	K. 1.20
Cherbulier Victor, PRZYGODY WŁADYSŁAWA BOLSKIEGO. Tł. F. P.	K. 1.20
Compain L. M. PRZEBOJEM, pow., przekład z franc. Br. Neufeldówny	K. —.60
Coulevain Piotr. NA GAŁĘZI. Przełożyła z francuskiego F. Popławska	K. 1.80
Coulevain Piotr. NIEZNANA WYSPA. Przełożyła z fran. Felicja Popławska	K. 1.80
Crawford Marion. ARETHUSA. Z oryginału angielskiego przełożyła A. Z.	K. —.60
Deledda Grazia. POPIÓŁ. Przekład K. Dzieduszyckiej	K. 1.20
Dobrycz Stefan. BITWA POD WARSZAWĄ. Powieść fantastyczna	K. 2.—
Doyle Conan. CZERWONYM SZLAKIEM, pow., tł. z ang. B. Neufeldówna	K. —.60
Gąsiorowski Wacław. HURAGAN, powieść historyczna z epoki napoleońskiej. 3 tomy. Wydanie III. K. 6.—, w ozdobnej oprawie	K. 7.80
Gąsiorowski Wacław. RÓK 1809, powieść historyczna z epoki napoleońskiej w 2 tomach. Wydanie II. K. 4.—, w ozdobnej oprawie	K. 4.60
Gerard Dorota (Longard de Longgarde). NIEPRAWDOPODOBNA IDYLLA. Przygody angielskiej rodziny w Galicji. Z ang. tłum. A. G.	K. 1.20
Głabiński Stanisław dr. LUDNOŚĆ POLSKA W GALICJI WSCHODNIEJ	K. 1.—
Głabiński Stanisław dr. ZAMACH NA UNIWERSYTET POLSKI WE LWOWIE	K. 1.—
Glyn Elinor. MARGRABINKA. Przełożyła z angielskiego J. Popławska	K. 1.20
Gruszecki Artur. WIĘKSZOŚCIĄ. Powieść współczesna	K. 2.—
Haggard Rider. BENITA. Powieść Przełożył z angielskiego A. D.	K. 1.20
Hauch G. TAJEMNICA PEWNEJ RODZINY POLSKIEJ. Z oryg. duńsk. przełożyła J. Klemensiewiczowa. K. 1'20, w ozdobnej oprawie.	K. 1.80
Jeż T. T. (Zygmunt Miłkowski). NA SZLAKACH POKOJOWYCH	K. —.80
Jeż T. T. (Zygmunt Miłkowski). O BYT. Pow. hist. na tle dziejów Albanii, 3 t. wyd. jubil. z portr. autora. K. 6.—, cena zniżona	K. 3.—
Jeż T. T. (Zygmunt Miłkowski). SYLWETY EMIGRACYJNE. Wielka 8-ka	K. 6.—
Kipling Rudjard. ZEMSTA DUNGARY. Nowele. Tł. z ang. F. Chwalibóg	K. —.60
Krajewski Józef. TAJNE ZWIĄZKI POLITYCZNE W GALICJI (1833-1841)	K. 1.20
Maszewski Stanisław. SYCYLIA W LATACH 1848 i 1849	K. —.60
Miomandra Franciszek de. PISANE NA WODZIE. Romans. Tł. z fran. F. P.	K. —.60
OPOWIEŚCI JAPONSKIE w spolszczeniu Jana G.	K. —.60
Reuter Gabryjela. SYNOWIE. Powieść.	K. —.60
Rod Edward. DAREMNY WYSIĘK. Powieść. Z franc. Al. Kordzikowska	K. 1.20
Rojan K. JUTZENKA. Powieść, Koron 3.—, w ozdobnej oprawie	K. 3.60
Romanowska St. NAD MICHIGANEM. Opowieść z życia wychodźców polskich do Ameryki. Odznaczona na konkursie I. nagrodą	K. —.30
Rosny J. H. DOKTÓR HARAMBUR. Powieść z ang. Br. Neufeldówna	K. 1.20
Rossowski Stanisław. MOJA CÓRKA	K. 2.50
Rovetta G. LULU. Powieść, przekład z włoskiego	K. 1.20
Rychter Eugeniusz. OBRAZKI SOCYALISTYCZNEJ PRZYSZŁOŚCI. Według Bebla.	K. —.60
Scheffel Wiktor. EKKEHARD. Pow. z X. w. Przeł. W. Młodnicka	K. 3.—
Słowacki Juliusz. MAKRYNA MIECZYŚLAWSKA. Wydał i objaśnił dr. Henryk Biegeleisen.	K. 2.—
W sprawie reformy gminy wiejskiej. Dwie konferencje.	K. 1.20
Wasilewski Zygmunt. LISTY DZIENNIKARZA W SPRAWACH KULTURY NARODOWEJ	K. 3.50
Wasilewski Zygmunt. NOWY KONRAD. Rozbiór „Wyzwolenia“ Stanisława Wyspiańskiego	K. 1.20
Wasilewski Zygmunt. OD ROMANTYKÓW DO KASPROWICZA. Studya i szkice literackie	K. 5.50
Wazow Jan. KRÓLOWA KAZAŁARSKA. Powieść. Z bułgar. tłum. J. G.	K. 1.80
Wharthon Edyta. ŚWIAT ZABAWY. Z angielsk. tłum. B. Neufeldówna.	K. 1.20
Zora. DROGAMI ŻYCIA. Powieść	K. 1.20

Do nabycia we wszystkich większych księgarniach i w Administracji Słowa Polskiego,

Lwów, ul. Zimorowicza 1. 11—15.

Telefon 1334

ELEKTRYCZNOŚĆ

Wacław Nagórski i Ska Komandytowa

Lwów, Trzeciego Maja 15

— Świece —

piękne w rysunku solidne w wykonaniu od
najtańszych do najwykwintniejszych.

Największy zbył na Galicyę.

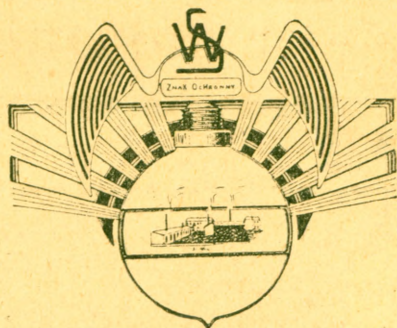
Żarówki

Metalowe i zwykłe.

MOTORY, WENTYLATORY, TELEFONY,
DZWONKI, APARATY ELEKTRYCZNE,
STYLOWE URZĄDZENIA DLA OŚWIET-
LENIA MIESZKAŃ.

Jedyna krajowa firma
posiadająca własną
FABRYKĘ
wykonuje wszelkiego rodzaju

Urządzenia Elektryczne

Sokolnicki & Wiśniewski

Fabryka elektrotechniczna i Zakład instalacyjny

Lwów

Biuro główne: Lwów, ul. Słowackiego 18
Telefon Nr. 665

Filia w Krakowie: ul. Bracka 8
Telefon Nr. 606

Fabryka i składy: Lwów, ul. Na Błonie 38

Adres telegraficzny: „GROM“

MAGAZYN

F. Knauer i Syn

we Lwowie, plac Kapitulny liczba 2

poleca najtaniej

w wielkim wyborze

Kocyki na łóżka
Koce na konie i wózki
Kołdry watowane
Chustki i pledy wełniane
Bieliznę wełnianą Dr. Jägera
Płótna wszelkiego rodzaju
Szyfony i szyrtingi B. Schrolla
Ręczniki, chustki do nosa
Prześcieradła gotowe

Zlecenia z prowincyi załatwia
■ się odwrotną pocztą ■

BIBLIOTEKA KORNICKA

Cz 21520/19
1990

Luża, ul. Kilińskiego, róg Rembertowskiej
vis a vis Kawiarni wiejskiej

FOTOGRAF

Z PRAKTYKĄ DŁUGOLETNIĄ W ZAKŁADACH
FOTOGRAFICZNYCH ŚWIATOWEJ SŁAWY,

JAK:

REUTLINGER W PARYŻU

FABRE W MARSYLII

I T. D.

KORDYAN

WYKONYWA

WSZELKIE FOTOGRAFIE

NAJSTARANNIEJ

NAJMODNIEJ I NAJELEGANCIEJ!

SZYBKIE WYKONANIE FOTOGRAFII DO
LEGITYMACYJI!

CENY UMIARKOWANE.

Luża, ul. Kilińskiego, róg Rembertowskiej
vis a vis Kawiarni wiejskiej

SALON SZTUKI FOTOGRAFICZNEJ

NAJWYBRĘDNIJSZE PRACE